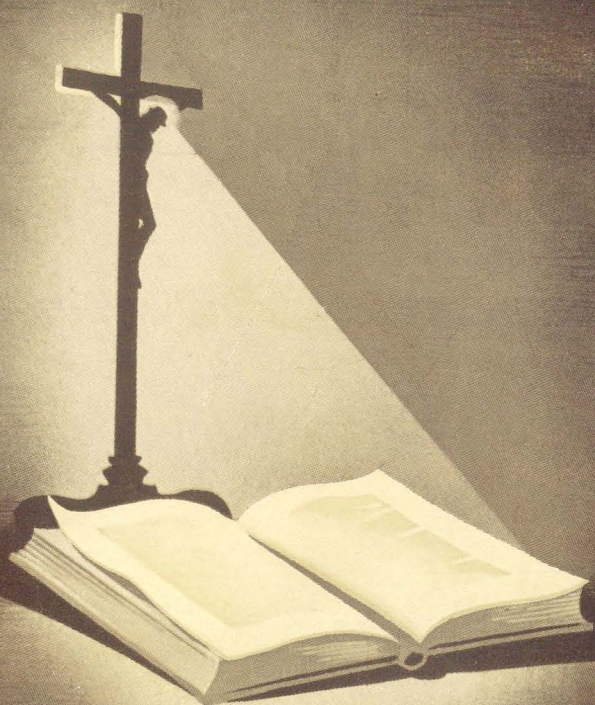

PALGY

R. PLUS S.J. ~ UHLANTAL

Papí elmélkedések

◆ KORDA • R. T. KIADÁSA • BUDAPEST ◆

PAPI ELMÉLKEDÉSEK

RÖVID ELMÉLKEDÉSI ANYAG AZ EGYHÁZI ÉV
MINDEN NAPJÁRA

IRTA:

R. PLUS S. J.

FRANCIA EREDETIBŐL FORDITOTTA:

UHL ANTAL

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST

Nihil obstat. Dr. Julius Czapik censor dioecesanus. Nr. 3460/1938. Imprimatur.
Strigonii, die 17. Augusti 1938. Dr. Joannes Drahos vicarius generalis.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.

B E V E Z E T É S

A pap annyit ér, amennyit az elmélkedése.

Ha nem elmélkedik, papsága vérszegény. A lájdalmas meglepetések megtanítják, hogy gyakorlatilag szinte lehetetlen Isten emberének lennie, ha nincs az Istennel bensőséges és személyes kapcsolatban.

Ha elmélkedést végez, papsága termékeny. Tekintsünk bármely eredménytelen apostoli erő kifejtés mélyére: bármily ragyogóknak látszanak azok külsőleg — hiányzott a lényeg! Csak a lényeg hiányzott: az imazsámolynál végzett buzgó könyörgés. — De tekintsük a gyümölcsöző buzgóságot: bármily kevésbé csillogónak látszik talán — és meglátjuk, hogy az alkotók: imádságos lelkek! És az elért eredmény pontosan arányban van az éltető elmélkedés intenzitásával és nagylelkűségével.

Többet mondhatunk. A rossz lelkiállapotban levő pap hű maradhat szóbeli imádságához, például a breviáriumhoz, ami igen szerencsés eset; az is lehetséges, hogy ilyen állapotban misézik is, bár szentségtörően. De a következő eset sohasem fog bekövetkezni: hogy a halálos bűnben levő pap továbbra is végezzen elmélkedést.

Az elmélkedés biztosítja a pap hűségét. Tanúskodik arról. Mindennél inkább biztosítja számára a kisugárzást.

A papnak kell elmélkednie. Ez majdnem életkérdés. Ez a teljes jelentéktelenség vagy az igazi, eredményes munkateltjesítmény kérdése. — És melyik pap lett azért pappá, hogy közepes életszentségre jusson és közepes munkát végezzen?

Miért folytassuk tovább az ösztönzést? Van-e olyan komoly pap, aki magasztos méltóságának, a papság követelményeinek és felelősségének tudatában tagadná a fentieket?

De hol találni megfelelő szöveget, amely minden reggel szent elmélkedésre nyújt anyagot? Nagymennyiségű elmélkedési könyv van már papok számára. Csakhogy egy részük latin nyelven van megírva, ami többeket elriaszt, másik részük nagyon hosszú, terjedelmes, mondhatjuk túlságosan tökéletes.

A helyett, hogy csupán inspirálna az elmélkedésre, mindent elmond, és ezáltal könnyen megtörténik, hogy egyszerű olvasmány lesz belőle, amely az elmélkedő személyes munkáját helyettesíti.

Két indítóok vezetett minket e könyv megírására: a vágy, hogy másoknak szolgálatára legyünk, és a hála.

Másoknak szolgálatára lenni. Több oldalról kaptunk felhívást e könyv megírására. Közülük idézünk egyet:

„Hogy könyv nélkül elmélkedjünk, az közöttünk papok között is mindenkor keveseknek lesz képessége. Kézikönyv kell Engedje meg, hogy elmondjam az elgondolásomat. — Legyen benne háromszázhatvanöt elmélkedés. Mindegyik egy pontból álljon és nem két-három pontból, mert ezáltal olvasmánnyá válnék és elnyomna minden személyes erő kifejtést. Terjedelme egy oldalnyi legyen. Ez nem lenne a gondolatok száraz felsorolása, hanem kurzív olvasmány kevésbé kifejtett jó eszmékkel.

Ki kell-e érdemteni egy tárgyat sorozatos elmélkedéssel? Nem gondolom. Egymásután következő néhány elmélkedés szólhat ugyanazon tárgyról, így nem lesz szükséges az év folyamán időről-időre visszatérni rá. A lényeges az, hogy legyen rövid, gyakorlatias és valóban papi elmélkedéseket tartalmazó könyvünk, amelynek hatását Akvinói Szent Tamás szavai kevés módosítással így fejezik ki: *Timeo sacerdotis illius libri.*

Nem hangsúlyozom az ilyen munka szükségességét, sem azt a mérhetetlen jót, amit művelne; mindkét dolog nagyonis világos. — Van ideje? Szeretném azt mondani: szakítson rá időt! Nemcsak a tömeg éhezi a kenyeret, hanem a pap is, aki az isteni Mester barátja; a sokszorosító, kinek apostoli működése annál termékenyebb, minél intenzívebb természetfölötti élete.”

Hogyan lehetne ellenállni az ilyen testvériesen parancsoló ráhatásnak.

Még inkább befolyásolt egy másik indítóok. A jelen munkával személyes hálaunk adóját kívántuk leróni.

Ha valami jót tehattunk tollunkkal a mi korunk lelkeinek, azt papi méltóságunk kegyelmelnek köszönhetjük. Azután Atyáinknak és Mestereinknek. Nem igazságos-e, hogy énekel-

jük és magasztaljuk szegényes eszközeinkkel azt az élő forrást, amelyből Isten végtelen jósága oly régóta engedi oltani szomjúságunkat? E sorok hálánkat fejezik ki Krisztus Szíve iránt. Királyi módon kaptunk az Ő kincseiből, amelyeket mindazok megnyerhetnek, akik őszintén keresik Őt.

Összes paptestvéreinknek ajánljuk e könyvet: segítse „kialakítani Krisztust azokban, akik tisztségüknél fogva hivatva vannak arra, hogy Krisztust kialakítsák másokban.” (X. Pius.)

Szolgáljon a mi munkánk az ő javukra, legyen segítségükre, hogy Isten kegyelmével Üdvözítőnk Szíve szerint való igazi papok, a személyes buzgó imádság emberei legyenek, akik előtt a mindennapi elmélkedés szent cselekmény; az ima-zásomoly apostolai legyenek, és következőleg képesek legyenek maguk után vonni a lelkeket az elmélkedő imádság áldott útján.

G Y A K O R L A T I T A N Á C S O K

1. Ha valaki *könyv nélkül* is tud elmélkedni, és élet-körülményei könnyen segítik összeszedettségre és imádságra, hagyja a nyomtatott papirost.

2. Ha írott szöveg nyomán kíván elmélkedni, mihelyt egy gondolat eszmélkedést és érzelmi lendületet támaszt benne, *álljon meg az olvasásban*; merüljön bele a gondolatba, élessze szíve érzelmét mindaddig, míg hatásos eredményre jut.

3. Az elmélkedés nem tisztán szellemi magángyakorlat, hanem égi Atyánkkal vagy az Udvözítő Jézussal való szerető társalgás. Azért sokkal inkább szeretetet váltson ki, mint akármilyen más.

4. Kevésbé (vagy egyáltalán ne) törekedjen arra, hogy szép gondolatokat termeljen (például a következő szentbeszédekhez), mint inkább arra, hogy *maga miatt* hatoljon be a tanításba és magamagát adja oda Istennek teljes ajándéknak. Az elmélkedésben nem azt keressük, ami legjobban megtérít másokat, hanem azt, ami legjobban megtérít saját magunkat, *engem!*

5. Leginkább olyan időt válasszak elmélkedésre, amikor senki és semmi *nem zavar*.¹ Többet ér egyhuzamban félóra, mint három (például gyóntatással) megszakított tízperc. Rendelkezzünk megfelelő idő felett. Csak igazán akarni kell, és lehetséges. Legyünk lojálisak magunkkal szemben.

6. Nagyon jó *előttevaló este* elolvasni a szöveget (ennek kellene lennie a nap legutolsó cselekményének). Felkelésemtől kezdve gondoljak vissza a főtárgyra. Az elmélkedés alatt a könyvet csak azért használjam, hogy emlékezetemet segítsem, és nem azért, *hogy az öntevékenységtől fölmentsem magamat*. Isten és én — csak ez számít. Másra vonatkozó szavaknak

¹ „Te pedig, mikor imádkozol, menj be kamrádba és ajtóbetéve imádd Atyádat a rejtekben!” (Máté VI. 6.) A papnak legjobb elmélkedési hely a plébániatemplom, de azt az időt válassza, amikor a hívek nem veszik igénybe szolgálatát.

csupán az a céljuk, hogy összeköttetést teremtsenek közöttünk. Ha ez megvan, bensőséges társalgás folyjék Istennel.

7. Az elmélkedéshez külsőleg *tiszteletteljes* testtartásra van szükség. Vigyázzak, nehogy banyag testtartásom legyen vagy elszundikáljak.

8. Gondoljak arra, hogy elmélkedésem értéke legtöbbször *Isten jelenlétének felébresztésétől* függ, amelyet az elmélkedés elején mindig végezzek el. Ha egyedül vagyok, maradjak egy pillanatig állva, majd csókoljam meg a földet. Testből és lélekből vagyok, meg kell indítani a „gépezetet”, amint Pascal mondja.

9. Ha a tárgy magával hozza, *világosan megfogalmazott elhatározással* fejezzem be az elmélkedést. Éljek világosságban! Tudjam azt, *amit akarok!* Hacsak lehetséges, legalább minden étkezés előtt gondoljak elhatározásomra vagy az elmélkedés után végzett kollokviumra.

„Sohase felejtsd el azt, amire téged régóta tanítottalak: hogy én, az örök Bölcsesség szüntelenül beszélek minden ember szívéhez. De ők nem akarnak rám hallgatni, csak néha az ünnepélyes pillanatokban, amelyeket gyakran egy egész életen át végtelen türelemmel és királyi művészettel készítek elő. Ime számodra is egy e pillanatok közül. Vonulj magadba, alázd meg magadat, szabadítsd ki magadat minden szórakoztató dologból, háríts el minden akadályt szavam előtt! Vetkőzél ki régi szellemi szokásaidból, világosság nélkül kiejtett szavaidból, emberi fogalmaidból, amelyeket a szenvedély elcsúfított, alkalmazkodó beszédeidből és ítéleteidből...

— Ó Mesterem, megteszem. Hogy téged hallgassalak, el akarom hagyni minden régi gondolatomat és messze el akarok vonulni a zajtól. Pusztítsd el mindazt, ami nem tőled származik és amit nem áldottál meg... Igen, közeledem és akarok közeledni halálomhoz, vagyis ehhez a valódi kiszabadulásomhoz, ehhez a teljes önzetlenséghez, amelynek nincs többé más támpontja, mint te egyedül, ó Istenem, az igazságnak és szeretetnek lényege.”

P. Gratry

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

A jelen könyv szerzőjét talán nem is kellene bemutatni a magyar klérusnak. P. Plus neve közismert nemcsak Magyarországon, ahol eddig öt könyve jelent meg feltűnően nagy sikerrel, hanem az egész világon. A mai lelki írók gárdájának élén halad. A legolvasottabb valamennyi között. A különböző nyelveken megjelent műveinek példányszáma meghaladja a félmilliót. Nagy elterjedtségüknek titka elsősorban a szerző bámulatos lélekismerete. A mai kor emberének lelkét, annak adottságait, igényeit, jellegzetes képességeit és hiányait, jó tulajdonságait és hibáit tökéletesen ismeri. Az olvasó úgy érzi, mintha a szerző csak neki írta volna a könyvet. Hozzájárul ehhez, hogy P. Plus az örök igazságokat, a lelkiélet legnehezebb szabályait meseteri kézzel tudja bemutatni, világos, szabatos és határozott előadásmódjával egészen közel hozza azokat az olvasóhoz. Logikus okfejtésével biztos meggyőződésre vezet, hangjának lelke mélyéből fakadó melegségével és lendületével valósággal magához láncolja az olvasót, hogy a lelkiélet napfényes magaslatai felé vezesse. Megvan neki az a tulajdonsága, hogy a földön járó embert nehezen megmozgató lelkiségről érdekesen és vonzóan tud beszélni. A krisztusi elvek borát vadonatúj tömlőbe önti.

Az élete nyarán levő író (szül. 1882-ben Boulogne-sur-Merben), aki idáig nem kevesebb mint 31 klasszikus művel gazdagította az aszkétikus irodalmat, mint lelkiatya is gyönyörű munkásságot fejt ki Észak-Franciaország metropolisában, Lille-ben. A lillei katolikus pápai egyetem és a technológiai főiskola diáksága és annyi más lélek, közöttük nem

egy magyar lélek biztoskezü, bölcs lelkipavezetőt talál benne.

P. Plus a legszebb emberi elismerést kapta, amikor a francia papság felkérte, hogy szakavatott tollával papok számára elmélkedési könyvet írjon. A könyv *Mon Oraison* címmel 1936 nyarán jelent meg, és ma a francia klérus legkedveltebb elmélkedési könyve. Magyar paptestvéreim lelki javát szolgálom, amikor P. Plus elmélkedési könyvét magyar nyelven bemutatom. Igyekeztem a szerző gondolatait a magyar nyelv és stílus szabályainak megtartása mellett hűen visszaadni. Csupán néhány helyen változtattam az eredeti szövegen, ahol az író a kifejezetten francia egyházi viszonyokat veszi figyelembe.

Szívből kívánom, hogy paptestvéreim P. Plus könyvéből mindennap hatásos lelki indítást nyerjenek önmaguk megszentelésére.

Lille, 1938 február 12.

Uhl Antal

I. ÁDVENTTŐL ÖTVENEDVASÁRNAPIG

ÁDVENT ELSŐ VASÁRNAPJA

„Fel, itt az óra!”

I. Eddigi papi életem.

Buzgó? ... Ha olyan lenne, mekkora hálával tartozom!

Rossz? ... Oh! remélem, nem.

Lanyha? ... Talán. Ha olyan lenne, mekkora szerencsétlenség!

Igy hát azért vettem fel a papi méltóságot, hogy másodrendű pap legyek? Nem, Istenem, te kezelsz szemináriumi éveim és felszentelésem buzgó vágyairól. Akartam, annyira akartam szent, valóságos Isten embere lenni. És lanyha voltam, *micsoda multtal!*

Lanyha vagyok a *jelenben*, úgy amint az kínálkozik, az Egyház szenvedései előtt, a tömegek közönyössége, a szaporodó bűnök előtt! Micsoda méltatlanság! „Negyvenezer pap Franciaországban, és a hit pusztul — sóhajtott P. Chevrier. — Ha csak nyolcvan arsi plébános lenne, egy minden megyére, milyen virágzó lenne!” „A nép romlásának okai a rossz papok — mondja Szent Gergely.” („Causa ruinae populi, sacerdotis mali.”) Én nem vagyok rossz pap, de szent vagyok-e? Ha nem vagyok az, valójában mit várok?

II. Ezutáni papi életem.

Lanyha lesz továbbra is? Lanyha? Nem. Hora est surgere. Egykori és még mostani eszményem ösztönöz ... Isten sürget engem ... A lelkek várnak rám. Többé semmi késlekedés! Már sokat elpazaroltam Isten ajándékából. Már tiz, tizenöt, húszéves

pap vagyok. Mit tudok eddig felmutatni? Annyi pap és oly kevés arsi plébános! Közülük az egyik legyek én. Ugyancsak Szent Gergely mondja: „Mundus sacerdotibus plenus est, tamen in messe Dei rarus invenitur operator, quia officium sacerdotale sumpsimus, opus officii non implemus.” Papságom tisztségét viselem, de hordozom-e a tisztség minden felelősségét is? Honor, onus. Officium, terhem és méltóságom van, opus officii: szentségem — feleljen meg tisztségemnek. Sokat késtem eddig.

Mária, papságom Királynéja, tedd, hogy szentté legyek.

Olvasmány: Krisztus követése I. könyv. 24. fejezet, 1—6.

HÉTFŐ

Adventus

Az advent megkezdődött. Mi a jelentősége?

Ismét átéljük a Krisztus előtti népek nagy kívánságát, vágyát az ő eljövetele után, aki a meggyötört földre visszahozza az elvesztett isteni életet. *Mögöttük* az eredeti lesüllyedés, az ősi bukás, Ádám és Éva vétke, az isteni ajándékoktól megfosztott emberiség...

Előttük az útszélen egy bölcső, egy jászol és e jászollal az isteninek helyreállítása a világon, Istennek új lakásvétele az ember szívében, vagyis kegyelem a földön (a lélek árnyékos Isten-birtoklása) és dicsőség az égben (a lélek fényes Isten-birtoklása).

Istenivé teremtésünk csodája a világ kezdetén.

Újra istenivé tételünk csodája Jézus Krisztus által. — Verbum caro. Az Isten emberré lett, hogy minket újra istenivé tegyen. Mennyire megértem, hogy az Egyház visszaidézi ezen emlékezetes eljövétel várását.

„Jöjj Uram, hogy életet adj a világnak! Jöjj el

és ad életedet különösen a te szolgádnak! E liturgikus év elején érzem, hogy te hívsz. „Azért jöttem, — kellett mondanod az evangéliumban — hogy életük legyen bőséggel.” Uram, szükségem van ez életre, e bővelkedő életre. Szükséges ez nekem, bárányaimnak, környezetemnek, az egész világon minden léleknek, akik az én szentségemhez vannak kapcsolva. Jöjj, Uram Jézus! Jöjj! Készen vagyok. Jól akarok dolgozni. De egyedül semmit sem tehetek. Jöjj!”

Olvasmány: Izaiás 1, 16—19.

KEDD

Adveniat regnum tuum

A XIX. század elején

Kanadában	1	püspökség volt, ma	32
Egyesült Államokban	3	" "	95
Ázsiában	45	" "	165
Afrikában	9	" "	55
Ausztráliában egyetlen püspökség sem volt, ma 38.			

Mekkora *hittérítő munkásságot*, mennyi fáradalmat, imát és nagylelkűséget kívánt ez az eredmény!

Az én plébániámon (munkakörömben) kiterjedt-e Isten országa, mióta itt vagyok? Több lélek tartozik azóta Krisztushoz? Jobban tartoznak-e hozzá? Milyen alkotások létesültek? Hogyan működnek? *Stagnálnak, visszafejlődnek, vagy gyarapodnak?*

Vajjon érdekel-e mindez a kérdés, vagy nem törődöm velük? „Lesz, ami lesz, nem tehetek semmit róla.” Az ellenfelek megsokszorozták ütegeiket. Én semmit sem tettem!

— Ez apostol? — Nem; *hulla-apostol*.

Egy orvostanár fiatal hallgatóit a kórterembe vezette és a középre állítva őket, kérdezte:

— Nos, e távolságból mondják meg, ki a leg-súlyosabb beteg?

— Az ottan, akinek az *arcán* legyenek vannak. Mihelyt a beteg teljes közömbösséggel túri, hogy a legyek megtámadják arcát, biztos jelét mutatja a közeli halálnak.

Mihelyt a pap megmozdulás nélkül hagyja, hogy plébániáján (vagy más művében) Isten ellen dolgozzanak, biztos jele annak, hogy *buzgósága meghalt*.

Olvasmány: Ap. csel. 5, 12—17.

SZERDA

„Si scires”

A kereszténység nagy titka, hogy Isten az ember *istenítése* által akarja magát dicsőíteni. Az emberek fiainak istenítése Istennek emberré lett Fia által, íme a *hír*, amelyet az apostoloknak hirdetni kellett a világnak.

Vajjon ez csupán beszéd mód? — Nem. Igazi *valóság*. Minden keresztény isteni elhatározás folytán szent „*Isten-hordozó*”, a „*Három Személy tabernáculuma*”.

De ha ez igazi *valóság*, akkor világos, hogy az összes dogmák között nincs ennél fönségesebb, vigasztalóbb, fundamentálisabb. *Valósággal* bírni magában a Magasságbelit, a kifejezés teljes értelmében az Udvözítő *élő ereկlyetartójának* lenni, kell-e több ennél számomra, hogy elméletileg megalapozzam jámborságomat, — nemcsak jámborságomat, hanem apostoli működésemet?

Hogy az ördög elkeseredetten dolgozik, csak-hogy elfeledtesse az emberekkel ezt a hasonlíthatatlan méltóságot, — *laicizmus, naturalizmus* stb. — azt megértem; de hogy a keresztények, az én híveim,

növendékeim, rá sem hederítenek az ilyen gazdagságra, és gyakorlatilag úgy élnek, *mintha a természetfölötti nem létezne*, ez fölfoghatatlan. Nem származik ez onnan, hogy én, pap, jámborságomat nem alapoztam eléggé a fődogmára? Higgyek *Isten-hordozó* méltóságomban, hogy segítsen körülöttem a megkeresztelteket az *Isten-hordozó* életre.

Olvasmány: Ján. 4, 1—31.

CSÜTÖRTÖK

Élő jászol

Az Ige nemsokára testet ölt. Szemlélni fogom Őt ebben a különös bölcsőben, a félreeső városkától, Betlehemtől 200 méterre levő jelentéktelen istállóban.

Milyen okok vezethették az Igét, hogy ezt az óriási lépést megkísérelje — sicut gigas? — Ez a piszkos dísz, ez a favályú vonzotta? Nem. Lelkünk élő jászola csábította. Azt az ábrándot szötte, hogy eljön lakni az Atyával és Szentlélekkel egyetemben minden ember szívébe. Sajnos, az emberek nem akarták ezt a fölséges és titokzatos *vendéget* befogadni: „*Nincs hely számodra.*” Ez volt az eredeti bűn.

Az Ige eljön majd a földre, hogy mindent ismét helyreállítson. A halott jászol csak egy állomás; amire Ő vágyik, az a mi lelkünk *élő jászola*. Karácsonykor az Egyház három szentmisét mondhat velem, mert az Ige hármasszületését lehet megkülönböztetni,

- örök születését az Atya ölében,
 - *időleges* születését Betlehemben,
 - *lelki* születését (az Atyával és Szentlélekkel) mindegyikünk lelkében a kegyelmi állapot által.
- A betlehemi eljövétel nem magáért van, hanem

másért; nem az a cél, a cél elrejtettebb, titokzatosabb, de bizonyos.

A Megtestesülés miéértje a kegyelmi állapot. Az igazi jászol az *én lelkem*.

Elhatárolás: Hozzászokom ahhoz, hogy magamat mint *élő jászolt* kezelem. A *valóságot* valónak tartom. Ime, ez vagyok, ennek következtében cselekszem.

Olvasmány: Ján. 1, 1—19.

PÉNTEK

„Ecce venio”

Üdvözítőnknek mint Igének irántunk való szeretete.

Az ember az eredeti bűn által elvesztette isteni ajándékait. Ki fogja nekünk visszaadni? A három Személy tanácskozik. A mi megromlott kis csillagzatunkból senki sem tudja megfelelően helyrehozni a hibát. Az elégtételnek kétségtelenül *emberinek* kell lennie, mert a vétek is emberektől származik, de viszont *végtelen* értékűnek is kell lennie, mert a sérelem *végtelen*.

Ime, az *Ige* felajánlja magát Atyjának: az emberi áldozatok nem elégségesek... Én, az *Ige* menni fogok, vagy inkább, minthogy az Isten élete örök jelen, megyek!

Ki ez az *Ige*? Ez az isteni személy, az a rendkívüli személyiség, akit irántunk oly szeretet tölt el, hogy megváltásunkért lejön a földre és testet fog ölteni, aki örökké felajánlja magát Istennek e célból. Atyám, ime, itt vagyok. *Ecce venio*. Nem „jönni fogok” a jövőben, hanem a jelenben „jövök”. Az *Ige* az, aki az *örökkévalóság minden pillanatában* szeretetből följánlja magát érettünk Istennek.

Vessek számot Urunk ezen örök szeretetéről... Mélyedjek bele... Micsoda mélység!

Gondoljak rá, kiváltképen valahányszor a mise Credo-jában vagy az Utolsó evangéliumban az Egyház parancsára térdet hajtok e szavakra: „Et homo factus est. Et Verbum caro factum est.”

Örökké rám gondolt Ő. Örökké följajánlotta magát érettem. Örökké. Nagy dolog az: örökké. Caritate perpetua dilexi te. Minden idő előtt szeretett engem, végtelenül szeretett, ennyire képes volt szeretni.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 5.

SZOMBAT

Szent Ambrus megkereszteli Ágostont

A *keresztség*. Gyakran kiszolgáltatom. Vajjon megértem-e? „Menj ki e gyermekből, tisztátalan lélek, és adj helyet a Szentléleknek!” Hiszem azt, amit mondok? Amikor annak a kis lénynak, akit keresztelek, kívánom, hogy igazán úgy éljen, mint *Isten temploma*, mint a Szentháromság élő ereklétartója, vajjon ezek pusztá szavak előtttem, vagy a valóságnak kifejezései?

Mint *megkeresztelt* „megvalósítom-e” keresztségemet? Mint *keresztelő* valóságnak tartom-e a keresztség valódi cselekményeit, melyek én általam mennek végbe?

Az auktorok, hogy a kegyelem által bennünk levő isteni *jelenlét* valóságát kihangsúlyozzák, nem haboznak párhuzamot vonni e kimondhatatlan *jelenlét* és az *Igénék Szűz Máriában való jelenléte* között, a *megtestesülés* és a *születés* között. Bizonyos, hogy különbség van a jelenlét módjában: a kegyelmi jelenlét tisztán lelki jelenlét, míg a megtestesülésnél testi jelenlét van, — de a jelenlét

egyformán valóságos; ugyanúgy valóságos jelenlét van az egyik oldalon, mint a másik oldalon.

„Szent Tamást követő összes teológusok közös véleménye, — írja P. d'Argentan — hogy a Szentlélek személye (egyesülve az Atyával és Fiúval) éppenúgy igazán adva van a megszentelő kegyelem által Isten gyermekévé lett léleknek, mint a Fiú személye a Szent Szűznek, midőn őt a megtestesülés titkában az istenanyai méltósággal tüntették ki.”

Ez nem pusztán tollából kicsúszott állítás. Így ír továbbá: „A megszentelő kegyelem, amelyet az igaz léleknek adnak, nem csupán a Szentléleknek egy kegye, hanem *ajándék*, amely magával hozza magát az *ajándékozót*, azaz a Szentlélek saját személyét, aki éppen úgy igazában lakik ebben a lélekben mindaddig, míg ez megőrzi a kegyelmet, miképpen az Ige személye lakozott a Szent Szűzben, míg méhében hordozta.”

„Nem csupán állítják ezt az igazságot, mint nagyonis biztos és elvitathatatlan dolgot, hanem még annyira is mennek, hogy azt mondják: ha lehetlenségből a Szentlélek személye nem lenne végtelen, hanem csak az égben lakna, onnan leszállni kényszerülne, hogy eljöjjön lakni egy (igaz) lélekbe.”

Végül így fejezi be: „Ő szeretet Istene. Mily tiszteletet kell tanúsítani azon lélek iránt, aki így el van telve Isten Lelkével? Nem kell-e ugyanannyi tiszteletet adni neki, mint a tabernákulumnak, amelyben az oltáriszentségi Jézus Krisztus imádandó teste pihen, vagy mint a Szent Szűznek, amíg ő tiszta méhében saját Fiát hordozta, mivel ez a lélek egészen telve van a Szentlélekkel, ki a Fiúval egy Isten?”

Olvasmány: A keresztség szertartása.

A rossz angyalok bukása után Isten maga intézte el az ördög büntetését. Ádám és Éva bukása után ugyancsak maga járhatott volna el *egyenesen*, hogy a gőgös kísértőt megfenyítse. De hogy a gonoszlelket még inkább megalázza, jobbnak találta, hogy a büntetés végrehajtásával megbíz valakit, és ez a valaki egy asszony legyen: „ő megrontja fejedet”.

Egy 1610-ből való régi kép Szűz Máriát ülve ábrázolja, amint mosolygó *Fiát* tartja; lába a kígyó fején van, és a *kisded Jézus Anyja* lábán. Ugyanez a gondolat vezette Quellin Erasmus festőt, midőn a louvaini Saint Michel-templom képét festette. Krisztus egyedül is megtehetette volna, nem szorult rá Anyjára, hogy sanyargassa a kígyót, de *őt használta fel* az ő és Szűz Mária dicsőségére és a mi vigasztalásunkra.

Elképzelhetjük a sátánt, amint a századok folyamán keresi, ki lehet a földön az az *asszony*, akit már előre *megátkoz az asszonyok között*. Tudja, hogy közöttük lesz egy, aki meg van bízva, hogy fejét megrontsa. De *hogyan lehet felismerni* Istennek ezt a választottját? Minden nagy korban, amikor úgy látta, hogy harcba kell szállnia Izraellel, egy *nő* emelkedett ki, hogy megvédje Isten népét: amikor meg akarta akadályozni a Szentföld birtokbavételét, ott volt *Débora*, az asszír inváziókor *Judit*, a perzsa uralomkor *Eszter*. Débora egy szeggel átszúrta Sisara halántékát, Judit karddal levágta Holofernesz fejét, Eszter kieszközölte Ámán felakasztását. Mindezek a zsarnokok fejükön lettek megverve. Jelkép volt ez a sátán részére. És Jézus mellett, úgy látszott, mintha egy asszony sem játszott volna oly szerepet, hogy féljen tőle. Csak nem az a *fiatal Szűz*, aki a betlehemi jászol mellett ült; sem az a harminchárom év homályába *elrejtett Asszony*, még

kevésbé a kereszt lábánál *síró Anya*? Mit félne egy ilyen látszólagos gyengeségtől? — hogy a megalázás teljes legyen, ez a *gyengeség* fogja őt legyőzni.

Olvasmány: Izaiás 26, 1—20.

HÉTFŐ

Ádvent értelme

Ádventnek két jellemző vonása van: a *bűnbánat* ideje, a *reménység és öröm* ideje.

A *bűnbánat ideje*. Régi eredetű az a gondolat, hogy imádsággal és fokozottabb nagylelkűséggel szenteljük meg karácsony előkészítő időszakát. Biztos nyomát találjuk az V. század folyamán a toursi egyházmegyében. A VI. században a szokás elterjed egész Galliában és Itália egyes helyein, a VII. században egész Nyugaton. A XII. századig a hetek száma ingadozik.

Gyakorolták a bőjtöt (amely ma a kántorhétre és karácsony vigiliájára zsugorodott), tiltva volt a menyegzők tartása, amely szokásnak nyoma ma is megvan, minthogy az Egyház a fölmentett eseteket kivéve tiltja a házasulandók ünnepélyes megáldását.

A *reménység és öröm ideje*. Ha igaz az, hogy Jézus fogadásához bűnöktől való megtisztulás szükséges, úgy Jézus várásához inkább való az örvendezés, mint a bűnbánat. Az Egyház megszünteti a Glóriát, és violaszínt vesz fel, de meghagyja az Alleluját; és a liturgikus imák, amennyiben előkészítik a lelkeket, inkább a reménységet igyekeznek magasztalni.

„Hozzád emelem lelkemet, ó Isten, benned reményelek...” (I. vasárnapi bekezdés.)

„Sion népe, íme, az Úr el fog jönni...” (II. vas.)

„Örvendezetek, közel az Úr.” (III. vas.)

A kántorheti és IV. vasárnapi miseimádságok

a Megváltó eljövetelét sürgetik. Végül a vigiliai mise az eljövetel örömét hirdeti.

És az egész idő alatt *Mária gondolata*, ki velünk imádkozik, és várja az isteni Gyermeket, beragyog minden napot.

Olvasmány: Verbum supernum.

KEDD

Conversatio in coelis

Egy fiatal festő bejelenti Courbet művésznék, hogy a közeljövőben elutazik Keletre. Courbet álmosan hallgatta a bejelentést, az utolsó szóra egyszerre fölrezzent, fölnyitja csodálkozó szemeit, és ezt mormolja: „Ah, *Keletre* megy, hát nincs önnek *hazája?*”

Ki gondolná, hogy az a pap, aki néha felemészti magát a külső dolgok keresésében, egészen közel magához (a templomában, a tabernákulumban) és önmagában (a kegyelem állapotában hűségesen megtartott *lelkében élő Isten*) a javaknak legnagyobb gazdagságát birtokolja?

— Hová megy? Micsoda kincset megy keresni? Milyen ösvényen jár, és hová vezeti önt a szép tevékenység? — Ezt meg ezt meg kell tennem.

— Megengedi, hogy valamit kérdezzek? Ma reggel elvégezte-e *elmélkedését?*

— Ó nem, nem volt rá időm.

— Ön olyan, mint az a fiatal festő és Courbet válaszát érdemli: „Ön tehát elmegy, nem tudom milyen Keletre. Nincs hát magának *hazája?*” Nem az a fontosabb, hogy az ember messze menjen, hanem, hogy *betérjen magába*. Önnek tehetsége van a hódításhoz, felfedezéshez, tanításhoz. Kezdje meg tehát mindezt e *belső világban*, amelyet magában hordoz. A Kelet később következze. És jobban föl lesz szerelve, hogy meghódítsa.

Az *Ádvent* kiváltképen az *önmagabaszállás* ideje. Vegyünk példát *Máriától*. Jó Anyám, taníts meg elmélyedni, hogy ne járjak csupán e szép titkok mentén, hanem átéljem azokat. *Prope est Dominus*. Mennyire igaz az sokféle értelemben, hogy „az *Úr közel van*”.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

SZERDA

Sohasem egyedül

Éljek e gondolat jegyében... Amíg a kegyelem állapotában vagyok, sohasem vagyok egyedül, mindig ketten vagyunk: én és Isten énbennem.

A megtestesülés évenkénti visszaidézésének fényénél tekintsem ezt a csodálatos dolgot. Az Üdvözítő eljövételének nem volt más célja, mint ez: visszahozni a világba az isteni életet.

Mily nagy tehát a megkereszteltnek az életel „Az az élet, amelyet Krisztus hozott a földre, az egyszerű keresztény élet, amelynek nagysága oly ismeretlen; tulajdonképpen *magának Istennek az emberi lélek* száraz talajába ültetett, akklimatizált és meghonosított élete, ez az a tanulmányi idő, amely már az örökkévalóság teljes értékét rejti magában.” (P. Gardeil.)

„Boldog a lélek a kegyelem állapotában. A három isteni Személy lakik benne. Az Atya, Fiú és Szentlélek eljött hozzá és szállást vett nála, és hatalmat adott neki, hogy a Szentháromsághoz csatlakozzék és vele egyesüljön. Ez a hatalom abban a mértékben erősödik, amily mértékben emelkedik a lélek a természetfölötti életben. Minél jobban beleoltja a kegyelem képességeit, annál jobban él az isteni bensőségben. Mindez igaz és egyike keresztény hitünk nagy igazságainak.” (Joret.)

Szentháromságról nevezett Erzsébet nővér e

kérést intézte Istenhez: „Uram, legyek teljesen éber hitemben...” Mily szép imádság! *Ébren* élni. De Claye Zsófia, az Örökimádás-rendből való apáca mondotta: „Nem tudom kifejezni, hogy mennyire érzem magamat *Isten templomának*, Ő inkább van énbennem, mint önnönmagam, ez a gondolat elragadtat.” Az életet e földön csak azért kaptuk, hogy ezt a természetfölötti életet kifejlesszük, amelynek a nagyságát a halál mindenkorra meghatározza.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

CSÜTÖRTÖK

„*Medius vestrum*”

Keresztelő Szent János Jézusról, az Isten-emberről beszélt, ki jelen van a zsidók között, de ők nem ismerték. Ugyanez a mondas alkalmazható a lelkekre, kikben a jó Isten lakik, de a legtöbbje nem ismeri Őt. „Közöttetek — bennetek — van valaki, akit ti nem ismertek.”

Vegyem elő — és ízleljem meg — a legszebb idézeteket:

„Ha valaki *engem* (Jézust, az Isten-embert) szeret, *Atyám* is szeretni fogja, és hozzá megyünk, és *lakóhelyet* szerzünk nála.” (Ján. 14, 23.) Ez a jellegzetes bibliai vers is oly igaz és oly valóságos hatással teljes, mint a szentmisének „Ez az én testem” szavai.

„Az *Istennek temploma* vagytok... az Istennek *Lelke lakik* bennetek.” (I Kor. III. 16.) Ezenkívül más idézetek is vannak még. (Gal. IV. 6., Róm. V. 5., II Tim. I. 14.)

Aquinói Szent Tamás az egyházatyák összes állításait összefoglalva ezeket jegyzi meg a Boldogságról szóló művében (III. fejezet): „Nagy vak-sággal és oktalansággal találkozik az ember többeknél, akik Istent mindenütt keresik, szüntelenül sóhajtoz-

nak utána, Őt kívánják gyakran, Őt kérik minden nap imádságukban (mintha távol lenne), amikor az Apostol szavai szerint ugyanők az *élő Isten templomai*, és *Isten valóban lakik bennük*, mert lelkük Isten lakóhelye, ahol Ő állandóan pihen” — cum ipsi, secundum verbum Apostoli, sicut templum Dei vivi et Deus veraciter habitet in eis, cum anima ipsorum sit sedes Dei, in qua continue requiescit.

Valamivel tovább így folytatja: „Ez életben Istent állandóan úgy kellene élveznünk, mint a mi legteljesebb valóságunkat — in hac vita continue deberemus frui Deo tamquam re plenissime propria.”

Fontoljam meg, hogy előrehaladásom mindaddig közepes lesz, míg ennek a *bennem levő isteni valóságnak* (imádság, hit fölindítása stb. által) *valódi értéket* nem adok.

Olvasmány: Gal. 4, 1—7.

PÉNTEK

Christus facti sumus

Krisztussá lettünk, vagy még inkább: *Krisztussá* képződünk. Szent Ágostontól vesszük e kifejezést.

Ezt magyarázta meg Udvözítőnk e hasonlattal: „Én vagyok a *szőlőtő*, ti a *szőlővessző*.” Krisztus teljes teste — mondja Szent Ágoston — nem más, mint *Jézus a kegyelem állapotában levő összes lelkekkel*, kik az ő tagjait képezik. Miképpen a fa csak úgy teljes, ha törzse és ágai megvannak, hasonlóképpen a *teljes Krisztust*, az egész Ember, azaz Jézus, az egyéni Jézus, Mária Fia és az Atya Gyermeke, *valamint* mi képezzük. (L. I Kor. 12, 12—27; 6, 15—18; és az efezusiakhoz írt napi szentlecke.)

A kereszténység *kiváltképpen csodálatos ténye* nem az, hogy Krisztus *lejött a földre*, hogy nekünk az eredeti bűnnel elvesztett isteni életet visszaadja, sem az, hogy megváltásunk biztosítására *meghalt*

a keresztfán. Az Üdvözítő Jézusnak az a legmagasztosabb ajándéka, hogy ismét istenivé tételünkért *beleoltott minket magába*, egy lényvé tett minket — más szó hiányában úgy mondjuk — titokzatosan önmagával.

A megtestesülésnél és megváltásnál még szebb a betestesülés (incorporatio).

Az Ige le fog szállni a földre; az Isten-ember lesz az isteni élet egyedüli letéteményese; hogy az ember ezentúl istenivé legyen, Krisztusba kell oltva lennie. A bűnbeesés előtti kezdetleges tervezetben még nem szerepel Krisztus mint a megtestesült Ige. Isten és az istenített emberiség. El fog jönni a bűnbeesés, — felix culpa! — hogy a tervezet még szebb legyen. Isten és az emberiség, mint azelőtt, de a *többlet* a kettő között az Isten-ember, aki által szükségyszerűen minden végbemegy, Jézus, az *isteni Közvetítő, akinek kiegészítő részét* alkotjuk. Semmi sem száll le az égből hozzánk, ami nem ő általa jön, amiképen semmi sem fog tőlünk Istenhez emelkedni, ami nem ő általa megy. Igazi főpap (pontifex) Ő, — mondja Sziénai Szent Katalin, mint aki *hidat* (pons) készít.

Jézus számomra is az, ami Ő lényegileg és önmagában: az *isteni Közvetítő?*

Olvasmány: Ján. 15, 1—12.

SZOMBAT

Betestesülés Jézus Krisztusba

Jézustársaságának a XVII. században egyik legjobb aszkétikus írója, J. Judde, ki a rend fiatal papjainak lelki képzését hosszú időn keresztül végezte, harminc napos lelkigyakorlatának *Jézus Krisztusról, a vezérről* szóló egyik elmélkedésében Szent Pál apostol tanítása nyomán ezeket írja a *keresztény élet természetéről*: „Bizonyos értelemben min-

den keresztény elmondhatja azt, amit Szent Pál apostol mondott: Élek én, de már nem én, hanem *Krisztus él bennem*. Az az élet, amelyről beszélni akarunk, nem Jézus Krisztusnak az emberben való titokzatos élete, amely az ember szellemének, szívének és erkölcsének Jézus Krisztussá való átalakulásában áll, vagyis amely abban áll, hogy úgy gondolkozunk, mint Ő, úgy szeretünk, mint Ő, úgy cselekszünk, mint Ő. Az az élet ennél még *lényegibb* valami. Mert először kereszténnyé kell *lennünk*, és azután lehetünk *tökéletes* keresztények. Az első alapja a másodiknak, és ez az az élet, amiről beszélni fogunk, ami minket keresztényekké tesz.

Gondoljuk meg hát, *miben áll ez az élet . . . ?* Ha ezeket az igazságokat nem ismerjük, magát a vallás alapját sem ismerjük. Az Úr Jézus maga tanít meg minket arra, hogy miben áll Jézus Krisztusnak bennünk levő élete, midőn azt mondja, hogy Ő a *szőlőtő* és mi a *szőlővessző*. (Ján. 15, 5.) Szent Pál megtanít rá, mikor azt mondja, hogy az Egyház csak egy testet alkot, és a *testnek feje* Jézus Krisztus, mi pedig a *tagjai*. (I Kor. 12, 27.) Amint tehát az ágak és a szár, a venyige és a töke csak egy szőlőtőkét alkotnak, és amint a testtagok és a fő csak *egy testet* képeznek, úgy Jézus Krisztus és a keresztények bizonyos módon csak egy összetételt, *egy személyt* képeznek. Sőt még többet. Amint az ágak csak a szárból kapnak életet, és a tagok a főből, úgy a keresztény természetfölötti élete csakis abból az egyesülésből jön, amelyben Jézus Krisztussal van. Ha elválik Jézus Krisztustól, halott, ha egyesül vele, és amíg ez az egyesülés tart, él. Végül *annál inkább* él, minél szorosabb ez az egyesülés, és ellenkezőleg, elsorvad, — hogy úgy mondjam — elszárad, amint gyengül az egyesülés, vagy akadály gördül elébe és megszakad.

Az embernek Jézus Krisztussal való eme egyesülését a keresztség eszközli. A keresztség által lettünk elsősorban beoltva Jézus Krisztusba . . . Nem

gondoltam erre. Nemcsak Jézus Krisztushoz tartozom, hanem Jézus Krisztusnak bizonyos módon egy *részét* alkotom.”

Olvasmány: 91. zsoltár.

ÁDVENT HARMADIK VASÁRNAPJA

Gaudete . . . in Christo Jesu

Öröm, ez az egész evangélium. Karácsony éjtszakájában Urunk jászolánál az angyalok „nagy örömet” fognak énekelni a pásztoroknak. „Gaudium magnum.”

Az *örömhír*, vagyis az evangélium azt a kettős csodát jelenti, hogy Urunk a keresztségben belőlem — minden keresztényből — Krisztus darabját készíti, hogy ismét *Isten temploma* lehessen. Üdvözítőnk azáltal, hogy minket személyével azonosít, újra-istenít bennünket.

Lényegileg a keresztény *Krisztus élő meghoszszabbítása*, Krisztus egyik darabja, ahogy egy szent-anya mondja: „portio Christi”, amelyet Eudes Szent János így magyaráz: „Jézus Krisztus egy darabja, miként az ő szent ereklyéi.”

Az aszkétikus könyvekben néha felhívják az olvasót, hogy azonosuljon Jézus Krisztussal, vegye fel az ő érzületét, cselekvésmódját; ez többnyire az erkölcsi rendhez tartozó gyakorlat, szent kísérlet, nagylelkű igyekezet és nem hangsúlyozzák ki, hogy ez az igyekezet, amellyel a lehető legtökéletesebben reprodukálják Jézus Krisztust, nem más, mint *logikus következménye* annak a ténynek, hogy minden megkeresztelt teljes valóságban alter Christus.

Hogy Krisztusban *cselekedjünk*, ezt azért kívánjuk, mert „Krisztus” vagyunk.

„Ha a keresztények jól tudnák, mit jelent *kereszténynek* lenni, — mondja abbé Boudon — ha tudnák, hogy méltóságuk és állapotuk ugyanaz,

mint az Isten-emberé! Ó lelkem, belemélyedtünk-e valamikor ebbe az igazságba? Jézus a mi *főnk*, mi az ő *tagjai*, de ő nem csupán a főben van, hanem a tagokban is éppenúgy jelen van. Tehát nemcsak a főben kell Őt felismerni, hanem a *tagokban is*. De Istenem, mennyire meg kell semmisülni a kereszténynek, hogy egészen Jézus Krisztus legyen benne, hogy Jézus gondolkozzon és szeressen benne, hogy Jézust tekintsem és hallgassam benne, hogy Jézus beszéljen, szenvedjen és cselekedjen benne! Micsoda szentség van *életünkben*, ha az Jézus élete!

Olvasmány: Ján. 17, 24-től végig.

HÉTFŐ

A világ

„A *világ* nem más, mint zajos és tarka-barka látványosság, amely megakadályoz minket abban, hogy belső valóságunkra figyeljünk.” — Így beszél egy konvertita. (René Schwob.)

Mennyire igaza van!

A világ nagy veszedelme nem annyira abban áll, hogy bűnre vezet, hanem, hogy *elveszi tőlünk az igazi értékelést*. A lényeg eltűnik és a *semmi* foglalja el az *egész helyet*. A világ nem veszi figyelembe azt a munkát, ami csendben folyik, ha mindjárt elsőrendű az, mert nem csinál zajt, ellenben ami kívülről csillog, ha csak egyszerű szalmaláng, tűzijáték, éjtszakai villám, fölkelti bámulatát.

A megtestesülés kora előtt mi foglalja el a világ színpadát? Ki gondol az Üdvözítő jövetelére? A jövődölések beteljesedésére? Máriára? Az „idők teljességének” igazi ütközőpontjára? Ki gondol erre? Senki. Minden helyet Augustus és a római nagyság foglal el. Mindent az időleges foglal el, a természetfölötti eltűnik.

És bennem, nemde az *igazi értékek ugyanilyen*

félreismerése? A „világ” rettenetes és alattomos betörése? Számolok-e a benső valósággal, amely a lényeket alkotja, az egyedül szükségeset?

Mennyire ki kell fejlesztenem a *hit szellemét!* A külső *dísznek* vagyok a rabja. Egy kis szín, egy kis zaj, ez már elég, a lényeg eltűnt tekintetem elől, és nem szenvedek miatta.

Pap, mennyire a világé vagy még! Mélyedj magadba!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10.

KEDD

„In deserto”

Hallgatni tudni, mondhatjuk, annyi mint *létezni* tudni. Amikor az ember beszél, valami eltávozik az ő egyéniségéből; amikor az ember magába száll, meggazdagszik. „Ha egy másvalakivel vagy, magadnak csak fele vagy, ha egyedül vagy, te vagy egész teljességedben” — mondotta Leonardo da Vinci.

Mily kevésbé szeretek „létezni” és „egészen, teljesen önmagam lenni!”

Mily kevésbé szeretek ebbe az *élő szentélybe* lépni, ami az én *lelkem*. Mert, ha magamba szállok, azt nem azért teszem, hogy egyszerűen társalogjak magammal, bármilyen gazdagító is legyen az, hanem azért, hogy *megtaláljam Istent* lelkemnek központjában, ahol a kegyelem által lakni méltóztatik.

És lám, önmagam lényege itt a mélyben van elrejtve, és sohasem vagyok ott található. Ha az én nagy gazdagságom *ottbenn* van, hogyan lehetek akkor *felszínes* ember? Igaz, hogy a kegyelmi állapot alakít belőlem szentélyt, a csend fedezi fel e szentélyben a *valóságos jelenléte*t. Minthogy az én lényegem a láthatatlanban van, csakis a láthatatlanban tudom azt megtalálni. Ha ezt nem teszem,

akkor csupán felszínes személyiség leszek, *a mélységes életnek nagy ismeretlenje.*

„Legtöbb barátkozás célja csupán a csend elűzésében áll” — írja egy lelkipásztor, míg a Krisztus követése szerzője ezt írja: „Valahányszor emberek között voltam, mint kevésbbé ember jöttem vissza”, és ugyanígy hozzáfűzhette volna: kevésbbé isteni.

Beszélek úgy, ahogyan illik, és annyit, amennyit illik, de különösen *hallgassak*, amikor szükséges és hasznos, amikor hallgatásom — és ez gyakran lesz — termékenyebb, mint a beszédem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

SZERDA

Ecce ancilla

Ecce, íme, itt vagyok. Szüksége van valakinek a *készségemre*, a *szolgálatomra*? Itt vagyok, számíthatsz reám, kerül, amibe kerül. Neki nagy érdeke van ebben. Én nem vagyok semmi. Isten dicsősége, a világ üdvössége, egyedül ez a fontos. Ecce, íme, itt vagyok.

Szűz Mária gondolt-e arra, hogy e fönséges szó *visszhangja* annak a szónak, amelyet az Ige öröktől fogva kiejtett: Szükség volna valakire, aki elmenjen és újra átistenítse az emberiséget, amely elvesztette isteni ajándékait. Atyám, számíts reám. Ecce, itt vagyok. Az örökkévalóságnak abban a szakában, amely az Igének megtestesülése előtti életét jelenti, a mélységeket ez az egyetlen törekvés és felajánlás tölti be: Ecce.

Az idő letelt. Itt a megtestesülés ideje. Ecce infans, ecce puer. Mária legtökéletesebb rejtekében, ahol az Ige most egyesült a testtel, — Verbum caro — csendes és ékesszóló Ecce hangzik: „Íme, itt vagyok!”

A születés... a harminchárom év nem más, mint örökös Ecce.

A kinszenvedés... A följánlás ereje növekszik. A vége felé közeledik és a vége vérszínű. És amikor Pilátus az Antonia-vár balkónján kliensét bemutatja a tömegnek, — Ecce homo, mennyire kifejezi ez az Ecce az isteni Keresztrefeszítettnek belső hangulatát: Oh igen, igen, mindezekért felajánlom magamat. Igazad van Pilátus, Ecce, Ecce homo, íme a fájdalmak embere!

És Jézus még messzebb fog menni a megsemmisülésben és önmaga átadásában. Ecce Agnus Dei. Mielőtt meghal, át fogja változtatni a kenyeret az ő testévé, — és számomra micsoda felszólítás és meghívás! — az ostya látszólagos semmittevése alatt micsoda hatalmas felajánlás... *Én vagyok az*, ki felajánlom magamat.

És mi a te ajándékod? Vajjon a te életed örökös Ecce? Ha nem, mennyire távol vagy tőlem lélekben, ki oly közel vagy hivatásoddal.

Tanuld meg és tudj kimondani: Ecce.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 9.

CSÜTÖRTÖK

A Miasszonyunk várakozása

Minthogy az Annuntiatio ünnepe gyakran a nagyhétre esett, a toledói tizedik zsinat 656-ban áthelyezte az ünnepet december 18-ra, és ezzel a karácsonyi előkészület nyolcadának első napja lett. A római egyház mindenkor megtartotta március 25-ét, és később Spanyolország is ehhez igazodott, de e mellett megőrizte az Udvözítő születése várakozásának, vagy jobban mondva az akkori napokra eső ó-antifónák Nagyasszonyának ünnepét.

A Messiás várakozásának ünnepe minden századok ünnepe. Kezdődik a bűnbeeséssel: „Egy asz-

szony meg fogja törni fejedet." A Szentírás tele van a Megváltó utáni vággyal, amint ezt a karácsonyig szóló antifónák mutatják, amelyek az ószövetségi Szentírásból valók.

Képzelmem el magamnak ezt a *hosszú várakozást*. Mikor az ember bajban van, mennyire kívánczik szabadulás után (a megszállott lakosság, foglyok, katonák a háború alatt).

Én nem *kívánczozom* eléggé, mert nem fogom fel eléggé azt a mérhetetlen veszteséget, amely az emberiséget érte, midőn elvetette magától az isteni ajándékot...

Használjam fel a Magnificat szép antifónáit: „Ó jöjj, Krisztus, örök bölcsesség! Jöjj, Adonai, Izrael népének vezére, nyujtsd ki karodat, hogy megváltss minket! Jöjj örök világosság fényessége, ó Krisztus, igazi fényesség! Jöjj, nemzetek királya!”

Ez a várakozás különösen a Miasszonyunknak az ünnepe, hiszen ő hozta a világra Jézust. Ha az ószövetség szentjei lángadoztak, amikor a Messiás jöveteléről elmélkedtek, mit érezhetett Mária, midőn várta a rövid időn belül érkező Udvözítőjét, Fiát, a világ Megváltóját.

Ezt a hetet töltssem el én is szent várakozásban és növekvő szeretetben.

Olvasmány: Rorate mise.

PÉNTEK

Unde hoc mihi?

Szűz Mária méhében rejtőző *Jézus megszenteli* az Erzsébet méhébe zárt *Keresztelő Jánost*.

Különös kedvezmény, amelyet az *isteni Gyermekek közelsége okozott*. Legyen gondom arra, hogy én is hasznot merítsek az én mélységemben az *Ige jelenlétéből*, ki ha nem is ugyanazon módon, de föltétlen valósággal van itt jelen.

Hallottam már, hogy egy lelki író a valóság értéke szerint miképpen tesz hasonlatot a kegyelem által *bennünk* levő Isten jelenléte és a Szűz Mária *méhében* megtestesülő Ige jelenléte között? Különbőség van a jelenlét módjában, azonosság a jelenlét valóságában.

Igy ír erről Faber: „Bármilyen csodálatos is legyen Máriának ez az élete, várakozása mégis nagyszerű jelképe minden keresztény életnek. Az Ige mindnyájunkban benne van az ő lényege, jelenléte és hatalma által... A kegyelem által lelkünkben való természetfölötti lakozása minden csodánál nagyszerűbb, és hatásosabb erővel van felruházva. A kegyelem tanáról való jámbor és figyelmes elmélkedés meglepő távlatokat nyit elménk előtt, mert szembetűnik a nekünk adott ajándékok nagysága és megrendítő közelségünk Istenhez... Az Ige a kegyelem által folytonosan megszületik bennünk és tőlünk, ugyanígy a jócselekedetek által, amelyeknek véghezvitelére képesít minket, és a kegyelemmel való közreműködésünk által... Ezért a kegyelem állapotában levő lélek átvitt értelemben istenanyai bensőség, végnélküli Betlehem.”

Vajjon ez az *isteni* Ige, ki a kegyelem által *bennem* él (az Atyával és Szentlélekkel egyetemben), nem rendelkezik azzal a csodálatos hatalommal, hogy engem megszenteljen? Vagy inkább az én hitem gyengesége képezi az akadályt? Én közelebb vagyok Istenhez, mint Keresztelő János a kised Jézushoz vizitációkor. Merjem ezt hinni.

Olvasmány: Lk. 1, 30—56.

SZOMBAT

Parate viam Domini

Az *Ige*, az örökkévalóság mélyén, a Szűz méhében időbeli eljövételét előkészítő Jézus, Mária, Keresztelő János — íme a különböző személyiségek.

akik ádvent oly eleven, oly tanulságos és összeszedettségre hangoló liturgiájában tekintetünk előtt járnak-kelnek.

„Készítsétek elő az Úr útját”, — mondotta Keresztelő Szent János hallgatóinak — legyetek önmegtagadók, távolítsátok el magatok elől a torlaszokat! A bűnbánat köteles és szent gyakorlásával távolítsátok el magatokból mindazt, ami illetéktelenül elfoglalta az isteni Mester helyét. Az Úr csak oda jön, ahol nincs más, ahol nincs bálványserég. Ha benned a föld és vér *mindent lefoglalt*, hogyan lehet menedéket találni egy égi sarok számára?

Sajnos, szegény jó Mesterünk földi életének kezdete óta tapasztalta e lefoglaltságot. Ő szüleinek szavával *szerény helyet* kér Betlehem néhány karavánszerájában. *Nincs szabad hely*, minden le van foglalva. Egy helyet az Isten Fiának? Nem gondolkodik rá. Másképen kezelt vendégek vannak. Ő keveset számít. A többiek többet fizetnek.

... És az én lelkem? *Eltorlaszolt karavánszeráj*, vagy tiszta hely, mely kész befogadni az egek Urát? Non erat locus in diversorio. Micsoda összetorlódás! Mennyi ócska holmi, mennyi összehalmozott haszontalanság! Befogadtam minden átmenőt, megszámlálhatatlan nem-kíváncos vendéget; most itt vannak nálam úgy, mint otthon. Van-e hely az Úr számára? Igazán nincs több férőhely.

Vajjon ez normális? Pap vagyok, vagy nem? Ha csupán egyszerű világi keresztény lennék, akkor is már be kellene hívnom. De pap vagyok! Nos hát! Elő kell készíteni az Úr útját. A kántorbőjtök ideje nem hívja-e fel figyelmünket arra, hogy több gondot fordítsunk az önmegtagadásra? Tegyük igazán széppé a *helyet az Úr jövetelére*! Külső önmegtagadás és főképen belső lemondás!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 1.

ADVENT NEGYEDIK VASÁRNAPJA

Vocabitur Emmanuel

Az egész ószövetség *kiáltás* volt ahhoz, akinek jönnie kell. Az újszövetség ugyancsak kiáltás ahhoz, aki megjött. Bezárul az égő vágnak azzal a kiáltásával, amelyben millió és millió szív törekvése egyesül, amelyek a századok hosszú folyamán érezték a száműzetés kínját és az Isten utáni éhséget: „Jöjj, Uram Jézus. Veni Domine Jesu!” (Titk. jel. k. 22, 20.)

Isten adatott nekünk, *datus est nobis*, Isten van velünk, *Emmanuel*. Mennyire emlékeztet ez a szó az Üdvözítő jászola közelében a miséző pap szavaira, amelyeket én is kiejtek a *communio* előtt: „*et ne permittas me separari a te!*”

Mily jó ez az *Emmanuel*, hogy az Isten velem van! Ezt a szót kiejtem ama két áldott pillanat között, amikor Őt az oltárra hozom, és amikor még mélyebbre száll, az én szegény szívembe, a szentáldozáskor.

Istenem, velem! Minden boldogságom! Minden hatalmam, minden szentségem!

Minden *boldogságom!* Nemde, te vagy, ó Jézus, örök igazság, szépség, jóság és bölcsesség? Üdvözítőm, Mesterem, isteni Barátom, Uram és Mindenem. Te áthidaltál minden távolságot, hogy „velem” légy.

Minden *hatalmam*. Benned, ki engem megerősítesz, mindenre képes vagyok. Te mondottad: „Minden hatalom nekem adatott... Menjete!...” A te hatalmasságod és az én gyengeségem. Mi ketten erősek vagyunk.

Minden *szentségem*. Soha el nem szakadni tőled, ez az örökös kegyelmi állapot, a lényegi szentség. Jöjjön el a veled való pozitív egyesülés a magambaszállás folytonosan növekvő készsége által. Isten velem, én Istennel; ez a fokozatosan nagybodó életszentség.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

Vegyük az Alma Redemptoris Mater-himnusz szavait és elmélkedjünk lassan róluk.

Alma Redemptoris Mater, quae pervia coeli porta manes. Üdvözlégy, Megváltónk királyi és jó-ságos Anyja, üdvözlégy, mindenkor kinyílt kapu!

Mily jó vagy, ó Mária, ki által üdvösség jön hozzánk. Nélküled nem lenne világ Üdvözítője, mivel Isten a te beleegyezésedtől tette függővé a Megváltó jövetelét. Te vagy a kapu, a diadalkapu, amelyen keresztül akart haladni Jézus, hogy egészen hozzánk jöjjön. Áldott légy azért a szerepért, amelyet szabadulásunkért vállalni akartál. Benned ütötte fel trónját az ég Fejedelme. Nem elégedtél meg azzal, hogy csak a boldog éjszakán add nekünk Emmánuelt, hanem mindannyiszor újra nekünk adod, valahányszor hozzánk jön, minthogy általad kíván hozzánk jönni.

Et stella maris, succurre cadenti, surgere qui curat populo. Jöjj elesett néped segítségére, amely erőlködik, hogy ismét felkeljen. Én magam, a te papod, ó Mária, azon szegény gyengékhez tartozom, akiknek szükségük van csillagra az éjszakában, menedékre többé-kevésbé fájdalmas hajótörésük-kor. Bűnös keresztények menedéke, bűnös papok menedéke, könyörülj rajtam!

Tu quae genuisti... Te szülted a világ bámulatára napjaid szent Alkotóját. Dante hív tégedet így: „Fiadnak leánya”. Hű fordítás... Genuisti tuum Genitorem.

És hogy betetőzzed dicsőségedet: sértetlen maradtál, inviolata permansisti...

Olvasmány: Izaiás 35.

„Isten világot teremtett az *utazó* ember számára; ez az, amelyben mi lakunk. Egy másik világot is teremtett a *boldog* ember számára; ez a Paradicsom. És ismét másikat készített, hogy abban Ő lakjék, és annak Mária nevet adott.” (Boldog Monforti Grignon.)

Valóban, ez a *világ, amelyben élünk*, tüneményes ragyogást nyújt annak, aki szépségeit fel tudja fedezni. Victor Hugo, kinek hite nagyon meggyengült, sőt majdnem kialudt, egy alkalommal, mikor felidézte a világ mérhetetlen gazdagságát nagyban és kicsinyben, e szavakra fakadt: „Vigyetek el engem innét, ha nem akarjátok, hogy imádkozzam!”

Mit mondjunk akkor a *kegyelem világáról*, amely világ a menny dicsőségének fényéből nézve hasonlíthatatlanul szebb a természetes szépségek világánál? Üdvöztőnk Szent Teréznek mondotta: „Ha neked megadatnék, hogy a kegyelem állapotában levő lelket szemléld, a látvány oly sugárzónak tűnne fel előtted, hogy nem tudnád elviselni, meghalni.”

Van még egy világ, melynek tündöklése a kegyelem és a dicsőség paradicsomának ragyogását is *felülmúlja* — és ez *Mária lelke*. Izleljük meg a kegyelmek teljességét, amely benne volt. Ave, gratia plena... Hatoljunk be hivatásának csodálatos nagyságába: emberi anyaság, isteni anyaság. Ó anyám, ó Szűz Mária... egészen elveszek az ő szuverén közvetítésének szemléletében, egyútt-szenvedésének hallatlan jótéteményében, közbenjárásainak kimeríthetetlen jóságában. *Emlékezzél meg, ó legkegyesebb Szűz Mária...*

Ezen dicsőséges címeinek fényénél értsem meg, izleljem meg és élvezzem ez ismeretes szavak értelmét: Tota pulchra es, o Maria.

Olvasmány: Lk. 2, 1—21.

„1435. év karácsony éjtszakáján Bolognai Szent Katalin kolostorának templomában imádkozott. Ekkor megjelent neki a Szűzanya, a gyermek Jézust tartva kezében, feléje közeledett és Fiát kezeibe tette. Szent Katalin szívére szorította, majd arcát és ajkait a drága Kincshez érintette. A látomásnak egyszerre vége lett, de ettől a pillanattól kezdve a Szent ajkai és arca bájos színt öltöttek — mondják a bollandisták. (Insolitum ex eo contractu traxere candorem. VIII. kötet, 57. lap, 47—49. sz.) Az *isteni csóknak* ezen jelét még a halálnak is tiszteletben kellett tartania. Ma is megvan még a csodálatos jel. A Szentnek enyészettől megkímélt, de színtelen teste ezen a helyen az élet színét őrzi.” (Ribet. *Mystique divine*. I. 289—290.)

Kétségkívül tisztelni kell a szentek meghitt intimitásait a nélkül, hogy az ember szolgálilag utánózni akarná. Mindazonáltal Loyolai Szent Ignác lelki-gyakorlatos könyvében ajánlja, hogy a szemlélődéseknél *vegyek részt az eseményekben*, így legyek én is szereplő személy a születés misztériumában, egy-*kis* szolgálatttevő személy, aki Szent József és Szűz Mária segítségére van.

Ha a Szűzanya egy pillanatra karjaimba helyezte volna az Istengyermekeket, nem követtem volna-e Bolognai Szent Katalin gesztusát? Ez nem merészség, hanem természetes egyszerűség. Hiszen Ő maga, a végtelen Nagyság tette magát *egészen kicsinnyé*. És minden szentmisében nem kezelem-e Őt? *Man-svetus*, kezelhető. „Ha jobbra teszem, jobboldalon marad, — mondja az arsi plébános — ha balra teszem, baloldalon marad.”

Közeledjem a jászolhoz . . . Végtelen *tisztelet* . . . *édes egyszerűség* is. És ha e napon túl is lépem a megszokott határt, tegyem azt gyengédséggel. Nem

lenne-e nevetséges, ha e mellett az *egészen kicsiny* Gyermek mellett *nagy gyermeket* játszanék?

Olvasmány: A három szentmise orációi.

DECEMBER 26.

Transeamus et videamus

Transeamus. Ez a dolog kemény oldala. Meg kell mozdulni, le kell küzdeni tunyaságomat, föl kell ébredni álmomból, megrögzött szokásomból, közömbösségemből... Fel hát! Annuntio vobis. Csoadás üzenetről van szó. Miért poshadok meg ebben a puhaságban?!

Et videamus. A jászol tudományát könnyű megérteni.

A Mester gyermek, ki szeretetreméltóan mosolyog.

A *feladat* rövid. Az örök Ige a legszűkebb dimenziókra szorítkozik, hogy kifejezze magát a mi lázongó, szegény értelmességünk előtt... Verbum abbreviatum... Majdnem azt mondhatjuk technikai nyelven, hogy miniatűr kiadásban adja tudtul tanítását.

A lecke nem szól a fülhöz. *Infans.* A Kisded nem tud még beszélni, nem mond szavakat. József és Mária még kevésbé beszélnek... Mindenki hallgat a jászolnál. Dum medium silentium tenerent omnia. Csak tekinteni kell, itt *tárgyakkal tanítanak.*

Tekints oda! Mit látsz? A világ Királya pályába takarva és jászolba fektetve. Igaz ez? Nem képzeled?

Nem, nem. Videamus. Nyissuk ki jól a szemünket: egy istálló, egyszerű állatok, piszkos szalma, néhány derék ember, akik imádkoznak. Ott lenn, a bárányok vályújában a Bárány: Ecce Agnus Dei.

Oh én, a külsőségek embere... A külsőségek

micsoda összeroppanása van itt! Dominus meus et Deus meus!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 44.

DECEMBER 27.

„ . . . Quem diligebat”

A tanítvány, kit Jézus szeretett, Szent János. Én is az vagyok . . . Idézzem fel a jó Mester minden kedvességét . . .

Elégedjek meg azzal, hogy mindig csak elfogadjak? Quid retribuam? Hogyan viszonyozzam? Hogyan és mint szeressem?

Szent Ignác a nagylelkűség három fokát ismer-teti. Annyira szeretni, hogy sohasem egyezünk bele a súlyos vétékbe; annyira szeretni, hogy sohasem egyezünk bele a *bocsánatos* bűnbe; végül annyira szeretni, hogy amennyire lehet, *vállaljuk a keresztet* a keresztfeszített Jézussal.

Hol vagyok én? Melyik sorba tartozom? Vajjon az én Isten iránt való szeretetem igazán szeretetnek nevezhető?

Hallgatom, mit mond de Foucauld atya: „Istenem, nem tudom, lehetséges-e az, hogy bizonyos lelkek téged szegényen látva, szándékosan gazdagok maradnak? . . . Tudom jól, hogy szeretnek téged, Istenem, és mégis azt hiszem, valami hiányzik a szeretetükből, mert legalábbis én nem tudom felfogni a szeretetet a nélkül a parancsoló szükségérzet nélkül, hogy *mindenben hasonló legyek* a szeretett-hez, és főképen megoszak vele minden szenvedést, az élet minden keménységét . . . Gazdagnak lenni, kényelemben, jólétben élni, mikor Te szegényen és szűkösen éltél, kemény munkával tartottad fenn magadat . . . én nem tudok így szeretni.” (Ecrits spirituels, 106. o.)

Milyen nagy különbség van Foucauld és én közöttem! Szemem előtt van a jászol. Levonom-e ebből azt, hogy bizonyos lemondás, elszakadás fontos számomra? Nem. Én ezt az életstílust valósítom meg: látom Istenemet a teljes nélkülözésben, és én a megfosztottságtól a lehető legtávolabb élek! Szemlélem keresztreszegezett Mesteremet, és én lehetőleg menekülök a kereszt elől...

Ó szeretetem, mily *szegény szeretet* vagy! Nem tudnál jobban cselekedni, *többre* törekedni? Kiséreld meg!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 11.

DECEMBER 28. APRÓSZENTEK

Formam servi

Az Isten emberré lett, hogy az emberek ismét isteniek legyenek. A Fiú rabszolgává lett, — formam servi accipiens — hogy a rabszolgák fiakká legyenek.

A rabszolgaság egyik jele az, hogy Jézus a *legnagyobb szegénységben* született; és ez a főtanulmány, amelyet Szent Ignác lelkigyakorlatai szerint a jászol szemléléséből merítenünk kell.

A tanulság kétségkívül és elsősorban az *anyagi szegénységre* vonatkozik. — Szemléld, hosszasan szemléld az idegen dísz... ez nagyon jó, ez tökéletes egy Istenhez. Ő mást is választhatott volna, de íme ezt választotta.

De kiváltképen a *lelki megfosztottságra* vonatkozik a tanulság. „Mennyire érzi az ember, — írja abbé Perreyve — hogy a tudomány, a szellem, a hiúság, az önszeretet nem való a jászolhoz, amelyben Isten Igéje fekszik.” És Barat Szent Zsófia ezt írja: „Jöjjön ide a büszkeség, hogy kimúljon! Előttem nagy titok, amelyet nem tudok magamnak megmagyarázni, hogy a jászol láttára hogyan képes egy

szerzetesnő — vagy egy pap — önszeretben maradni! . . . Ha a jászol nem tanít meg a végesről, a teremtettről való föltétlen lemondásra, akkor esztelenek és vakok vagyunk. Térjünk vissza a világ kicsiny házaiba, amelyek ezzel vannak tele.” (La vie de Sophie Barat par Baunard. II. 558.)

Vizsgáljam meg *jólét utáni vágyamat*, hiúságomat és látszathiúságomat! Ha szükség van rá, kemény vágást gyakoroljak.

Olvasmány: Unnapi oráció és himnusz.

KARÁCSONY UTÁNI VASÁRNAP

Mirantes

Az evangélium mondja, hogy József és Mária *csodálkoztak* azokon, amiket a Gyermekekről mondtak. „Mirantes super his, quae dicebantur de illo.”

Látnom kell, hogy hol van a helye a csodálatnak karácsony különös misztériumában és az én lelki-életemben.

Gyakran annyira el vagyunk foglalva a lelkek-nél a rossztól való félelem kifejlesztésével, hogy egészen elfelejtjük kifejleszteni mindazon csodás dolgokat, amelyeket szent hitünk magába zár. Isten csodája, hogy az embert *semmiből* teremtette, hogy a teremteskor *természetfölötti életet adott* nekünk, hogy amikor Ádám által a természetfölötti élet elveszett, a földreszállt Ige kereszttáldozatával *újra istenivé tett minket*. Csodás az Egyház élete, amely a pusztulásra vezető állandó belső és külső okok ellenére nemcsak fennmarad, hanem fejlődik és megszenteli a lelkeket. Csodás a *szezségek* működése, amelyek életünk különböző körülményeihez vannak szabva.

Mennyi csodával van tele a *jelen titok*: a megtestesülés csodája, a végtelen Isten eljövedele egy

asszony méhébe, egy istálló szalmájára. Szűz Mária csodája, aki szűz és anya egyszerre, a csendes alázatosságnak, a megváltói erőnek a csodája, amely titkos, mint az ismeretlen sziklanyílásból kijövő méretetlen folyam...

Tanítsam meg magamat és másokat a csodálkozásra. Nem értékelem nagy keresztény kincseimet való értékük szerint!

Olvasmány: 8. zsoltár.

DECEMBER 30.

Év vége

I. Voltak *kegyelmeim*, ... amelyek minden alakban jelentkeztek:

az értelem megvilágosítói: elmélkedések, olvasmányok, sugallatok;

az akarat segítői: szentségek, aktuális kegyelmek, lelkigyakorlat.

Milyen volt a hűségem? ... In propria venit ... non receperunt. — Ilyen volt Isten Fiának ideje. Talán ilyen volt ez az elmúlt esztendő.

II. Voltak *megpróbáltatásaim*:

fizikai: betegség, gyász, bánat ...;

erkölcsi: híveim ellenállása, eredménytelen küzdelmek ... stb.;

lelki: kísértések, szárazság.

Én okoztam-e azokat? — Miben voltam mások fájdalmára? Hogyan viselkedem majd a megpróbáltatásokkal szemben a jövő évben?

III. *Hibáim?*

Túlzás, hanyagság, mulasztás által?

Melyik erény ellen hibáztam?

Visszaéltem az idővel, a kegyelemmel?

Si observaveris, quis sustinebit?

Gyakorlati következmény: Redimentes tempus, ... explevit tempora multa. Ne csupán szentségi terveket készítsék, hanem effektív szentségre törekedjenek.

Szalézi Szent Ferenc szép *elhatározása*: „Nemde, ezután többé nem leszünk azok a régi emberek, akik ezelőtt voltunk, hanem más emberek leszünk, akik kivétel, fönntartás és feltétel nélkül, mindenkorra feláldozzuk magunkat Istennek és az ő szeretetének. Ha eddig nem viszonzottuk a jóságos Üdvözítő szeretetét érzelmeinknek az ő szent akaratával való szent és elválaszthatatlan egyesítésével, tegyük meg ezután olyképen, hogy ez év végén jobban szerethessük ezt a szuverén jóságot.”

Olvasmány: Miserere-zsoltár.

DECEMBER 31.

Életem estéje

P. Aubry, a Beauvais-i nagyszeminárium tanára és később kínai misszionárius a *Le Radicalisme du Sacrifice* című könyvecskéjének végén ezeket írja: „Érzem, hogy öregszem, költői éveim egyre-másra múlnak; ó Istenem, öregbedjem a te szeretettedben!

És amikor *a kor majd megtör*, amikor a halál kezdi felszívni azt a természetes nedvet, amely bennem dolgozik, ez megzavar engem és ellenszenvessé teszi előttem az áldozatot. Amikor előttem nem lesznek többé mosolygó tervek, sem sugárzó reménysek, sem jövő, sem érzelmi lángolás, és amikor nincs mi jóra törekedjem az életben, amikor többé nem látnak bennem mást, mint egy szegény *kihasznál*t és megrokkant *öregembert*, amikor a körülöttem elhaltak után egyedül leszek az életben, és amikor az évek rendje szerint *rajtam lesz a sor, hogy meghaljak*: akkor, ó jó Jézus, papok barátja és szüzi

magányunkban hozott áldozatainknak megjutalmazója, akkor a te szereteted, amely túléli elvesztett ifjúságomat és mindazt, amitől az élet meg fog fosztani, elfoglalja mindennek a helyét és örökre megfiatalítja *lelkemet*, és szeretni foglak még. És irántad való szeretetem mindig ifjú, mindig mély és mindig bájjal teli lesz. Vérem heve meg fog hűlni, de lelkem heve akkor is lángoló lesz az áldozatos élet hosszú áldozataitól, és akkor elragadtatva feléd fogom küldeni *lelkem mosolyát*. Öregségtől lankadó karjaimat lendülettel fogom feléd emelni, kortól megtört hangom fel fog kiáltani, hogy messziről hívjon téged, ki a földön áldozataimnak tanúja és fájdalmaimnak vigasztalója voltál. Veni, veni, Domine Jesu! (Titk. jel. k. XXII. 20.)

És hallani fogom válaszodat: Igen, igen, jövök azonnal. Ecce venio.

Akkor kiáltani fogom százezredszer a földön és először az égben: „Dominus pars hereditatis meae et calicis mei.” (XV. zs. 5.)

Olvasmány: Te Deum.

ÚJÉV

Apparuit

Meg kell *törni* a szokást. Megszoktam és közönséges lett előttem a megváltás. Ezen isteni dolog *különössége*, amelyben élek, nem ejt többé csodálatba.

Nézzek ismét új szemekkel!

Oly rendkívüli ez a hitvilág, amelyben élünk! Oly *különös*, hogy minket az Isten szeret... (úgy, ahogy a hit mondja nekünk). Öröktől fogva gondol ránk, a semmiből hoz elő! Azután Isten szereti teremtményeit felmérhetetlen szeretettel, és arra rendeli őket, hogy „barátai” legyenek, hogy *bensőség*-

ben éljenek. Nem egy órára, hanem örökké és oly föltétlen bensőségben, amelynek gazdagságát nem fejezi ki ez a szó: barát. Oly szó kell ennek a kifejezéséhez, amely a lények szorosabb közelségét jelenti, amely mikor Istenről van szó, valósággal szédületbe ejt; amely azt mondja, hogy „Isten háza-népe vagyunk” (Efez. 2, 19.); ennél is több: örökbe-fogadás által az *ő fiai*. (Róm. 8, 15—16—23.)

És ez a *szeretet*, amely mielőtt léteztünk volna, végtelenül és határtalanul szeretett, olyannyira örök, változhatatlan az Isten szívében, hogy amikor ez a szeretett ember vétkezik és szükségszerűen és végzetesen Isten haragját és ezzel a saját halálos ítéletét vonja magára, az *Atya szeretetének akarata* megmarad fölötte, végtelen irgalmassággá változik, és mintegy maga ellen cselelt szöve, — ahogy Sziénai Szent Katalin mondja — *Fiát*, az *ő* szent Igéjét megtestesíti azoknak a testében, akik vétkeztek ellene, mivelhogy nem tudja elviselni ezt a szerencsétlenséget, amely Őt elválasztja az emberektől. Hogy újra meghódítson minket, elmegy a legvégső határig. Megtestesült Igéjét *felelőssé teszi* a vétekért, amivel szemben mi tehetetlenek vagyunk... Elküldi Őt a *keresztre*, és megtestesült Fia vérével visszavásárol minket, újra felépíti a hidat *Ő* és mi közöttünk, hogy végre szeretetét újra nekünk adhassa. (P. Vallée O. P. Trid. sur sainte Catherine de Sienné.)

Necsak *csodálkozom*, hanem tanuljak is ebből. Elemezzem a szentlecke minden szavát... Erudiens nos. Búcsú a „világi” élettől — abnegantes saecularia desideria. Szigorúság, kegyelemállapotbeli tökéletesség — *sobrie et juste et pie vivamus.*

Pontosan kifejezve: új ember legyek, igazi pap „in Christo Jesu Domino nostro”.

Olvasmány: Lk. 11, 21.

Jézus neve

Egy apáca-hitoktató proletárgyerekeket tanít hittanra, és a gyermek ezeket mondja neki: „Mindig ezt hallok: *Jézus Krisztus előtt, Jézus Krisztus után.* ... Ki ez a *Jézus Krisztus?*” — A szegény gyermek nem tudott semmit a világ Üdvözítőjéről.

Az 1913-i katolikus nagygyűlésen Gasquet, a későbbi bíboros beszélt ezeket: „Mikor Angolországban a bányavidéken voltam, egyik nap keserűen panaszkodtam a protestánsok előtt sok munkás vallási tudatlanságáról. Állításomat túlzásnak tartották. Erre kísérletet tettünk. Mikor a bányászok elvonultak előttünk, találomra megszólítottam az egyiket és kértem, álljon meg egy percre, majd megkérdeztem: Megengedi, hogy egyet kérdezzek? — Mit tud Jézus Krisztusról?

— *Jézus Krisztust nem ismerem*, válaszolta az ember. Legalábbis nem dolgozik a mi tárnánkban.

Micsoda szomorúságot érezhet az, aki megáll egy percre és gondolkozik e két megtörtént eset fölött!

Mit cselekszem én, hogy *Jézus* neve — és személye — ismert, szeretett és tisztelt legyen? Bizonnyára megtanítom híveimet és iskolás gyermekeimet hitünkre, de törekszem-e nekik megadni az isteni Üdvözítő egyenes, benső és mély ismeretét és személyes, nagyobbodó szeretetét?

E szent feladat előtt igyekszem-e a magam számára is megszerezni *Jézus Krisztus* benső ismeretét és mély szeretetét?

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

Elmélkedtem Emmánuelről. A liturgia tovább ösztönöz erre: Puer natus est nobis — Gyermekek született nekünk. És még: Filius datus est nobis.

Nobis. Nekem adatott e kicsiny Gyermekek. Mindenkinék, de bárkinél inkább nekem, ki az ő papja vagyok.

Bérulle ezeket írja: „*Mienk* az Isten, Deus noster. Ő a mienk oly sok címen és oly sokféleképen. Mienk Ő lényegével, és nem csupán néhány cselekedetével; mienk Ő születése által, és nemcsak állapota által. Natus est nobis. Mienk Ő *mindörökre*, és nem csupán egy időre; mienk Ő minden szükségletünkben és mindenben használatunkra van; mienk Ő ugyanazon hatalommal, mint amellyel az Atya önmagában nemzi. Milyen nagy dolog ez, és Ő mennyire a mienk! Mily nagy az Isten hatalma és szeretete irántunk! És mily nagy a mi természetünk méltósága! . . . Ő a Fiú, és az Atya nekünk adja őt; Ő a Szentlélek eredete, és önmagát adja nekünk. Ő a mienk örök állapota által, mienk az Atya hatalma által, a Fiú akarata által, a Szentlélek működése által. Ő a Szentlélek eredete, Ő nekünk adja ezt a Lelket, akit Ő önmagában és bennünk nemzett.”

Ez év folyamán, valahányszor lehetséges, tanulmányozzam, elmélkedjem, imádjam Jézust. Tegyem *magamévá* ezt az Istent, aki ennyire a *mienk*.

Nemde az én *templomomban* kíváltképen az *enyém* Ő, mindenkinék isteni Udvozítóje? Lássák hiveim, és különösen lássa Isten és az ő angyalai, hogy ide megyek hosszú pillanatokat itt eltölteni, elmélkedni, breviáriumomat elmondani; hogy itt erőt merítsek, mielőtt meglátogatnám juhaimat, vagy mielőtt visszatérek a plébániaépületbe.

Datus est nobis . . . *Mihi* . . . Datus est nobis . . . *Mihi*.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

Igen könnyen gondolok arra, hogy Jézus az én Jézusom, ha a tökéletes hit szellemével mondom ezt az előttem talán banális imaformulát: Dominus vobiscum!

Valóban kínos irónia lenne, ha híveimnek kívánnom, hogy az *Isten velük legyen*, de nem fordítanék gondot arra, hogy Ő először és a lehető legbensőbben *velem* legyen.

„Az Úr legyen veletek!” Ezzel az üdvözléssel szólította meg Booz aratóit szántóföldjén. Sokkal több, mint udvariassági formula volt *Jákob* szavaiban, melyeket fiaihoz intézett: „Ime én meghalok, de Isten veletek lesz és visszavezet titeket atyáitok országába.” Midőn *Jahaziel* Jozafátnak hírül adja a moabiták és ammoniták fölött aratandó győzelmet, ezzel a buzdítással fejezi be szavait: „Ne ijedj meg! ... Menj eléjük holnap, és Jehova veled lesz.”

Isten maga is több alkalommal használja ezt a kifejezést, hogy megígérje segítségét. Az általa hívott, ingadozó és gyengeségének tudatában levő Mózesnek mondja: „Veled leszek”; és népét így erősíti: „Amikor kimégy, hogy megküzdj ellenségeiddel, ne félj, ... mert Jehova, a te Urad veled van.”

A Magasságbelitől a názareti Szűzhez küldött *főangyal* a hagyományos formulát használja, hogy megkapja beleegyezését az Emmánuel megtestesüléséhez: „Az Úr van teveled.”

Az isteni üzenet által megszentelt szavak átmentek a keresztyény beszédmódba. *Szent Pál* szereti velük befejezni leveleit. „Az Úr kegyelme legyen veletek” — üzeni a rómaiaknak. — „A béke és szeretet Istene legyen veletek” — írja a korinthusi híveknek. *Szent János* második levelének elején így fejezi ki ugyanezt a kívánságot: „Legyen veletek kegyelem, irgalom, béke az Atya Istentől és

Krisztus Jézustól, az Atyának Fiától igazságban és szeretetben."

Ez a formula tömörségében oly kifejező volt, hogy úgy Keleten, mint Nyugaton bevették a liturgiába. Bizonyítja ezt az 560 körül Portugáliában, *Bragában* megtartott zsinat, amely elhatározta, hogy a püspökök és papok kivétel nélkül e szavakkal köszöntsék a népet: Dominus vobiscum, amelyekre a hívek felelik: Et cum spiritu tuo. A zsinat szövege megjegyzi, hogy „egész Nyugat így kapta ezt az apostoli hagyománytól”.

A mise alatt, amikor *nyolcszor* intézem ezt a nagyszerű kívánságot népemhez, érzem át különösen e formula mélységét. Négyyszer csókolom meg az oltárt a Dominus vobiscum előtt. Az oltár Krisztus. E négy alkalom fűzze szorosabbá egyesülésemet Krisztussal. Christus mecum. Dominus meus et Deus meus.

Olvasmány: Ruth könyve 2, 1—8.

VÍZKERESZT VIGILIÁJA

Vidimus, venimus

Tegyük föl, hogy a bölcsek nem engedelmesskednek a csillagnak. Nem találták volna meg Jézust.

Boldog de la Colombière jegyzi lelkigyakorlataiban: „Az Isten kegyelme vetőmag, amelyet nem szabad megfojtani... Hűnek kell lennünk azokhoz az indítékokhoz, amelyek bizonyos alkalmakkor valamely erénygyakorlat megtevésére vezetnek minket, mert ez a hűség gyakran boldogságunk feltétele. Egy önmegtagadás, amit Isten bizonyos körülmények között sugall nekünk, ha szavát meghallgatjuk, igen nagy gyümölcsöket teremhet bennünk, sőt magát a szentséget is, míg e kis kegyelem

megvetése nagyon gyászos következményekkel járhat."

Manning és Gratry hasonlóképen beszélnek: „Mi a hozzánk jött kegyelmek százai között csak vagy húszra válaszolunk, vagy pedig csak huszat számolunk (ily nagy a figyelmetlenségünk) és csak egyre válaszolunk (ennyire gyenge a nagylelkűségünk)” — írja Manning. (Quand le soir tombe.) — És Gratry Urunk félelmetes szemrehányását („Jerusalem, Jerusalem, quae occidis prophetas”) magyarázva ezeket írja: „Jeruzsálem a lélek, a próféták az Isten követői, az Úr lendítései, miket nem szűnik meg a lélekhez küldeni. A kérdés lényege ebben van: Mit fogok cselekedni Istennek hozzám küldött ösztönzéseivel? Mit művelek az indításokkal és csírákkal, miket szüntelenül belém ültet, és amelyek úgy váltják egymást, mint a hullámok, vagy jobban mondva, mint egy folyton hangzó szózat? Vajjon a szózat a pusztába kiált? Vissza akarom verni a szót, megfojtom a sugallatot, lábbal tiprom a csírákat, megrontom és elfordítom a lelkesedést? Végezetül megkövezem a prófétákat és megölöm az Isten követőit?”

Kövessem a csillagot, becsüljem a csírákat, hallgassam a prófétákat. Sohase vessem meg a világosságot, se ne tapossam össze a vetőmagot, se ne vessem meg a fölülről jött üzenetet. „*Láttam — jövök.*”

Olvasmány: Mt. 2, 1—13.

JANUÁR 6.

Vízkereszt

A bölcsek a *kegyelemhez való hűség* mintaképei. Milyen az én hűségem az isteni meghívásoknál? A kegyelem nem egyszer a hosszú élet folyamán, hanem húszszor egy hosszú nap folyamán hív engem. A Szentlélek bennem nem a nagy halott,

nem egy mozdulatlan holttest, Ő az Élő, aki mozog, meghív, sürget, szólít.

Gratia Dei urget nos. Ez erős, mint a zsilip vize, lágy, mint a lenge szellő. Gemitibus inenarrabilibus. Az erősség az Isten jele, a lágyság a hozzánk alkalmazkodó Isten jele. Ha Ő isteni köntösében mutatná meg magát előttem, ellenállhatatlan lenne és akaratomon erőszakot tenne. De nem így tesz. Isten elfátyolozza fölségét; csillag lesz, csendes nélküli hang. „És hallottalak téged Uram, amint nagyon messziről beszéltél hozzám” — mondotta Szent Ágoston.

És ha nem hallgatják meg, *vissza fog jönni* a Szentlélek. Mivel nem fogadják Őt a fölépcsőházban, a *melléklépcsőn* megy föl, türelmesen fog várni és ott marad a lélek küszöbénél, lesi a jóakaratot, koldulja a befogadást és mennyire boldog, ha jelenlétét és kívánságát figyelemre méltatják...

Idézzem fel emlékeimet. Itt a *felkelés* ideje... Kelj föl, áldozópapom: az imazsámoly és a hívek várnak rád. Itt az elmélkedés ideje... Nos, áldozópapom, ébredj fel. Én vagyok. Szedd össze magad, beszélhatalom van veled. Maradj, még nem mondtunk el mindent. Az *oltárnál*... *irodában*... az *ebédlőasztalnál*... *látogatáskor*... mindenütt, mindenütt sürget minket, urget nos.

Föl kell emelnem a fejem, hogy fölfedezzem a csillagot. Figyelmesnek kell lennem, hogy megkapjam a kegyelem meghívását. Összeszedetten éljek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 53. 1.

JANUÁR 7.

Hogyan kövessem a csillagot?

Hogyan lehet a kegyelemre válaszolni? Három-féleképen. Határozott *nemmel* felelek, visszautasítom. A világosság elleni véték. Látom, mit kell

cselekednem, nem akarom. Ha Isten *parancsáról* van szó, akkor ez bűn, mégpedig súlyos természetű parancsnál *súlyos bűn* és kisebb természetű parancsnál *bocsánatos bűn*. Ha Istennek nem parancsáról, hanem (tisztá és világos) *óhajáról* van szó, a hűtlenséget *tökéletlenségnek* nevezzük. Nem mondhatom, hogy a teljes beleegyezéssel elkövetett tökéletlenségnek nincs következménye. „Szeretném, ha te ezt megtennéd, fiam!” — mondja az anya. — „Nem, ez nehezemre esik.” — Ugyanaz a finomtalanság, csak hogy itt az anya az Isten, és a gyermek az ő papja.

Második válasz a kibúvó. Nem mondok nemet, de igent még kevésbbé. Igyekszem oldalt menni. Nem akarom magam elhatározni, nincs hozzá bátorságom, és keresek megfelelő okokat, hogy kimentsem magam. Nem akarok nyersen engedetlenkedni, és hogy ne kelljen engedelmeskednem, *megvitatom* a dolgot. Sajnos, alkudozom és *egyezkedem* a kegyelemmel, míg a végén *meghátrálok*. — A bölcsek körül nem hangzottak-e el ilyen ellenvetések: Bizonyosak vagytok ebben? Ez az a hirdetett csillag? És ha tévedtek? Miért keltek útra? Az út hosszú, vegyéttek figyelembe mindazt az áldozatot, amivel az utazás jár!...

A harmadik válasz a kegyelemre az *azonnali engedelmesség*. Keljünk fel! Induljunk! Messze van? Annyi baj legyen, az nem számít. Nehéz lesz? És aztán? Majd csak az úton fogom meglátni.

Ime, az ernyedetlen és hűséges isteni vándorok!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 53, 1.

JANUÁR 8.

Arany, tömjén, mirha

A jászolhoz járulók között egy sincs, aki nem hozott volna magával *valamit*. A pásztorok gyapjút, a bölcsek Arábia ajándékait.

A lelkeség két lényeges ismertetőjele: az *érzelmi* (affektív) és a *cselekvő* (effektív) szeretet.

Az *érzelmi* szeretet szavakban, lelkesültségben, líraiságban, lángoló dicshimnuszokban mutatkozik. A Szentírás azt mondja róla: „Ne bízzatok a hazugság ígéiben, mondván: az Úr temploma, az Úr temploma; ha nem úgy éltek, mint ahogyan Isten akarja, hiábavaló az istentisztelet.” (Jeremiás, 7.) „Ez a nép szájjal tisztel engem”, inkább szeretném, ha cselekedetekkel tisztelne.

A *cselekvő* szeretet megvalósulásokat ad. Talán kevésbé lángolókat, de valódiabbakat. Ez nem jelenti azt, hogy a lendület és a szavak nem hasznosak, jobb híján már ez is jelent valamit. Azonban mennyivel komolyabb az a szeretet, amely cselekedetekben nyer bizonytságot. „Te azt mondod, hogy szeretsz engem? Mutasd meg nekem! Serva mandata.”

Ismerem a bölcsek három ajándékának klasszikus értelmét: az *arany* a *szív*, az akarat ajándéka; a *tömjén* az *imádság* hódolata; a *mirha* az *áldozatok* felajánlása.

Vizsgáljam meg, hol van hiány, hol vagyok leginkább kapható a zsugoriságra? Hogy semmit se vigyek az isteni Gyermeknek, azt nem. De még kevésbé akarok hozzá vinni molytól megrágott gyapjút, forgalomból kiment pénzt, imádság nélküli imádságokat vagy pótáldozatokat.

Donum perfectum. Mensuram bonam, confertam, coagitatum, supereffluentem.

Olvasmány: Izaiás 7, 1—6.

JANUÁR 9.

A Gyermek és Anyja

A bölcsek jutalma: invenerunt puerum et matrem — megtalálták a Gyermeket és Anyját.

A hűség jutalma: a megtalált Isten. A csillagot

követni annyi, mint a fényesség felé járni. Qui facit veritatem, venit ad lucem, — mondotta Szent János. Ha az ember hű marad a fényhez, elérkezhet a fény teljességéhez. Kövesd a platános út minden fáját, és elérkezel az út végéhez, amely nem más, mint az Úr. Dominus est. Invenietis puerum cum Maria matre eius.

Jézus és Anyja nem ér-e meg bizonyos erő-kifejtést: erős hitet, hogy ne hagyjuk magunkat elcsüggedni a csillag eltűnése miatt; erős bátorságot, hogy mindennap folytassuk az utat onnan, ahol megpihentünk; bizalmat a lelkivezető iránt, hogy az isteni bölcső valódi helyén világítson a fény.

Papságom útja úgy, amint nekem megjelent, fényes volt, hivatásom eszménye uralkodott fölötte, fényes csillag világította be... És Isten segítségével elindultam az úton. Talán bizonyos napokon, úgy látszik, hogy a csillag elhomályosodik, sőt eltűnik, mellékösvények hívogatnak, sötétség borul rám, legalábbis kétség: igazán a jó úton vagyok?

Gondoljak a bölcsőkre. *Hit és bizalom*. És ha valamelyik Heródes tervemet keresztül akarja húzni, maradjak csak az úton. Fidelis Deus, per quem vocati estis. Hű az Isten. Láttam: az út jó. *Kövessem. Egészen egyenesen.*

Olvasmány: János 3, 19—22.

JANUÁR 10.

Az Egyház egyetemessége

Vízkereszt erkölcsi tanítása a *kegyelemhez való hűség*. Dogmatikai tanítása: az *Egyház egyetemessége*.

Jézus nem csupán a zsidókért jött. Nem. Az egész világért. És ezért akarta, hogy jászolánál az imádókat ne csupán az ő népe alkossa, hanem más

nép is. Elejétől fogva bizonytságot kellett adni a korlátozott zsidó partikularizmussal szemben, hogy a megváltás nem csupán Izrael népének szólt, hanem az egész világnak.

Menjete a világ legszélső határáig — mondom Urunk. Kétségkívül először Izraelhez, az ő igazaihoz és elvesztett juhaihoz; azután Izraelen túl a világ minden nemzetéhez.

Ime, a katolicitás, az *egyetemesség*.

Rómában van egy festmény, mely Loyolai Szent Ignácot ábrázolja, amint Jézus Szíve lángjánál meggyújt egy fáklyát. Alatta a felírás: *Ite, incendite mundum*. És amikor Mascaregnas II. Fülöp király nevében hat misszionáriust kér Indiába, Szent Ignác azt feleli: „Tizen vagyunk, kettőt adok közülünk; ha hatot adok, mi marad nekem a világ többi részére?”

Universus orbis; az egész földkerekség. Így volt ez a kereszténység kezdetétől fogva, amikor az apostolok felosztották maguk között a földet. *Credo ecclesiam catholicam*.

Olvasmány: Ap. csel. 9, 20—43.

JANUÁR 11.

Az irgalmas szamaritánus

„És látván őt, tovább méne.” Erre a szentírási részletre vonatkozólag az egyik egyházi író maliciózan megjegyezte: „Ez a jó pap bizonyára tett volna valamit a sebesülttel, ha plébániáján lett volna.”

Vigyázzak arra, hogy mialatt az Úr szállójének rám eső részén munkálkodom, meg ne feledkezzem a *többi munkásokról*, nevezetesen a missziós országokban levő *távoli telepítvényesekről*.

P. Drehmans redemptorista, Van Rossum bíboros egykori titkára, a katolikus érületről írt tanul-

mányában bizonyos szűkkeblűségről ezeket írja: „Valóban, a plébánia az Egyház szervezetének integráns részét alkotja... azonban hamis és helytelen, ha a plébánia minden buzgóságot magának követel, és kizárja az általános Egyház nagy szükségleteire való gondolatot. Ez a gyászos gyakorlat szélesen el van terjedve az Actio Catholicában. Az Egyesült Államoknak egyik érseke megjegyzi, hogy néha bámulatos a plébániai tevékenység, de e mellett előfordul az Egyház szükségletei iránt való teljes közömbösség.”

Érdeklődjem a *missziók* iránt. Gyűjtessek a misszionáriusok részére. Készítsem elő az *apostolokat*, akik a távoli népekhez viszik az evangélium világosságát. Xavéri Ferenceket inspiráljak. *Egyesüljek* az ottani nagy emberekkel. Ha van plébániai könyvtáram, helyezzek el benne néhány szép misszionárius életrajzot és érdekes történetet.

Értsem meg és terjesszem az *imaapostolságot*.

Olvasmány: Lk. 10, 30—42.

VÍZKERESZT UTÁNI ELSŐ VASÁRNASZEPTEMBER

A Szentcsalád

A *multra* nézve megköszönöm Istennek azt a családot, amelyet nekem adott, talán nagyon is szent családot, vagy amely legalábbis valóban hű lelkeket (anyámat, atyámat, testvéreimet) számlált, kiket Ő nagyon szeretett... Visszaemlékezem a főkegyelmekre, amelyeket egykor a családi szentélyben kaptam. Talán a külső keret elég egyszerű volt, de annál gazdagabb az isteni Gondviselés kegyelmében. Mindeme kegyelmek nélkül vajjon kicsírázott volna-e hivatásom?

A *jelenre* nézve mélyítsem áhítatomat Jézus, Mária, József iránt. Élénken képzeljem el a názáreti kis házat, élvezzem annak isteni békéjét. egyszerű-

ségét, munkaszellemét, szeretet-léghörét, összedettségét... Ismételjem gyakran a három áldott nevet... Olymódon tegyem ezt, hogy amikor kiejtem őket, gondolatomban felébred egyik-másik erényük, amelyre abban a pillanatban legnagyobb szükségem van.

A jövőre nézve apostoli munkámban kihangsúlyozom a családi gondolatot. Megtanítom híveimet családi kötelességeikre, a házasság szent parancsaira, a kereszteny gyermeknevelés fontos feladatára. Plébániámban mindenképen elősegitem a családi érzés kifejlesztését, tevékenységemet kiterjesztem a szülőkre és gyermekekre egyaránt. Egész apostoli működésemet a családi gondolat körül összpontosítom. Áttanulmányozom XI. Pius pápa mindkét körlevelének, a házasságról szóló *Casti connubii* (1931) és a nevelésről szóló *Representanti in terra* (1929) szövegét és tanítását. Sokat imádkozom, hogy plébániám családjai lehető legszebben éljenek a Szentcsalád mintaképe szerint.

Olvasmány: A jelzett körlevelek egyikének részlete.

VÍZKERESZT NYOLCADA

Erat in desertis

Keresztelő Szent Jánosról Szent Lukács írja: „Erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israel.” Tanulság: a nyilvános működés kötelező prelúdiuma a *pusztá*.

Az Egyház mielőtt papját a lelkek elé állítja, a szeminárium munkás és hosszadalmas *magányába* viszi. Kétségtelenül sietve állítja ezer kiáltó szűkségetnek szolgálatába a választottat, kit a *csendben* készít elő, de ugyanakkor mondhatnók, hogy aggodalom nyugtalanítja: vajjon az a pap, akit a világ színe elé akar állítani, rendelkezik-e mind-

azon tulajdonságokkal, amelyek szükségesek, hogy a világnak gyümölcsöző jópéldát és tanítást adjon?

Az Egyház szeretné meggyorsítani lépteit, megkettőzni a kiszálló rajokat, kívánná, ha minél előbb megjönne a nap, dies ostensiones ad Israel... De még nincs itt az óra. A pusztában való előkészületi gyakorlat nem nagyon hosszú. Többet ér, ha a lelkek tovább várnak, mintsem hogy meg nem felelő papot kapjanak. A pusztában készül a legbiztosabban Izrael megtérítése és megszentelése.

Tanuljak az Egyház eme módszeréből. Értsem meg jól, hogy a lelkekkel való munkám szoros összefüggésben van a magánnyal, amely azt megelőzi. Ne kezdjek semmiféle lelkipásztori munkát, mielőtt lelkileg föl nem készülődöm.

Olvasmány: 95. zsoltár.

KEDD

Missziós apostolkodás

Elmélkedtem már arról, hogy plébániám gondja nem feledtetheti el a világ többi részét. Krisztus mindenkiért eljött. Érdekeljen engemet és híveimet a pogányok megtérítése.

Ismerni kell a mostani kor missziós apostolkodásának új feltételeit.

I. *A missziós apostolkodást ma megkönnyítik a következő tényezők:* a közlekedés viszonylagos könnyűsége, a missziós országok (viszonylagos) komfortja, a keletiek érdeklődése Európa dolgai iránt.

II. *Jobban, mint bármikor megnehezíti a munkát:* a keletiek érdeklődése az önkormányzati teóriák iránt, az elvi vagy gyakorlati materializmus hirdetése nagyszámú európai által ezekben az országokban, a keresztény nemzetek meggyengült keresztény érzületének látványa, a mindig erősebb protes-

táns beáramlás (a katolikusoknak nyolc egyetemük és 5000 hallgatójuk van, a protestánsoknak száz egyetemük és 25,000 hallgatójuk), az apostolok megfelelő számának hiánya. Az egy milliárd pogány részére csak 17,000 pap van, kiket 40,000 apáca és 65,000 világi hitoktató támogat.

Legyen meg bennem és adjam meg híveimnek a világ üdvösségének, megváltásának nagy gondolatát.

Olvasmány: Római levél 10, 10—20.

SZERDA

A lehetetlenség Mestere

P. de Foucauld szava volt: „Jézus a *lehetetlenség Mestere*.”

Az apostoli feladatok mérhetetlen súlya és nehézsége előtt az ember bizonyos pillanatokban majdnem elveszti a bizalmát. Keresztet prédikálni a világnak, amely nem akar róla hallani; egységet hirdetni a világnak, amely megoszlásról álmodik; szeretetet kívánni a világtól, amely nem tud szeretni; különösen tisztaságot kérni a világtól, melyet ellenállhatatlanul vonz a paráznaság. Mily *nehéz vállalkozás ez!*

Mióta az Üdvözítőnktől kiválasztott tizenkét halász elindult, hogy meghódítsa a világot, mennyi nehézség és akadály állott az útba, micsoda lassúság az evangélium terjedésében, mekkora egyhelyben-topogás, mondhatni cseppeket-mérő apostolkodás. Kétségkívül az Egyház általánossága *jogi*, azaz hatalmi általánosság, de semmiképen sem mondható kénybeli általánosságnak, ha figyelembe vesszük a még mindig gyenge számadatok tényét. Tizenkilenc század evangéliumhirdetése után az emberiségnek még kétharmadrésze pogány! Kínában négyszáz millió lakos között két millió katolikus!

Afrikában háromszáz millió lakos között három millió a katolikus!

Mennyire magamévá kell tennem az Egyház könyörgését: Surge, illuminare, Jerusalem! Micsoda szárnyalást kell adni magamnak, mikor a Miatyánkban mondom: Jöjjön el a te országod!

Szélesítsem ki az én kereszténységemet a világ határáig. Nem kértek meg, hogy menjek oda. Azonban, ha én itt szentebb lennék, misszionárius testvéreim ott csodákat művelnének. Segítsem őket erényemmel, hogy a lehetetlenség mesterei legyenek.

Olvasmány: Izleljem meg lassan a Miatyánkot.

CSÜTÖRTÖK

Száz mérföld

„Száz mérföldet megtennék, hogy egy lelket megmentsék” — mondotta de Quélen, Párizs szent érseke.

Nem Kanadában, nem Kínában vagy Szahara Hoggár-hegytömegében kell magamat fárasztanom. Munkaterületem nem terjed egy egész vármegyére. Nem kell száz mérföldet bejárnom, hogy elérjem juhaimat. Nincs szükségem tízre, ötre sem.

Az én missziósterületem, melyet pasztorálnom kell, az én plébániám, és kiterjedése talán egy mérföld sincs, az én osztályom, az én intézetem, az én művem és e munkaterület szélessége elég kicsiny.

Ami bennem hiányzik, az nem más, mint a nagy apostolok *lelke*. Bizonyára a lelkekért lettem pappá, és az ő üdvösségük szívemen fekszik. De valójában megtennék-e száz mérföldet, hogy egy lelket üdvözítsek? Vajjon nem késlekedtem-e akkor, mikor sietni kellett volna egy haldoklóhoz, kit bejelentettek, vagy fölkerestem-e azt a családot, mely nem küldi gyermekét rendszeresen az iskolába a hit-

oktatásra? Nem törődtem vele... elhagytam... *Buzgóság hiánya, szeretet hiánya.*

„Nem elég Istent szeretni, ha a felebarát nem szereti Öt” — mondotta Páli Szent Vince. Szomjazom-e látni, hogyan szereti Istent lángolóan, teljes lelkéből felebarátom, különösen legközelebbi felebarátom, a *hívem?*

Nem vagyok-e talán hamar megelégedett? „Megy itt minden rendben. Azonkívül én nem vagyok arra kötelezve, hogy annyi áldozatot hozzak.”

De igen. Ha az ember pap, kötelezve van... száz mérföldet is megtenni, ha arra szükség van, hogy egy lelket megmentsen.

Olvasmány: Mt. 18, 12—15.

PÉNTEK

Segregatus in evangelium

„Kiválasztott az evangéliumra.” (Róm. 1, 1.) Az *evangélium* terjesztése, kisugárzása az én életem célja, és tulajdonképen az én hivatásom. Ha más dolog miatt vettem föl a papi rendet, szentségtörést vagy nagy tévedést, hibát követtem el. Ha már minden keresztény számára szükséges, hogy *társalgása*, azaz gondolkozás- és életmódja az égben legyen, mennyivel inkább áll ez az én gondolkozás- és életmódomra. Az evangélium, Isten uralmának terjesztése, az Egyház érdekei mindenekelőtt.

Kétségtelenül *természetes érdekeket* is meg kell védenem, az anyagi élet feltételeit is biztosítanom kell. Csakhogy ezek ne húzzanak le. Az ilyen ügyekkel való túlzott foglalkozás az evangéliumnak szánt idő elrablásával jár.

Mily szomorú, hogy amikor *Isten és a lelkek* érdekét szívügyemnek kellene tartanom, ugyanakkor paptestvéreimmal való társalgásomban igen gyakran nem esik másról szó, mint fizetésem vagy

jövedelmem kicsinyes dolgairól, a plébániai jövedelmek összehasonlításáról. Nincs apostolibb beszéd-téma, mint a *papi fizetés* kérdése? Miért alacsonyítom le magamat és hivatásomat az ilyen zsugori számitgatások színvonalára, amely az állásából csakis anyagi hasznot merítő *zsoldosra* emlékeztet, és nem az apostolra, aki arról álmodik, hogy a lelkeket az evangéliumnak megnyerje. Opus fac Evangelistae! (II Tim. 4, 3—5.)

Ha az ember papi hivatást vállalt, akkor jövedelmező *állásról*, megtisztelő társadalmi *pozícióról*, nagy *mellékjövedelemről* van szó? A *lelkek* pusztulnak és Jézust nem szeretik. Igen sajnálatos lenne, ha ez a gondolat nem fogna meg.

Olvasmány: II Tim. 12, 1—8.

SZOMBAT

A világ szomorúsága

Boldog Theophane Vénard, kit Szent Terézke nagyon tisztelt, 1854 január 22-én ezeket írta P. Dallet, tonkingi misszionárius barátjának: „On azt mondja: szomorú dolgok vannak a világon; boldog, aki távol tartja magát tőle, aki saját szívében él és egészen meghal magamagának. Élénken átérzem tépelődéseit, megértem azokat, és ha nem ismerném lelki hajlamait, sajnálnám önt.” És felhívja testvérét, hogy *merítsen hasznot az akadályból*, hogy magasabbra emelkedjen: „Isten azt akarja, hogy ön az övé legyen . . . Tökéletes embernek kell lennie, hogy Isten embere legyen . . . Ne legyünk *félapostolok*, ne legyünk félemberek . . . Én úgy vagyok, hogy a rossz dolog azáltal, hogy nem tetszik nekem, jobban visz előre, mint a jó. Érzem, hogy erőre kapok, miatt szenvedek.”

Boldog Vénardnak szenvednie kellett a *vértanúságig*. És nincs szebb, mint amit vasketrecéből ír

hozzátartozóinak és barátainak. Benne egy szó mindent kifejez: „Fejem fölött lóg a pallos, és *nem borzongok* csöppet sem. Örvendező vagyok...”

A pallosnak háromszor kellett lesujtania, hogy megölje a Szentet. 1861 február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján történt.

1854 februárjában, mikor misszióba ment, ezt írta: „Mondd meg Páziot barátomnak, hogy Tonkingba megyek, és készítsen egy ereklyeszekrényt jövődő ereklyéim számára... Mekkora boldogság Theophanének, ha a jó Istennek úgy tetszik...”

Istennek úgy tetszett...

Abból a magból vagyok-e, amelyből vértanúk lesznek? A nélkül, hogy odáig mennék, egész apostol vagy *félapostol* vagyok-e, egész ember vagy *fél-ember* vagyok-e? Itt nincs szó tuskóról és bádról, hanem arról, hogy az élet apró bajai és nyomorúságai előtt tudom-e elég hittel és bátorsággal mondani: „*Nem borzongok* csöppet sem, én *örvendező* vagyok.”

Olvasmány: Mt. 5, 1—12.

VÍZKERESZT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAP

Deficiente vino

Jézus Mária kérésére első csodáját műveli. Nézem az eseményt... a *személyeket*... a részleteket. Mária... Jézus... a hitvestársak és családtagok... a szolgák.

Hallgassam a *szavakat*:

1. *Mária szava Jézushoz: „Nincs boruk.”*

Jó Anyám! És én? Nézd mindazt, ami nekem hiányzik! Mondd Jézusnak: „Jézus, szeretett Fiam, te látod az én áldozópapomat ott a...i plébánián (...i intézetben), ő igazán nagyon szegény. Pappászentelése napján ígéretet tett, mégpedig sokat. Azt

gondolhattuk, hogy tartálya sohasem fog kiszáradni. Korsója régóta kiszáradt...”

Nézzem meg alázatosan és igazán, mi hiányzik nekem...

2. *Mária szava a szolgákhoz: „Cselekedjétek mindazt, amit mondani fog!”*

Az utasítás egyszerű. Tudom, mit kíván Jézus, csak nem teszem meg. Cselekedni. Működni. Hajtsam végre azt, amit kérnek tőlem.

3. *Jézus szava a szolgákhoz: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!”*

Ő magának fenntartja az átváltoztatásokat. Nekem oda kell vinni jóakaratomat. A műben az én részem „semmi”, de a szükséges semmi. Jézus azt „átalakítja” valamivé. Bizzak benne. „Helyezkedjen eléje, mint a vászon a festőállványon” — ajánlotta Alacoque Szent Margitnak ujoncmesternője, Thouvant anyja. Igaza volt. Udvozítónk maga nyomja rá a vászonra az isteni hasonlatosságot.

Adjak meg részemről minden lehetőt és számítsak a kegyelemre.

Olvasmány: Ján. 2, 1—13.

HÉTFŐ

Megszokottság az áhítatban

Amidőn a lelkigyakorlat alatt, vagy egy eleven és megindító olvasmány közben, vagy még inkább egy megkapó elmélkedés alatt azt tapasztalom, hogy örvények szélén járok, a nélkül, hogy megfélemlítenének, tapogatom a fényt, a nélkül, hogy sejteném, állandó érintkezésben vagyok felmérhetetlen titkokkal, a nélkül, hogy lenyűgöznék lelkemet a titkok csodás nagysága, ilyenkor *szánom magamat* és kész vagyok *korholni is magamat*, sőt vádolom magamat az *érzéketlenség* miatt, a lendület és ama képességek hiánya miatt, amelyek éltetik és fenn-

tartják a lelket a legmagasztosabb tényeknél és igazságoknál. Majd így mentegetem magamat: ez a megszokás hatalma, amely *hamut* hint a leglángolóbb tűzre. Így lesz ez mindig, nem változtathatok ezen semmit.

Vajjon nem az ellenkezője az igaz? Ha a nagy vallási témák: a végtelen Isten, az én isteni személyiségem, Jézus, a megtestesült Ige, az áldozat, a Kálvária, Mária, nem jelentenek nekem mást, mint nagyon kicsiny, szegény és vérszegény valóságokat, nem azért van-e ez, mert nem fejtettem ki elég erőt, hogy szüntelenül összeköttetésben legyek az-
zal a mély valósággal, amelyet mindezen titkok jelentenek? Nem azért nem tudok mindent felfedezni bennük, amit magukban rejtenek, mert túlságosan szemlélttem őket, hanem mert *nem elég hosszan tekintettem* őket. Ki veszi jobban szemügyre a megrendítő titkok reliefjét, amelyekben szent hitünk bővelkedik: a *felszínes* keresztény, aki sohasem elmélkedik, vagy a *szemlélődő* keresztény, akinek a szemlélődés mindennapi kenyere?

Tanulság: több igyekezet az imádságban.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 2.

KEDD

Életem célja

Savonarola huszonkétéves korában elhagyja övéit és belép a bolognai dominikánusok zárdájába. Elhatározását így magyarázza meg:

„Magamban *gondolkozni* kezdtem azon, hogy milyen lángbuzgalommal küzdünk szüntelenül haszontalan célokért, és milyen hanyagok vagyunk a szükséges és kívánatos célok elérésében. Láttam, hogy megállás nélkül rohanunk a halál felé, azért elhatároztam, hogy elhagyok mindent és sohasem fogom elveszteni szemem elől az *ember célját*, és

minden erőmmel arra készülök... Isten kegyelmével hozzáálltam, hogy megvessem a világ dolgait. Az égi haza utáni ellenállhatatlan vágy gyullasztotta szívemet és elhatároztam, hogy *kizárólag* Urunknak szolgáljak."

Én sem kerestem mást, mikor pap akartam lenni, mint hogy *kizárólag Jézus Krisztusnak szolgáljak*. Nem akartam küzdeni a világban a világért, hanem elhatároztam, hogy belépek az isteni Mester szolgálatába és a lelkeknek szentelem magamat.

Ez jellemezte szemináriumi éveimet, pappászentelésemet és papi működésem kezdetét. Micsoda *szomjúság* és vágy égetett akkor! Kétségkívül a világ igrkekezett alkalmat keresni, hogy engem visszaszerezzen. Ha nem is nagy dologban, de ezer és egy apró dologban rám akaszkodott, és több esetben hálójába kerültem. Hála Istennek, kijutottam belőle, és néhány gyengeség ellenére *nagylelkűen* Urunknak adtam magamat...

De most? Hol vagyok? Irtózom a világtól? Tisztán látom, hogy mi a semmi és mi a lényeges? És gondom van erre?

Elhatározom, hogy kizárólag a mi Urunk Jézus Krisztusnak szolgáljak. Találjam meg újra e szavaknak megkapó üdeségét. Jobban, mint bármikor, ez legyen egész életem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25.

SZERDA

Isten szeret engem

Isten nemcsak *keresztségre* hívott, hanem *pap-ságra* is.

Mit jelent ez?

A következőt: belőlem azt csinálta, aki 1. Jézus Krisztus után a *legnagyobb*, 2. aki a *leghasznosabb* a földön.

1. A *legnagyobb*. Bizonyos, hogy minden hívő a keresztség által kapott megszentelő malasztal fel van szentelve és folytatólagosan él Krisztusból. De én mint pap nem vagyok-e kétszeresen Krisztus? A keresztség által eszközölt Krisztushoz-tartozás már gyönyörű részesedés, de teljesen belső és lelki, míg a Krisztus papságában a hozzá való tartozás jogot ad arra, hogy mindenegyes konszekrációkor lehozzam Őt az oltárra...

2. A *leghasznosabb a földön*

a) Istennek. Rám van bízva a nyilvános imádság, az officium, az örökös sanctus éneklésének elvégzése itt lenn, amely az ott fenn levő angyalok énekének visszhangja.

b) A leghasznosabb az *embereknek*, akiknek orvosává rendelt. Szívemen viselem-e a lelkek gyógyítását? Képezem-e magamat, hogy képességem legyen a gyógyításra?

Az emberek *vigasztalójává* lettem. Valóban helyettese vagyok-e a Szentléleknek — Consolator optome — hiveimnél?

Az emberek *megszentelője* vagyok. Mint a föld sava és az isteni kovász, jelenlétemmel emelem-e a lelkeket Isten felé?

Mily küldetés az, hogy kiosztom Krisztus szavát, Krisztus bocsánatát, Krisztus testét!

Quid retribuam Domino?

Olvasmány: 73. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Invisibilem tamquam videns

Ezzel a kifejezéssel jellemzi a Szentírás Mózeszt a Sinai-hegyen Istennel való érintkezése után: „A láthatatlant látta.”

És én látom a *láthatatlant*? Vajjon amikor „mesterségem kényszerítő erejénél fogva”, vagy

apostoli lélekből róla beszélek, hallgatóságom észreveszi-e, hogy a „láthatatlan” számomra „Valaki”, vagy pedig egy olyan előadó benyomását keltem, aki szavakat mond, szép dolgokat beszél, amelyek őt nem érdeklik, és amelyekben alig hisz?

Amikor imádkozni megyek, — szobámban levő imázsámolyomhoz, vagy templomom oltárához — hitem igaz hit, hegyeket áthelyező, horizontokat megvilágító hit? De mit is mondok? *Keresem-e a láthatatlant, hogy lássam? Érdekel-e Ő? Tisztelem-e Őt, szomjazom-e utána?*

Reggel, ha megjön az ujság, ó de mohón veszem a kezembe és olvasom a híreket. És gyakran mi csoda hírek, mert legtöbb ujság erkölcsi szempontból olyan rosszul van szerkesztve. Az *isteni dolgok* körében — az egyetlen valóság, ami számít — milyen az én *mohóságom*?

Valóban kíváncsi vagyok-e Istenre, Krisztusra, a Szent Szűzre, az angyalokra, a lelkekre? Vagy pedig a *láthatatlan a legkisebb gondomat okozza?* Ebben az esetben szegény ember, szegény pap vagyok!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 26.

PÉNTEK

Dolgok, amelyek nem láthatók

„Emelje föl lelkét az *olyan dolgok* szemlélete által, *amelyek nem láthatók.*” Ez egy világi ember tanácsa világinak.

Nekem, papnak hasonlíthatatlanul többet jelent e tanács. Ne legyek a *külső dísz áldozata*. Ez a világ, amelyben élek, a *látszólagos dolgok játéka*. Én máshonnan és máshova vagyok teremtve. Azonfelül én hivatva vagyok megtanítani a lelkeket, hogy szakadjanak el a látszólagos dolgoktól. Hogyan

hirdessem, hogy le kell dönteni a bálványokat, ha nálam uralkodnak a *bálványok*?

Az egyetlen mód, hogy a nem látható valóságoknak a valóság értékét megadjuk, a *szemlélődés*.

Hol vagyok szemlélődő készségemben? Hogyan sikerülnek *elmélkedéseim*? Mit is mondjak? (Beszéljünk egészen halkán, már fél éve, hogy nem elmélkedem.) Tulajdonképpen *vágyódom-e a szemlélődés után?*

Nem vagyok komoly. Nekem ki kell osztani a lelkeknek Isten kincseit, és e kincseket nem ismerem. *Hideg hanglemez* vagyok. Mivel rátették a tűt a lemez barázdájára és „felhúztak” engemet, elkezdem mondani a megfelelő szavakat. Csakhogy ezek a szavak sohasem *ragadják* meg a lelkeket, se nem *győzik meg*, se nem *térítik meg* őket. Nos hát! Orvos, gyógyítsd meg magadat! Te fel sem fedezted azt, amiről beszélsz. Hallgass! Vagy pedig ... gyorsan, térdre! *Imádkozz*, imádkozz, kezd el újra napi imádságodat! *Sinai hegye* kíván tégedet, ha te nem is kívánod Sinai hegyét. Isten hív tégedet. *Menj!*

Olvasmány: Élet Istennel, 25—33.

SZOMBAT

Sedebitis judicantes
(Máté 19, 28.)

Igen, én bíró leszek... a világítélet bírása.
„Ti lesztek a bírák.”

Izrael minden törzse egymásután fog elvonulni előttem, és én ott szétválasztani, értékelni, mérlegelni, elítélni fogok.

A tizenkét törzs...

Elvonulnak a *hitetlen* törzsek!... Ott mint bíró nem fogok nagyon pirulni. Különben, ki tudja?

Ha a hitetlen törzsek közül mindenki a tized-

részét kapta volna azon kegyelmeknek, amelyeket én kaptam, a szerep nem cserélődne-e föl, nem lennének-e ők az ítélők „judicantes” és én az ítélendő... az elítélt? De nemcsak hitetlen törzsek lesznek ott... Mások is... És én hidegen, hivatalosan fogok ítélkezni és rendelkezni: „Te bűnös vagy, te fel vagy mentve, te bűnös vagy.” Hivatalom ez lesz: a Krisztust-ismerők tömegében kiválasztom azokat, akik neki engedelmeskedtek, és akik föllázadtak ellene, vagy nem szolgáltak neki; parancsomra az egyik rész jobbra fog sorakozni, a másik balra.

Parancsomra... Jól mondom: „Sedebitis judicantes.” Lesz-e bátorságom, hogy a *bírói asztalhoz* üljek? Lássuk csak, egyedül önmagammal Isten előtt, mit gondolok e kitüntetésről, e küldetésről?

A világitélet bírása... Kicsoda? Én.

Az egész világ ítélőszékem előtt... duodecim... Valóban ki vagyok jelölve e félelmetes hivatalra?

A nyáj bírása... de a pásztoroknak is a bírása — duodecim... Nemcsak a hívek, hanem a papok is ítélőszékem előtt... Chrysostomus, Páli Vince, Régis Ferenc, az arsi plébános...

Nem beszélek komolyan? Hogyan?...

És én, a nélkül, hogy ráeszmélnék és különbséget tennék a legmegszokottabb cselekedetem és misém között, minden reggel ismétlem: „Judica me...”

Minden reggel — mekkora merészség ez tőlem! ... Judica me Deus... Menj, Uram, ne feszélyeztesd magad, ítélj meg engemet; mintha azt mondanám neked: én romlatlan vagyok, én szent vagyok, én mindegyiknek ítélője vagyok... Nincs miért szemrehányást tegyek magamnak, legalábbis nagyon kevés...

Uram, ítélj meg engemet!

Olvasmány: 42. zsoltár.

VÍZKERESZT UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP

Non sum dignus

... Uram, ha ítélsz engemet, *ne nézz mindent!*
Mert bizonynál non sum dignus. Iratcsomómnak
hagyd el a felét, a háromnegyedrészt! Csak szol-
gálati lapomat, felhatalmazásomat nézd és ne te-
kintsd személyemet és a módot, ahogyan szolgáltam.

Ne respicias peccata... oh ne, nel

... Sed fidem Ecclesiae. Csak ezt.

Milyen az én hitem, aki oly szigorú vagyok a
világgal szemben... aki gyakran látom azt lesüly-
lyedni az önzésbe, tehetetlenségbe, közömbösségbe?
Nagy, mint a mustármag, képes áthelyezni a hegye-
ket? Ha a világ olyan, amilyen, az legalábbis rész-
ben az én hibám?

Parvuli petierunt panem. A kicsinyek kenyeret
kértek. Nem osztottam-e gyakran olyan kenyeret,
melynek talán csak a színe és íze hasonlított a
kenyérhez, de semmi táplálóereje nem volt, nem
készült lisztből és nem tudtak tőle jóllakni?

Hol van a hithű nagy századoknak keresztény
illata? Az igazságok csökkentek, diminutae sunt
veritates, a vallási gyakorlat gyengült. Minden el-
vesztette az ízét. *Ki ebben a hibás?* Nemde én, aki-
nek a föld *savának* kellene lennie, „quod si sal eva-
nuerit, in quo salietur?”

Sok vidéken megjött az aratás ideje. Hol vannak
a munkások, az igazi munkások? Olyan munkás
vagyok-e, amilyennek hivatásom, kapott kegyelemem
és ígéretem szerint lennem kell?

Ha nem jön el az Isten országa, jöllehet min-
dennap kérjük, hogy jöjjön el — nem vagyok-e
én is oka annak és ennek a rettenetes változásnak,
ennek az örökös sikertelenségnek?

Sokat kaptam. Van-e *arány* a között, amit kap-
tam és amit adtam?

Urunk egyik napon *fügefa* előtt ment el és gyü-

mölcsöt keresett rajta. De hiába keresett. Ha élém jönne, mit találna itt?

Mindazt, amit tettem és amit nem kellett volna tennem . . . Mindazt, amit nem tettem és amit tennem kellett volna . . .

Olvasmány: Ján. 4, 46-tól végig.

HÉTFŐ

Holnap

Poshadok, tengődöm, *elalszom* . . . Ez — a mindennapi erő kifejtése, ez a mindent elborító, lagymatag bágyadság — hű visszfénye szemináriumi életemnek? Ez a visszhangja azoknak az elhatározásoknak, amelyeket pappászentelésem napján tettem? Utolsó lelkigyakorlatom feltételeinek ez a megvalósítása? Ezerszer nem.

És aztán? Meg akarok maradni az ilyen állapotban? Meg akarom szokni a különböző gyakorlatokban (elmélkedés, mise, breviárium stb.) való hanyagságot? Állandósítani akarom a nagylelkűségnek ezt a hiányát, ezt a lendületnélküliséget, ezt a lelkipásztori munkásságomat jellemző lustaságot (készületlen szentbeszéd és hitoktatás, híveim látogatásának elhanyagolása, beteglátogatás elmulasztása)?

Hová jutok ezzel a lelkiállapottal?

Ha Isten megállítaná életemet még ma, nem-sokára, ez éjjel?

Corot francia festőről mondják a következő esetet. Egyik tanítványának néhány javítanivalót mutatott a képén.

— Köszönöm, — mondotta a tanítvány — *holnap* ki fogom javítani.

— Miért *holnap*, — válaszolta a mester — és *ha ez éjjel meghalna?*

Igazán, ha ez éjjel meghalnék?

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 23.

„Életem utazásának közepén sötét erdőben találtam magamat, mert *kiléptem az egyenes útból.*” Így beszél a Pokol első énekében Dante, egyike a legnagyobb költőknek, akiknek a hangja századok multával legkevesbbé gyengült meg. Majd így folytatja: „Mily kínos lenne azt leírni, hogy micsoda vad, zord és sűrű volt ez az erdő... Nem tudnám megismételni, hogy miképen léptem be, annyira álomba merültem, mikor elhagytam az igaz ösvényt.

De mikor elérkeztem a völgy végére, föltekintettem a magasba és láttam, hogy a hegycsúcs már napsugárba öltözött.”

Mennyire hű ez a leírás! Ha valamikor megtörtént velem, hogy eltávolodtam az igaz ösvénytől, nemde igaz, hogy nem tudnám megmondani, *hol, melyik ponton tértem el?* Ez oly észrevétlenül és alattomosan történik... Egy szép napon felébredtem és első alkalommal vettem észre a *befutott távolságot*, amely már hosszú volt. Több hete elhanyagoltam áhítatgyakorlataimat, elmélkedést többé nem végeztem, mindig kevésbbé örködtem magam fölött; elég volt egy alkalom és elestem... Ime, a sűrű erdőbe való belépés... *Az ember azt mondáná, hogy ezt másvalaki élte.* Valóban teljes álomban voltam, mikor elhagytam az igaz ösvényt...

Hála Istennek, *kijöttem* a sűrű erdőből, visszatértem a világosság, a fény útjára, amely egyenesen Istenhez vezet...

Ha véletlenül azt kell mondanom, hogy a jelen pillanatban még az erdő embere vagyok, az erdő rengetegében eltévedt utas, oh, akkor egy pillanattig sem akarok így tovább bolyongani. Gyorsan, gyorsan az egyenes út felé! Ott a völgy végén nap fénylik a hegytetőkön, Isten vár engem. Ki az erdőből, ki az egyenes útra!

Olvasmány: 6. zsoltár.

Mindenkinek a szolgálatára

„Látja, mi püspökök nem tagadhatjuk meg magunkat senkitől, — mondotta Szalézi Szent Ferenc egy kérdezősködőnek — ha meg akarjuk tenni kötelességünket. Olyanoknak kell lennünk, mint a *nyilvános nagy itatók*, amelyekből mindenkinek joga van meríteni, amelyekből nemcsak az emberek, hanem az állatok is felfrissítik magukat.”

Kitűnő szabály a püspököknek és minden *papnak*.

Amennyiben tőlünk függ, *szervezzük meg minden napunkat*, tartsunk napirendet. Ne hagyjunk mindent a véletlenre. *Határozzuk meg előre* az imádság, a napi foglalkozás, a kimenet idejét. Elég gyakorik az előre nem látott esetek, de azért nem kell mindent a bizonytalanra hagyni. Ha az ember nem rendezi idejét, semmit sem végez. Csak a *szabályozott erők* a termékeny erők. Azonban bármilyen szabályozott legyen a pap élete, van hely — és pedig sokféleképen — a *váratlan esetekre*. Látogatást kell tenni vagy fogadni, beteget kell látogatni, sürgős utánjárást kell elvégezni, gyors póstát kell elintézni; mindezen esetekben tudjuk félretenni kedvtelésünket, sőt napirendünket is.

Ezekben az esetekben különösen áll az itató hasonlata. Ha a plébánia papjának olyan szentnek kell lennie, mint a szerzetesnek, azért mégsem szerzetes, hanem mindenekelőtt népének *pásztora*. Mind-egyik juhának joga van, hogy rajta „rágcsáljon”, és neki kötelessége, hogy hagyja magát.

„*Én nyilvános haszon miatt ki vagyok sajátítva*”, mondotta de Geuser Mária Antónia, ki kénytelen volt lemondani szemlélődési hajlamáról, hogy testvéreinek a latin fordításban segítsen és kifoltozza harisnyájukat. „*Én kikezdett ember vagyok*”, mondotta a tiszteletreméltó Chevrier abbé. Ez talán *nagy kereszt*, de bizonynyal *nagy kötelesség*.

Olvasmány: Róm. 14, 1—7; Kor. I. 9, 19—24.

„Nemsokára csak a jó Isten és én, mi ketten fogjuk szeretni a bűnösöket”, mondotta Szalézi Szent Ferenc.

Vigyáznom kell itt. Szükségképen a jó hívek, a hű juhok rokonszenvesebbek, mint az elveszett bárányok és kellemesebb őket felkeresni. A nélkül, hogy szándékosan akarnám, ösztönszerűleg kész vagyok nekik szentelni időm javát és talán miattuk elhanyagolni a többieket.

Inkább cseréljem föl a tételt. A *hűséges* híveknek, minthogy jók, kevésbbé van szükségük rám. Kétségtelenül tudniok kell, hogy szolgálatom minden pillanatban az övék, de minthogy az egész plébániai keret legfőképen öérettük van, ők már *kiváltságosak*. Inkább törekedjem tehát az *elveszett bárányokat* megkeresni és gondozni.

Őrizkedjem attól a klasszikus veszélytől, hogy minden buzgóságom a meglévő hívek őrzésében merül ki és a mellett nem fordítok gondot új hódításra. A plébánia nem a *stagnálás kis szigete*, hanem a *meghódítandó bástya*. Azt a napot, vagy azt a hetet, amelyben szám vagy minőség szerint nincs javulás plébániámban, ebben a személyben, vagy ebben a családban, vagy ebben a plébániai egyesületben, szigorú elbírálás alá kell vennem.

Talán nincs ebben részemről hiba, jobban mondván szándékos mulasztás, de okozója lehet a cselekvéstudásnak, természetfölötti bátorságnak a hiánya.

Olvasmány: Lk. 15, 8-tól végig.

Viszonylagos tökéletesség

Lehetetlen dologra vállalkoztam, amikor *abszolút tökéletességet* kívántam. Földi és gyenge ember létemre azt képzeltem, hogy meg tudom valósítani az égi tökéletességet, hogy bizonyosságot tehetek gyöngeség nélküli nagylelkűségről. Mivel reményemet oktanul nem létező világba helyeztem, *elkedvetlenedtem*, mikor közönségesnek és gyengének láttam magamat.

Tudnunk kell azt, hogy itt a földön *kevés jóra* vagyunk képesek. Még ezt a *kevés jót* sem tudnánk megvalósítani, ha Isten nem adna hozzá hatalmas kegyelmet.

Azért nem kell mindjárt ledönteni az ideált, nagyon hamar megelégedettnek lenni és azt hinni, hogy megvan bennünk a megkívánt középszerű szentség. Nem erről van szó. Hanem tudnunk kell, hogy mi emberek nem valósíthatunk meg más szentséget, mint *emberit* és nem arkangyalit. Isten a szeráfoktól szeráfi szentséget kíván, az embertől csak emberi szentséget óhajt, mégpedig azt a teljes emberi szentséget, amelyet az ő sajátos énjében tud felmutatni, ami pedig nem csekély dolog.

Egy hasonlattal élhetünk. Mikor a *pisai ferde torony* építészmezőnöke rémülettel látta, hogy a talaj engedett, pillanatig azt gondolhatta volna, hogy mindent lebont. De nem tette, hanem az elhajlás ellenére is *folytatta az építést*.

Én magam is egyenes és magas építményről álmodtam, de sajnós, cik-cakos vonalak alakultak ki. Szem elől tévesztettem a *talaj igazi természetét*, összeterlódás és repedés állott be. Türelem. *Fejezzem be a remekművet* a hibák ellenére, *fejezzem be elhajolt életemet*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25. eleje.

Egy pap, aki később az issouduni Szent Szívkongregáció tagja lett, Vianney Szent János vezetése alatt lelkigyakorlatot végzett. Szentgyónása alatt, mikor már azon volt, hogy befejezze, hirtelen eszébe jutottak azok az órák, amelyeket a paptársai-val való kártyázás közben elfecsérelt, és ezzel is vádolta magát. Vianney megjegyezte:

— Többet ér, ha távoltage magát ettől.

— De atyám, a játék talán kisebb rossz. Az összejövetel alatt...

— Ó, hát nem szükséges összejönniök.

— Atyám, az embert néha meghívják, hogy valami szolgálatot tegyen paptársának és aztán...

— *Mikor az ember a szolgálatot megtette, hazamegy.*

A Szent tudta, kihez beszél, azért szólt hozzá olyan kurtán és keményen, az illető bizonyosan hasznát vehette a tanácsnak.

Természetesen ebben a dologban nem szabad túlságosan szigorúnak lenni. A papnak, mint mindenkinék, joga van a *pihenésre* és az ő gyakran magános életében paptestvéreivel való vidám *szórakozásra*. Sőt nem való mindig *leckét adó* magatartást tanúsítani a tökéletességre kevesebb gondot fordító kollégák előtt.

Viszont az is bizonyos, hogy sok idő vész kárba a véget nem érő kártyázással, a rádióhallgatással, az apostoli érdek nélküli, céltalan pepecseléssel. *Ez alatt az elfecsérelt idő alatt* a lelkek pusztulnak, a betegek várakoznak, Urunk a templomban egyedül van, a teológiai és a lelkikönyvek a szekrényben porosodnak.

Tartsunk mindenben bölcs mértéket és értékeljük a kicsiny áldozatokat és apró percekét.

Olvasmány: I Kor. 1, 26—31.

VÍZKERESZT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNAP

Plenitudo legis

Boldog Montforti Grignon a következő imával kérte az Istent, hogy adjon küldetésükhöz méltó papokat: „Mit kérek tőled? Nagylelkű, szabad papokat, akik *elszakadtak mindentől*, atyától, anyától, testvértől, nővértől, rokonoktól, világi barátoktól, javaktól, akadálytól, gondoktól, sőt saját akaratuktól.

Szeretetednek és akarotodnak rabszolgái: *szíved szerint való embereket*, akik öncéljaikat kereső akaratok nélkül — amely csak beszennezi és megakadályozza őket — cselekedjék minden akarotodat és verjék le összes ellenségeidet... Kereszt és rózsafüzér legyen kezükben...

...*Hozzád mindig készséges embereket*, akik mindenkor készek engedelmeskedni neked, előljárójuk szavának, akárcsak Sámuel: Praesto sum; mindig készek futni és mindent elszenvedni veled, érted, miként az apostolok: Eamus et nos et moriamur cum eo.

... *A Szent Szűz igazi szolgáit...*”

Mily nagyszerű portréja ez az igazi papoknak! Vajjon én is erre a mintára hasonlító pap vagyok? Pedig papságom kegyelme ezt kívánja tőlem. Fontoljam meg a szavakat, értsem meg, mit akarnak kifejezni, a teljes valóságot, amit magukban rejtenek. Ha kevesebbet akarnék, gyáva lennék. Plenitudo legis. A szeretetteljesség: a hűség teljessége.

Olvasmány: I Kor. 4, 1—2.

HÉTFŐ

Igazán Istennek adva

Az Úr Jézus egy szentéletű kanadai apácának, Dina Bellangernek a következőket mondotta: Az én papjaim... ha igazán szentek lennének, *csupán az*

ő látásuk, akárhol, a templomban, az utcán vagy bárhol, fölébresztené az én gondolatomat; *hozzám vonzanák* a lelkeket. Midőn találkoznak velük, azt gondolnák: Krisztus jár itt. Az ördög sokkal jobban fél egy lélektől, akiben szabadon működöm, mint a hanyag és közömbös lelkek seregétől, akikben cselekedetem megbénul, mert az elsőben hatalmammal cselekszem, míg az utóbbiakat kénytelen vagyok gyengeségüknek átadni."

Egyik nap reggel az apáca az Üdvözítő halál-tusájának érzelmeibe mélyedt el, ahogyan az Úr a neki szentelt lelkekre gondolt halálküzdelmében és így ír erről: „Megmutatta nekem a neki szentelt lelkek ezreit, akik előtte voltak. Igen nagy száma volt azoknak, akik szórakozottan gondoltak isteni Mesterükre és egészen kis számban, csupán egy-néhányan voltak, kik állandóan, elválaszthatatlanul hozzá voltak fűzve.

És így szólt hozzám: Tekintsd mindezeket a lelkeket! Látod, mily *kevés marad szüntelenül és teljesen átadva* nekem. Az ajándékozás napján fenn-tartás nélkül nekem adják magukat, de azután fokozatosan elszakadnak tőlem. A nagy dolgokban teljesítik akaratomat (adja Isten, hogy mindig így legyen), de az egészen kicsiny dolgokban nem törődnek az én tetszésemmel."

Egy másik napon ezeket mondja az Úr neki: „Nagyszámú lélek pusztul el a miatt, mert sok papom *nem szeret engem eléggé.*"

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 27. eleje.

KEDD

Kezdem magammal

„Mielőtt az ember *mások reformálását* munkálja, *ön maga* reformálásához kell hozzálátnia, mert az előbbi föltételezi az utóbbit." Így buzdította magát a szentségre Joseph M. Girard abbé.

Ezt a nagy, általános igazságot minden aszkétikus író jól ismeri, megerősíti a józan ész és a mindennapi tapasztalat. A világiak maguk is ezt prédikálják a világiaknak. Ime, hogyan buzdítja egy főiskolás az ifjakat, hogy valóban olyanok *legyenek*, mint akik *hatni* tudnak kortársaikra. Az első szabály: „Lelkileg élni; előre le vannak verve, ha nem értik meg, hogy külső cselekedetük belső életük működése... A katolikus cimke nem használ semmit, csak hazugság, ha nem fődöz valóságos katolikus életet.”

Ha mások reformját nem a saját magad reformálásával kezded, ha a világnak *életmintát* adsz, de *magad felmented az alól*, hogy a szerint élj, már nem katolikus módon mutatod be azt a világnak, *szőkevény* vagy és *prédikációd önmagadat ítél meg*.

Hol vagyok én ebben? Faber ezt a kérdést teszi fel valahol: „Van-e köztetek olyan, aki meghalni szeretne a nélkül, hogy *többet tenne Istenért*, mint amennyit mostan tesz?”

Megvalósítom-e az *egész szentséget*, amire kötelezve vagyok? *Mielőtt* beszélnek, *cselekedjek*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 16.

SZERDA

Kicsinyek megbotránkoztatása

„Aki pedig megbotránkoztat egyet a kicsinyek közül... jobb volna annak, hogyha malomkövet kötnének a nyakára és a tenger mélységébe merítenék.” (Máté 18, 6.)

A pap a világ, az angyalok és az emberek színe előtt van. (I Kor. 4, 9.) Az emberek szigorúak vele szemben. A hívek, sőt a hitetlenek előtt ő képviseli az evangéliumot, a vallást, egyszóval Krisztust. Ezért figyelemmel kísérik legkisebb cselekedetét és

mozdulatát, és *összehasonlítják* az isteni mintával. Ha úgy *ítélik*, hogy nem felel meg annak az ideálnak, amit ők az Üdvözítőről és üzenetéről maguknak alkottak, megkezdődik a botrány. Valljuk be: mi nem fordítunk elég gondot arra, hogy mikor Krisztust sugározzuk, ne kisebbsítsük Őt, ne *változtassuk* meg Őt, ne *parodizáljuk* Őt nyomorultan. Mekkora felelősség van itt! Engem néznek, hozzám közelednek. A szelíd és alázatos Jézust kívánják bennem megtalálni. Mekkora csalódás, ha durvaságomba, haragomba, helytelen felsőbbbségi büszkeségembe botlanak! A szegény, önmegtagadó, összeszedett, komoly Krisztust keresik. Mit fognak szólni, ha sokat adok a kitüntetésekre, a méltóságokra, ha kihívóan keresem kedvteléseimet, ha szórakozott vagyok, ha mindent a külső cselekedetekre irányítok, ha a szerénység hiányában vagyok, ha súlyosan vakmerő dolgoknak teszem ki magamat?

„Minden szabad nekem, csak nem minden használ az épülésre.” (I Kor. 10, 23.) És ha *megbotránkoztatok* egyet a kisdedek közül?

Ezek a „kisdedek” a hívek. Ők leggyakrabban kitárt lélekkel, bizalommal jönnek pásztorukhoz, akárcsak a jó Istenhez. Sajnos, ha csalódnak, a baj súlyos. Hányan csak azzal mentegetődznek vagy magyarázkodnak az Egyháztól való későbbi elidegenülésükben, hogy azt mondják: Ez a pap nem volt az, akit vártunk.

Ez néha farizeizmus, de igen gyakran való tény.

Minthogy a lelkek égi lényegűek, gondozásukra ha nem is angyalokat, de legalább is *emberfőlötti* erényeikkel *átistenített* munkásokat kívánnak. Apostoli sikereink zátonya ez is lehet: könnyen megállapítjuk magunkról, hogy rendes, becsületes, bölcs, tartózkodó, hűségesen breviáriumozó, pontos emberek vagyunk, de *emberek* vagyunk, kik mindig a tömegemberekhez hasonlítunk. Mindenesetre *nincs elég olyan pap*, aki a nagy név teljes jelentését hordozza, azaz önkéntes áldozat, élő ostya, az alá-

zatosság és önmegtagadás keresztrefeszítettje, a hit hőse lenne, akinek az evangélium a mindene.

Olvasmány: Mt. 5, 13—16.

CSÜTÖRTÖK

„Cogitavi vias meas”
(113 zsoltár 50.)

A lelkiismeretvizsgálat szükséges az egész papi életben. Minél nehezebb és veszélyesebb az út, annál inkább kíván bölcseséget és figyelmet a járásban. Pie bíboros mondotta: „A papok akadályokkal körülvett emberek. Majdnem ez a mi meghatározásunk. Lehetetlen valamit fegyver nélkül elérni.” Senki sem tagadhatja, hogy nagy veszedelmek és zátonyok leselkednek a papra. *Belül:* a természet, amely mindig keresi, hogy visszaszerezze jogait, a kedvetlenség, az érzékek meglepetései, a megrögzött szokás, a lustaság. *Kívül:* a világ csábítása, az ördög csele, minden rendű és rangú ellenség és nehézség.

Egyike a legjobb fegyverünknek a lelkiismeretvizsgálás. Ez a gyakorlat Egyházunkban *hagyományos*. Üdvöztőnk nem sürgette-e ezt több alkalommal? „Vigyázatok és legyetek készen!” azaz: örködjetek lelketek fölött! Tartsátok rendben lelki ügyeiteket! Vizsgáljátok meg lelkiismereteket!

A lelkiismeretvizsgálás megszokott gyakorlat volt a *keleti atyáknál*.

Szent Dorottya ezt a kitűnő okot hozza fel mellette: „Ha hozzászokunk ahhoz, hogy mindennap jót cselekszünk és mindennap vádoljuk magunkat a hibákról, megakadályozzuk, hogy a bűn gyökeret verjen szívünkben, és a rossz szokások megerősödjének benne.” Biztosítani a szív tisztaságát, mily nagyszerű eredmény! A „Krisztus követése” így ír a lelkiismeretvizsgálásról: „Örködj magad fölött,

buzdulj fel az erényre, figyelmeztess magadat, és bármit tegyenek mások, te ne hanyagold el magadat!" (I. k. 25, 25.) Mintha az ember *Loyolai Szent Ignácot* hallaná, akit tévesen neveznek a lelkiismeretvizsgálás atyjának. Ő nem találta föl, hanem a lelki előrehaladásnak egyik módszerévé tette, lelket adott neki, a magasfokú imádság lelkét, és ebben van az ő zseniális újítása. Ő a szoros értelemben vett vizsgálatot — ezt a természetnek nehezeére eső és magában véve kevésbé tetsző gyakorlatot — körülvette a lelkiélet legfőbb cselekedeteivel, mint amelyek: a hálaadás, a Szentlélek segítségül hívása, a bánat, az erősfogadás. Már magukban véve ezek a jól végzett imádságok is megújíthatják a lélek erejét, lendületét, a kikerülhetetlen hibák által elhomályosított ragyogását. Midőn e gyakorlatok bekapcsolódnak a mulasztások őszinte és alázatos vizsgálatába, a hatás bizonyos. A léleknek a jó lelkiismeretvizsgálatból megifjodva, megtisztulva és az újabb győzelmekre fölfegyverkezve kell kijönnie.

Milyen helyet foglal el az én életemben az általános és részleges lelkiismeretvizsgálat?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 7.

PÉNTEK

A föld súlya

Egy öregasszony készül meghalni a szegényházban. Régóta sűrűn látogatta őt egy irgalmas szívű személy, aki minden alkalommal egy *aranyfrankot* adott neki. Így az asszony *szép kis megtakarított pénzt* gyűjtött össze. A tolvajoktól félve, kincsét nyakához kötött erszényben tartogatta éjjel-nappal.

Élete már csak hajszálon lógott, és ő úgy ragaszkodott aranyához, mint az Istenhez. Várni kellett, míg az agónia bekövetkezik, hogy levegyék róla az

erszényt, amelynek zsinórja szinte belevágódott nyakába.

Nevetséges ez az asszony; nem tragikus az aranynak ez a bálványimádó szeretete?

Van talán nekem is ilyen nyakhoz kötött erszényem? Nem nehezedik az a — könnyű vagy nehéz — erszény mellemre?

Opera enim illorum sequuntur illos. Ezeket mondom minden halottnál, akit eltemetek. Műveik követik őket, de nem aranyuk.

Minek ragaszkodjam ahhoz, ami nekem kötőféket ad? Nem, nem. Fejem legyen szabad. Igazán csak aziránt érdeklődjem, amely kincs az égben.

Lelkiismeretvizsgálat. Elhatározás.

Olvasmány: Mt. 19, 13—24.; Mk. 6, 8—9., 10, 23—26.

SZOMBAT

Vos dixi amicos

Az Üdvözítő az én *barátom*.

Ő... én... Ő, a világ királya. Én, nyomorult, semmi, mindenki alatt levő, ki talán megtagadtam, vagy képes lennék megtagadni Őt... Sőt akkor, az áruló csók pillanatában, mint egykor Júdástól, a barátság címén kérte hűségemet: „*Barátom...*”

Mi van e szóban, mikor Jézus engem „barátjának” nevez?

I. Napoleon császár végrendeletében e néven illeti első lakáját, Marchand-t. Száműzetésének első kísérői elhagyták Szent Ilona szigetét. Maga Bertrand tábornok sem titkolja unalmát. „Mindannyian el fognak menni, — mormolja a császár — legalább te itt fogsz maradni mellettem, és le fogod csukni szememet.”

A halál eljön, Napoleon diktálja végrendeletét. Végső tanúságtételt tesz arról, aki mindig ragasz-

kodott hozzá, és Marchand lakáját ugyanazon a címen jelöli ki végrendeleti végrehajtójának, mint gróf Bertrand tábornokot, Illyria egykori kormányzóját, a Tuillériák császári palotájának volt nagymesterét. Sőt még többet tesz, e halhatatlan végrendeletben Marchand-t barátjának nevezi.

Jézus és én. Hasonlítsam össze Öt magammal. Mérjem meg a távolság, a különbség örvényét... Maga Isten a „barát”. A világ Üdvözítője végrendeletében engem is barátjának nevezett: dixi amicos.

Olvasmány: 83. zsoltár.

VÍZKERESZT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Hymnis et canticis

A *liturgikus* szertartások szépsége; az *ének* gyönyörűsége.

Midőn a hittérítők Kanadába érkeztek, hogy magukhoz vonják a bennszülötteket, zenélni kezdtek. Nem ez volt az egész hódítás, csak a kezdet. Xavéri Szent Ferenc is énekeltette páriáit... *Hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes.*

Az Egyház megértette az *ének* és a *szertartások* megkapó erejét. Micsoda szájalmas látni és hallani, hogyan énekelnek bizonyos plébániákon a papok, a kántorok és a hívők. Ordítás van, ahol istentiszteletnek kellene lennie, gyorsaság méltóság nélkül, ahol szent lassúságnak kellene lennie.

A X. Pius pápa által 1908 november 23-án kiadott „*Motu proprio*” szerint (amelyet XV. Benedek jóváhagyott és XI. Pius törvényesített) az egyházi zene célja *Isten dicsőítése, a lelkek épülése és megszentelése.*

Isten dicsőítése. Legyen ez tehát valóban imádás és nem mérkőzés, amelyben a legerősebben kiáltó a győztes. Ha csak tehetjük, magyarázzuk meg híveinknek a szavak jelentését.

A lelkek épülése és megszentelése. Ez nem ugyanaz, mint a szórakoztatás, vagy kellemes időtöltés. Itt arról van szó, hogy a hívő lelkét áhítatra és erényre hangoljuk. Az Egyház nem azt kívánja, hogy a *szenzmise alatt* játsszanak és énekeljenek (szellemétől idegen darabokat), hanem hogy a *szenzmisé*t imádkozzák és énekeljék. A híveket lehetőleg jobban hozzá kell kapcsolni a szertartásokhoz.

Olvasmány: 46. zsoltár.

HÉTFŐ

Az állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése

Egy kiránduló társaság felment a kölni dóm egyik tornyának tetejére, hogy megtekintse az akkor ott végzett munkálatokat. Egészen fenn egy *öreg munkás* nagy gonddal dolgozott a kővirágok és csipkék kifaragásán. „*Minek fárad annyit ezzel a munkával, — kérdezték — onnan alulról nem lehet látni, sem csodálni azt, amit maga itt tesz.*” — „*Én ezt a jó Istenért teszem*” — válaszolta a munkás.

Ime, az *állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése*, vagy ahogyan még mondják „a közönséges cselekedetek tökéletessége”. Világiak adnak nekem erre példát. Nem szükséges, hogy mint pap a hatás embere legyek, aki jól dolgozik, amikor látják, vagy amikor reméli, hogy emberi jutalmat, kitüntetést fog kapni...

A következő eset a háború alatt történt Aix és Manosque között, a Durance folyó fölött levő Mira-beau-hídnál. A híd felügyeletét egy özvegyasszony és közel *nyolcvanéves* törődött atyja végezte. A híd fönntartására küldött anyagok nem voltak mindig a legjobb minőségűek, és igen gyakran cserélni kellett a gerendákat, és ezt a munkát az aggastyán végezte. Egyik este a híd alatt egy kis állványon elhelyezkedve ezzel a munkával volt elfoglalva.

Leánya, miután este 8 óráig nem látta feljönni, nyugtalan lett és hívni kezdte, de nem kapott rá választ. Erre fölment a hídra, és karfájára támaszkodva észrevette, hogy atyja egy kötélén fenntartva dolgozik. Gyorsan lesiet, hogy segítségére menjen, de nem tud hozzáférközni. Az aggastyán csak ismétli: „*Még két gerendát kell összekapcsolnom.*” Az asszony elsiet, hogy a közelben segítséget találjon, de mire visszatért, atyja már otthon volt és elterülve feküdt az ágyon. Hozzá sietnek, felnyitja szemeit és csak azt suttogja: „*A gerendák össze vannak kapcsolva*” — és meghalt.

Én is, ha kell, *munkámnál haljak meg*, miután egy életen keresztül mindent Istennek, egyedül Istennek adtam és igyekeztem *legjobban* elvégezni azt, amivel megbíztak.

Olvasmány: 63. zsoltár.

KEDD

Mater admirabilis

Szent Ambrus Szűz Máriáról oly magasztalást mond, amely az első látszatra különösnek tűnik fel. Azt mondja: „*Ő mindig követte az értelmet.*”

Elégséges ez, hogy az ember jó pap legyen? Bizonytal nem, még arra sem elég, hogy jó keresztény legyen. Csakhogy erre szükség van mint *megelőző feltételre*, hogy az ember szilárd keresztény, biztos és erőslelkű pap legyen. Lehetnek az embernek kiváló természeti és természetfölötti képességei, de ha nem *kiegyensúlyozott*, nem tökéletes ítélőképességű és nem megfontolt, sok veszélyes kockázatnak teszi ki magát. Szent Teréznek bemutatnak egy jelöltet, ki szentnek látszik, de nincs benne elég megfontoltság és bölcsesség, és a Szent nem vette föl. Minél magasabb az épület, annál

szilárdabbnak kell lennie a talapzatnak. Ha a szentség nem nyugszik a józan ész gránitkemény talapzatán, akkor nagyon bizonytalan az a szentség; előbb vagy utóbb meginog az az épület. Mindig kövessem az *értelmet*, mint Mária. Kétségtelenül ez az egyik oka annak, hogy ezt a jelszót adjuk neki: Mater admirabilis. Mindig kövessem a józan észet, mert különben nyitva lesz a kapu a képzelődés, az érzelmi hullámlások, a zavaros ideológiák előtt. Nem lehetek sem Dorgelès (Saint Magloire), sem Bernanos (Sous le soleil de Satan) regényének a papja. Legyünk először értelmesek, azután szentek. Ez nem pótol mindent, de ezt nem pótolja *semmi más*.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 4.

SZERDA

A kényelem

A tudományok kifejlődésének egyik következménye a találmányok gyakorlati hasznosítása, amellyel az életet mindig könnyebbé, *kellemesebbé és kényelmesebbé* tesszük.

Az Egyház semmiképen sem zárkozhatik el a haladás elől, sőt maga is elősegíti és azon dolgozik, hogy minél több ember részesüljön a haladás jótéteményeiben. Anyailag hajlik le kevésbbé kiváltságos fiaihoz, hogy könnyebben jussanak megfelelő emberi életszínvonalra és részesüljenek jogos földi örömekben. Azonban az Egyház nem szűnik meg figyelmeztetni, hogy az *élet igazi célja* nem ez a földi élet, hogy a föld nem takarhatja el az eget, az idő nem fátyolozhatja el az örökkévalóságot. Urunk nem azért jött, hogy a *könnyű életmód*, a süppedő fotőjben való pihenés, a vasúti hálókocsi,

a központi fűtés *apológiáját* hirdesse. Hány keresztény, sőt viszonylagosan hű keresztény teszi ki magát a veszélynek, hogy elveszti és valóban el is veszti a keresztény önmegtagadás szellemét, mert a kényelemnek és a puha örömek folytonos keresése lesz életének egyik fontos feladata.

Ezeknek az igazi evangéliumot teljes ízében és eredeti értelmében kell hirdetnem. De hogyan tegyem ezt, ha engem is elfogott a jólét után való kívánság, az életörömek és kényelem falánk keresése?

Vizsgáljam meg magamat, szembesítsem életemet az evangélium elveivel! Lássam, hogy hol vagyok? Ha szükséges, csináljak rendet!

Olvasmány: Mt. 8, 20.; Mk. 6, 8—9.; Lk. 9, 3., 15, 33.

CSÜTÖRTÖK

Megzöldült talár

A pap öltözetének *mindig tisztának* és gondozottnak kell lennie. Ezt kívánja az *önmegbecsülés* és *mások épülése*.

Ha *talun* vagyok, könnyen megzöldülhet a talárom, de nem annyira a szegénység, mint inkább a *hanyagság* miatt, nem annyira a természetfölötti elszakadás vágya, mint inkább a környezet hatása következtében. A külsőben is méltónak kell lennem hivatásomhoz. Az egyszerűség nem jelent elhanyagoltságot. Minden körülmények között „tiszteletben kell tartani tisztségünket” — amint ezt Szalézi Szent Ferenc mondotta, vagyis *sohasem szabad ellejeletni*, hogy nem vagyunk közönséges emberek, hanem papok, kiket Isten tett azokká.

Ha *városban* vagyok, a kísértés különbözik. Az elegancia veti ki hálóját. Kézelőm, órám, aranyláncom, gondosan ápoltságom ne kiáltson meszterkétséget. Külsőben természetes egyszerűség,

modorban fesztelenség, megválogatott környezet jellemezze a papot, akinek mindenkor és mindenütt a mi Urunk emberének kell lennie. És ha van fölösleges javam, használjam fel *felebarátom megsegítésére*, hisz oly nagy a szükség.

Don Bosco Szent János ifjú korában gyakran felkereste boldog Cottolengo plébánost, a Karitásznak ezt a mesterét. Egy alkalommal Cottolengo kezébe vesz egy talárnak való szövetdarabot, és amint dörgöli, mondja: „Ez a szövet nagyon könnyű. Igyekezzél erősebb minőségűt beszerezni, amelyik nem szakad el, mert sokan fognak belékapaszkodni.”

... Megértettem.

Olvasmány: 85. zsoltár.

PÉNTEK

Introíbo

A francia forradalom rémuralma alatt történt 1788-ban, hogy Noël Pinot abbé, louroux-béconnais-i plébános nem fogadta el a forradalmi alkotmányt, és hogy szent hivatalát gyakorolhassa, a vidéken rejtőzködött, és meghitt emberek házában mutatta be titkon a szentmisét. Valaki följelentette, elfogták és ítélőszék elé állították. A kihallgatásról szóló jegyzőkönyvet az angers-i levéltár őrzi, amely többek között így hangzik:

— Miért nem alkalmazkodott a törvényhez, amely előírja, hogy az esküt le nem tevő papok deportálandók?

— Mert oktatni akarta plébániáját, amelynek gondozásával Jézus Krisztus, ki Isten, bízta meg.

— Hol vannak küldetésének a bizonyítékai, amelyekkel, amint szemtelenül mondja, Jézus Krisztus felruházta?

— Küldetésének bizonyítékai a joghatóság,

amelyet az Egyház adott neki a louroux-i plébániára és amelyet csak az Egyház vehet el tőle...

— Kinél rejtőzködött el?

— Hívei közül nem akar senkit sem megterhelni.

A plébánost *halálra ítélték*. Előadták neki, hogy a vérpadra *papi ornátusban* mehet föl. Noël Pinot felvette és utoljára elmondhatta: Introibo ad altare Dei. 1926-ban avatták boldoggá.

Korunk papjairól elmondhatták: „A plébániai papság a papi szentség új szellemével mélyen munkálkodik a mostani időben.”

Abból az anyagból vagyok-e, amelyből a szentek készülnek, sőt ha kell, a vértanúk?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 47.

SZOMBAT

Ha minden kő . . .

„*Ha minden vétek*, melyet a világban elkövetnek, ugyanarra a helyre esne, hegyomlás indulna meg, mely nem szűnne meg éjjel-nappal.”

Ha minden emberi lény, amely eltűnik az életből, ugyanazon a napon és helyen halna meg, micsoda hekatomba lenne!

Ha minden vétek, melyet a világban elkövetnek, egy helyen összpontosulna, mekkora hegy támadna! Az, amely összeroppantotta Krisztust halál-tusájában.

Ha az összes megvetett kegyelmek találkoznának Jozafát elképzelt völgyében, micsoda erő és hatalom gyűlne ott össze!

Ha minden csíra, minden jó kívánság, minden jó elhatározás, mely nem nyert beteljesedést, fölkelne a földről és agóniájának vagy megöletésének kiáltását küldené az égre, mily borzalmasan fájdalmas körmenet lenne ez!

És most beszéljek magamról. Ha szemem előtt megjelenne *minden gyengeségem*, minden elvesztegetett időm, minden gyávaságom, minden megrövidített, vagy összetákolt vagy elmulasztott imádságom, minden tiszteletlenségem és szeretetlenségem, minden szerénytelenségem, a breviáriumban és a szentmisében elkövetett szándékos szórakozásom, minden jóváhagyott veszedelmes és egészségtelen ábrándom, paptársaimra való minden irígykedésem, hatóságom intézkedései fölött való igazságtalan ítéletem, ha mindez és a többi, amit nem is merek megnevezni, itt lenne előttem, és egy tömeget alkotna!... Istenem! Istenem!

Olvasmány: De profundis, 12. zsoltár.

VÍZKERESZT UTÁNI HATODIK VASÁRNAP

Scientes electionem vestram

1903 május 23-án Párizsban azon alkalommal, hogy egy szerencsétlen kilépett szerzetespap több templomban botrányt okozott, a keresztény ifjak tiltakozó nagygyűlést tartottak, hogy megtorolják az Egyházon ejtett sérelmet. Egyszerre csak az aposztata pap is megjelenik a gyűlésen. Heves tiltakozások robbannak ki, majd az egyik katolikus szónok feláll és ezeket mondja:

— Barátaim, valami nagy és rettenetes dolog történik itt. Ez az ember nem olyan ellenfél, mint a többiek. Az ő *homloka meg van jelölve örökre szent jellel*, amely még árulásait is uralja és túlszárnyalja. Azt az Istent, akit megtagad, azt a Krisztust, akit támad, egykor az oltárra hívta, mialatt fölszentelt kezei az ostyát tartották... Miért ne szűnjön meg az erőszak e szörnyű erkölcsi nyomor előtt?

Micsoda lecke! Micsoda elmélkednivaló van e szavakban: „ellenfél”, „homloka meg van és meg

marad jelölve", „árulásai", „fölszentelt kezei", „szörnyű erkölcsi nyomor".

Ó, *imádkozzam*, imádkozzam, nem annyira azért, hogy velem ne történjen hasonló szörnyű veszély: hála Istennek, hála Szűz Máriának, papságom Királynéjának, *remélni merem*, hogy sohasem leszek az Egyházban botrányokozó, inkább azért imádkozzam, hogy állandóan haladjak előre a bölcsesség és a hűség útján, és ezáltal megbecsülést szerezzek hasonlíthatatlan méltóságomnak, amivel fel vagyok ruházva.

És azután *imádkozzam*, alázatosan imádkozzam, a szegény elesett papokért, nemcsak azokért, akik botrányt okoznak, hanem mindazokért, akik ottbenn a lelkükben nincsenek rendben Istennel, vánszorognak és csúsznak, a helyett, hogy előre mennének, élnek, ha talán nem is a *mélyiségben*, de a földön heverve...

És most tegyek egy bátor és lelkiismeretes visszapillantást *magamra*.

Olvasmány: Confiteor.

HÉTFŐ

Homo Dei

Mennyi tevékenység ott, ahová a *hiúság* keveredik, — vagy még inkább, mily kevés a tevékenység ott, ahová a hiúság nem keveredik.

Keverékből születünk, és igen nagy fáradságba kerül, hogy Istennek *tökéletesen tiszta* munkát adjunk. Mily ritka az az oculus simplex, amelyről a „Krisztus követése” beszél. Bizonyos, hogy Istent és dicsőségét keresem. De vajjon csak ezt keresem-e? Vajjon többé-kevésbbé ferde szándékok nem kúsznak-e fel főszándékomra, és nem akadályozzák-e meg abban, hogy legjobb gyümölcsöt hozzon?

Én az Isten embere vagyok, de kicsinyes érde-

keimnek, kis hiúságomnak is az embere, és jövedelmemnek is az embere vagyok, amelyet övéimnek juttatok. Maradhat ez így? Nem. Homo Dei. Isten embere és semmi egyéb nem lehetek. Hátra az önszeretettel, a pénzügyekkel, a családi és egyéb gondokkal! Nem azért lettem pap, hogy bőségesen jövedelmező hivatalt töltsék be, hogy nagy vagyont hagyjak az örökösöknek, hogy híres szónok hírére tegyek szert és az adminisztrációs ügyeket kitűnően elintéző ember hírében álljak. Nem! Homo Dei, Isten embere vagyok.

Rampolla bíborostól valaki megkérdezte, hogy ha pápa lesz, milyen szó fogja cselekedeteit sugalmazni. A nagy bíboros egyszerűen csak ezt felelte: „Pap”.

Ne keressek más jeligét, mint ezt: pap, Isten embere.

Olvasmány: I Kor. 4, 4—5.

KEDD

Angyal és pap

Mily sokat mond *Assisi Szent Ferenc* e szavakkal: „Ha találkoznék egy angyallal és egy pappal, először a papnak köszönnék.” Mint *Szent Lőrinc* és *Szent Efrém*, ő sem vette fel a papi rendet.

Páli Szent Vince mondja: „Ha tudtam volna, mit jelent papnak lenni, sohasem engedtem volna, hogy rám tegyék a kezeket.”

Az *arsi plébános* ezeket mondja: „Ha tudtam volna, mit jelent papnak lenni, a helyett, hogy a szemináriumba mentem volna, gyorsan elmenekültem volna a trappista rendbe... Ó, milyen nagy dolog az, ha valaki pap; ha az ember megértené, meghalna.”

Szent Bernadette egy pap képét kapja, amelyen e szavak voltak: „Megáldom önt.” A Szent meg-

csókolja a képet. „Igaza van, — mondják neki — ez egy szent pap.” — „Ó, én az áldást csókolom meg, — feleli ő — ez egy pap.”

Egy pap. Az angyal tökéletesebb *természeténél* fogva; én tökéletesebb vagyok az angyalnál *működésénél* fogva.

Pap, azaz fölszentelt, azaz minden profán használattól *visszavonult* és az Úr kizárólagos használatára fönn tartott.

Felmértem e szavaknak, e két valóságnak mélységét: profán használattól *visszavonult*, az Úr kizárólagos használatára *fenntartott*? . . .

„Egy keresztény, akinek hite lenne, meghalna a szeretettől” — mondotta az arsi plébános. Egy keresztény. És egy pap, kinek hite lenne, ki az isteni fényességben felfogná a papság egész teljességét, tudna élni?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 5.

SZERDA

Épületesség

Bourdoise abbé, ki Bérulle-el és Páli Szent Vincével a XVII. század papi szellemének megújítója volt, nem tudta a papban a hanyagság látszatát sem elviselni.

„Vannak festők, — mondotta — kik oly rosszul festenek, hogy ha lovat festenek, az ember a kép alá akarná írni: ez egy ló. Hasonlóképen, ha ilyen vagy olyan papot látunk, rá szeretnénk írni a kalapjára: ez egy pap.”

Vele történt meg, hogy amikor látja, hogy egy pap a szentmise végeztével azonnal el akarja hagyni a templomot, gyertyát gyújt, és azzal igyekszik elkísérni a sietős misézőt. „Mit csinál?” — kérdi az

illető. — „Kísérem a Szentséget, amelyet maga még hordoz.”

Ellensége volt a templomokban a pókhálóknak az Úr Jézusnak tabernákulumi jelenléte miatt, és nagy gondot fordított a *külső istentiszteletre*, és örömmel nevezte magát általános templomatyának.

Tudta, hogy a külső tisztelet mennyire elősegíti a *belső tiszteletet*.

Hasonló buzgóság vezessen engemet. Bizonyos, hogy a ruha nem teszi az embert, de segíti az embert, hogy mindenütt megőrizze méltóságát és működésének szellemét. Amikor méltóan viselik, a hívekben épülést és tiszteletet támaszt.

Olvasmány: Róm. 7, 14—20.

CSÜTÖRTÖK

Adhaerere Deo

„Nekem pedig jó az Istenhez ragaszkodnom.”
(72. zs. 28.)

Mi lemondottunk sokféle emberi örömről: a család, a kitüntetések, a világi sikerek, a gazdagság örömeiről, hogy teljesen szabadon fussunk a legnagyobb, a legbiztosabb, a legelkábítóbb boldogság után, és ez az *Istennel való egyesülés*.

Szent Pál mondotta: „Az igaz a hitből él.” Ugyanígy lehet állítani: „Az igaz az Isten szeretetéből és a vele való egyesülésből él.” A két állítás között összefüggés van. A hit, a hit erős szelleme egyedül adhat bátorságot, hogy napról-napra *el*-vessük mindazt, ami elgáncsolja és meglassítja haladásunkat az isteni egyesülés, az isteni bensőség felé, vagy csak megkockáztatja, hogy figyelmünket elvonjuk ez elől.

Meg kell szerezni az égtől azt a kegyelmet, hogy szívünket sohase elégítse ki az, *ami nem lényeges*. A kapcsolatok, kijárások, külső tevékenység, anyagi

dolgok kezelése a ruhát, a külső réteget, a járulékot alkotják. Mindezeket lélekkel kell megtölteni, keresztül kell menni rajtuk és meg kell találni az Istent, ki engem kíván és vár. Az élet megváltozik annál, aki boldogságát az Istennel való egyesülésbe helyezi. Minden eseményben, minden keresztben, minden kegyelemben, minden cselekedetben eszközt lát, amely nagyobbítja az isteni egyesülést és szorosabbra fűzi az áldott láncot, mely őt Jézushoz, Egyházához, a lelkekhez, a Szentháromsághoz fűzi. Az élet bajainak és ügyeinek hulláma meg fog törni az ő „belső várkastélyának” falainál, amelyben ő egyedül él Istennel.

De melyik út visz e csodás helyre? Milyen anyagból építsük ezeket a falakat?

a) Mindig nagyobb *szívtisztaság*, amelyet kiváltképen a mindennapi lelkiismeretvizsgálással, az önmegtagadással és a gyónással, a szeretet és a tökéletes bánat cselekedeteivel lehet megszerezni. Meg kell őrizni a lélek felületének és mélységeinek föltétlen tisztaságát és tündöklését azért, hogy el-tüntetjük a legcsekélyebb beszenyező dolgot.

b) *Hűség a napirendben* megállapított *áhitagyakorlatokban*. Gondosan végezzük azokat. Gyakori ismétlésük a helyett, hogy megszokottságra vezetne, inkább fejleszti a buzgóságot. A kegyelemre való újabb és újabb válasz szintén növeli és megújítja azt.

c) *Cselekedjünk eme isteni bensőség*, az Istennel való egyesülés *vágyából*, amely lelkünknek mintegy megrögzött gondolata legyen. Kérjük gyakran Istentől: „Istenem, ne elégítsen ki engem semmi sem kívüled... Jöjj, Uram Jézus, boldog leszek, ha megjelenik dicsőséged.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 4.

Úgy látszik az evangélium egyes példái szerint, hogy kevés ugyanannyi, mint sok. Lásd az özvegy adományát (Mk. 12, 41—44.), a mustármagot, a kovászt (Mt. 13, 31—33.), a szőlőműveseket. „*Kicsinyben hű voltál, sokak fölé helyezlek.*”

Ez a különös számtan elbűvölte Péguyt és Jacques Rivière-t. (A la Trace de Dieu, 114.) „Egyrészt mindent kérnek tőled, másrészt, ha oly keveset is adsz, az már sok... Túlzott követelés, túlzott elnézés.”

Ha találkozom lelkekkel, akikből hiányzik a bizalom, magyarázom meg nekik ezt a számtant, amely mélységesen igaz.

Igaz, hogy Isten sokat kér; Ő mindent kér. És nekünk igyekeznünk kell, hogy a legteljesebb mértékben adjuk neki hűségünket. Tehát a cselekvés előtt: őszinte és teljes szándék.

Azonban a cselekedet *után*, most, hogy a megtett dolog elmúlt és nem tehetek többet abban, ami volt, mirevaló a meddő bánat, a töprengés, a halott mozdulatlanság, a keserűség? — Egy lelki-vezető nagylelkű, de folyton nyugtalankodó lelki gyermekének mondotta: „Égesse el számlakönyveit!”

— Sokat akartál adni, — feltételezzük ezt a megelőző jó szándékot — tekintve gyengeségedet, csak keveset adtál. Búsulni akarsz?

— Ne búsulj! Csak keveset adtál, de sokat akartál adni. Ez esetben kevés egyenlő sokkal. Isten szeret téged, de nem a *megvalósulás*, hanem *jó szándékod* mértéke szerint.

Olvasmány: Lk. 18, 10-től végig.

SZOMBAT

A Gondviselés

Bizonyos napokon elkedvetlenedem. A mai idők oly rosszak, a láthatár sötét. Hová megyünk? Jól kell tudnom, hogy

1. a jelen élet csak *átmeneti* próba. Ez nem az Isten utolsó szava. Mily hamar megfedkeznenék az ott felül valókról, ha minden jól menne. A szenvedés felemeli tekintetünket.

2. Isten műveit a maguk *egészében* kell megítélni és nem részletekben és az embernek nem adotta meg, hogy a maga *egészében* tudja felfogni a Gondviselés teljes tervét. Az, ami előttem hibának vagy bajnak látszik, talán a valóságban Isten előtt siker, a sikernek jele.

Isten *elrejtett* Isten és nem *távol levő* Isten. Ő a fátyol mögött szeret maradni. Ha nagyon nyíltan mutatná magát, hol volna a helye a hitnek és a bizalomnak? Minden úgy történik, mintha Ő nem lenne itt. És mindezt figyelemből teszi, hogy el ne vakítson minket. Elrejti fényét. Az emberi törpék nyugtalankodnak és azt hiszik, hogy ők mesterek. Semmi sem történik Ő nélküle, aki mindent kormányoz és szabályoz.

Hiába nézem a szövőfonalakat egyenkint, csakis az összes szövőfonalak teljességében fogom felismerni a képet, mely Isten nagy jelét hordozza.

Olvasmány: Mt. 6, 25-től végig.

HETVENEDVASÁRNAP

„Test testvérem”

Assisi Szent Ferenc közel van a halálhoz. Az orvosok nem tudják meggyógyítani, mégis szeretnék, ha egy kis erősítést adna gyengülő testének.

— A te tested nem volt jó és hű szolgád?

Ferenc igazságot ad az ő „számár testvérének”.

— No és te furcsán jutalmaztad meg!

Ferencnek el kellett ismernie, hogy nem volt hozzá mindig szelíd, és igen gyakran rosszul bánt vele, és nem sok pihenést hagyott neki. Minthogy eljött az óra, és az orvosok is ajánlották, *meg akarta enyhíteni szigorúságát*: „Örvendj test testvérem, és bocsáss meg nekem; íme, most kész vagyok engedni kívánságaidnak.”

A hetvenedvasárnapi szentlecke Szent Pál apostol szavait hozza: „*Sanyargatom testemet és szolgálat alá vetem.*”

Íme, a szentek. És én? Vártam-e, mint Szent Ferenc, míg eljön a betegség, mely elvisz, hogy *testemnek enyhületet és jólétet adjak?*

Milyen az én *bűnbánati szellemem, külső önmegtagadásom* gyakorlata? Nem az a meggyőződés, hogy a *cilicium* és a *fegyelem* egyedül a kolostoroknak jó? Megtartom-e az Egyház *bőjtjeit*? Reggel pontos időben kelek?

Testemnek életem végén nem lesz oka, hogy megbocsásson szigorúságomért; és nem fog-e szemrehányást tenni nekem, — éspedig szigorúan — hogy szabadjára hagytam, és sohasem helyeztem korlátok közé?

Olvasmány: Mt. 5, 29—30.

HÉTFŐ

Liturgikus szemlélet

Közeledik a *nagybőjt*; egykor az volt a célja, hogy *előkészítsen a keresztségre*. A keresztséget a nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjszaka szolgáltatták ki. Ekkor egyszerre ünnepelték Jézus Krisztusnak, a *Főnek* feltámadását, és azoknak fel-

ébredését, akik a keresztséggel Krisztus *tagjai* lettek.

A régebben megkeresztelt hívek önmegtagadást gyakoroltak, és a szentség kiszolgáltatása körül buzgólkodtak, hogy Isten áldását hozzák hitujonc testvéreikre. A hitujoncok befejezték mindazon hitismeretek megszerzését, amelyre a keresztség felvétele előtt szükségük volt.

Ez a nagybőjt kettős távlata, amelybe bele kell állítani úgy magamat, mint híveimet. Amint jó lesz a *nagybőjt* folyamán elmélkedni a mindennapi propriumról, úgy alkalmas lesz elmélkedni a nagybőjtöt megelőző hetekben (amelyek előcsarnokul szolgálnak) a keresztség által megszerzett átistenítésünk és Jézus Krisztussá való átformálásunk csodáiról.

Már az ádvent folyamán érintettem ezt a fontos és lényeges témát, a dogmának uralkodó eszméjét. Bele kell mélyednem.

Azért születünk, hogy az istengyermekség részesei legyünk, hogy nagyobbak legyünk a természetnél, csak hogy elvesztettük a természetfelettit az eredeti bűnnel. Krisztus mindent visszaad nekünk. Hogyan? Nem külső megváltás által, hanem azáltal, hogy minket mint vesszőket önmagához mint tőkéhez forraszt, hogy minket önmagával azonosít. A keresztség szertartásával leszünk Krisztusba oltva, és ennek a teljes jelentőségét tudnom és átélnem kell. Mi itt a kereszténység szívében vagyunk. Mélyedjünk bele.

Olvasmány: 44. zs. 14; Lk. 17, 21; Ján. 14, 23; Róm. 14, 17.

KEDD

Az ismeretlen természetfölöttség (I)

Szívszaggató látni a *keresztény szellem süllyedését*. (Itt-ott egyébként előrehaladás észlelhető.)

Főoka: a *természetfölötti gazdagság nemismerése*.

Mgr. Isoard írja: „Tudnunk kell azt, hogy a hívek a természetfölötti dolgokban tudatlanok. Nem ismerik a megszentelő kegyelem értelmét. Az Isten ajándékait, melyeket Ő a hű lelkeknek ad, a valóságos szent közösséget az isteni természettel Jézus Krisztusban, az Istennek hit által való bennünk lakását, a földi kincseknél hasonlíthatatlanul gazdagabb természetfölötti kincseket, azoknak lényegi valóságát, egyszóval a természetfölöttiség világát *nem is sejtik*.

Akkor még dicsekedhetünk, hogy megértettek minket, ha a mennyországról, a keresztény reménység legtávolabbi beteljesüléséről beszélünk, de ha az *itt levő mennyországról* beszélünk, amely az Isten élete mibennünk, hallgatóink nem fognak megérteni. Nem tudják, hogy miyük van, amikor a *kegyelem állapotában* vannak.”

Mikor Montalembertnek (1860) megjelent „Les Moines d'Occident” című könyve, abbé Combalot a következőket írta a szerzőnek:

„A modern idők nagy tévedése a *krisztianizált naturalizmus* vagy a naturalizált kereszténység, melyet egy sereg író művel és tart teológiának. Mióta a XVI. század pogány renaissance-a megfertőzte az összes ismeretforrásokat, mióta... az isteni dolgok értelmét mélyen megváltoztatták...

Ezért kedves barátom, nem ismerni e dolgokat annyi, mint nem ismerni a természetfölötti rend csodálatos működését a lelkekben.

El fog jönni a nap, amely nincs messze, amidőn mérhetetlen *csodálat* és *szánalom* fogja eltölteni a teológiai hallgatókat és az egyszerű híveket, mert látni fogják, hogy az együgyűség milyen fokára sülyedt le a naturalizmus és a világosság százada.”

Bizonyos, hogy a *laicizmus* sokat hódított. Hogy lábra tudott kapni, annak okozója a *természetfölöttiség előzetes meggyengülése* a lelkekben. Most hogy uralkodik, a természetfölöttiség gyengülése csak *tovább terjed*.

Az összes eszközök között, melyek előrehaladását megakasztják, a legelső: megmagyarázzuk a keresztényeknek a természetfölöttiséget. Mielőtt meghódítjuk azokat, akik nem hisznek a természetfölöttiségben, tegyük meg, hogy azok, akik hisznek benne, *valóban ismerjék* kincsük mivoltát.

Olvasmány: Plus, Krisztus testvéreinkben 14—15. o.

SZERDA

Az ismeretlen természetfölöttiség (II)

Mercier bíborosnak is az volt a véleménye, hogy nem prédikálják eléggé a *kegyelem dogmáját*. Nem kell ugyan mindig erről beszélni, de *mindent erre kell visszavezetni*. Ebbe a szemléletbe kell beállítani minden tanítást. Átistenítve vagyunk vagy nem? Milyennek kell lennie Istennel való kapcsolatunknak? A mi természetfölötti fölemelésünk nem mellékes tanítás, nem az a dogma, amely a többi dogma mögé való, ez a központ, amely körül minden kikristályosodik.

Igen találóan írja de Tourville abbé:

„A természetfölötti, vagyis Istennek az emberrel való egyesülésének kapcsolatai képezik a ki nyilatkoztatás tulajdonképeni tárgyát.

A kegyelem a vallás világának központi ténye, minden más körülötte sugárzik. A többi vallási tény a kegyelem következménye, illetve abban van a létoka.” (Lumière et vie.)

Ime Mercier bíboros szavai:

„Ti az *erkölcstant* prédikáltok... mégpedig túlságosan, a dogma kárára, és inkább negatív formában, a vétkek és szenvedélyek ellen való küzdelemre indítottok, és nagyon keveset prédikáltok pozitív formában... Krisztust kell adni, Őt, az ő evangéliumát, kegyelmének gazdagságát, az Ő és a Szentlélek jelenlétét a lélekben, a belső imádsá-

got, az isteni egyesülésben való békét és mindenhatóságot, ezt kell hirdetni. De ezt nem hirdetitek, vagy... ritkán, mert ez dogma és úgylátszik féltek a dogmától.

Ti prédikáljátok Istent... a bölcseleti Istent és nem a kinyilatkoztatott hitünk Istenét. Hirdetni kell az istenség benső termékenységét, Krisztus küldetését az Atyától és a Szentlélek láthatatlan küldetését az Atyától és Fiútól a lelkekhez... az ő közreműködésüket a természetfölötti terv megvalósításában, a Szentháromságnak bennünk lakását és a Vele való egyesülésünket a megszentelő kegyelem által.

Ti megismertetitek Krisztus földi életének történetét... de az Isten országát, mely pünkösdkor vette kezdetét és rendezkedett be az Egyházban és minden megkeresztelt lélekben... minden keresztényhez intézett folytonos felhívását, hogy magukat úgy tekintsék mint akik meghaltak a jelen élet dolgainak és igazi életüket a Krisztusba bekebelezett, Istenben elzárt életben lássák, ezt elfelejtitek, nem beszéltek róla eléggé.

És ki ismeri a keresztény tömegben a Szentlelket; ki hívja Őt segítségül; ki él vele bensőségben?"

Olvasmány: Krisztus testvéreinkben 15—16. o.

CSÜTÖRTÖK

Kinyilatkoztatni a természetfölöttit

A legjobb mód, hogy a természetfölöttit megismertessük, hogy „*kinyilatkoztassuk*”, abban áll, hogy megragadjuk a kiinduló pontjánál, a *forrásánál*, Jákob kútjánál, vagyis a *keresztségnél*, mely minket kereszténnyé tett.

A természetfölöttiség, a kegyelem elvont szavak, a keresztség minden keresztény életében előforduló *konkrét* eset. Innét induljunk ki, magyarázzuk

meg megkereszteltjeinknek a keresztséget; ők *nem értik*, nem ismerik fölséges jelentőségét, mély szerepét. Iskolásgyermekeinknek és a felnőtteknek egyaránt magyarázzuk meg, *nyilatkoztassuk* ki — ez számukra valóban *kinyilatkoztatás* lesz — azokat a csodákat, amelyek bennük végbementek azon a napon, amikor a keresztvíz végigfolyt homlokukon, amikor a Három Isteni Személy *győzelmes és elrejtett* bevonulását tartotta az újjászületett kis lelkekbe, kiket *szent tabernákulumokká* — és példátlan csoda — *Krisztus életének folytatóivá* szentelt fel.

És van-e jobb alkalom az év folyamán arra, hogy a híveknek a keresztséget a maga terjedelmében megmagyarázzuk, mint a *húsvétot megelőző negyven nap*, mely alatt az Egyház előkészítette és befejezte a *keresztény beavatást*, mely a *feltámadás éjszakáján* kiszolgáltatót keresztségben nyert betetőzést.

Mily jó alkalom számomra is ez az áldott idő, hogy mélyen elmélkedjem erről az elrejtett nagy titokról, hogy teljes felkészültséggel és szeretettel nyilatkoztassam ki híveimnek.

Olvasmány: Kol. 2.

PÉNTEK

A keresztség forrása

Fénelon ajánlja: „Mutassátok meg nekik (a gyermekeknek) a *keresztkutat*, lássanak keresztelest, szemléljék meg nagycsütörtökön az olajszentelést és nagyszombaton a keresztvízszentelést.”

Kitűnő figyelmeztetés. Ezen az úton — a keresztség bemutatása által — lehet legkönnyebben megmagyarázni a gyermekeknek (és általában a keresztényeknek) azt a gazdagságot, amelyet a kegyelmi állapot, azaz az isteni élet rejteget számunkra. Ezért a *keresztség egész szertartását* meg

kell mutatni és magyarázni nekik. Azelőtt a hívek imakönyvei csak két szentséget ismertek, a házasságot és az Oltáriszentséget, a többieket bizonyosan helyszűke miatt egyszerűen kihagyták, így a hívek nagy kárára a keresztséget is. Minthogy a keresztséget az ártatlanság korában szolgáltatták ki, azért az bizonyos értelemben jelentőség nélküli, ismeretlen dolog volt. Jelenleg a hívek számára íródott misszálék örvendetesen hozzák a keresztség szertartását. Igaz, hogy legtöbb gyermeknek ez nincs meg, és azért is fontos, hogy megmagyarázzuk nekik azt a szertartást, amivel keresztények leszünk.

De hogy szenvedélyes magyarázója legyek a keresztségnek, szükséges, hogy a saját magam keresztségének a jelentősége áthasson engemet. A 17. században élt Edme Calabreról írták: „Midőn Troyesba ment, első dolga volt, hogy felkereste azt a templomot, amelyben megkeresztelték és sokáig időzött a keresztkút mellett imádságban elmerülve.”

Ez az idős világi ember példát ad nekem.

Olvasmány: I Kor. 12, 12—27.

SZOMBAT

A keresztség csodái (I)

A keresztség szentsége a megkeresztelt embert
1. élő tabernákulummá teszi. „Menj ki e gyermekből, tisztátalan lélek és adj helyet a Szentléleknek!” Itt a kép egyszerű és mindenre alkalmazható. A gyermek megérti.

Én a Szentháromság ereկlyetartója vagyok. A valóságos jelenlétnek nem csupán egy szentsége van (ahogyan azt sokan hiszik), hanem kettő: az Eucharisztia és a keresztség. Jegyezzük meg továbbá, hogy az Eucharisztia lényeges és fő-

szerepe nem annyira abban van, hogy a *jelenlét*-hez újabb *jelenlé*tet fűz, azaz a keresztségi kegyelmi állapottal bennünk lakozó Szentháromság állandó jelenlétéhez a szentáldozásban tíz percre vagy negyedóra-ra hozzánk jövő Istenember jelenléte csatlakozik — hanem inkább abban van, hogy minket Krisztus *részeseivé tesz*, ki előttünk és velünk megújítja a nagy áldozatot, amely üdvözíti a világot és folytonossá teszi a Kálváriát. Az *Eucharisztia*ban az uralkodó eszme az *áldozat* eszméje, a *keresztségben* az uralkodó eszme az isteni *jelenlét* eszméje: Isten bennünk van. A jelenlét igazi szentsége a keresztség.

Miért nincs akkora hitünk a *keresztségi jelenlétben*, mint amilyen van az *oltáriszentségi jelenlétben*? Miért nem hisszük ugyanúgy, hogy Isten a kegyelmi állapottal napról-napra bennünk van, mint ahogy hisszük, hogy Urunk mint Istenember bennünk van azon néhány pillanatra, amely a szentostya magunkhoz vételét követi?

Olvasmány: Sz. János 3, 1—11.

HATVANADVASÁRNAP

A magvető

Mint magvetőnek hármias kötelességem van. Az első: *őrizzem meg* keresztyén népemet az *elragadástól*. Ezért nagyon örködjem magam fölött is. A világból jöttem, az ő nyomát viselem többé-kevésbbé. A vele való gyakori érintkezés miatt érzem az ő kényúri befolyását. Mint minden ember, a hármias kívánságot viselem természetemben és azért vonzódok a kevésbbé jó és a rossz után. — Orvos, gyógyítsd meg magadat, ha egészséges és szent működést akarsz kifejteni nyájad megvédésében.

A második kötelesség: *vezessem vissza keresz-*

tény népemet az igazabb, hitelesebb és mélyebb *evangéliumi szellemre*. Hogyan vezessem oda vissza, ha én magam is elhagyom? Valamikor a pap nagyobb kár nélkül — ez ugyan kétséges — még lehetett középszerű. Jelenleg ez lehetetlen. Ha középszerű, minden elveszett. A jövő kereszténysége a jelen papság szentségétől függ. Szent vagyok-e én, amit hivatásom elvár tőlem?

A harmadik kötelesség: *nyerjem meg Istentől az evangéliumi szellem újjászületését* a lelkekben. A panaszkodás nem használ semmit, cselekedni kell és — ugyanakkor, amikor apostoli tevékenységem határáig megyek — az imádsággal és áldozattal kérem az isteni Mestert, hogy termékenyítse meg szőlővesszőjét.

Ha minden korban szükség van szent papokra, a mi korunkban jobban, mint bármikor.

Olvasmány: Mt. 13, 3; Mk. 4, 3; Lk. 8, 4.

HÉTFŐ

A keresztség csodái (II)

A keresztség a keresztény embert

2. *Krisztus élő tagjává teszi.*

Itt a „kép” már kevésbbé egyszerű, de a valóság nem kevésbbé igaz. Vissza kell térni a lényeges dogmához, amely megadja, és pedig ez egyedül adja meg az igazi kereszténység igazi kulcsát, és ez a Jézus Krisztusba való *bekebelezés* vagy szóról-szóra *betestesítés*.

A keresztség hatása és célja, hogy a keresztényt beoltja Krisztusba. Krisztus a *törzs*, a keresztény e törzs ága. Christus, christiani, íme ezek alkotják a *teljes Krisztust*.

Az ősegyház a kereszténységbe való felvétel eljárását és szertartását úgy rendezte be, hogy a

megkereszteltek teljesen megértették, hogy a keresztesség által ők Krisztussal *egy* alkotnak.

A hitujoncot sokáig oktatták. Midőn elérkezett a nagybőjt, megkezdődött a végső tanítás, és a keresztények imádsággal és böjttel megszentelték magukat a leendő testvérekért, amelyből aztán a mai negyvennapos böjti fegyelem alakult ki.

Melyik időpontot választották a végleges beavatásra? A nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjtszakát. Mit akartak ezzel a megkereszteltnek tudomására adni, ha nem azt, hogy ezentúl csak *egy* alkot Krisztussal?

Hol van Jézus Krisztus, a Fő, nagypéntek óta? A halálban. És a halálban van az is, aki nem tartozik Krisztushoz. A pogány, mikor hívő lett, kijött a halálból. Két feltámadás, egy élet, egy Krisztus.

Olvasmány: Gal. 4, 1—8.

KEDD

A keresztesség a halál szentsége

Az ősi keresztességnek nemcsak az *időpontja* világítja meg keresztény hivatásunkat, hanem *kiszolgáltatásának módja* is.

A keresztesség szertartása, legalább is a római egyházban, erősen kihangsúlyozta az *eltemetés jelképét*.

A baptisztérium közepén egy derékszög alakú mélyedés, amelynek alján a keresztvíz — íme, a *sír*, amelybe egy pillanatra leszáll a hitujonc és otthagyja az ő halálruháját, bűnös multját.

Hol van Krisztus, a Fő? Emlékezzünk; nagyszombat este van: Jézus a *sírban*, a halálban fekszik.

A mostani nagyszombat reggeli szertartást az őskeresztények nagyszombat este tartották. A húsvéti gyertya jelenti a fényt az éjtszakában, ennek

megszentelése után a proféciák olvasásával várták meg az esti 11 órát, ekkor történt a keresztkút megszentelése és végezetül a hitujoncok megkeresztelése.

Húsvét hajnalán Jézus, a Fő, élve kijött sírjából; húsvét hajnalán az új tanítványok szintén kijönnek élve sírjukból. A Fő nem támad fel egyedül, az új tagok hozzá kapcsolódnak. És hogy kifejezően megmutassák, mennyire csak *egyét alkotnak vele*, a természetfölötti életre való ébredéskor nemcsak *ugyanazt az időpontot*, hanem *ugyanazt a módot* is kiválasztották, amellyel az Üdvözítő felébredt a halálból.

Igy tehát két sír van, a Főé és a hitujoncé (alámerítéssel kereszteltek). A *feltámadás* első fényénél, az isteni *Feltámadottal* egy időben kiszáll a Krisztus hívőjévé vált pogány a sírből, felébredt a *feltámasztottak* életére.

Tanítsam meg híveimet erre a szép szimbolizmusra. És én magam is éljek e szerint.

Olvasmány: Róm. 6, 1—15.

SZERDA

Hátra van, hogy meghaljak

A tegnapi elmélkedésem nyomán megértem, hogy a keresztség, amint Szent Pál mondja, a *halál szentsége*. Tizennégyszer ismétli meg ezt az efezusiakhoz írt levelében. Ő nem mondja: „meghaltok”, hanem „meghaltatok”. Bizonnyal nem — sajnos — a *valóságban*, de a jog szerint igen, azaz többé nem lehet bennem az énemből, az én nehézkes, eltorlaszolt, önző énemnek teljesen el kell tűnnie, nem lehet többé bennem senki más, csak „Jézus Krisztus” és semmi más, mint ami az Övé.

Szent Pál megjelöli az utat, és kijelenti: „Én nem élek többé”, bennem Krisztus és semmi egyéb.

Iam non ego, Christus. És a galatáknak még rövidebben mondja: Mihi vivere Christus; három szó, mihi, vivere, Christus. E három szó közül az első semmi. Az „én” eltűnt, nem létezik. A saját akaratom, az én szeszélyem megszűnt. A második szó, az élet számomra csak egy lehet: *Krisztus*.

Főnséges ideál. Meghaltam *jog* szerint, képletesen. De a *valóságban* is? Ó, de messze vagyok a haláltól! Az én önszeretetem, a szenvedélyem az imént volt itt, egészen közel, szabadjára eresztve.

Halál. Nekem meg kell *halnom*. Mily jó lenne egyszerre, egy alkalommal meghalni, és aztán vége lenne. Ha az ember egyszersmindenkorra elvégezné az önlegyőzést...

De nem így van... Minden alkalommal meg kell halni, valahányszor az alkalom kívánja. Megértem, hogy ez a keresztségem követelménye?

Olvasmány: Efez. 2, 1—11.

CSÜTÖRTÖK

A halál élete

Meg kell *halni*, igen; nem jelenti ez azt, hogy kisebbíteni kell bennem a jóra való készséget, hanem meg kell semmisíteni magamban mindazt, ami kárt okoz Jézus Krisztusnak, vagyis mindazt, ami csökkenti és kisebbíti az életet.

Meghalni? Azt kellene mondani: *születni*. A keresztség még inkább *születés*, mint halál. Csak azért halál, hogy születés legyen. Születés az istenre, születés a Krisztusban való életre, születés a keresztyénségre, a krisztusításra.

De mekkora távolságot kell befutni, hogy a tökéletes, teljes kort elérjük, ad mensuram plenitudinis Christi! „Istennek”, „Krisztusnak” születni, ez nagy dolog, de ebben nagybodni is kell.

Mit tettem? Nagybodtam az isteni életben?
Krisztus *növekedhetett* bennem?

Szent Jeromos a keresztséget — kétségkívül vonatkozással a Szent Pétertől mondott „királyi papság”-ra — „a világi személyek papságá”-nak nevezi. Először keresztségem, azután papi rendem címén, tehát kétszer is „Krisztus” vagyok. Mennyire kellene ragyognia bennem a Mesternek!

Ő növekedjen, és én kisebbedjem!

Vizsgáljam meg, hogy utolsó gyónásom, legutóbbi lelkigyakorlatom, utolsó nagybőjt óta milyen tekintetben *haladtam előre, növekedtem, nagybodtam*, vagy jobban mondva, növesztettem, vittem előbbre, nagyítottam bennem *Krisztust*?

Olvasmány: Efez. 2, 19-től végig.

PÉNTEK

Mihi vivere Christus

Hogyan lehet „*Krisztust élni*”? Mit szüntessek meg bennem, hogy Ő éljen? Hogyan *alakítsam* át magamat „másik Krisztussá”?

Az isteni minta fényénél lássuk a valóságot, melyet tőlem kívánnak.

Mi volt Krisztusnak az élete? Az Atya akaratának teljesítése minden pillanatban. Ő eljött, hogy engedelmességével helyrehozza az ősi engedetlenséget, és ezért földi létének miértje minden pillanatban ez volt: megcselekedni tökéletességgel azt, amit az Atya kívánt és kért.

Ime, Krisztus mélységes lelkülete. Öröktől fogva felajánlotta magát, hogy engedelmességével jóvátegye az ember lázadását. Az ember arról ábrándozott, hogy Istenné teszi magát. Az Isten emberré teszi magát. A vétek emberi volt, és bizonyos tekintetben *végtelen* erejű, mert Istent egyenesen szíven találta. A bűn elégtétele ugyanazon termé-

szetű lesz: *emberi*, az Ige testté lesz, de e mellett *végtelen* is, mert mialatt az Ige emberré lesz, semmit sem veszít isteni lényéből. Ő, aki az égben nem tudott Atyjának más tiszteletet adni, mint az egyenlőnek tiszteletét az egyenlőnek, ezután felajánlhatja Istennek, a felsőbbnek az alsóbb tiszteletét, de ez alsóbbnak a tisztelete ugyanakkor isteni hódolat is.

Ennek az isteni Nagyobbnak akaratát cselekedni minden pillanatban: íme, Krisztus egyetlen célja.

Olvasmány: Zsid. 12, 1—13.

SZOMBAT

Sensum Christi

„Nos autem sensum Christi habemus. Bennünk pedig Krisztus értelme vagyon” — mondotta Szent Pál. (I Kor. 2, 16.)

Beszélhetek úgy, mint Szent Pál?

„Sok pappal és szerzetessel találkoztunk, — írhatta egy egyetemi tanár — kiknek életén és viselkedésén nem mindig láttuk a valódi keresztény szellem bélyegét.”

A *Krisztus értelme* nem más, mint gyakorlati tudása annak, hogy mi második Krisztus vagyunk, mégpedig a *keresztség* címén, mint minden hívő, azután mint papok az *egyházi rend* címén, ennek következtében emberi lényünket egyedül azért kaptuk, hogy neki adjuk, és Ő, a Krisztus éljen rajtunk keresztül.

A földön élő „Jézus Krisztus”, íme, ennek kellene lennie a papnak, hogy tökéletesen bírja Krisztus értelmét. Az ilyen papnak megvan a képessége, hogy tovább *folytatja Krisztus életét, csak egyet* alkot vele, és Urunknak mintegy „*pótemberségét*” alkotja. Fontoljam meg e szó nagyságát és jelen-

tőségét. Az ilyen papról elmondhatták, hogy „Jézus Krisztus élő és folytonos megtestesülése volt”. Ez minden pap az ő méltósága által, melyet kapott, és annak kell lennie élete által is, amelyet folytat.

Olvasmány: Efez. 1, 3—13.

II. N A G Y B Ő J T É S H Ú S V É T

ÖTVENEDVASÁRNAP

Ut videam!

Newman bíborosnak egy gyönyörű beszédje van, melynek címe: „A láthatatlan világ”.

Termier, a híres keresztény geológus ugyanerről ezeket írja: „Értsük meg, hogy a látható világon túl, melynek jelenségei érzékszerveinket foglalkoztatják, van egy világ, mely láthatatlan, de *nem kevésbbé valódi, mint a másik . . .*, értsük meg, hogy ez a láthatatlan világ lelkünk igazi hazája.”

Majd hozzáfűzi: „Sok ember végigjárja az utat a bölcsőtől a sírig a nélkül, hogy csak *sejtené* is e haza létezését. Mások legalább *homályosan* érzik, hogy az anyagi és szerves világ jelenségei mögött valami való és élő dolognak kell lennie, de jobbnak tartják, ha nem gondolnak rá, részint félelemből, amit nem vallanak be, részint értelmük miatt, amely határozottan nem kívánja érinteni ezt a kérdést, amelyet megoldhatatlannak ítél. Ismét mások — akiknek kategóriájába én is tartozom, mivel szemináriumban voltam — szívesen *merülnek a láthatatlan világba*, de vizsgálódásuk tisztán *szellemi*; lelkük *érzelmi* képességei egyáltalában nem vesznek benne részt, — mert az ember lehet metafizikai bölcselő, *sőt teológus* a nélkül, hogy finom és termékeny érzéke lenne a láthatatlan világ iránt.”

Ugyanígy lehet gondolkodni a dogmáról és azt teljesen *megérteni* a nélkül, hogy az ember *szeretné*, lehet *értelmileg* ragaszkodni hozzá, a nélkül, hogy az ember szívvel, gyakorlatilag teljesen neki *adná magát*. Az én kicsiny vagy nagy teológiai tudásom ne legyen egészen rövid ismeret, hanem

olyan ismeret, „amely szeretetre vezet” — amint Bossuet mondta.

Olvasmány: Róm. 4.

HÉTFŐ

Mindennapi szenvedés

Huysmans, a konvertita író nyelvrákot kapott, és orvosa nem tudott neki mást ajánlani, mint fájdalomcsillapító morfiumot. Később maga az orvos is rákbajt kapott. Midőn Huysmans megtudta, hogy az orvos is csak nagy mennyiségű morfiummal tudja fájdalmát enyhíteni, azonnal visszatartotta a fájdalomcsillapítót e szavakkal: „Mivel doktor P. nem tudja elviselni szenvedését, megteszem érte azt, amit lehet. Lelkének üdvösségeért *szenvedni akarok helyette*. Nem akarok több morfiumot.” Szavát megtartotta mindvégig.

Szép példa arra, hogyan lehet szenvedést *megváltói célból* elfogadni.

„Lelkének üdvösségeért *szenvedni akarok helyette*.”

A jó Isten bizonyly nem kíván rendkívüli szenvedéseket... Csupán a mindennapi élet apró *bajait*. Nem kell *hősiesség*, elég a közepes *tűrelem*. És ezt fejlesszük ki végig a nagybőjt folyamán.

Miért ne adjunk ennek az egyszerű, de néha oly nehéz gyakorlatnak megváltói erőt és jelleget? A helyett, hogy a szenvedések súlya alatt kesereg-nénk, értsük meg azokat. Miért ne építsünk inkább hidat a között, amit mondunk és amit élünk? Szent Pál szavait: „*Betöltöm azt, ami hiányzik Jézus Krisztus kinszenvedésében*” — tudom kívülről, de kapcsolatba hozom-e a fejfájással, ami gyötör, az előforduló lelkipásztori sikertelenséggel, hiveim rossz nyelvével, egyik-másik paptársam rosszindulatával és az élet annyi más bajával?

Vigyem be Szent Pál szavait konyhámba, irodámba, sekrestyémbé. „*Betöltöm . . .*” Olyan mondat ez, amelynek nemcsak könyvszekrényem polcán, a Szentírásban van a helye, hanem amelyet gyakorolnom kell, valahányszor kellemetlenség, fájdalom — ha mindjárt a legcsekélyebb is — ér engemet.

Gondoljak plébániám minden rendű és rangú hívére, mindenféle szerencsétlenre és mondjam az orvosáért szenvedő íróval: „Lelkének üdvösségéért szenvedni akarok *helyette*” és sokféle megpróbáltatásomban mondjam az Apostollal: „*Betöltöm* azt, ami hiányzik Jézus Krisztus kínszenvedésében.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 12. I. r.

KEDD

Negyvenórai szentségimádás

Szórakoznak, mulatnak, elfelejtik Istent, bűnösen mulatnak, gyalázzal illetik a legfőbb Urat. — Imádkozni, engesztelni kell.

Talán elmegyek és meglátogatom az egész nap imádásra kitett oltáriszentségi Jézust? Menjek gyakran hozzá és legyek az ő társa. Számára ez szeretet és híveimnek épülést jelent.

Tegyek hosszabb látogatást nála, mondjam el breviáriumomat előtte, vagy folytassam előtte reggeli elmélkedésemet.

Lássam már előre, hogy milyennek kellene lennie az én nagybőjtömnek:

1. *Imádkozzam jobban* e szent időben. Biztosítam, vagy jobban biztosítam *elmélkedésemet*, meghatározott időben és kissé tovább végezzem. Mindenesetre jobban törődjem vele, mint bármikor. *Szentmisém:* előkészület; rendes menet, méltóság, áhítat; hálaadás. *Breviárium, olvasó, lelkiolvasmány.*

2. *Dolgozzam jobban.* Több gonddal. *Szent-*

beszédeim. Szentírás tanulmányozása. Idővesztegetés a rádió mellett. Időpazarlás semmitérő dolgokkal.

Az én időm papnak az ideje.

3. *Gyakoroljak több önmegtagadást.*

Szerényen visszautasítom ezt és ezt a meghívást az ebédre. Itt az alkalom a nagybőjt folyamán, hogy rágondoljak Szent Jeromos szavaira (Ad Nepotianum. Litt. XXXI.): „Könnyen megvetik azt az egyházi férfiút, aki a gyakori meghívást az ebédre sohasem utasítja vissza.”

Dohányzás. Ha dohányos vagyok, húsvétig nem dohányzom. Híveim sokra fogják becsülni ezt az áldozatot, amit értük hozok.

Semmi szesz ital. Józanság.

Vezeklési gyakorlatok: fegyelem, cilicium. Az én Mesterem keresztrefeszített.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 12. II. r.

HAMVAZÓSZERDA

Memento homo

Az emlékezet a felejtés képessége. Semmit sem tart meg.

Semmit a *multból*. A háborúra gondolok. Hogy elfelejtettek mindent. Vége, vége. Emlékműveket állítottak fel a nyilvános tereken, hogy annál könnyebben lehessen kivetni az emlékeket emlékeztünkől. Az ember szándékosan nem kíván visszaemlékezni. Egyébként e szándékosság nélkül is az ember természeti hajlamánál fogva felejt. Az Egyház visszaemlékeztet multamra: „Memento homo!”

Semmit a *jelenből*. Nemcsak a multa nem gondolunk, de általában a jelenre sem. Gondolunk legtöbbször távol van attól a pillanattól, amelyben vagyunk. Azt mondták: „Mi sohasem élünk, csak remélünk élni.” Minden nap úgy múlik el, hogy holnapra gondolunk, és holnap ugyanazt tesszük,

mint ma. Az Egyház tekintetemet ráirányítja jelenemre. Por vagy. Jelenleg ez a te értéked. Pulvis es.

Semmit a jövőre nézve. Ha az emlékezet képtelen a multra gondolni, képtelen megragadni a jelent, hogyan érdeklődne a jövő iránt? Az Egyház merészen, de bizalommal megmondja nekem: Ime, a jövőd: In pulverem reverteris. Egykor por, ma is por, később is por. Most élj erre nem gondolva, ha tudsz!

Bizony meg tudom ezt tenni. Döntsem meg azt a nagy hatalmat, azt a rossz szokást, hogy nem emlékezem semmire. Emlékezzem. Memento!

Olvasmány: 70. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Morieris tu

A Barberini-család két tagjának Rómában rendkívül kifejező síremléke van.

Az egyik, VIII. Orbán pápa síremléke, a Szent Péter-templom apszisában áll. Bernini alkotása. Rajta a pápa bronzszobra, az igazságosság és a szeretet márványszobra és a *halál* szobra, amint csontkezelével *kitörli* az élők könyvéből *e nevet*: Urbanus VIII. Barberini.

A másik, a pápa testvére, Antonio Barberini bíboros, a szigorú kapucinus síremléke. A bíboros rendtársai számára nem messze a család palotájától rendházat és a Szeplőtelen Fogantatásnak szentelt templomot építtetett. Ott láthatók a kápolnává alakított kriptában a szerzetesek *csontjai*, *csontvázai*, *koponyái*. Kevésbé rideg, de talán jobban beszélő az alapító bíboros síremléke a templom hajójában. Egyszerű sírkő és rajta ez egyszerű felirat: „Hic jacet pulvis, cinis, et nihil.” Itt nyugszik por, hamu, semmi.

Ime az igazság. Pápa, bíboros, püspök, egyszerű

pap, egyszerű halandó, valamennyiünknek ugyan-
azon és igazi sírfelirata: Hic jacet cinis et nihil.

Elmélkedjem e mondat és e gesztus felett.
Templombamenet keresztülmegyek a *temetőn*, talán
a plébánia régi pásztorainak *síremléke* mellett
haladok el. Alig lehet már ezt vagy azt a nevet
elolvasni. Néhány év, és az idő úgy letörölte a
nevet a sírkőről, mint ahogy már előbb kitörölte
az emberek emlékezetéből.

Mire jó tehát törtetni a hírnév után, dolgozni
a képcsarnok számára?

És fontoljam meg ezeket a szavakat, pulvis,
cinis, nihil. Én, aki magamat valaminek tartom,
holttestemet gondozom...

Lássunk hát tisztán! Nihil. Semmi. Ez nem nagy
dolog. Nos hát, ez teljesen én vagyok. Nihil, semmi.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 23. II. r.

PÉNTER

Filii Patris

Az Atya gyermeke. Keresztségem által (és még
erősebben papságom által) egyet alkotok Jézussal,
az Atya szeretett *Fiával*, kiből neki kedve telik.
Jézus a szőlőtő, a Fő, én a szőlővessző, a tag. És
mivel egyet alkotok a Fiúval, mondhatom Isten-
nek: *Atyám*. Mert Ő Atyja Jézusnak és nekem,
mindkettőnk Atyja, közös Atyánk, mondhatom
egyesszámban Istennek: Atyám.

Vajjon az a gondolat, hogy az *Atya gyermeke*
vagyok, föllelkesít és igazán boldoggá tesz?

Az egyik kármelita apáca belép Szent Terézke
cellájába és őt elragadóan boldognak találja.

— Mire gondol? — kérdi tőle.

— Elmélkedem a Pater fölött. Mily boldogság,
hogy Istent *Mi Atyánknak szólíthatom!* — És a kis
Szentnek kicsordul a könnye.

De távol vagyok én ettől a megindulástól! Hogy Isten az „*én Atyám*”, az oly kevésbé kap meg engemet! És mégis...

De ha Ő az „*én Atyám*”, miért bánik velem olyan keményen? Néha van eset, hogy nehezen tudom felismerni irgalmasságát.

Ez azért van, mert rosszul látok és nem gondolkozom eléggé. Akkor is, ha a jóság nem jelentkezik, az Atya mindig Atya. És ha úgy találom, hogy a kéz egy kissé kemény, nézzek tovább a kéznél, nézzem a szívet. Hallgassam Szent Ágoston tanácsát: „*Noli attendere, quam poenam habeas in flagello, sed quem locum in testamento!*”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 9.

SZOMBAT

Phantasma est

Mi az Üdvözítő számomra?

Egy szó vagy valóság? Egy név, vagy egy igazi személy? Néhány összehordott betű, vagy egy test, egy lélek, egy szív, végezetül *Valaki*?

Az apostolok előtt, kik távolról látták az éjtszakában, mi volt a mi Urunk? Csak *képzelet*, homályban elveszett sötét árnyék. Urunk *oly messze* van tőlem, vagy jobban mondva, én maradok *oly távol* tőle, oly kevés erőfeszítést teszek, hogy személyéhez közeledjem, hogy hosszasan szemléljem imádandó arcát, átszúrt kezeit, megnyitott keblét. És azután annyi többé-kevésbé hiú foglalatossággal vettem körül a láthatárt, hogy az *isteni valóságok* mintegy elmerülnek a jelentőségtelen dolgok óceánjában, és nem tudnak kibontakozni megragadó képpel.

Ennél is rosszabb, ha Urunk talán a képzeletnél is távolabb valaki, egy *idegen*, olyan személyiség, akinek ismerem a létezését és nem vonom kétségbe

hitelességét, de aki nem több számomra, mint az adószedő, akit az adóívről ismerek, de még sohasem láttam. Egy idegen. Minden kapcsolatom adminisztratív jellegű... Kiszolgáltatom a szentségeket. A Vezérnek *bizalmasa* lenni, ez más dolog... Hol vagyok én ebben?

Használjam fel erre a nagybőjtöt.

Olvasmány: 62. zsolt.

NAGYBŐJT ELSŐ VASÁRNAPJA

Tamquam nihil habentes

Don Bosco Szent János édesanyja a papi hivatásról beszélve, ezt a szép intelmet adta fiának: „A plébános úr szeretné, ha öreg napjaimra való tekintettel lebeszélnelek téged. De ne okozzon neked gondot az én jövőm. Jegyezd meg ezt: *szegényen* születtem, *szegényen* éltem, *szegényen* is akarok meghalni.” És a nagyszívű, alázatos parasztasszony hozzáfűzi: „Biztosítlak, hogy ha véletlenül plébániai életre határoznád el magadat (a Szent ferencesekhez akart belépni) és *gazdag* lennél, sohasem tenném be a lábamat tehozzád. Ne felejtsd el soha!”

Ime, egy anya, aki megértette, hogy meddig kíváncsú a papnak *elszakadása* a földi javaktól.

Jegyezzem meg e példának szellemét. Abban a században, amely csak a gazdagságra gondol, tettekkel kell hirdetni a *gazdagság gyakorlati megvetését*. Mindazoknak, akik csak a földre gondolnak, meg kell mutatni, hogy a pap az ég embere.

Érdemeljem ki én is azt, amit Péter papról mondtak, aki 425-ben Szent Szabina vértanúsága helyén az első templomot építette a Szent tisztelőre: *Pauperibus locuples, sibi pauper, qui bona vitae praesentis fugiens, meruit sperare futuram.*

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 22.

Visitat pastor gregem

Sürgős kötelesség ez különösen a mai korban, amikor sokan nem jönnek többé a paphoz. Erre mondotta XIII. Leó pápa: „Mikor a népek visszahúzódnak a pásztoroktól, kell, hogy a pásztorok fussanak a népek után.”

Tehát *buzgóság*. Látogassak meg minden családot legalább egyszer egy évben. Úgy intézzem, hogy a férfiakat is otthon találjam. Vezessem a Liber status animarum-ot.

Természettőlotti szellem. Isten hívjon ki engem lakásomból. Az Ő dicsőségét tartsam szem előtt és nem az én szórakozásomat. Ne keressek ürügyet, hogy kimenjek, hogy magamtól megszabaduljak, hogy elhagyjam az összeszedettséget, a munkát, a szentbeszédre vagy konferenciaelőadásra való előkészületet.

Okosság. Itt is, ott is vigyáznom kell. Talán nem azért, mert veszély van, de gonoszság leselkedik rám. Tökéletes egyenesség. Mindíg tudhatják, hová megyek, hol és mennyi ideig maradok.

Szeretet. Ott, ahol megfordulok, sohase engedjem meg, hogy fecsegjenek, pletykáljanak, ezt vagy azt a hívet vagy paptársamat megszólják, gúnyolják. Tiszteljem mindenkinek jó hírnevét. Mindíg csillapítani, mások hibájáról szándékosan nem tudni és mentetetni.

Vágyódom Istent adni. „A jó pap sohasem hagyja el lakását haszontalanul” — mondotta abbé Pie, a későbbi bíboros káplánjának. Ugyanezt mondotta fordított értelemben boldog de la Colombière: „Istent adni mindenütt, ahová megyünk.”

Olvasmány: János 10, 1-től végig.

Nemcsak *imádságát elvégző* ember legyek, hanem *imádság embere* is.

Mit jelentsen ez? — Hogy az imádság embere legyek, nem elég a mindennapi elmélkedés, bár ez legyen a főszköz, hanem szükséges, hogy az igazságok szemlélete és elmélkedése *megszokott* tevékenységem legyen, hogy a magambamélyedés gyakorlata szokásommá váljék. Ugyanaz a különbség a *hit* bírása és a *hit szellemének* bírása között. Más dolog csatlakozni ahhoz, amit az Egyház hisz, és más dolog ezt a hitet állandóan felhasználni az élet mindennapi cselekményeiben.

Tehát törekedjem nemcsak jól végezni az elmélkedést reggelenként, hanem megmaradni *egész nap* a meglátott és mélyebben belemerült isteni igazságok és gondolatok befolyása alatt. Alapjában véve nem kellene olyan nagy különbségnek lennie különösen a papnál az elmélkedés ideje és a nap többi része között. A külső elfoglaltság más lehet, és kell is, hogy más legyen. A szellem, a lélek, a belső mélység *ugyanaz* kell, hogy legyen, mégpedig olyképen, hogy mihelyt kiszabott munkámat elvégeztem, és így külső tevékenységem megszűnt, lelkem természetsszerűleg és ösztönszerűen repül vissza Istenhez, hogy Őt ismét megtalálja, áldja és egyesüljön vele.

Munkáljam különösen ma és ezen a héten a *magambamélyedést*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

SZERDA

Sinai

P. Poulain a „Les Grâces d'Oraison” című könyvében, melyben az imádság kegyelmeinek hatásairól értekezik, többek között ezeket írja: „Ügyszól-

ván valamennyi szent gyakorolta a *hosszú* elmélkedést. Ez az út a *magas* imádság felé. Nem mondom, hogy gyakorlatainknak *hosszúaknak* kell lenni. Hiszen az engedelmesség, ha nem is semmivé, de legalább is igen rövidre tudja szűkíteni az elmélkedésre szánt időt. Isten tehát nem büntethet meg, ha engedelmességből nem tudunk elég időt fordítani az elmélkedésre. Csak annyit mondtam, hogy *szeressünk hosszú ideig Istennel maradni*. Ha ez az érzés bennünk őszinte, tudunk találni szabadidőt, és vigyázunk arra, hogy nem vetjük magunkat olyankor az elfoglaltság forgatagába, amikor az engedelmesség azt nem parancsolja, hanem legfeljebb csak megtűri.

Szeretek *sokáig* Istennel maradni? Vagy ellenkezőleg, amily *készséges* vagyok minden másra, oly lassú az imádságra? Amikor imádkozom, nem tartom mindig *hosszúnak* az időt? Nem használom fel a legelső *űrűgyet* (többé-kevésbé sürgős papi foglalkozás), hogy magamat kivonjam az imádság alól, hogy azt megrövidítsem, vagy elhagyjam?

Vagy ha nem vagyok a *hosszú* imádság embere, talán a *rövid* imádság embere sem vagyok? Talán az elmélkedő imádságnak nincs is nyoma az életben?

Bizonyos, hogy nem így kovácsolódnak az apostolokkal!

Olvasmány: 65. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Magna fides

A kananeai asszony evangéliuma.

Kettős tanulság van benne. *Sürgető* kérés az *imádságban*. „Leányom beteg. Irgalom!” Az apostolok el akarják távolítani. Üdvözítőnk nem utasítja vissza a kérést. Határozottan azért jött, hogy

a szükségben levő és segítségre szoruló embereken segítsen. Urunk megpróbálja a gyötrődő asszony hitét, és nem cselekszi azonnal a gyógyítást. De az asszony szilárd marad, és nem lesz kishitű.

Hogy az asszony sürget, ez onnan van, mert *bizalom* tölti el szívét. Urunk csodát művelhet, és fog is művelni.

Dupont, „a toursi szent ember” mondotta: „Amikor mi imádkozunk, azt mondhatná az ember, nem törekszünk arra, hogy a kérést megnyerjük.” És valóban ajkunkról jönnek a szavak, és nem meggyőződésünkből.

Nem ezek az imádságok nyernek meghallgatást.

Bizonyos, hogy okosan kell megválogatnom azokat a kegyelmeket, amelyeket kérni akarok. Elsősorban a természetfölötti kegyelmeket. De ha elhatároztam, hogy kérni fogom, legyőzhetetlenül higgyem, hogy meg fogom nyerni. Erős és ellenállhatatlan hit. Éppen azért, mert a kananeai asszony hitt, ahogy hinni kell, remélt, ahogy remélni kell, történt a csoda. Magna fides . . . Fiat sicut vis. Nagy a te bizlomad, meghallgatom.

Olvasmány: Máté 7, 7—12.

PÉNTEK

Hominem non habeo

Az én betegeim.

Vajjon buzgón látogatom-e őket? . . . Az egyházjog mondja: „Sedula cura et effusa caritate . . . aegrotos adjuvare.” (Can. 468.)

A *hit szellemével* látogatom-e őket, vagyis felismerem-e bennük Jézus szenvedő tagjait, vagy lelkiismeretem megnyugtatóására, vagy egyszerűen emberi tekintetből, vagy mint egy robotmunkát, úgy végzem azt?

Az *elszakadás szellemével* látogatom-e őket,

vagyis megtéve az észszerű egészségi óvintézkedéseket, nem riadok vissza semmiféle betegségtől?

Ha érzem, hogy ebben a tekintetben túlságosan hagyom magam befolyásolni a természettől, buzduljak fel a bélpoklosok nagy apostola, P. Damján példájától, ki önkéntes elhatározásból harminc éven át egészen haláláig e szerencsétlen betegek gondozására szentelte magát, és maga is e szörnyű betegségben halt meg, miután tíz évig szenvedett benne. Vagy gondoljak d'Orgeval abbéra, aki az üresedésben levő helyet kívánta és elfoglalta. Ő oly bátran és megvetően viselkedett a ragályos veszéllyel szemben, hogy igyekezett a betegek lelkéből is kiűzni a betegség veszélyes és undorító voltát.

Olvasmány: Mt. 9, 2.; Mk. 2, 3.; Lk. 5, 18.

SZOMBAT

Sine intermissione

Nyilvános és saját egyéni istentiszteleti cselekményeket végzek.

Az előbbiek a szentmise, a szentségek kiszolgáltatása stb., az utóbbiak elmélkedésem, breviáriumom, szentségimádásom stb. Nem szabad elfelejtenem, hogy ezenkívül is *imádságos állapotban* kell élnem, azaz tiszta és nagylelkű *szándékom felindításával* minden cselekedetemet Istenhez kell irányítanom.

P. Sertillanges ez utóbbi pontra való hivatkozással nagyon jól írja: „Minden helyzetben van egy égi körülmény, minden tárgyban van egy örök szempont, mindenütt e földön, utunk hosszában és otthonunkban *van hely térdeink számára.*”

Majd így fejtí ki a kérdést: „*Minden cselekedetünknek* megvan a módja és eszköze, hogy istentisztelet legyen. Reggeleink és estéink találkozhatnak Azzal, aki megjelenik nappal és ragyog még

éjtszaka is. Ha akarjuk, kimenetelünk és bejövételünk tisztelheti Őt mint szertartásos cselekmény. Felébredésünk fölemel Hozzá, és lepihenésünk leterdeltet Előtte, ha Jézussal mondjuk reggel: „Ecce venio, ime jövők, Uram” és ha este ugyancsak vele mondjuk: „Uram, kezeidbe ajánlom lelkemet.” Isten jelenléte minden dologban és ügyben nem más, mint találkozó; mindenütt és mindenkor Vele találkozunk, és gyermeki imádással borulunk le Előtte. Nekem jobban *Istennel* kellene lennem, mint tárgyaimmal, és azokban is jobban kellene Istent dicsérnem, mint velük élni és felhasználni, mert az ő hasznosságuk és céljuk mindenekelőtt ebben áll. Nekem jobban kellene *Istent látogatnom*, mint barátaimat és házam népét, mert az ő irántam való szeretetük csak visszfénye, kezdete, és az én irántuk való szeretetem csak eszköze és jelképe az én imádó szeretetemnek.” (Notre vie.)

Ha ez a mennyben való társalgás „*conversatio in coelis*” minden kereszténynek szól, mennyivel inkább nekem, az Úr papjának! Hallgassam a Szentlélek szavát, melyet Olier gyakran hallott: „Akarom, hogy te örökös szemlélődésben élj!”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 9.

NAGYBŐJT MÁSODIK VASÁRNAPJA

Krisztust keresztülsugározni

Urunk egyes lelkeknek megadta azt a — természetfölötti rendbe tartozó és misztikus kiváltságokat jelentő — kegyelmet, hogy önmagukban teljes változást, mondhatni, átlényegülést tapasztaltak.

Aimée nővér írja: „Jézus tudomásomra adta, hogy teljesen Jézussá kell átalakulnom, mégpedig annyira, hogy személyiségemnek látszólagossága maradhat csak meg, miként Ő az Oltáriszentségben a kenyér és a bor járuléka, azaz egyszerű fátyol

alatt egészen elrejtőzve, ezerféleképen nyilatkoztatja ki isteni jelenlétét.”

Alacoque Szent Margit mondotta: „Ez az uralkodó szellem, amely tőlem függetlenül dolgozott és működött bennem, oly föltétlen uralmat gyakorolt lelki énem fölött, hogy nem állott hatalmamban más öröm- vagy bánatérzést felébresztetni szívemben, mint ami neki tetszett, és még kevésbbé űzhettem más szellemi tevékenységet, mint amelyet Ő előírt.”

Hasonló értelemben ír *Surin* és *Olier*.

„Úgy éreztem Őt magamban, — írja *Surin* — mint egy uralkodót, ki mindent föltétlen hatalommal kormányoz, de telve van szelídséggel és bájjal. Gyakran éreztem, mint telik öröme, hogy lelkem és testem minden mozdulatán uralkodjon. Mindezt rendes hatalommal tette, mintha Ő lett volna lelkem és testem lelke.”

„Gyakran érzem, — mondja *Olier* — hogy egészen Urunkká változtam, mégpedig olymódon, hogy úgy látszik, mintha egyáltalában nem lennék az, ami voltam, hanem valami más. Több mint nyolc éve annak, hogy ez az állapot megkezdődött, és ugyanannyi éve, hogy Jézusom szólott hozzám.”

Velem kétségkívül sohasem fog történni hasonló kegyelem. De legalább állandó törekvéssel és a rendes isteni kegyelem segítségével tünthessem el magamból mindazt, ami nem Jézus Krisztusé, hogy az isteni Vezér állandó üzenete legyenek.

A francia keresztény ifjúmunkás-mozgalom, a J. O. C. kezdetén az egyik keresztény ifjúmunkást, ki szervezeti jelvényét hordozta, egy másik munkás e szavakkal illette: „Menj, te Jézus Krisztus!” Mily büszke volt e szavakra a derék ifjú. „Jézus Krisztus lenni!” Van-e ennél szebb dicséret?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 18.

Vide desolationem

„Miért nem tudok *mindenkit* felgyullasztani, *hogy szeresse* Jézus Krisztust?” Oliernek ez a kiáltása minden apostol kiáltása. Egy apostolnak szenvedélyesen kell szeretni a mi Urunkat. És mily fájdalom az a szenvedélyesen szerető szívnek, ha látja, hogy égő szeretetének tárgyát mindenki megveti, elfelejti, félreismeri. Assisi Szent Ferencet valósággal gyötörte az a fájdalom, hogy Mesterét nem imádják, nem szolgálják. „*Jézust nem szeretik*, Jézust nem szeretik” — panaszolta lángoló szívvel kolostorának folyosóján végigjárva. Ugyanezt mondotta Sziénai Szent Katalin és Alacoque Szent Margit.

Számomra is valóban szenvedést jelent az, ha látom, hogy annyi lélek *oly* kevésbé szereti Jézus Krisztust? Annyi lélek mindenfelé, bűnösök, pogányok, Isten ellen lázadók lelkei? Annyi lélek az én akolom bárányai között?

Mit cselekszem, hogy ezeket a — távoli és közeli — lelkeket föltüzeljem Jézus Krisztus szeretetére? Imádkozom, fölálldozom magamat, felhasználom buzgóságom minden forrását? Vagy pedig nem veszem ki belőlük részemet, és azt mondom, ez már így van, nem változtathatok rajta, minek gyötörjem magamat?

Ha jobban szeretném az Urat, keserűség töltene el annak láttára, hogy mily kevésbé szeretik Őt. És nem volna ez egyik hatalmas eszköze a világ üdvözítésének?

Olvasmány: Mt. 14, 16-től végig.

Dicunt, non faciunt

Mgr. d'Hulst 1869. évben ezt jegyezte lelkigyakorlatos naplójába: „Szomorúság... Mily kevés a száma azoknak, kiket Istenhez vezetünk... És íme, végre ez a szó megkapta lelkemet: „Quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. Kiket előre látott, előre is rendelt, hogy hasonlók legyenek Fia képéhez.” Ime a titka annak a sikernek, melyről álmodom és annak a bizalomnak, melynek híjával vagyok. Hasonló vagyok-e Jézus Krisztus képéhez? *Őt* mutatom-e a lelkeknek és a többi papok is Őt ismertetik-e meg személyükben? Ha ez így van, sikerrel kellene dolgoznunk, és ha sikertelenek vagyunk, az onnét van, hogy távol vagyunk ettől... Ha végigtekintek magam körül, kezdek szigorú lenni... És én? Ah, íme a szó, mely megkapott a lelkigyakorlatban: Milyen az én hasonlatosságom a keresztre feszített Jézus Krisztushoz?”

1872. évben, mikor a párizsi papságnak lelki gyakorlatot adott, ezeket írta: „A mi szent érsekünk kérdi önmagától, meg lehet-e téríteni Párizst, vagy nem? Ő azt vallja, hogy igen. Én még erősebben állítom, de egy majdnem megvalósíthatatlan feltétel mellett: Párizs *minden papja* legyen jó, és közülük *több szent* legyen... Kértem Szűz Máriát, hogy adjon egynéhány igazi szentet. Ekkor éreztem, hogy újra feltámad bennem a kérdés, amely mindig megmozgat és nyugtalanít: Miért nem kéred ezt *önmagad* számára? És *félttem* ezt kérni, mert félttem, hogy meghallgatást nyerek.”

Egy világi, Jacques Rivière hasonló értelemben könyörgött: „Istenem, távolítsd el tőlem a szentségre való kísértést!”

Nem! Nem! Hátra minden helytelenül értelme-

zett alázatosság! Ha én nem vagyok szent, én, pap, ki annyit kaptam, ki lesz akkor szent? Ha én nem vagyok szent, ki másokat tartozom megszentelni, ki fogja a lelkeket megszentelni?

Olvasmány: Mt. 5, 6. 48.

SZERDA

Dic ut sedeant

Szent Gergely pápa hozta be a pápák hagyományos címét: servus servorum Dei, Isten szolgáinak szolgája. Ő a legfőbb tisztséghez a legfőbb elszakadást fűzte. Egyik nap, látva a konstantinápolyi pátriárka intrikáit, nem tarthatta vissza méltatlankodását e szavakkal:

„Európa a barbárok martaléka... a bálványimádók dühöngenek a keresztények ellen. És a papok, kiknek könnyezve és hamut hintve kellene földreborulniok, igyekeznek hiú jelvényeket létesíteni.”

A papoknak bizonyos körökben az a hírük van, hogy a külső sallangok, a lila szegély és lila öv, a kitüntető címek megszerzésének rögeszméje hajtja őket. Ezen élcelődnek és a papi méltóság nem kerül ki belőle megnagyobbodva.

Talán engem is gyötör ez a *kegyes fonákság*? Időről-időre van alkalmunk látni, hogy tör ki egy-egy botrány világi kitüntetések adományozása kapcsán. Ne tegyem magamévá azt, amit másoknál elítélek. „Több becsület, mint kitüntetés”, mondja egy családi címer jelszava. Ime a helyes gondolat. Mit adhat hozzá a valódi buzgósághoz a lila szín, a kissé szebben hangzó cím? Mit adhatott a becsületrend egy olyan embernek, mint az arsi plébános? Nem gondolhatjuk, hogy izgatta, vagy hogy a kisujját is kinyújtotta volna, hogy megkapja.

Olvasmány: 52. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Scrutans cor

Izaiásnál olvasom: „Et erit sicut populus, sic et sacerdos. (24, 2.) A pap az, ami a nép.” Ugyanezt meg is lehet fordítani: *amilyen a pap, olyan a nép.* És ez még igazabb.

Legyünk meggyőződve, hogy mi papok nagyrésztben *felelősek* vagyunk a *keresztény szellem meggyöngyüléséért*. A szentek előtt ez nem okoz kétséget, és látom, mint vádolják magukat például Páli Szent Vince és Xavéri Szent Ferenc, hogy apostoli és papi buzgóságuk elégtelensége is elősegítette a nyilvános gonoszságokat, a kicsapongást, a kiszámú megtérést.

Százszor is felhozták ezt az okot: bármily kevés is legyen a hivatás, mi mégis *papi hadsereget* alkotunk. Ha minden erőnkkel ellenállunk a gonoszság hatalmának és előretörésének, vajjon lenne-e olyan az ő győzelme, mint amilyen az valójában? Természetes, hogy van nagyszerű tevékenység. De e mellett mennyi *elégtelenség*, tudatlanság, elfecsérelt idő, elmulasztott *megszentülés*, elfelejtett imádság és elégtétel, az apostoli eszközök nem alkalmazása. Senkit sem vádolni nagyon könnyű és valószínűleg igazságtalan. *Vádoljam magamat.* Ha mindenki söpör a kapuja előtt, az utca tiszta. *Rólam van szó. Szent vagyok?*

Olvasmány: Mt. 5. 13—17.

PÉNTEK

Az írigyelt József

Az *írigység*. Az ember azt hinné, hogy ez nem tartozik a *pap hibáihoz*. És mégis.

Mennyire nem evangéliumi, nem keresztényi és

nem papi ez! Mivel egyik kollégámnak *jobban sikerült*, emberileg kedvezőbb helyzetben él, magasabb állásban van, kitüntetést kapott, amelyet én nem kaptam, de amelyet, úgy gondolom, én is megérdemeltem volna, feltámadt bennem a mások iránt való keménység, irigység. Elítélem az intrikus szellemet és azt a módot, amelyet egyesek használnak, hogy kitüntetést nyerjenek. Külsőleg mutatom, hogy a címek után való törtetés távol van tőlem, belül azonban *irigy* vagyok. Az a néhány milliméteres lila szegély, a birétum tetején díszlő lila bóbíta képes sárgaságot adni és megzavarni gondolataimat. Micsoda kicsinyesség egy papban!

Hasonlóképen irigykedem paptársam szentsége, erénye miatt, kigúnyolom *túlzott buzgóságát, túlzásba vitt önmegtagadását*, amelyet az egészség veszélyeztetésének és így oktalanságnak minősítek. Ha ez a paptársam szentebb, a helyett, hogy irigykednék vagy bosszankodnék, inkább örülnöm kellene. Az ő természetfeletti java nem az enyém is e, és én gyarló ember nem meríthetné-e hasznát az ő szentségéből? Elfelejtettem talán a *szentek egyesiségét*? Örvendj, mondotta Szent Ágoston, ha Isten kegyelmet adott testvérednek! Ez a kegyelem a tied. Congaude cui Deus aliquam gratiam donavit, tua est! Néha mily kevésbé keresztény az én papi életem!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 10.

SZOMBAT

Dissipavit substantiam

A tékozló fiú... A tékozló keresztény... Mit mondjunk a tékozló papról? *Substantiam*. Vagyont kaptam örökségül. Keresztény család, talán szent is... atyám, anyám. Isten felé irányozottságom és növekvő jámborságom láttára nem mondotta-e gyakran az én anyám is azokat a szavakat, vagy legalább is hasonló értelmű szavakat, melyek az arsi plé-

bános anyja mondott kisfiának: „Ha testvéreid és nővéreid megbántanak a jó Istent, az nagyon fájna neked, de még jobban fájna, ha te tennéd azt.”

Substantiam. A szeminárium kegyelmei... A pappászentelés... a papi megkenés... az Istennek szenteltség mérhetetlen öröme... az első érintkezés a lelkekkel, amely oly önzetlen, oly égő, oly tiszta volt...

Dissipavit. Mindez talán elfecsérelve, szétszórva, eldobva. A téren, sertések között. A gonoszság előrehaladott uralma, a bűn vonzóereje és elkövetésének habitusa. Kívülről talán még valami erénylátszat, de a szív rothadt... Megfehéredett sír... „Aki velem kezét a táliba nyújtja, az árul el engem.” (Mt. 26, 23.) Ez az ember, aki minden reggel konzekrált, elárulta, megtagadta Mesterét egy csókkal. *Dissipavit substantiam.*

És ha, Istennek hála, nem estem a vétekbe, ne higgyem, hogy minden meg van nyerve. „Amikor látom, hogy Júdás az apostolok társaságában volt — írta Nagy Szent Teréz — és állandó kapcsolatban volt magával az Istennel, hallgatta szavait, megértem, hogy ez sem *biztosíték*.”

Természetesen nincs szükség oktan félélemre. *Mérhetetlen bizalom.* De a bűn esetét elvonatkoztatva nem kell-e figyelni arra a lanyhaságra, amely bizonyos napokon hatalmába ejt, erre a nagylelkűség hiányára? „Ó, mily kevésbé szeretik a jó Istent még a papok és szerzetesek is!” sóhajtott majd meghalva Szent Terézke.

Olvasmány: 14. zsoltár.

NAGYBŐJT HARMADIK VASÁRNAPJA

Ejiciens Demonium

A napi evangélium gazdag az *ördögre* vonatkozó részletekben.

Urunk már nagybőjt első vasárnapján megtaní-

tott, hogyan kell bánni a sátánnal. Feketevasárnap hosszú részletet fogunk még kapni Szent Jánostól az ördög szerepére és a világban való működésére vonatkozólag.

Itt megtanuljuk, hogy mit gondol és mit beszél az Üdvözítő róla és mint összpontosul egész üdvözítő rendszerünk ebben a föltételben: Jézusnak vagy a sátánnak zászlaja alatt haladunk. „Qui non est mecum, contra me est.”

Jézusnak alkalmat ad magyarázatra a *siketnéma* gyógyítása, kinek betegségét ördögi művelet okozta. Urunk kiváltképen hangoztatja, hogy az emberiség a sátán zsákmányává lett. De eljön és itt van Ő, ki megszabadítja.

Ne kicsinyeljem le a legutolsó fokra a sátán hatalmát.

Még kevésbbé túlozzam. Jól ír e tekintetben Mgr. Gay: „A mi ellenségünk önmagában félelmetes, valójában nem kell félnünk tőle.

Csak *Isten engedélyével* képes valamire.

Sanyargathatja testünket, nagy hatást gyakorolhat idegrendszerünkre, érzékeinkre, képzeletünkre, de *nem tudna egyenesen hatni* a mi értelmünkre és akaratunkra. Ha itt nyer valamit, az inkább a mi behódolásunknak, mint az ő hódításának az eredménye.

Ő nem olvas a lelkünkben. A lélek szentély, amelyet csak Isten nyithat ki.

Természetfölötti dolog számára istenileg tilos, nemcsak hogy nem lép be ebbe a világba, de *nem is ért belőle semmit.*

Ő nem tudja és nem is tudhatja azt, amit Isten bennünk cselekszik, és még kevésbbé azt, amit bennünk cselekedni akar.

Sokkal inkább meg kell vetni őt, mint félni tőle.”

Olvasmány: Mt. 12, 43; Lk. 11, 24.

„Ne ítéletek, és nem ítéltettek!” Nem kell soha senkivel szemben *szigorúbb bírálatot* gyakorolni, még akkor sem, ha valakinek botlása nyilvánvaló. Szalézi Szent Ferenc mondotta: „Ki tudja, vajjon felebarátunk, ki egy esetben legyőzött, nem volt-e száz esetben győztes?”

Még több ok van arra, hogy kerüljük a szigorúságot paptestvérünk hibáival szemben. Először: *amilyen gyenge vagyok, velem is megtörténhetik* ugyanaz, ami mással megesett, ha Isten nem akadályozná meg mindenható kegyelmével. Azután, ha *épületesebb lettem volna*, talán életszentségemmel kiérdemeltem volna a hiányzó kegyelmeket szerencsétlen kollégámnak. Talán még visszatarthattam volna példámmal kollégámat a lejtőn. Finoman mondja Páli Szent Vince: „Talán Isten csak azt várja, hogy minket olyanoknak lásson, *amilyeneknek lennünk kellene*, hogy olyaná tegyék környezetünket, amilyennek kívánjuk.”

Ne ítéljek meg mást, ítéljem magamat. Ha olyan lettem volna, amilyennek Isten engem kívánt, ez a barátom, az a paptestvérem lanyhaságba esett volna-e, azzá lett volna-e igazában, amivé lett? Az ember vétkezhet és sok rosszat tehet mulasztással. Az ő *cselekvési* bűnük nincs-e összekötve az én *mulasztási* bűneimmel?

Olvasmány: Mt. 5, 15; Lk. 8, 16. 17.

KEDD

Quaecumque alligaveritis

Huvelin abbé, akinek döntő szerepe volt de Foucauld megtérésében, valahányszor rátekintett valakire, azonnal feltette magában a kérdést: „A

kegyelem, vagy a halálos bűn állapotában van-e?” Ezzel nem ítélni, hanem imádkozni, megalázkodni és ha szükséges volt, engesztelni akart.

„Én nem nézhetek valakit *a nélkül, hogy ne kívánnék neki feloldozást adni*, és azt nézem, hogy milyen kapcsolatban lehet ezzel a feloldozással. (Úgy gondolom, más papok is olyanok, mint én.) Azt mondhatnák, hogy ez viszonylagosan szűk látókör. A pap a lélekben a *reményt* keresi, *ami benne marad*, azt a különös szükségletet, hiányt, azt a pontot, hol Isten valamit kíván tőle. A világ szenvedélyeket, érdeket, ambíciót, keserű vizet lát benne, mely betölti a dolgokat, s mi a keserű vizek alatt az *édes víz kicsiny forrását* keressük, a mélyebben elrejtve létező kegyelem kis folyását. A világ azt mondja: íme egy szórakozott személy. A pap távolabb néz, ő lát bizonyos nem tetsző dolgokat, amelyek ugyanannyi reménységet jelentenek, látni fog szomorúságot, amely a lélek nagyságát bizonyítja és azt a telhetetlenséget, melyet világi sikerei nyújthatnak neki...”

Aubry abbé, a beauvais-i nagyszeminárium tanára, mielőtt a kínai misszióba ment volna, növénydekeinek lelkére kötötte, hogy ezt a hitszemléletet alkalmazzák a lelkeken.

Nagy Szent Teréz ajánlja: „Kérlek titeket, emlékezzetek meg az Isten szerelmére azokról, *akik a halálos bűn állapotában vannak*. Nagy alamizsna az, ha imádkozunk a halálos bűn állapotában lévőkéért. Sokkal nagyobb eset ez, mint ha egy keresztényt karóhoz láncolva látnánk, mint hal meg az éhségtől az előtte levő ételek mellett. Micsoda kegyetlenség lenne, ha nem adnánk neki belőlük!”

Minden szentnél megtalálható ez a hitszemlélet.

Foucauld mondotta: „Minden ember úgy jelenjen meg előttünk, mint testvérünk, akit köpeny gyanánt Krisztus vére takar.”

Olvasmány: Mt. 18, 18.

Megesik velem, hogy breviáriumom végzésébe nem viszem be a teljes hittel, a szükséges imádságos buzgóságot.

Hogy megkönnyítsem figyelmemet és felébreszsem a kívánt áhítatot, leleményesen változtatok imametódusomat, bizonyos kipróbált szempontok és eljárások igénybevételével igyekszem az imádságot élénkké, kedvelté és valóban hasznossá tenni. Gyakran ajánlott eljárás az, ha mindegyik órát egyesítem az Udvözítő kinszenvedésének meghatározott titkával, mégpedig azzal, amelyik abban az órában ment végbe, amelyik órában az Egyház imádságra hív engemet. Ezeket hexameterbe gyűjtötték össze és nagyban segítségünkre lehetnek.

Haec sunt septenis propter quae psallimus horis:
Matutina ligat Christum qui crimina solvit;
Prima replet sputis, causam dat *Tertia* mortis;
Sexta cruci nectit, latus eius *Nona* bipertit;
Vespera deponit, tumulo *Completa* reponit.

E szerint a *Matutinum* alatt emlékezetembe idézem, mint árulta el Jézust Júdás, és utána megkötözték, elhagyták tanítványai és elvitték Jeruzsálembe, hogy elítéljék. A *Prima* alatt szemlélem az Antonia-vár tömlöcében megrohant, leköpdösött, tövissel koronázott Krisztust. A *Tertia* alatt látom Őt, amint mellette Barabbást előtérbe helyezik és Őt halálra ítélik és viszi a keresztre. A *Sexta* alatt látom Jézust a kereszten két lator között, amint ecettel és épével itatják és gúnyolják. A *Nona* alatt összegyűjtöm Jézus utolsó sóhaját, átszúrt Szívének utolsó vér-cseppjeit. A *Vesperas* alatt felidézem a keresztről való levételt és a Piétát, a *Completoriumkor* a bebalzsamozást és eltemetést.

Minden Gloriakor új erőt merítek. Általában igyekszem, amennyire csak lehet, *szóbeli* imádsá-

gomba *szellemi* imádságot belevinni. Valóban „lélekben és igazságban” imádkozzam.

Olvasmány: Mt. 15, 8.

CSÜTÖRTÖK

Evangelizare

„*Jaj nekem*, ha nem hirdetem az evangéliumot”, mondotta Szent Pál. (I Kor. 9, 16.) Nem azért lettem pap, hogy jövedelmemből éljek, hogy *könnyű életet* folytassak, hogy szép karriert befutva kényelemben tegyem meg az utat az ég felé.

Az én életprogramom egészen más: azért szenteltek pappá, hogy elmenjek és hirdessem az *evangéliumot* a világnak. Ez nem tökepénzes élet, nem nyugalmas foglalkozás. Ez *rettentő felelősség*. Lelkek csüggenek személyemen és szavamon, lelkem csüggenek szentségemen és tisztségemen, lelkem csüggenek az evangéliumon, melyet nekem kell hirdetnem. Jaj nekem, ha nem hirdetem nekik az evangéliumot, ha nem nyujtok nekik belőle elég, oly mértékben, amely mértékben szükségük van rá!

Én voltam *üdvösségük eszköze*. Ha hanyagságból, lustaságból, rosszakaratból hibát követek el, én vagyok felelős a lelkem pusztulásáért. Az *ítélet napján* ellenem fognak szólni: Mit tettél te pásztor miérettünk? Mi eltévelyedtünk, igen, kétségkívül, de egy szavad, egy *hívásod az éjtszakában*, utánunk járásod a tövisbokorban megmentett volna minket. Te káplán, mit csináltál velem suhanc inassal, mikor oktalanul utánad kiabáltam? Megfenyegetté, hogy megpofozol, de nem jöttél lelkem segítségére, pedig az szomjazott buzgóságod után. *Jaj nekem*, hogy abban a pillanatban nem voltál velem! *Jaj neked is!*

Olvasmány: I Kor. 9, 16—24.

PÉNTEK

Date nobis aquam

Az én híveim olyanok, mint az *ígéretföldje* felé vándorló izraeliták. Hozzám fordulnak, az ő vezérükhöz és lelkiatyjukhoz, és *isteni vizet* kérnek. (Minél kevésbbé kérik, annál inkább szorulnak rá.)

És én, az ő vezérük és atyjuk mit adok nekik? *Felelős* vagyok lelkükért, üdvösségükért. El vagyok látva bőségesen, hogy *szomjúságukat olthassam?*

Mózeset és Áront, a nép vezéreit és Isten embereit az Úr felruházta hatalommal, mindent megtehettek, és a sokaság negyven éven keresztül követte őket.

Az én *hatalmam*, mint papé, *kisebb-e?* Kiszolgáltatam a szentségeket, ismerem és közlöm hitünk tanítását. Mi hiányzik még?

Talán az, hogy nem vagyok szent?

Isten úgy vágyódik a tökéletes tisztaság után azoknál, kiknek küldetésük, hogy testvéreiket vezessék! Mózes a helyett, hogy egyszerűen beszélt volna a sziklához, megütötte vesszőjével. *Engedelmessége* egyszerű *bocsánatos bűnnek* látszik. És e miatt Mózes *nem léphetett* be az *ígéretföldjére*. Áron testvéreire hárult a feladat, hogy oda bevezesse a népet.

Vegyem figyelembe ezt az *isteni igényt*.

Töltekezzem minél gyakrabban Jákob természetfölötti kútjánál, amelyre a napi evangélium hív.

Olvasmány: II Tim. 2, 9—12.

Liguori Szent Alfonz írja:

„Isten Szent Brigittának kinyilatkoztatta, hogy a *bűnös* papok mélyebben merülnek a pokolba, mint az ördögök. *Ó, mekkora örömmünepe lehet az ördögnek*, ha egy elkárhozott pap száll le közéjük! Ezekkel a szavakkal fogadják őt: Ó pap, volt idő, mikor te uralkodtál fölöttünk, annyiszor lehozta a megtestesült Igét az oltárra, annyi lelket mentettél meg a pokoltól, íme most hasonló vagy hozzánk és gyötrödsz, mint mi. Mivel király vagy, a királyi ágy és bíbor megfelel méltóságodnak, nos hát itt a tűz és a férgek, amelyek örökké rágni fogják testedet és lelkedet. — Ó, hogy fognak gúnyolódni az ördögök az *elkárhozott papok* szentmiséivel, szentségeivel és minden szent ténykedésével!”

Majd így fordul a Szent paptestvéreihez:

„Papok, paptestvéreim, legyetek résen! Az *ördögök* jobban támadnak egy papot, mint száz világit, mert ha egy pap elkárhozik, magával ránt egy *tömeget* az örvénybe. Aranyszájú Szent János mondja, hogy az, aki romlásba dönti a pásztort, nemsokára eléri azt, hogy szétszóródik az *egész nyáj*. Nem kevesebb okkal mondja egy másik auktor: „A háborúban az ellenség mindenekelőtt a vezéreket igyekszik megölni.”

Jelenleg mekkora a *paphiány*! A missziókban egy papra 100,000 hívő és egy millió pogány esik. Párizsban egy papra 10—15,000, néhol 20,000 lélek esik. És ha ott, ahol papok vannak, ezek a papok rosszak, mily tragikus akkor a helyzet! Itt *paphiány*, ott *romlott* papok! Ilyen körülmények között hogy lehet még álmodni is *Isten országának* növekedéséről? Gondoljam meg a papi *romlás* rettenetes csapását!

Olvasmány: II Kor. 4, 11.

NAGYBŐJT NEGYEDIK VASÁRNAPJA

Kenyérszaporítás

A dublini nemzetközi eucharisztikus kongresszusra a Szentföld őre két zsák búzát küldött Kafarnaum közeléből, arról a helyről, ahol Urunk a *kenyérszaporítás csodáját* művelte, ami jelképe és előhírnöke volt az Eucharisztia csodájának. E búzalisztból készült a gyermekek szentáldozására szükséges ostya.

Van-e gondom arra, hogy megsokasítsam a kenyeret, kívánom-e *mindig több mennyiségben* kiosztani az Oltáriszentséget plébániám lakóinak? *Beszélek-e* gyakran erről? Meghívom-e őket a *szentáldozásra*, amikor csak lehet? Otthonos vagyok-e az *Eucharisztia tanában*, hogy megfelelő magyarázatot adjak róla híveimnek, ami elengedhetetlen feltétele annak, hogy lelkesedjenek érte. Ha ismernék Isten adományát, nem lennének buzgóbbak, hívebbek? Elégge rendelkezésére vagyok-e mindenkinek, hogy *gyónását* elvégezze? *Reggel* elég korán vagyok-e a templomban?

Gondoskodom-e mindenekfelett arról, hogy a *gyermekeknek* is megsokasítsam a kenyeret? Gyermekektársulatomban törekszem-e erre? Lelkiismeretesen előkészítem-e a gyermekeket a szentgyónás végzésére, és vigyázok-e arra, hogy megfelelő időközökben *rendesen gyónjanak*?

Természetesen a hívek *gyakori szentáldozása* megkívánja a paptól az *állandó buzgóságot* a *gyónatásban*, és az eucharisztikus szomszédoságot.

Használjam fel a *húsvéti gyónás* idejét, hogy híveimet erősebben buzdítsam a szentáldozásra, és magamban tökéletesítsem a szeretetet az *élő kenyér* iránt.

Olvasmány: Ján. 6, 11; Mt. 14, 15; Mk. 6, 35; Lk. 9, 2.

Ejecit de templo

Michel Le Nobletz, a tiszteletreméltó breton apostol egyik téli napon, mikor misézni akart, szomorúan látta, hogy milyen *poros az oltár*. Fölvett a földről egy otthagyt és elszáradt liliumot, és mialatt szárával leporolta az oltárt, kezében a növény újra virágozni kezdett, életre keltette az új nedv, melyet az Apostol szentsége öntött belé.

A legnagyobb gondot kell fordítanom templomom szentségére és kivált az *oltár tisztaságára*.

Urunk az evangélium szerint csak kétszer gyuladt haragra: a *képmutatás* és az *Isten házának kijáró tisztelet hiánya* láttára.

Szentnek kell tartani mindazt, ami Isten házáat érinti és illeti. Követeljem, hogy ott *csendet* tartsanak, és ezért magam is csak akkor beszéljek, ha nagyon szükséges, mégpedig nagyon halkan. Kívánjam, hogy ott *rendesen* és tisztelettudóan viselkedjenek, és ebben magam adjak példát. Tanítsam meg híveimet, különösen a gyermekeket a helyes *térdhajtásra*.

Gond legyen a rendes *tisztogatásra*, a templomi tárgyak, *ornátusok* tisztántartására.

Az *oltár* kiváltképpen tiszta és szeplőtelen legyen. Fektette volna-e Szűz Mária az isteni Kisdedet szennyes fehérneműbe? Ügyeljek az *oltárterítőre*, a korporáléra, a purifikátoriumra, a kéztörlőre, a *szentségház* ragyogó tisztaságára, az *öröklámpára*.

Istennek tisztelet, ha az ő háza rendben van tartva, *nekem* vonzalom és meghívás gyakori látogatásra, *híveimnek* épülés. Mondani fogják egymás között: A plébános úrnak mily élő hite van az Oltáriszentségben, mivel annyi gondot szentel rá. Ez őket is nagyobb hitre és buzgóbb imádásra fogja vezetni.

Olvasmány: Ján. 2, 15.

Multiplicabo semen

Mit kértek tőlem? Hogy vessem el a magot. Hogy ez a mag *kihajtsa* és megsokszorozódjék, az az Isten gondja.

Értsem meg jól a *szereposztást*: mi tartozik hozzám, és mi függ Istentől?

Az én munkám, hogy előkészítsem a szántóföldet, vagyis mélyszántást végezzek az ekével, azután tele marokkal, lankadatlan hévvel szórjam a kiválasztott magot, oltalmazzam meg a gyenge hajtást a rossz növényzettől és a madarak csőrétől, hintsem be vízzel . . .

Az Isten gondja, hogy az éltető nedvnek termékeny erőt ad; a kegyelem napjával termő és sokszorosító képességet nyújt . . . Incrementum dat Deus. Növeszteni csak Isten tud.

Tehát:

hit Annak a hatalmában, akinek az eszköze vagyok,

remény, mikor mindent megcselekedve úgy lát-szik, hogy semmi sem sikerül,

önzetlenség, amikor a fáradságot siker kíséri, *lankadatlan állhatatosság*, mikor változás és lassúság következik be,

tiszta öröm, amikor a szomszédban minden jobban sikerül,

természettőlöttiség hanyatlás nélkül, ha Isten, látva jóakaratomat és hasznosnak találva az ő dicsőségére, megsokszorosítja a magot. Azért nem leszek kevésbé nyomorult ember, mint amilyen vagyok. Csak Ő nagy.

Olvasmány: Mk. 4, 26.

Egy író következőképpen írja le az életbelépés pezsdülő frissességét: „Mily szép volt az elindulás. Húszévesek voltunk, minden ház előtt megszólaltak a harsonák, valami egészen új és hallatlan dolgot hoztunk a világba, amelyet a világ kétségkívül imádni fog... Mit ártott az, hogy nagyon szegények voltunk? Nem volt ez még több nagyság? Televolt a koldustarisznyánk gyümölcscsel, amely a csillagokhoz hasonlított, és amelyet két kézzel szedtünk a napsugaras erdőben, és nem kételkedtünk az emberi nemben.”

Nemde ez a visszhangja annak az éneknek, melyet az *én húsz évem dalolt* nekem? Enyém még ez a paradicsomi dal?

Ó, mily *lángoló* voltam egykor a szeminárium-ban! Semmi sem látszott nehéznek, minden feladatra vállalkoztam Isten előtt. Perreyve és Paul Seigneret érzelmeit egész természetesnek találtam.

Az első ezt írta: „Neked adom magam, ó Jézus Krisztus, hogy azt tedd velem, amit akarsz, hogy elvonjam a lelkeket a hamis ideáltól, és jót tegyek az emberekkel. *Mérhetetlen dolgokat szeretnék.*”

A második így ír: „Szeretném, ha *óriási* karom lenne és rendelkeznék az idővel, hogy mindent megfogjak e lelkek nevében, akiket messziről megölelek, és akiknek, hogy meghódítsam őket, oda szeretném adni mindazt, ami legszebb, leggyengédebb és legerősebb.”

Jelenleg *hol* vagyok az én *lángoló* buzgalmamban? Nem nevezem most naívságnak azt, ami egykor ideális isteni szomjúság volt? Kinek van igaza a két énem között, az egykori énemnek vagy a mostani énemnek?

Az Egyház minden reggel imádkoztat, hogy Isten *újítsa meg ifjúságomat*. Nincs szükségem

arra, hogy hitem megújuljon, hogy lelkesültségem felébredjen?

„...Mérhetetlen dolgokat szeretnék... óriási karokat...”

Ismételjem e röpmákat, e lángszavakat.

Olvasmány: Ján. 10, 16; Mk. 16, 15.

CSÜTÖRTÖK

Naim

Feltámasztani az ifjakat. Jobb: megakadályozni, hogy meghaljanak. Segítsem őket, hogy éljenek és természetesen fejlődjenek.

Jean-Joseph Allemand, a marseille-i ifjak Don Boscója (meghalt 1836) ezekkel a szavakkal tüzelte buzgóságát: „Vae canibus mutis. Jaj azoknak a kutyaúknak, amelyek nem mernek ugatni. Én kiáltani akarok szünet nélkül, mindaddig, míg csak egy ifjú lesz, aki nem tért még meg.”

Ezeket jegyezte föl: „*Foglalkozzunk mindig az ifjakkal, legyünk velük mindig elfoglalva.*

Mindegyik iránt *egyforma szeretetet* tanúsítunk és igyekezzünk megnyerni bizalmukat.

Ne képzeljük azt, hogy valódi buzgóságtól űzve az ifjaknak mindig csak istenes dolgokról kell beszélni. Gyakran vidáman részt kell venni a közömbös tárgyú társalgásokban.

Őrizkedjünk attól, hogy haragra gyulladjunk az ifjakkal.

Köszöntsük előre az ifjakat, még a fiatalabbakat is.”

Végül ez a megjegyzés időszerűbb napjainkban, mint az ő korában: „Ha az ifjúsággal való foglalkozásunk nehezebb lesz, kétszerezzük meg imádságunkat megszentelődésükért, és kapcsoljuk az imádsághoz az önmeztagadás és áldozat szellemét.”

Csináljak hasonló programmot. És valósítsam meg azt teljes erőmből.

Olvasmány: Lk. 7, 11-től végig.

PENTEK

Vivit filius

A mai szentlecke igen tanulságos.

Egy azon ifjak közül, kikről tegnap elmélkedtem, meghalt. Anyja elhívta *Illést*, az Isten emberét. Ő bizonyosan életre tudja támasztani a halottat.

„Mi történt? Hol ez az ifjú?”

Mit csinál Illés? Bizonyosan imádkozik. És azután? Egyedül az élő hit heve képes felmelegíteni ezt a halottat. A beszéd és sűrített levegő nem használ, de ha *élő lelkét kapcsolatba hozná a holttesttel?* És a próféta lehajol a halotthoz és végigfekszik mellette. Az első esetben semmi, a második esetben ismét semmi, a harmadik esetben... a gyermek felátad.

És az Isten embere visszaadja a gyermeket anyjának. Micsoda jelkép!

Egy ifjú, aki gondot okoz nekem... aki elhagy... aki nem jön többé áldozni... akit barátai elcsábítottak... *Mit csináljak*, mit csináljak, hogy felébresszem, feltámasszam?

Először *imádkozzam*. — Mondjam Illéssel: „Uram, ki Istenem vagy, esedezve könyörgök, kérem tőled ezt a gyermeket. Térjen be hozzá újra az isteni élet.”

És azután szelíden, finoman, — ez magától megy — de buzgón hozzam kapcsolatba az *én élő lelkemet* a *meghalt* vagy levert *lélekkel*. Legyek jóságos, együttérző, odaadó, mutassak férfias, önzetlen, természetfölötti melegséget, bölcs és biztos buzgalmat.

Kíséreljem meg egyszer, háromszor... tízszer.

„Vir Dei es tu“ kiáltja elragadtatással az édesanya. Ez az.

Vir Dei. Megértem.

Olvasmány: Ján. 11, 1—45.

SZOMBAT

Secundum carnem iudicatis

„Azt hiszitek, hogy csekély dolog az, ha a *világot* látogatjuk, a *világban* élünk, a *világ* ügyeit intézzük, a *világgal* társalgunk, ellenségei vagyunk a *világnak*, és úgy élünk, mintha belőle ki lennénk zárva, és végül nem vagyunk emberek, hanem angyalok?“ (Nagy Szent Teréz.)

Általában az őszintén vallásos világiak plébániai papjaikat nagyon „emberieknek“, túlságosan *földieknek* tartják, kik sokat áldoznak a világ kedvéért. Igen magas fogalmuk van a papi méltóságról és búsulnak, ha látják, hogy mily nagy különbség van a között, amit a papság szemükben jelent és amit a papok élete mutat.

Nekem el kell szakítanom másokat a világtól, legyen hát én is elszakadva a világtól. „Habe primo celum super te ipsum, et tunc juste celare poteris etiam proximum tuum“ írja a Krisztus követése szerzője.

Ez annyira igaz, hogy ha véletlenül a felebarátom iránt való buzgóság megakadályozná, hogy az én lényeges lelki ügyemmel foglalkozzam, föl kellene áldozni a felebarátomról való gondoskodást.

P. Judde ezeket merte mondani a jezsuita újmiséseknek:

„A mi megszentelésünk annyira a mi első kötelességünk, hogy ha másokat megszentelve magunkat nem tudnánk megszentelni, feltétlenül *el kellene hagyni a felebaráttal való törődést*, hogy csak arra gondoljunk, hogy *önmagunkat megszenteljük*.“

Mindazonáltal én nem tudok úgy élni, mint az
arsi plébános!

De igenis. Éppenséggel igen.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 1.

FEKETEVASÁRNAS

A lefödött kereszt

Brémond elmondja a XVII. században élt szent-
életű Marguérite Romanet következő vallomását:
„Mikor a keresztet szemlélem, majdnem mindig azt
érezem, hogy ez elrejtett titok. Szeretnék *lefődni*
minden feszületet, mert a testi szemek nem ismerik
titkát.”

Előírás szerint lefátyoloztam oltárom feszületét.
Érdeemes volt? Az én közömbösségem nem vonta-e
be már régóta Krisztus sebeit *hermetikus fátyollal*?
Jézus a kereszten. Igen. Ismerem. Hosszú ideje nem
mond ez már nekem semmit.

Nekem inkább az kellene, hogy lekerüljön a
fátyol a keresztről és szemtől szembe lássam vérző
Udvözítőm imádandó arcát és hallgassam vértelen
ajkairól elhangzó szavait, amiket Folignói Szent
Angélának mondott: „Nem nevetni való, hogy sze-
rettelek téged.”

Az ő tövissel koronázott *homloka*... És az én
homlokom, gondolataim?... Még tegnap este, az
imént.

Az ő elhomályosodott égő *szemei*... És az
enyém? Nem is oly régen... e tekintetek... a
bűn (széle) felé vezettek.

Az ő feltépett, lyukas *kezei*... És az én *kezeim*,
felszentelt, felkent kezeim, melyek minden reggel
Őt érintik...

Az ő átszúrt *lábai*... Az elvesztett bárány után
futottak, porosak és fáradtak voltak az úton. Fel-
mentek a véres úton.

Ó, nézzek *fátyol nélkül* . . . Vessem el a megsokottságot, a közömbösséget, az apathiát.

Mysterium *fidei* . . . Mysterium *amoris*.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9.

HÉTFŐ

Kereszténység „piedesztál magasságában”

Ezt a kifejezést használta metsző gúnnyal egy humorista. Sokaknak ez a kereszténysége. Olyan kereszténység, amely senkinek sem okoz bajt, jót; még kevésbé kereszténység, ami nem rossz, de teljesen *negatív*, amely a meredek út mentén kanyargó korlát szerepét tölti be, megóv attól, hogy nyakunkat szegjük.

Néha bizonyos papoknak is ilyen a kereszténysége. Talán az *enyém* is?

Hogy mértéket tartsunk, mondjuk „az ember magasságában lévő kereszténység”.

Nincs itt szó a kereszt magasságában levő kereszténységről, a Mester nagy és magas tanításáról az ő gyökeres és fönséges épségében, hanem valami közepes maradékról, egy megrostált kereszténységről, ahol nem található többé sem a nyolc boldogság, sem a „jajok”, sem a Jézus Krisztusba való bekebelezés (*ego vitis, vos palmites*). Evangéliummal fűszerezett becsületes stoicizmus, amely a kortársaknak nem nagyon mogorva és hirdetőinek nem nagyon kényelmetlen.

Szegény Jézus! Hol van a kötél, amellyel kiűzted a templomból az *árusokat* és a többi profanizálót, kik összekeverték a merkantilizmust az imádással, és igen gyakran az utóbbit az előbbivel pótolták.

Hol van szigorúságod a *lanyhákkal* szemben? „Ki fogom hányni őket.” Mikor értem meg és fogadom el gyakorlatilag a *keresztet*?

Nézzem a világosságban az én kereszténységem minőségét. Hasonlítsam össze életemet az *evangeliummal*, azt, amit cselekszem, azzal, amit mondok és amit hiszek. Kereszténység az ember magasságában? Akkor, amidőn a mi fölséges vallásunk az *Isten magasságában* levő tanítás? *Filios Dei fieri* . . . *Non jam servos, sed filios et coheredes* . . . *Palmites Christi*.

Ez nagyonis valószínűtlen! Vagy e szavak csak szavak? Akkor jól élek. Vagy e szavak valóban azt jelentik, amit mondanak? Akkor hogyan tudok egy pillanatig is úgy élni, ahogy most élek?

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 12, 1.

KEDD

Expecta Dominum

Várjam az Urat. Ne gondoljam, hogy mihelyt elkezdtem imádkozni, azonnal elhalmoz az Isten engemet. Nem. *Sitit sitiri Deus* — mondja Szent Ágoston. Isten szereti, ha várják, szomjazza, hogy szomjazzák Őt.

Kevés ember tud *kitartóan imádkozni*. Ha azonnal nem kapják meg azt, amit kérnek, abbahagyják az imádságot. „Isten nem hallgat meg engemet.” Gyakran nálam is előfordul ez a hiba, és észre sem veszem.

„Helyezkedjék Isten elé, mint a festő *várakozó vászna*” — mondotta Alacoque Szent Margitnak főnöknője. Egy másik vizitációs apácának, Ponnet anyának Urunk ezt ajánlotta: „Csinálj magadból *képességet*, én *áradatot* fogok magamból csinálni.”

Mindenekelőtt személyes tevékenység legyen, és oly hosszú, mint amilyennek Isten akarja. Nem az Isten van a mi rendelkezésünkre, hanem mi vagyunk az Ő rendelkezésére.

Ez a várakozás *nem lehet tisztán szenvedőleges* várakozás.

„Nem keresztény az, — írja Nagy Szent Teréz — aki a kegyelem segítségével nem tud eljutni a valódi egyesülésig, miután minden erejével igyekezett ellenállni saját akaratának, hogy egyedül Isten akaratához kapcsolódjék.”

Mi sokat szeretnénk kapni, és semmit sem adni. Ez nem játék. Ugyancsak Szent Teréz mondja: „Mi azt képzeljük, hogy élvezettel és szórakozással megkaphatjuk azt, amit Krisztus annyi vér árán nyert meg nekünk.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

SZERDA

Dominus Deus vester

„Én Isten vagyok, aki a *tiétek*.” Értsem meg: nekem Istenem van, ki az *enyém*.

Gondolhatok Istenre, mint aki *távol* van tőlem. Jobb ezt cselekedni: gondoljak Istenre, mint aki *egészen közel* van hozzám.

Tudom, hogy a *megszentelő kegyelemmel* lelkem élő *tabernákulum*. Nem kell addig várni az imádsággal, míg a templomban leszek. Minthogy *szentély* vagyok, mindenütt Istennel lehetek, vele élhetek és társaloghatok. Aranyszájú Szent János tökéletesen tudja ezt megmagyarázni:

„Non requiritur locus, Jeremias in coeno erat et Deum attraxit; Daniel in lacu leonum et Deum sibi propitium reddidit; tres pueri in camino erant et Deum celebrantes flexerunt... Si in balneo sis, precare, si in via, si in lecto, similiter. Templum es Dei: ne quaeras locum.”

Ez nem jelenti azt, hogy a templom nem imádságra szánt hely, de hangsúlyoznunk kell, hogy

nem ez az egyedüli imahely. Mindenütt van imahelye annak, akiben Isten él.

A Szent másik tanácsa, hogy a szóbeli imádságot megfelelő figyelemmel végezzük: „Multi intrans in ecclesiam et mille versus orando profundunt et egrediuntur; nec sciunt, quid dixerint; labia moventur, nec ipsi audiunt. Tu ipse non audis orationem tuam, et Deum vis exaudire?”

Ó Istenem, add meg ma, hogy jobban éljek a bennem levő állandó jelenléted gondolatában, és amikor szóbeli imát végzek, add meg nekem a megkívánt figyelmet!

Ego *Dominus*. Tehát *tisztelet*. Dominus Deus vester. Tehát *bizalmasság*.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 1.

CSÜTÖRTÖK

Dilexit multum

Szent Patrik, Írország apostolának mély értelmű intelme az írek számára:

Krisztus velem, Krisztus előttem,
Krisztus mögöttem, Krisztus bennem,
Krisztus alattam, Krisztus fölöttem,
Krisztus jobbomon, Krisztus bal oldalomon,
Krisztus az erődtményem,
Krisztus a harci kocsí ostromában,
Krisztus a hajó orrában,
Krisztus minden szemben, mely engem néz,
Krisztus minden fülben, mely engem hall,
Krisztus minden ember szívében, ki rám gondol,
Krisztus minden ember ajkán, ki rólam beszél.

Az evangéliumi bűnös asszony sokáig kereste Krisztust. És attól a pillanattól fogva, hogy megtalálta, mekkora áhítat, lángolás és szeretet töltötte el!

Milyen az én szeretetem minősége azóta, hogy

szeretnem kellene? Hány éve, hogy feltaláltam Krisztust, vagy inkább Ő talált fel engemet, ego elegi vos? És ez áldott pillanattól kezdve szeretetem igazán szeretetnek nevezhető? Minden szentmisémnek szorosabbá kellene fűzni a kapcsolatot, és minél többször misézem, annál inkább hatalmába ejt a megszokás, annál inkább dohosodom, és szárad lelkem nedve.

Újítsam fel mindennap az Úr oltáránál ifjúságot. Ott kezembe veszem és felmutatom Őt a világnak, hogy imádja és szeresse... És ezt megtenném a nélkül, hogy szeretném?

Mélyedjek e két szóba: Dilexit.

Multum.

Olvasmány: Lk. 7, 36—50.

PÉNTEK

Mária a Kálvárián

Tehetatlensége. Mártiromságának nagy része innen származik. Minden más anya látva fiának szenvedését, odarohant volna, hogy kiszabadítsa hóhérjainak kezeiből.

Itt nincs semmi ehhez hasonló. Mária kénytelen mindent végignézni, hallani, elviselni. Meg van osztva *Elsőszülöttjének* szeretete és *másodszülött* gyermekei, mi irántunk való szeretete között. Tudja, hogy kell az *Elsőszülött* vértanúsága, hogy mi másodszülöttek üdvözlünk. És ezért *elfogadja* azt a szörnyűt, hogy végignézi, amit néznie kell, végighallgatja, amit hallgatnia kell, végigszenvedi, amit szenvednie kell — és mindezt *miérettünk, énérettem*. Mekkora szeretettel lehetett énírántam! Mennyire szerette volna az *ostorozás* okozta borzalmas sebeket balzsammal bekenni, hogy ne fájjanak annyira! De ellenáll a kísértésnek — *énérettem*.

Mennyire szerette volna kihúzni a rettenetes *szegeket*, és bekötni a tátongó sebeket, melyeket a véres kézen és lábon ejtettek! De ellenállt — *énérettem*.

Ez a *töviskoszorú*, mely Elsőszülöttjének imádatos homlokát oly borzalmasan megsebezte, neki is a töviskoszorú fájdalmát okozta, mert nem vehette le fejéről — *énérettem!*

Miért nem gondolok erre jobban, hogy jobban megmérjem Mária nagy szenvedését, ki *miattam* és *érettem* szándékosan tehetetlenné lett — Fiának borzalmai előtt.

Olvasmány: Az első vesperás himnusza. Jam toto subitus vesper.

SZOMBAT

Si exaltatus

„Én pedig, ha felemeltetem a földről, mindene-
ket magamhoz vonzok.” (Ján. 12, 32.) „Csak a *kereszt emelőrúdja*val és életünk támpontjával hozhatjuk mozgásba a világot és üdvözíthetjük” mondotta Mgr. Pie papjainak. Ez a tény letagadhatatlan. Az a pap, aki engedi, hogy a mindennapi megváltó áldozaton az *Üdvözítő szenvedő arca* beléje vésődjék, a győzelemnek ezzel a jelével bizonynyal nagyvonalú apostol. Talán kívülről kevésbé látszik annak. Talán a templom még elhagyatott, a szent asztal vendégek nélkül, a gyóntatószék bűnbánók nélkül. Nem baj! A világ ezen vagy azon a táján keresztje vonzani és üdvözíteni fogja a lelkeket. Egyébként igen gyakran látni fogja áldozatának vigasztaló gyümölcseit.

Bőséges anyag van itt az elmélkedésre. Teljesíteni kell az első feltételt és gyakran kell mondanom: Miért szomorkodjam munkám sikertelensége, erőfeszitésem kevés eredménye miatt? Fölemeltet-

tem a földről mint Jézus, lemondtam, elszakadtam a földtől, meghaltam a világnak? Nem. Akkor hagyjam abba a fölösleges szomorúságot. Hibáztam? *Amikor felemeltetem a földről*, magamhoz vonzom a szíveket és elméket, az akaratokat, a gyermekeket, minden korú és állású embereket. A kereszten van valami szeretetreméltó és következőleg az enyémben is. Ha tíz, húsz évet töltöttem az *áldozat* ezen *előkészítésében*, számításom jó.

A szent egy nap alatt többet érhet el, mint a közepes lélek egy év alatt.

Igen, „Krisztus példája szerint a keresztség magasságából kell tanítanunk”. (P. Didon.)

Olvasmány: Filipp. 2, 5—11.

VIRÁGVASÁRNAP

Venit tibi mansvetus

Az Isten Fiának milyen *szerény* ez a bevonulása! Nincs győzelmi kocsija, csupán szamar és vemhe; hódoló kísérete a hozsannát kiáltó egyszerű nép. Ismerem az Isten Fiának még szerényebb bevonulását, mégpedig az én lelkem Jeruzsálem-városába.

Mint Ige az Atyával és Szentlélekkel együtt vonult be *keresztségem* napján. Micsoda csend! Semmi pompa! Nehány csepp víz, néhány szó, az egész nem tartott tovább félóránál.

Azután *mint Istenember* bevonul szívembe minden szentáldozáskor, kezdve az elsőtől a mindennapi szentmiséig.

Mansvetus, kezelhető Jézus, kezemben hordozható. Ó, igen!

Vajjon minden jövetele hozsannát csendít fel bennem? Volt idő, mikor nem tudtam, ma azonban ismerem és tudom Isten ajándékát.

A szentmise liturgiája a *Hodie si vocem anti-fónával* kezdődik. „Ma ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket!”

Ó *hallgassam, hallgassam* a Mester szavát. „*Ha ismernéd* az Isten ajándékát, az Úr látogatásának értékét?” Nemcsak hogy ne keményítsem meg szívemet, de nyissam meg.

Jézus jön. Ha én is jönnék, minden esetben és egész lelkemmel, ez lenne szép álom. E két jövetel találkozási pontjánál buzog a szentség.

Olvasmány: Gloria laus...

HÉTFŐ

Corpus dedi percutientibus

Jézus és *testi* szenvedései a Passio alatt.

Ostorozás. Mgr. Gay beszélte, hogy egy hit-térítő, akit húsz vesszőütésre ítélték, a tizedik ütés-nél oly fájdalmat érzett, mely emberileg nem volt többé elviselhető. Kegyelmet adtak volna neki hite-hagyás árán. Ekkor érezve gyengeségét, Istenhez fohászkodott. Az Úr meghallgatta, és oly belső gyö-nyörűség borította el, hogy mondhatni, nem is érezte az utolsó tíz ütet.

Mérjem meg ezután Krisztus borzalmas kínjait.

Tőviskoronázás. Milyen kínos már maga a fej-fájás! Mikor Folignói Szent Angela elragadtatásában látta Krisztus kínját, melyet a tövis szúrása okozott, elájult a kínzó fájdalom átérzésének hatása alatt.

Keresztrefeszítés. Egy nő találta fel, Semiramis, Asszíria királynője, és Cicero „*crudelissimum, te-rrimumque supplicium*”-nak nevezi, a legvéreng-zőbb és legborzalmasabb kínzásnak. Az áldozat ál-talában nem a vérveszteségtől, hanem a szomjúság kínjától halt meg (Sitió!), vagy még gyakrabban az agyvérzéstől, amit a karok erős kifeszítése okozott.

Szegény, szegény isteni Udvözítő!
Halljam e szót: „Ezt a vércseppet éretted ontottam.” (Pascal.)

Érettem.

Olvasmány: Stabat első versszaka.

KEDD

Immolatus est Christus

A turini szent lepel legújabb tanulmányozása csak megerősíti a szentek legmegrendítőbb látomásait. Jézus szóról-szóra nem más, mint „élő seb, melyet nem kötöztek be és nem gondoztak”.

Agnus Dei-kor gondoljak erre. Itt van ez az isteni test, amely akkor ily szörnyű állapotban volt. Nem kíván ez tőlem bizonyos *tőrekvést*, hogy hozzá hasonló legyek?

Melyek az én *szándékos önmegtagadásaim*? A Szentlélek a lelkeket gyakran messze hajtotta ezen az úton. Minden időben voltak nagy bűnbánók, vezeklő, engesztelő lelkek; nem hiányozhatnak a pap-ság sorában sem. A pap mondhatni hivatásból, állapotból az áldozati Báránynak és feláldoztatásának részét képezi, melyet állandóan megújít.

Csak hogy ez a szövetség, ez a részesedés *nemcsak belső*, szertartásos, hanem erkölcsi, amely egészen a *követésig*, a *hasonlóságig* megy.

Használjam fel nagylelkűen legalább mindazon önmegtagadásokat, melyek a sok munkából, a betegségből, a belső megpróbáltatásokból, az anyagi források hiányából, a szegénységből adódnak... A helyett, hogy miattuk keseregnék, dicsekedjem velük. Ezek Mesterem *sebhelyeit* ütik rám. A pap élete rendes körülmények között szenvedő. „Fiam, ha az Úr szolgálatára járulsz, készítsd elő lelkedet a megpróbáltatásra!” (Eccli. 2, 1.) Semmi más nem

szoktat minket a Gondviselés keresztjéhez, mint a szándékos önsanyargatás.

Amit Perreyve abbé a zavaros időkben írt, alkalmazható mindenrendű megpróbáltatásra: „Az a test, mely hozzászokott, hogy keményen bánanak vele, és szenved Jézus iránt való szeretetből, amely ismeri az önsanyargatás ostorát, kevésbbé csodálkozik, ha a csendőrök elfogják, és suhancok hajtják az utcán. Az kevésbbé kapható a csüggedésre és arra, hogy lelkét nagy nyugtalanságba döntse.”

„Minden fájdalom mihelyt keresztény, már *termékeny*.” (Mgr. Gay.)

„A türelmesen elviselt szenvedések láncából alkotja az Úr a *jegygyűrűt*, mellyel eljegyez bennünket.” (Mgr. Ullathorne.)

„A szeretet csak a *mindennek feláldozásában* nyugszik meg. Az, aki nem tud egy kicsit erősen szenvedni lelkében, nem tapasztalja az *Isten biztos jelenlétét*.” (Jézusról nev. Mária anyja a Paray-le-Monial-i Kármel alapítója.)

„Aki nem áldoz fel *semmit* sem, nem szeret. Aki keveset áldoz, keveset szeret. Aki *mindent* feláldoz, teljesen szeret.” (P. Monier-Vinard.)

Olvasmány: Stabat második versszaka.

SZERDA

Mária a Passió alatt

„Mária szenvedésében volt egy időszak, amely különösképen rettenetes lehetett, és ez a várakozás ideje Fiának bevádoltatása és elítéltetése között. Ez a várakozás 11 óra hosszat tartott. Pénteken éjjeltől két óráig Annástól Kaifásig vitték, hat óra körül Pilátushoz, hét órakor Heródeshez, nyolc órától tíz óráig kigúnyolták, megostorozták, tövissel koronázták és halálra ítélték.

A Szent Szűz *tudta*, hogy Jézusnak el kell pusztulnia. Ő bele is egyezett a halálba, sőt feláldozta volna saját kezével, mondja Szent Antonus, ha a világ üdve ezt kívánta volna. De ő nem lett volna ezáltal *kevésbé* anya. Minden erénye a *hősiesség* magasságában fénylett, ő megkapta a Szentlélek leg-tökéletesebb ajándékait, a szűzek legszentebbje volt, de nem volt istennő, nem volt Isten, nem vonhatta ki magát az *emberi teremtmény* adottságai alól és következőleg nem akadályozhatta meg, hogy a *várakozás gyötrelmei* ne kinozzák.

Egyébként is ugyanúgy tehet, mint Fia, ki bizonyos értelemben háttérbe szorította istenségét a kereszten, hogy jobban szenvedjen...

Nehéz elképzelni, hogy *milyenek lehettek a várakozás órái*.

Ő végigszenvedte minden fájdalmát... de különösen siratta az istengyilkos faj *romlottságát*, amelyből ő is származott, és amely átkos kereszt-ségképen azt kívánta, hogy az Udvözítő vére szálljon reá.

Végigszenvedve mindazt, amit csak el tudott szenvedni, remélnie kellett minden reménység el-lenére is, kérdeznie kellett magától rémes aggodalmában, hátha az utolsó pillanatban megkegyelmeznek a gonoszok Fiának, hátha Isten váratlan csodával viszi végbe a világ megváltását, az Ige kereszt-halál gyötrelmei nélkül? Bizonyára visszaemlékezett arra, hogy Ábrahám beleegyezése után megszabadult attól a borzalmas feladattól, hogy fiát megölje, és talán remélhette, hogy miként Izsák, az előkép, úgy Jézus is kiszabadul az utolsó pillanatban, és megmenekül a feláldoztatástól.

Mi ment végbe lelkében ezekben az órákban, amelyekről az evangélium hallgat? Mikor megtudta, hogy az Udvözítőt elfogták, — beszéli a karthauzi Ludolf — Magdolnával keresésére indult, és mióta

megtalálta, lépéseit követte és nem hagyta el többé.
(Huysmans: L'Oblat.)

Olvasmány: Stabat vége.

NAGYCSÜTÖRTÖK

A papok ünnepe

Mi lehet más, mint a papi rend *megalapításának ünnepe*?

Visszaemlékezem az egyes jelenetekre: az apostolok küldetése, hogy értesítsék a terem tulajdonosát és mindent előkészítsenek — Coenaculum grande, stratum — az asztal, a három kerevet elhelyezése, amelyeken fekvve helyezkedtek el, a fejük bal könyökükön pihent, míg jobb karjuk szabadon maradt az étkezésre; a jó Mester lelki hangulata, in finem dilexit eos, tanítványainak hangulata, a vacsora kezdete, a lábmosáshoz odahozott víz és tál — Jézus Péter, János, Jakab lábainál — szavai, különösen ezek: egy közöleték elárul engem", „amit cselekedni akarsz, cselekedd gyorsan!" — végezetül a nagy kinyilatkoztatás: „Ez az én testem . . . Ez az én vérem . . . hoc facite!"

Ó, szeretett Istenem! Én a te szolgád, áldozópapod! Mennyi mást választhattál volna helyettem! De nem, te engemet szemléltél ki!

Dollfuss Engelbert, Ausztria vértanú kancellárja pap akart lenni. 1912 elején úgy látta, hogy nem ez az ő hivatása. Nem az áldozattól való félelem, hanem a papi méltóság fönsége előtt való megrettenés tartotta vissza. Püspökének ezeket mondotta: „Nincs erőm, hogy pap legyek, nagyon nagy és szent dolog az. Meghalnék, ha mise alatt a kenyeret és a bort az Úr testévé és vérévé kellene átváltoztatni . . . Már a szentmise szolgálatánál is mintha megállna szívem, mikor az Úrfelmutatáshoz csengetek!"

És én? Én odaléptem az oltárhoz, és felvettem a rendeket, és bizonynyal jól tettem. De milyen pap vagyok?

Olvasmány: Az utolsó vacsora szentírási leírása

NAGYPÉNTEK

A kereszt

A mai antifóna a tegnapihoz ezeket fűzi: *mor-tem autem crucis.*

A kereszt! Nem tudjuk, hogy Jézust a földön szegezték-e a keresztre, vagy miután felállították a keresztet. Mindkét keresztrefeszítési mód használatos volt. A kín oly irtózatossá volt, hogy a felfeszített nem a vérvesztéstől, hanem agyláztól halt meg. Idézzem vissza minden részletét. Valóban *lássam* jó Mesteremet, amint a földről felemelve, szemben a néppel három óra hosszat engesztel és ajánlja magát. Mondjam neki, hogy szeretem, mennyire szeretem és mennyire kívánom, hogy szeres-
sék Őt...

Mondjam neki... félénken... de nagylelkűen... hogy a keresztet... ha akarja... elküldheti, úgy, ahogy neki tetszik... én elfogadom... az ő kegyelmével.

Ezentúl inkább keresztre feszítve akarok élni, mint „polgári jólétben”.

Nem vagyok-e olyan, mint az a kispap, aki római tanulmányideje alatt igyekezett bizonyos világiasság szellemet egybekapcsolni a papi életre való előkészülettel? Elöljárója, hogy „megtérítse”, távollétében felakasztotta szobája falára Labre Szent Benedek képét...: „Igen, Uram, ez az, *odáig* kell mennie!” Ez az eset döntő volt az ifjúra, Costa de Beauregardra, kiből a legbuzgóbb és legönmegtagadóbb papok egyike lett.

Keresztrefeszített Jézusom képe előttem van mindig. Nem tud bennem hasonló hatást kelteni? „Ez az, odáig kell mennem!”

Olvasmány: Vexilla Regis.

NAGYSZOMBAT

Consepulti cum Christo

A szertartások miatt bizonyosan nem lesz elég időm hosszabb elmélkedésre. Allítsam be magam a mai nap perspektívájába és gondoljak Szent Pál szavaira: „*Eltemettünk* tehát vele együtt a halálba a *keresztség* által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, éppúgy mi is éljünk *új életet*.” (Róm. 6, 4.)

Eudes Szent János így elmélkedik erről: „Ó Jézus, Uram és Istenem, imádlak mint vezéremet, kit követnem és utánoznom kell mindenben a *keresztségben* tett nyilvános és ünnepélyes hitvallásom szerint. Mert akkor megígértem, hogy hozzád mint vezéremhez ragaszkodom, neked adom és szentelem magam teljesen és mindenkorra benned maradok. Nagy, igen nagy ígéret és hitvallás ez, amely engem, mint keresztényt, nagy szentségre kötelez. Mert amikor megvallottam, hogy benned maradok és hozzád, *vezéremhez* kapcsolódok, tulajdonképpen megvallottam, hogy csak *egyed* alkotok *Veled*, miként a *tagok* egyet a *fővel*, megvallottam, hogy csak egy életünk, egy elménk, egy szívünk, egy lelkünk, egy akaratunk, egy gondolatunk, egy áhítatunk, egy szándékunk van. Ez a te életed, szellemed, alázatosságod, szereteted, tisztaságod, szegénységed, engedelmességed és minden más erényed megvallása, amelyek benned vannak. Egy szóval ez ugyanaz a megvallás, amelyet te tettél Atyádnak megtestesülésed pillanatában, és amelyet oly tökéletesen megvalósítottál egész földi éle-

ted alatt. Ez annak a megvallása, hogy az ember sohasem cselekszi a saját akaratát, hanem abban leli örömét, hogy mindenben Isten akaratát cselekszi és ezáltal az *áldozat* állapotában van, amelyet állandóan felajánl Isten tiszta dicsőségére."

Ha már mindezt megkívánja *keresztiségem*, mennyivel nagyobb címen követeli ezt *papságom*...

"Áldozat, amelyet állandóan felajánl Isten tiszta dicsőségére."

Olvasmány: Exultet.

HÚSVÉTVASÁRNAP

Jézus a halál ura

Szent Péter Joppében, a mai Jaffában visszaadta a jótékony özvegy *Tabitha* életét, miután térdreborulva kérte Isten segítségét. (Ap. csel. 9, 36.)

Szent Pál Troasban Isten nevében csodát művel és feltámasztja az ifjút, ki beszéde alatt leesett az ablakból. (9, 14.)

Az ószövetségben *Illés* próféta csak akkor támasztotta föl a szegény sareptai özvegy fiát, miután ez imát mondta: „Uram Istenem, térjen vissza, kérlek, e gyermek lelke testébe!” (Kir. III. k. 17, 21.)

Elizeus próféta is Sunamban, Naim közelében az élet Urának segítségül hívása után támasztott fel egy halottat.

Mindnyájan elismerik, hogy nincs egyenes hatalmuk a halál felett.

Jézus egyenesen parancsol a halálnak. Így szólt: „Ifjú, mondom neked, kelj fel!” „Lázár, jöjj ki a sírból!”

De Urunk még többet tett annál, hogy a halálnak parancsolt *másoknál*. Ő parancsolt a halálnak *önmagában* is, ő megvalósította azt a valószínűtlen dolgot, hogy önmagát feltámasztotta.

Mekkora erő nagypéntek legyőzöttjében! „Mester, jelt akarunk látni tőled az égben.” Ime a *jel*, és mennyire beszél.

„Atyám, eljött az óra, hogy Fiad megdicsőíttessék.”

„Nem kellett-e Krisztusnak szenvedni, és úgy bemenni dicsőségébe?”

Adjak hitelt a halál Urának. Fogadjam el az életet, és szemeim szegeződjenek az élet dicső végére. Oda, ahol a *Fő* van és ahová a tagok is nem-sokára kerülnek . . . „Még ma velem leszel a paradicsomban.”

Olvasmány: Mt. 27, 57-től végig; 28, 1—11.

HÚSVÉTHÉTFŐ

Az áldozat embere

Mi a pap?

A *buzgóság embere*. Kétségkívül. Egészen a hívek javáért van.

Kell, hogy róla is elmondják, miután hasznot merítettek a vele való kapcsolatból: „Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loquebatur in via?” *Mennyi lángolás* volt lelkünkben, mikor hozzánk beszélt — a szószékről, a hittanórán, látogatáskor — az úton?

Ő mindenekelőtt az *áldozat embere*. Felmutatja és feláldozza az Oltáriszentségben jelenlevő Urat, ez a művelete felülmúlja minden cselekedetét. Mások taníthatnak, lelkesíthetnek, buzdíthatnak, de csak a pap hozhatja le Krisztust az oltárra. Az a pecsét, amellyel meg vagyok jelölve, ez hoz velem kapcsolatba legkiváltképen és legfényesebben.

Ez a magasztos hivatal annyira bekebelezett engemet Jézus Krisztusba, hogy konzekrációkor Ő mondja ajkamról: „Hoc est enim corpus meum.”

Még a romlottság sem veheti el tőlem az áldozattal való kapcsolatot.

Átérzem-e eléggé, hogy nemcsak fölszentelt, hanem *fölszentelő* is vagyok, hogy az emmauszi estén Krisztustól művelt csodát megújítom minden nap a szentmisében?

Elhatározás. Imádkozom, hogy a hívek (híveim) lehető legnagyobb száma vegye magához húsvéti időben az Oltáriszentséget. Mindent megteszek, hogy minél több lélek fogadja el a meghívást az emmauszi lakomára.

Olvasmány: Lk. 24, 13—36.

KEDD

Őrizzük a békét

Urunk az utolsó vacsora utáni beszédében megígérte: „Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis.” Békémet hagyom nektek, békémet adom nektek, az enyémet, nem azt, amelyet a világ osztogat, hanem a szív békéjét, az Isten békéjét.

És mikor feltámadása után megjelenik, ezt a kívánságot intézi apostolaihoz: „Béke legyen veletek!”

Ez a béke kiváltképen a *húsvéti idő szelleme*. Törekedjem magamnak mindenképen megszerezni és megszilárdítani ezt a békét.

Micsoda béke van az Isten hiteles tanítványainál, a szenteknél!

„Ha hírül adnák neked, hogy társaságodat a pápa fel fogja oszlatni, mit csinálnál? — kérdezték Loyolai Szent Ignáctól. — „Negyedórát kérnék, hogy jól Isten akarátába helyezzem magamat.”

Szalézi Szent Ferenc fel akar menni a szószék-re, közben megtudja, hogy a Chambéry-i szenátus elrendelte, hogy vagyonát foglalják le. „Ime a jel, —

mondotta megindulás nélkül — amellyel Isten kívánja, hogy teljesen lelki legyek.”

Egy más alkalommal ugyancsak Annecyben nagybőjti szentbeszédet készül elmondani Lázár fel-támadásáról, mikor hírül viszik neki *atyja halálát*. Minden nyugtalanság nélkül felmegy a szószékre és csak beszédének végén hirdeti ki híveinek: „A szószékre menet értesültem, hogy atyám nincs többé... Kérlek benneteket, imádkozzatok lelke nyugalmáért, és ne vegyétek zokon, ha két-három napra távol leszek, hogy utolsó kötelességemet lerójam neki.” Csak ezután kezdett el zokogni.

Néha a világiak is példát adnak nekünk erre. *Castelnau* tábornok haditervet készít tisztjeivel, mikor értesítést kap, hogy harmadik fia elesett. Pillanatnyi csend támad, majd folytatja: „Uraim, dolgozzunk.”

Mikor *Mária Antoinette de Geuser* repülőtiszt testvérének halála hírét vette, levelet írt a Kármelnek, amely zokogással kezdődött és allelujával végződött.

Isten békéje.

Olvasmány: Lk. 24, 36—50.

SZERDA

Együttműködés

Urunk igénybevette mások segítségét. Péter halászatra megy és meghívja testvéreit: vado piscari. Mi veled megyünk.

„Munkánkából szeretetteljesen hagyni kell másoknak is, és ne akarjunk minden elnyerhető koronát csak magunknak, kedves felebarátunk örülni fog, ha egynéhányat kap belőlük. (Szal. Sz. Ferenc.)

Nagy művészet, ha másokat segítségünkre bírunk, ha nem akarunk mi egyedül mindent megtenni, ha a mű megindításába és kivitelébe másokat

is belevonunk. Sokan azok közül, akik irányítanak, elfojtják az alárendelteket. Csak számukra van hely. Kétségkívül, ha meg vagyunk bízva valamely mű, plébánia vezetésével, tudjuk viselni felelősségünket, tudjunk határozatot hozni és azt végrehajtani, de tudjuk *felhasználni alárendeltjeinket*: a plébános a káplánt, a káplán az egyesületi elnököt stb. Megtörténik néha, hogy a dolog kivitele másképen megy végbe, mint ahogy azt elképzeltem. Nem baj; minden vezérnek az a főfeladata, hogy katonáit előre-vezesse, hogy kihasználja alantasainak buzgóságát. Hány virágzó mű, melyet egy ember tart fenn, omlik össze, mikor az az ember meghal, vagy eltávozik, mert az illető egy dolgot elfelejtett: *nem gondoskodott utódról a segítők kiképzésével.*

Jól mondja Dom Hébrard: „Ne legyünk naív és lelkiismeretlenül büszke emberek, kik azt képzeljük, hogy mi magunk képesek vagyunk mindent megszervezni és fenntartani. Egy kis területen igen, de nagyon kis területen. Azonban mihelyt művünk kiterjed, legyünk okosak és tudjuk *magunkat helyettesíteni, adjunk munkatársainknak szabadságot* a mi tekintélyünk felügyelete alatt, mely legyen szelíd, és nem kicsinyes, sem féltékeny, sem fukar. Legyünk minden művünk mozgatója, motorja. Hozzunk be egységes irányítást, hogy ugyanazon szellem lelkesítsen mindenkit. És aztán gyakoroljuk azt az ismeretlen művészetet, hogy vonjunk be mozgalmunkba minden személyiséget, *minden jóakaratot*, mely körülvesz és csak azt várja, hogy szolgáljon.

Olvasmány: Ján. 21.

Ne érints engemet

Urunk ellenkezőleg szól hozzám: „*Érints engemet*, csak érints engemet... ameddig akarod, ameddig tudsz!”

„De ha érintesz, tedd *tisztelettel*, szeretettel, hittel és igaz áhitattal!

Hiszed, hogy az oltáron én vagyok? Tudod mindazt, amit ez a szó: „*Én*” jelent, ki neked adom magamat? Mennyi *tiszteletlenség* és gondatlanság! (A paramentumok tisztasága, a rubrikák pontos betartása, a taglejtések szent komolysága és természetessége, a szeretet heve.) *Érints engem*, de *jól*!

És amikor *áldoztatsz*, hiszel akkor? Látod tisztán, hogy az élő Istent fogod kezébe? A külsőségek áldozata vagy-e, vagy pedig a hit győzedelmese?

És amikor *kiteszed* az Oltáriszentséget, hideg és megszokott taglejtéseket végzel, vagy igazi szeretet és az a mélységes gondolat hatja át cselekvésedet, hogy az Életet tartod kezeidben?”

A vasárnapi evangéliumban hallani fogom, amint Krisztus Urunk Szent Tamás apostolhoz szól: „Tedd be ujjadat!” Mily különös! Magdolnának azt mondta: „Ne érints engemet!” Tamásnak: „Érints engemet!” E szót meg kell magamnak jegyezni.

A lelkeknek nemcsak a Krisztusra vonatkozó megfontolásokat, hanem *magát Krisztust* kell adnom. Hogyan adhatom Őt szentbeszédemben, ha *nem láttam*, *nem érintettem*, *nem tapintottam* sokszoros, imádkozó, hittel és szeretettel teljes elmélkedésemben?

„*Én Uram és én Istenem*” engedd, hogy tégedet jól *megfogjalak* és a híveknek *adjalak*!

Olvasmány: Ján. 20, 1—19.

A húsvéti gyóntatások idejében, amikor talán sokan nem járulnak a szentségekhez, néha elgondolom, hogy buzgóságom *terméketlen*, hogy semmire sem megyek.

Nehéz kísértés jöhet akkor. A helyett, hogy magamat hibáztatnám, *papi hivatalomra* fogom a hibát. A helyett, hogy azt mondanám magamnak: nem vagyok az imádság embere, nem úgy kezelem Isten igéjét, mint ami Istené, nem igyekszem szentül kiszolgáltatni a szentségeket — többé-kevésbé azt hiszem, hogy az Egyháztól rám bízott *eszközök*, legalább is az én esetemben, *hatástalanok*.

Ebből azt következtetem, hogy lehetetlen feladatot róttak rám, hogy hivatalom hatástalan, mégpedig nem az én *gyarlóságom miatt*, hanem az *Úr Jézus miatt*. Ezután már könnyű az esés. Ezután jön a kedvetlenség, a kishitűség az apostoli munka sikerében, a buzgóság gépiességgé válik, a szent tűz kialszik.

A külső talán még ép, de a *lélek nincs benne*. Az ember még hisz, de hite már ki van kezdve...

Fel hát! Először is hogyan tudod te azt, hogy buzgóságod *terméketlen*? A *helyeden* talán nem érsz el eredményt, de mit tudod te, hogy sikertelenség miatt való bánatod és szenvedésed nem érleli-e az üdvösség gyümölcseit *másutt*, szomszédságodban, vagy messze távol? Nemcsak azok eredmények, amelyek láthatók, hanem azok is eredmények, mégpedig sokkal nagyobbak, *amelyek nem láthatók*. És azután a helyett, hogy kételkednél Mesteredben, vagy hivatalodban, inkább vizsgálj meg *lelkedet*, *apostoli eljárásodat*! Imádkozol eleget, gyakorolsz elég önmegtagadást, buzgóságod bölcs, kitarító és alázatos? Itt van a baj és nem másutt.

Keljek fel, kössem be sebeimet!

Olvasmány: Mk. 16, 15—19.

Nagy szentség akkor is lehetséges, ha az ember nagy bűnös (volt).

Ezen evangéliumi asszony esete legszebben tudja kinyilatkoztatni nekünk, hogy milyen a mi jó Mesterünk Szíve!

Idézzem vissza a megtérés előtti Magdolnát, a semmirevaló leányt... Erat in civitate peccatrix. A nyilvánosan bűnös nő.

Megtérése a farizeus Simon ebédje alatt. „Sok megbocsáttatik neki, mert *nagyon szeretett.*” Ettől kezdve mekkora *kiváltságokkal* tünteti ki Urunk ezt a megtért bűnös nőt!

Azt kívánja, hogy a kereszt lábánál *három* teremtmény legyen jelen, három a másfél milliárd ember között. E három közül *kettő* büntelen: Mária és János. Megértem, én is képes lettem volna erre a választásra. És a harmadik *Magdolna*. Ezt én sohasem választottam volna ki. Sohasem jutottam volna arra a gondolatra, hogy az emberiség három választottja között a két megőrzött ártatlanság mellett a visszaszerzett ártatlanság foglaljon helyet. Urunk tudta, hogy nekünk, szegény bűnösöknek, szükségünk lesz a reménységre való biztatásra, bátorításra. Mily szép példa!

És feltámadása után melyik személyiséget méltatta arra az Úr Jézus, hogy neki *először megjelenjen?* Az egykori nyilvános bűnöst, Mária Magdolnát. Jézus Szívének figyelmes leereszkedése.

Bármilyen mélyre esnék, *sohasem csüggedjek el!*

Olvasmány: Ján. 20, 11—19.

FEHÉRVASÁRNP

Quasimodo

Fehérvasárnap vetették le a megkereszteltek a *fehér ruhát*, amelyet nagyszombatot követő éjszaktól, megkeresztelésüktől kezdve mint a kötelező tisztaság látható jelét hordozták. „Vedd e *fehér ruhát*, melyet *szeplőtelenül* viselj a mi Urunk Jézus Krisztus ítélőszéke előtt!”

Húsvét *nyolcada alatt* e keresztségi „*albában*” jelentek meg az egyházi szertartásokon. Ezáltal mélyen belevésődött lelkükbe a szent kötelesség, hogy *bűntelen életet* folytassanak. *Fehérvasárnaptól* kezdve újra felvették rendes ruhájukat, és abban jelentek meg a templomban.

Én nem nyolc napig, hanem mindennap hordom a fehér *albát*. Beszél-e hozzám ez a jelkép?

„Ti mindannyian, kik meg vagytok keresztelve, öltözzetek Jézus Krisztusba!” mondotta Szent Pál. És én, ki nemcsak meg vagyok keresztelve, hanem fel is vagyok *szentelve*, tehát két címen is *felöltöttem-e Jézus Krisztust*?

Papi ruhát viselek, de viselek-e *papi lelket* is magamban? Jól látható, hogy Jézus Krisztus szolgálja vagyok, de a valóságban is az vagyok-e? Elmélkedjem figyelmesen a napi *imádság felett*: „Mindenhátó Úr Isten! Engedd kérünk, hogy kegyelmeddel a húsvéti ünnepeket, melyeket befejeztünk, viseletünkben és életünkben megőrizzük.”

Olvasmány: Róm. 6, 1—12.

HÉTFŐ

Mintha Krisztus lennék

Hogy a „feltámasztott” élet igazi programját még inkább magamévá tegyem, íme a legjobb szabály, melyet alkalmazni lehet: Cselekedjek min-

denben úgy, *amint Jézus cselekedne, ha az én személyemmé változna.*

Tárgyilagosan és ontológikusan Krisztus folytatása vagyok, portio Christi — nem a *fizikai* Krisztusé, hanem a *misztikus* Krisztusé.

Mivel Krisztus élő folytatása vagyok, úgy kell *cselekednem*, mint Krisztus élő folytatása. Nemcsak kívülről, *külsőleg* kell Őt követnem és utánoznom, mint ahogy a festő kópiát csinál egy képről. Krisztus azt kívánja, hogy életét folytathassa bennem. *Benem* az énnék meg kell szűnnie, nem lehet többé más bennem, mint Ő, ami az ő lényege, vagyis az ő égő, egyetlen és lényeges akarata, hogy mindenben az Atya akaratát cselekedjem.

Imádkozni akarok... Ő, *Krisztus* miképen imádkozna? Ő így... kétségkívül... Nos, te is így imádkozzál! Ha nem így imádkozol, nem vagy még annyira „Krisztus”, amennyire kellene.

Dolgoznom kell. Apostoli munkát kell végeznem... Ő... Krisztus hogyan cselekedne? Így... tisztán látom... Ezután ne habozzál, hanem te is így cselekedjél!

Olvasmány: Gal. 2, 20.

KEDD

Alter Christus (I)

A) Istennel való kapcsolatom

Az Istennel való kapcsolatomban „másik Krisztusnak” lenni annyit jelent, hogy úgy kell viselkednem, ahogy Jézus viselkedett, *amikor* Atyjához imádkozott.

Tehát 1. *tisztelet*. *Külső* tisztelet. Hasonlítsam az ő viselkedését az enyémhez. Jézus Názáretben imádkozik, a Szentcsalád esti imája, elől Jézus gyékényen térdel, mögötte Mária és József, mind a kettő nézi a Gyermeket, és ugyanazon tisztelettel imád-

kozik, adorál. Jézus a pusztában imádkozik, az éjtszakákat Atyjával való társalgásban tölti el. Az utolsó vacsorán... a Getszemáni-kertben imádkozik... Az én testtartásom amikor breviáriumozom, térdhajtásom az oltárnál, imádságom a sekrestyében, szobámban.

Különösen *belső* tisztelet. Szent Ignác ajánlja, hogy ha egyedül vagyunk, a meditáció elején csókoljuk meg a földet, hogy e külső jellel föltétlen függőségünk, semmiségünk tudatára ébredjünk és legmélyebb imádatba merüljünk. „Én az vagyok, aki vagyok, te az vagy, aki nincs” — mondotta az Úr Sziénai Szent Katalinnak.

2. *Bizalmas szeretet*. Mint „másik Krisztus”, jogom van ugyanazzal a *fiúi odaadással* odafordulnom az Atyához, mint amellyel Jézus tette. Istennel való kapcsolatomban ne legyen semmiféle csináltság, mesterkélttség, szertartásosság, adminisztrációs viselkedés. Minden imádságos Istenhez-fordulásomat töltse meg a kenetesség, kedvesség, *bizalmasság*. Ha így kellene imádkozni minden kereszténynek, ki a keresztséggel másik Krisztussá lett, mennyivel inkább nekem, ki *kétszeresen* „másik Krisztus” vagyok a keresztség és papság által?

Olvasmány: I Kor. 12, 12—27.

SZERDA

Alter Christus (II)

B) Felebaráttal való kapcsolat

Úgy viselkedjem felebaráttal, mint ahogy Urunk viselkedne, *ha helyemben lenne*.

Milyen szeretetet, lemondást, elnézést és figyelmességet jelent ez?

Tartsak szemlét Jézus különböző „felebarátai” felett: *Anyja, József, ács-atyjának munkája, a szom-*

szédok, ellenségek, apostolok, Júdás, az áruló: „Barátom...” Kéfás: „Péter, szeretsz engemet?...”

Hasonlítsam össze az ő viselkedését és az én viselkedésemet.

Beszélt volna-e Ő úgy a ministránsokkal, az iskolásgyerekekkel, mint ahogy én tegnap beszéltem velük? Beszélt volna-e Ő úgy Mártával és Magdolnával, ahogyan szolgálómmal beszélek? Hogyan fogadta volna ezt a férfi- és azt a női látogatót? Tovább mondta volna-e ezt a pletykát és azt a rágalmat? Célzást tett volna-e erre a helytelen viselkedésre vagy arra a fonákásra?

Mi hiányzik belőlem, hogy Krisztushoz hasonlítsak, hogy Ő legyek? Ez *nem Krisztus* mása? Nem, ez *karikatúra!*

Olvasmány: Mt. 25, 40.

CSÜTÖRTÖK

Alter Christus (III)

C) Önmagammal való kapcsolat

Magammal szemben ugyanazon tisztelettel és testi elszakadással viselkedjem, mint amellyel *Urunk* viselkedett saját emberségével szemben.

Tisztelet. Úgy tekintsem magamat, mint Krisztus-töredéket. Azt szokták mondani: *angyali* tisztaság. Többet kell mondani. Az angyal nem elégséges mintakép. Föl kell emelkedni egészen az angyalok királyáig és vezéréig, magához *Jézus Krisztushoz.*

A papi méltóságról azt mondják: „Attingit fines divinitatis”, ez a méltóság az Isten határait érinti. Igen, csak hogy a méltósággal megfelelő erény párosuljon.

Tiszteljem magamban Krisztus tagját, miképpen templomban magát Krisztust tisztetem. A templomban az ő fizikai teste, énbennem misztikus testének tagja, de mindkét oldalon Krisztus van.

Elszakadás. Tiszteljem testemet és ugyanakkor vessem meg. Ha a keresztség által az istenség ereklyetartója, és ha mint ilyen Krisztus emberségének folytatását szolgálja — eredeténél fogva por és sár. Az ereklyetartóból ne csináljak ereklyét, a borítékból tartalmat, az ékszerdobozból gyöngyöt.

Mindenütt és mindenben, az *asztalnál*, az *ágyban*, a *munkában* és *pihenésben* „*másik Krisztushoz*” illő viselkedést tanúsítsak.

Olvasmány: I Kor. 6, 15—18.

PÉNTEK

Az élő Isten

Egy krónikás beszélt, hogy ismert egy cigány-asszonyt, aki egyszer az élő Istenről hallott beszélni. Az asszony semmit sem tudott, saját törzsének nyelvén kívül nem beszélt más nyelvet, de megértette e két szót: *élő Isten*, és behatolt annak a mélyébe: „Azonnal mindent elhagyott, gyermekét karjaiba vette, és elkezdett futni a világba mint egy örült és mindenütt kérdezte, hol az élő Isten?”

Ez a különös asszony a *lélek szimboluma*, amely miután sokáig *nem értette meg* az isteni valóságoknak az értékét, *egyik nap feltalálja*, megragadja és belehatol mindabba, *amit hitünk fölséges valósága magában rejt*. Eddig csak szavak, puszta képek, levegőverdesés, és semmi egyéb nem volt. Ezután minden megváltozott. Az előbb nem látott, most lát; az előbb nem értett, most ért; Isten csak öt betű volt, semmi több, amely alig fedte be ködös gondolatvilágát; ezután Isten *Valaki* — az egyetlen Valaki, az egyetlen szükséges, aki marad, míg minden egyéb elmúlik, aki él, míg minden más meghal, aki van, míg minden más semmiség.

Gondoljak a *szamariai asszonyra*, aki miután megismerte Krisztust, befut Sichembe és buzgóság-

től égve mindenkinek hírül adja az Üdvözítőt. Semmi sem tud ellenállni szavának és lángoló lelkesülésének.

Elmélkedésemben és adorációmban jussak minél közelebbi kapcsolatba az *élő Istennel*.

Olvasmány: Ján. 4, 28—31.

SZOMBAT

A tökéletesség épülete

Nem épül *egy nap alatt*.

„Ha Lajos Fülöp királynak a párizsi obeliszki felállítása alkalmával egy mesebeli óriása lett volna, egyszerűen meghagyta volna neki, hogy vegye kezébe a nehéz oszlopot és helyezze az arra odakészített talapzatra. De mivel ilyen óriás nem volt, mérnökhöz kellett fordulnia, aki a munkát nagyszámú munkás, ló és gép között osztotta meg. Mindezek hosszú ideig, fáradságosan és veszélynek kitelve dolgoztak, míg végül ugyanarra az eredményre jutottak, mint amire az óriás jutott volna egy kézmozdulattal.”

Ugyanez történik a *mi megszentelődésünkkel*. Kezdetben az ember telve képzelődéssel azt gondolja, hogy minden magától fog menni. Sajnos, az ábrándképet el kell vetni; ez *hosszú, nagyon hosszú* folyamat. Erényről erényre kell menni, bizonyos cselekedeteket sokszor kell megtenni, hogy képességet nyerjünk, és még azután is elveszthetjük azt, ha nem cselekszünk hűségesen. Nemcsak *munkafelosztás* van itt, hanem a *munka örökös újrafeldése*. De jó volna azt mondani: „Végre!” Csakhogy ez nem földi szó.

Tehát semmi *illúzió*, semmi *elcsüggedés*. Tudnom kell, hogy ez hosszú, hogy halálom előtt nem lehet

beérkezni, hogy folytonosan újra kell kezdeni, és sohasem tehetem karba a kezemet.

Kövessem a régi katedrálisok építőit. Ők éveket szántak az építkezésre és mindegyikük hozzájárult az ő kövével és munkájával. Ha tűz vagy vihar elpusztította munkájuk egy részét, újrakezdték ernyedetlenül.

Reims, Amiens, Soisson, Rouen, Köln... Az én lelkem, az én katedrálisom.

Olvasmány: 17. zsoltár.

HÚSVÉT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAP

Bonus pastor

Bossuet szerint a jó pásztor három munkát végez a bűnös megtérítésében, az elveszett bárány megszerzésében.

Keresi: „vadit ad illam, quae perierat.”

Addig keresi, *míg meg nem találja:* „donec inveniatur eam”.

És mikor megtalálta, *visszaviszi* vállain: „imponit in humeris gaudens”.

Valóban annyira szereti bárányait, hogy értük életét is kész volna odaadni.

Tehát három szó: keresi, megtalálja, viszi. Ime, röviden ez az én hivatásom.

Keresi. Induljak a keresésére, kerüljem a tétlenséget, a megszokottságot. Találékony lelkületűnek kell lennem, a régi dolgokat új formában kell bemutatnom. *Keressek, és ne elégedjek meg azzal, aki jön.* Sok pap elvesztette a *hódítás szellemét*. Megelégszik azzal, hogy megszokott juhait nem távoznak el. És azok, akik sohasem teszik be lábukat a templomba, akik csak messziről, nagyon messziről láthatók... nem tartoznak nyájamhoz éppen úgy, mint a többiek... jobban, mint a többiek?

Megtalálja. Fáradhatatlanul keressek. Mikor egy hegymászó elveszett a hegységben, hogy fáradoznak a mentőcsapatok! Amikor I. Albert belga király leesett egy magaslatról, egész éjjel keresték, míg rá nem bukkantak a holttestére.

Visszahozza. A jó Pásztornak mindig van egy bárány a vállán, a katakombákban ez a jele a hiteles képének. Egy ember a vállán bárány nélkül, akárki lehet, de mihelyt egy elveszett bárányt visz a vállán, e nehéz terhéről kétségkívül fel lehet ismerni a jó Pásztort.

Olvasmány: 23. zsoltár.

HÉTFŐ

Oves meas

Néhanapján a világ oly csúnyának, a lelkek oly közönségeseknek tűnnek fel, hogy karjaim leesnek, elmegy a kedvem. Mire jó ez a sok vesződés? Ezért, ami oly keveset ér?

Gondoljak vissza: 1. *Magam is* igen közönséges vagyok néha. Miért hányjam ezt másoknak a szemére, mikor nekem annyi okom van, hogy ne legyek ilyen, és mégis oly könnyen megengedem ezt magamnak.

2. Ha a lelkek tökéletesek lennének, nem igen lenne szükségük az én közbelépésemre. Nem azért megyek hozzájuk, mert vonzóak, hanem éppen azért, mert nem azok, és *azokká kell lenniök* Isten előtt. Minél szennyesebbek és alacsonyabbak, minél közönségesebbek, annál inkább kell hozzájuk men-nem és raituk segítenem.

3. Gondoljak arra, hogy *Isten Igéje nem habozott hozzánk* jönni. És mik voltunk mi, mik vagyunk neki? Micsoda undor foghatta volna el a *mi silány-ságunk*, semmiségünk, otrombaságunk láttára. De nem! Ő nem borzadt meg ettől az ízléstelen és mo-

dortalan semmiségtől. Ó, *de undorodom a világtól!* Ó, a Mester nem undorodott tőle. Semmi kedvem sincs megtéríteni és megszentelni a gondjaimra bízott juhokat! És Ó, az én Uram elkedvetlenedett? *Micsoda példa számomra!*

Menjek a lelkekhez *ugyanazzal a szeretettel, ugyanazzal az optimista munkakedvvel, mint a lelkek Udvözítője.* Nem érdemlik meg azt, hogy velük törődjem, hogy érettük fáradozzam, mikor az *Isten Fia* fáradozott érettük?

Olvasmány: Róm. 9, 3.

KEDD

A jóság

P. Fáber írja: „A jóság több bűnöst térített meg, mint a tudomány, az ékesszólás, az oktatás, és e három dolog soha senkit sem térített meg a nélkül, hogy a jóság nem szerepelt volna.”

Mint a jó Isten szolgálja, kell, hogy jó legyek, jó a bűnösökhöz, jó a hűekhez, jó a gyermekekhez, jó azokhoz, akik plébániámban nem törődnek velem, vagy egyenesen gyűlölnék és megvetnek, jó minden órában és minden percben, amikor fáradt leszek, amikor zavarni fognak, amikor el leszek foglalva és jönnek elfecsérelni az időmet, amikor sürgős ügyem lesz, és eljönnek, hogy időt veszítsék; legyek jó kiváltképen, amikor szigorúnak kell lennem, és szelidítssem meg kemény tanácsomat és intelmemet *modorom kellemességével*, arcom szelíd mosolyával. Legyek jó fáradhatatlanul.

Szalézi Szent Ferenc mondotta, hogy, ha jók akarunk lenni igazságos mértékben, úgy, amint kell, akkor *nagyon jóknak* kellene lennünk. Tekintsem ebben az értelemben az Urunkról mondott következő szavakat: „*Nimia caritate, qua dilexit nos*” és gyakoroljam én is ugyanezt.

Vianney Szent Jánosnak egyik híve mondotta ezt a kedves megállapítást: „Kell, hogy a jó Isten jó legyen, mert már a plébános úr olyan jó.”

Cselekedjem úgy, hogy jóságom másokat Isten jóságának gondolatára ébresszen.

Olvasmány: Lk. 18, 2.

SZERDA

Isten jósága

Thérèse Couderc anya, a Coenaculum-kongregáció alapítója egyik nap hálaadása alatt észrevette, hogy minden tárgyon, mely körülvette, aranybetűkkel e szó állott: *jóság*.

Gondolunk-e arra, hogy minden, még a legkisebb dolog is, amely használatunkat képezi, eredetének márkáját hordozza: *Isten jósága?*

Van-e eléggé teljes tudomásunk arról, hogy minden teremtmény, mely körülvesz bennünket és használatunkra van, a Gondviseléstől jön? Ha lenne, akkor nem lennénk olyan fukarok a hálaadásban.

Ismerjük el az Isten jóságát.

Szent Ignác lelkigyakorlatainak végén kontemplációt végeztet, és abban végigvezet a teremtmények létráján, amely Istenhez és az ő szeretetéhez visz. Ajánlja, hogy tekintsem, mint van Isten *jelen* minden ajándékban, a természet, a kegyelem és a dicsőség ajándékaiban, melyeket kaptam, mint *dolgozik* Isten mindabban, ami használatomra van.

Gyakoroljam magam ebben az állandó *hit-cselekményben*, a *szeretet* ezen szellemében. Ne kövessem azt a második gyermekébe esett embert, aki valahányszor meglátta feleségét, a kezét nyújtotta neki, de nem azért, hogy szeretettel körülvégye, hanem, hogy vele, kit nem ismert föl, mint egy gyermek játsszon.

Megérteni, megköszönni és élvezni. Az ajándékból emelkedjem az *ajándékozóhoz*. Semmi az esztelentől vagy lelkiismeretlentől. *Isten, Isten, Isten jósága.*

Olvasmány: Ján. 3, 16—19.

CSÜTÖRTÖK

Rangsorozat a buzgóságban

A papi hivatásnak három nagy cselekménye van: az imádság, az igehirdetés és a szentségek kiszolgáltatása. Az apostolok a három funkció között kifejezetten az első kettőt tartották fenn maguknak. „Nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus.” (Ap. csel. 6, 4.) Ez bizonyára azért volt, mert ezeket tartották a legfontosabbaknak. *Először az imádság*, a fohászkodás Isten lábainál, ki megtermékenyíti a szolgálatot a lelkeknél, *azután a prédikáció*, mely előhozza a hitet — fides ex auditu — és előkészít a szentségek felvételére.

A *szentségek kiszolgáltatását* az apostolok szívesen engedték át a buzgó diákonusoknak, bizonynyal nem azért, mert ez nem lett volna szemükben szent cselekedet, hanem mert az imádságot és igehirdetést sokkal fontosabbnak tartották: az imádság felgyullasztja az igehirdetés vágyát a papban, az igehirdetés gyümölcse a hit szerint való élet a hallgatókban.

Vigyázzak és *tartsam be én is ezt a rangfokozatot* papi működésemben; ne gondoljam azt, hogy papnak lenni egyes-egyedül vagy legfőképen azt jelenti, hogy az istentiszteletet végezzem, keresztek, feloldozzak, az utolsó kenetet kiszolgáltatásam. Ez is kell, de mindenekelőtt legyek az imádság és szentbeszéd embere.

Tehát, példának okáért végezzem el reggeli el-

mélkedésemet, mégpedig, ha csak lehet, a gyóntatás előtt. Ha elmélkedésem alatt gyóntatok, mondhatom, hogy a szent törvényszék előtt hallgattam a bűnbánókat, de nem mondhatom, hogy imádkoztam. Pedig a bűnbánók szempontjából is fontos, hogy az imádság embere legyek, mert ha az ex opere operato cselekmény mögött nincs az operans, a cselekvő imádsága, könnyen előfordulhat, hogy a lelkivezetésben csupán üres szavakat mondok.

Azután gondosan készüljek szentbeszédemre és nem akadémiai székfoglalóra, tehát az előkészület alatt mélyedjek be az igazságba, tegyem azt személyes kutatás, elmélkedés és imádság tárgyává. Vigyem be a lelkemet és „az isteni erények” teljét minden szómba. Ezt nem lehet elérni a sebtében elkészített vagy kézikönyvből kiszedett prédikációval.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 51.

PÉNTEK

Szeressem időmet

„Senki sem képes megváltoztatni a lelkeket, — ha mégúgy óhajtaná is — amíg meg nem szereti őket úgy, amint vannak.” (Sertillanges.)

A világ tele van mogorva, duzzogó, elégedetlen, pesszimista emberekkel.

Senki sem mondja, hogy minden jól megy. De miért kiáltsuk mindig, hogy minden rosszul megy?

Szeressük kortársunkban először mindazt, *ami benne szeretetreméltó*, és azután igyekezzünk megjavítani őt abban, ami benne kevésbé kívánatos.

De Tourville abbé mondotta nagyon helyesen: „*Alkalmazkodjunk* korunk szükségleteihez, de nem azért, hogy hibáit felvegyük, hanem hogy a lelkeket *felemeljük*.”

Egyesek nem tudnak mást tenni, mint kritizálni, mindig kritizálni, csak kritizálni és mindenekelőtt kritizálni. „Valamikor minden milyen jól ment, manapság semmi sem megy.”

A sopánkodás nem használ semmit. A mult halott. Használjuk ki *a jelent*. Csak ez tartozik hozzánk. Ezt aknázzuk ki és alakítsuk át.

De Tourville mondja még igen bölcsen: „Micsoda működési tér van nyitva a vallásos buzgóság előtt, amely igen gyakran időzik a mult műveinél Munkára fell... Késedelemben vagyunk... Az emberek éheznek és szomjazzák mindenütt a *valóban korszerű* vallásos akciót.”

Sokan vagyunk apostolok, de nincs, vagy legalább is nagyon kevés az apostolság megszervezője. Ne vessük meg az apostolkodás *régi módszereit*. Értéküket nem a régiségük adja, hanem belső termékenységük. Lássam, mit kell megőrizni, átalakítani, elhagyni és helyettesíteni. A háborút mindig korszerű fegyverekkel szokták viselni.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 12.

SZOMBAT

Irányítsam időmet

„Ne nézzétek a legyőzöttek megadásával, hogy alakul át a ti századotok! *Szálljatok fel bátran a vonatra és vezessétek a mozdonyt!*” (Albert de Mun.)

De Mun a világiakhoz intézte e szavakat. Mi papok magunkra is alkalmazhatjuk. Annyi bizonyos, hogy mi mindenekelőtt az örök élet szolgálatában vagyunk, de az örök élet tanításait *meghatározott időben* kell adni. Nem a XVIII. század vagy a középkor embereit kell megtérítenünk és a hitben megtartanunk, hanem a XX. század embereit, akiket a XX. század problémái foglalkoztatnak.

Mily kár, ha hozzájuk megyünk és nincs képességünk, hogy őket megértsük, nem ismerjük az őket érdeklő kérdéseket és nem ismertetjük meg őket a korszerű problémáknak az Egyház által ajánlott megoldásával.

Egyes papok a *hagyományok* (nem a szent hagyományok) *túlzott kedvelésével* nehezen tudják megérteni a *jelen kor* fiziognómiáját és túlságosan a múlt képében ismerik meg azt. Nagy számban vannak azok, akik rosszul valósítják meg azt, amit a jövő méhében rejt, és mindig elvesztik szemük előtt a „mai” nap követelményeit.

Nincs itt szó sznobizmusról, excentrikus újdonságkeresésről, hanem *bölcs tisztánlátásról*, a *korszerűség* megérzéséről, nincs szó modernizmusról, hanem *modernségről*. Az örökkévaló nem öreg, nem elavult, hanem *mindig ifjú*. Az a kiváló apostol, aki megérti korának lelkét, és minden időben azt a tanítást és segítséget nyújtja, amit korának embere vár és követel tőle.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 14.

HÚSVÉT UTÁNI HARMADIK VASÁRNASZOMBOR

Tisztítsuk meg magunkat minden szennytől

Mindaz, aki Istenhez közeledik, legyen tiszta. Mekkora szigorúsággal írta elő Mózes törvénye, hogy az istentiszteletre szolgáló tárgyak és szent helyek tisztán tartassanak. A szentek Szentje nem tűrhet meg mást, mint tisztaságot. „Ez a hely Istentől készült, felbecsülhetetlen titok, mentes minden szennytől.” (A templomszentelési mise graduáléja.) Mikor misézem, nemcsak külsőleg *közeledem* Istenhez, amint azt egy teremtmény sem merte álmodni és cselekedni, hanem *titokzatos és benső érintkezésbe lépek Istennel*, hogy a legnagyobb titkot mű-

veljem: az Isten Fia megtestesülésének, születésének, keresztdozatának és halálának megújítását.

Mekkora tisztaságot követel ez a titok... teljes énemnek tisztaságát.

Érzékeim tisztaságát. Ezek a szemek látják Öt, akinek arca elragadtatja az angyalokat, aki maga a fény. Minél tisztábbak, annál mélyebben merülnek abba a tüneményes szépségbe és ragyogásba, amelyet a szent színek alig tudnak elrejteni a szív tisztán látó szemei előtt. Ezek a kezek azt a Jézust fogják, akit Mária rendkívüli tisztelettel érintett... Ezek az *ajkak* kiejtik azokat a leghatalmasabb szavakat, amelyeket az emberi ajkak csak kiejthetnek... És *elmém*? Követi az isteni Bölcseséget legmerészebb és legmélységesebb művében. És *emlékezetem*? Megtelik Mesterem mérhetetlen szeretetének és szenvedésének emlékeivel. És *szívem*? Ne beszéljünk róla. Neki, mint Mária szívének, lángoló vágyával és szeretetével már oda kellene vonzania az Üdvözítőt, mielőtt a konszekráló szavakkal lehozza az oltárra.

Ime az eszménykép. Nincs messze tőle a valóság? Megőrzöm-e *szemeimet* a világiás, frivol, tisztátalan képektől? És *kezeim*? Munkára és imádságos mozdulatokra szokott kezeim nem ismerik-e a többé-kevésbé veszedelmes és könnyelmű érintéseket? És *ajkaim*? Csak a szeretet, jóság, mérséklet és bölcsesség szavait ejtik-e ki? És *elmém*? Egyedül Istennel foglalkozik-e, az ő dicsőségével, Szívének szenvedéseivel, lelkem iránt való szeretetével és akaratával? És *szívem*? Telve van-e vele, azzal a vágygal, hogy magamat vele együtt felajánljam a világ üdvéért? Feléje nyujtom-e szívemet, mint Veronika fehér kendőjét, hogy belenyomja véres arcát?

Olvasmány: II Kor. 7, 1; Krisztus követése I. k. 6.

Apostolkodás a gyermekek körében

Hasznos meggondolásokat nyújt az elmélkedésre az a párbeszéd, amelyet az egész fiatal Don Bosco Szent János folytatott édesanyjával.

Don Bosco felemlíti édesanyjának, hogy a legtöbb pap milyen hidegen kezeli a *gyermekeket*, akikkel az utcán találkozik.

„Ha én pap lennék, nem így cselekednék. Én hozzájuk közelednék, magam köré gyűjteném őket, megszerettetném magamat velük, én is szeretném őket, és szavaimmal, jótanácsaimmal lelkük üdvösségén dolgoznék. Így cselekedett Don Calosso (a kitűnő öreg pap, ki nyugdíjban volt és őt latinra tanította) . . . Mibe kerülne egy jó szó, egy pillantás, amit egy kisgyermeknek adnánk az utcán?

— Mit kívánnál, hogy mondjanak neked?

— Valamit, ami *jót tesz szívemnek*.

— De nekik annyit kell dolgozniuk a gyóntatószékben, a szószéken, a betegek mellett.

— Igaz, de nem tartozunk mi a nyájhoz, nem vagyunk mi a nyáj báránykái?

— Te azt akarnád, hogy *veled elvesztegessék az időt?*

— Jézus elvesztegette-e az időt a gyermekekkel, amikor az apostolok tiltakozása ellenére maga köré gyűjtötte őket? Ha én pap leszek, sohasem lesz ez így. Sohasem fogják látni a gyermekek, hogy én komolyan és tőlük bizonyos távolságban fogok menni. Én fogok hozzájuk mindig először szólni.

Különös gonddal végezzem a *hitoktatást*.

Olvasmány: Mt. 19, 13—16; Lk. 18, 15—18.

Ha jónak kellennem — mint Urunk — azokkal a gyermekekkel, akikkel véletlenül találkozom az utcán, mennyivel inkább kell jónak és gondosnak lennem az én *iskolásgyermekeimmel*, kiknek a *természetfeletti* javakat adom.

Mgr. de la Motte, amiensi püspök mondotta, hogy nem adná meg a feloldozást annak a papnak, aki nem szokott legalább egy órát szentelni a hitoktatásra való *előkészületre*. Mgr. Dupanloup említi róla a következő esetet: Egyik napon igen jámbor pappal találkozott, aki gyermekneveléssel foglalkozó kongregációnak volt a tagja. Valamilyen okból kölcsönkérte tőle breviáriumát, és nem kis csodálkozására egy papírlapot talált benne, amelyen két vagy három oszlopban vagy *nyolcvan-száz* név volt.

— Mit jelent ez a névsor, kedves barátom?

— Ez azoknak a gyermekeknek a névsora, akiket *első szentáldozásra* előkészítettem. Mindíg a breviáriumomban hordom, és mindennap kiejtem ezeket a neveket Isten előtt, mielőtt az oltárhoz mennék.”

Nincs itt arról szó, hogy ezt a gyakorlatot ajánljuk, de ennek a *szellemét* igenis ajánljuk. *Imádkozom-e* néha azokért a gyermekekért, akik kezem alatt vannak? Gondot fordítok-e arra, hogy vasárnap minden gyermek ott legyen a szentmisén, és akik nincsenek ott, azokat, illetve szülőiket megkeresem és odavezetem? Lelkiismeretesen figyelem-e, hogy ki maradt *távvol*?

Később is, életútjukon igyekszem-e őket kísérni és támogatni?

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 3.

Hányszor hallja az ember a hívek kijelentését — a Siloe-patak béna emberének szavait — *Hominem non habeo, nincs senkim.*

Nem beszélünk itt bűnösökről, hanem nagylelkű hívekről, akiknek, hogy Istenhez emelkedjenek, szükségük van bölcs, okos, eleven és fokozatos *lelkivezetésre*, és akik a gyóntatószék papjában csak a *fölordozót* találják. Szükséges, hogy a pap, az *ő papjuk* otthonos legyen a lelki kérdésekben, és a nélkül, hogy szükségszerűleg az aszkétika és misztika mestere lenne, legyen legalább *elégséges képessége*, hogy azokat a lelkeket, kiknek az Úr kissé rendkívüli felemelkedést tartogat, megfelelően tudja vezetni az Isten útjain.

Vannak, akik azt mondják: Az én plébániámon, az én falum mélyén nincsenek ilyen különös esetek.

Honnét tudják ezek azt? A lélek mindenütt lélek és a Szentlélek nem kötötte le magának csupán a nagyvárosban vagy a híres lelkivezetők közelében levő lelkeket, hogy nekik különös kegyelmet adjon. Ő működhetik a legkisebb helyen, a legeldugottabb faluban is, ahol lakhatnak a világ szemében egyszerű, de Isten előtt igen nagy lelkek. Hányan vergődnek közülük aggályok között és tengődnek, sínylődnek magukcsinálta kényszermetódusokban, mivel *hiányzik* a szükséges lelki vezető *segítsége*, bölcs tanácsa. Másutt megvan a lelkivezetés, de *hiányzik a megértés*, a finomság, a diszkrécio a lelkek kezelésében, önkényesen lépnek fel, valósággal leigázzák azt a lelket és nem engedik, hogy a Szentlélek szabadon dolgozzék benne. Hol az igazság? Ne mondjuk azt: A Szentlélek mindenkor vezeti őket, nekem nem kell beavatkoznom. Nem úgy van. *Segítségére kell menni* a léleknek, hogy lássa a Szentlélek irányítását és

azt kövesse. — De viszont *nem is helyettesíthetem* a Szentlelket és nem irányíthatok csak én mindenen keresztül.

Okosság, alázatosság, a lelkek megkülönböztetése.

Olvasmány: Ján. 5, 7.

CSÜTÖRTÖK

Lelkivezetés (II)

A pap lelkivezető. Ez egyik feladata, amely nem kevésbé fontos. Hinnünk kell, hogy az Egyházban a hívek *minősége* sokkal fontosabb, mint a száma. Az arsi plébános nem végezte-e kétszáz kevésbé szent és buzgó pap feladatát? Egy Elisabeth Leseur nem ér-e többet Isten előtt, mint ezer közepeszerű keresztény, vagy csak névleg keresztény? Isten, ki mindent helyesen kormányoz, rendszerint *közvetítők* igénybevételével éri el célját és ezért a lelkek rendes körülmények között csakis a lelkivezetés által jutnak a szentség fokára, belső szépségük teljes kibontakozásához. Mi a lelkivezető szerepe? Ő a *Szentlélek eszköze*, akaratának, kívánságának, buzdításainak közvetítője. Ezért küldetése igen nagy, isteni, de ugyanakkor nagyon szerény.

Igen *nagy*. Az isteni bölcsesség, igazság és szeretet örök gondolatait és terveit tartozik teljes hatalommal közölni, elfogadtatni és megvalósuláshoz vezetni. Igen *magas* ez a feladat. A birodalmak minden hatalmas mozgalma nem ér fel Isten szemei előtt egyetlen lélek erényének növekedésével, megszentelődésével. Bossuet egyik halotti beszédében mondja, hogy Isten képes megengedni, hogy egy királyság rombadőljön azért, hogy egy szent támadjon. Semmi sem hasonlítható nagyságban és komolyságban a lélek isteni munkájához, amelyet a lelkivezető van hivatva őrizni és irányítani.

Úgyanakkor *szerényen* háttérbe vonult szerep. A lelkivezetőnek minden tudománya, hogy tudjon *eltűnni* Az előtt, akit képvisel, hogy ő kisebbedjen és Az növekedjen, hogy ne pótolja az isteni meglátásokat az ő meglátásaival. Ez a Szentléleknek alávetett lelket követel, amely hozzászókkott ahhoz, hogy az ő sugallatait kikémlelje és tanulékonyan kövesse. A lelkivezető mindenekelőtt tiszteletben tartja az isteni működést és a lelkek szabadságát. Visszaélni bizalmukkal, féltékenységükkel, habozásukkal és a *saját útján* vezetni őket, ez borzalommal töltené el őt. És mégis milyen gyakran megtörténik ez...

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 17.

PÉNTEK

Lelkivezetés (III)

A lelkivezetés legyen *klasszikus, világos, határozott és ugyanakkor szelíd*.

Klasszikus. Csakis igen *tiszta* és biztos *forrásokból* tápláljuk a lelket. Alapozzuk meg benne elsősorban a szívtisztaságot, a bűntől való irtózást, gyengeségeinek tudatát és a vágyat, hogy azoktól megszabaduljon. Azután adjuk neki *Jézus Krisztust*, az evangélium igazi Mesterét, a boldogságok, a Mi-atyánk, a Jákob kútjának, az utolsó vacsora beszédjének, a Kálváriának Krisztusát... Jézust, ki egész szívet kíván és cserébe önmagát ígéri. A követelőző és mégis oly könnyen megelégedett Jézust. Az oly határozott és oly gyengéd, az isteni és emberi Jézust. Adjuk meg a léleknek a *dogmát*. Becsülje mindennél többre az egyszerű hit, remény és szeretet életét, állapotbeli kötelességét, a közönséges és elrejtett utat. Vagyis a lelkivezető ne akarjon *önmagától* a misztikus utakra ösztönözni. Mindazonáltal ha látja, hogy a misztikus élet kegyelmei sar-

jadoznak, ne fojtsa el azokat. Ilyen esetben meg kell kétszerezni bölcsességét, természetfölöttiségét, hogy segítse a lelket az Isten akaratának teljesítésében. Ilyenkor nem kell a lelket arra kényszeríteni, hogy továbbra is végezze azokat az imagyakorlatokat, amelyeket talán már többé nem végezhet, és fokozottabb vigyázattal őrködjék a felett, hogy az alaperényeket, így az alázatosságot és engedelmességet gyakorolja.

Világos vezetés. Semmi bizonytalanság, semmi „körülbelül”. Világos megoldásokat várnak tőlünk. Imádkozzunk, azután nyíltan beszéljünk. Ez föl-tételezi a természetfölötti világ, a pszichológia ismeretét, a biztos ítéletet, a tapintatot és különösen a felülről jövő világosságot.

Határozott és szelíd vezetés. Amikor a lélek elé tűztünk egy cselekvési tárgyat, tartsunk ki a mellett. Figyeljük, hogy milyen gondot fordít a lélek annak a megtevésére. Ha egy gyenge pontot felfedeztünk, amely súlyos hibákat vonhatna maga után, vagy csak megbontaná a békét, megállítaná a lendületet, könyörtelen harcot indítsunk ellene. Térjünk erre vissza minden irányításnál: mi van ezzel a megszokott hibával? ... Megvan-e még ez az alkalom? ... Mi van ezzel az ellenszenvvel? ... Mit tettünk ebben az irányban? Természetesen az olyan lelket, amely nyughatatlan és semmit sem akar komolyan venni, kioktatjuk, hogy *a pap ideje sokkal értékesebb, semhogy eredménytelen időtöltésre pazarolja.*

Mindazonáltal legyen a vezetés *jóságos*. Senkit se törjünk össze, se ne sértsünk meg. Hány lélek sértődött meg és maradt elzárva hosszú időn át a gyóntató igen rövid, nyers vagy közönséges szava miatt. Milyen voltam eddig mint lelkivezető? Kettős a veszély: vagy *nem tulajdonítok elég fontosságot* a lelkivezetésnek, vagy ellenkezőleg, *túlságos sok időt veszteks el benne.*

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 11.

Lelkivezetés (IV)

A lelkivezető másik tulajdonsága: az *emlékezet*. Fontos. Semmi sem hatja meg jobban a lelket, mint ha *személyes* direktívát adunk neki. Beszéljünk vele ügyeiről, mutassunk iránta érdeklődést, beszéljünk diszkréten környezetéről, munkáiról.

Fokozatos előrehaladás.

„Mily szomorú, amikor egyetemi tanulmányait végző ifjaktól és intézetüket elhagyó reményteljes leányoktól halljuk néha: Nem ismer egy jó *lelkivezetőt*? Szeretnék hasznos életet folytatni. Bizalommal fordultam ehhez és ehhez, de minden gyóntatásnál a lelkivezetés ugyanaz volt: rövid buzdítás a következő napi ünnep megülésére, elégtétel, feloldozás és semmi egyéb.”

Igaza volt Mercier bíborosnak. Ezeket írja még (*Retraite à ses Prêtres*, 239—240.): „Olvassátok az isteni egyesülés himnuszát, az Énekek Énekét. Benne megtaláljátok sugalmazott beszédmódban azt a kapcsolatot, amelyet Urunk Istenünk szent emberségével, Szűz Máriával és minden lélekkel fenntart, aki engedi, hogy Isten szeresse őt. Mert ez az *Istennel való bensőség* nem elit lelkek számára fenntartott privilégium. Ha azoknak száma ritka, akik ennek a boldogságát élvezik, annak az oka nem Istenben van, hanem mibennünk. Mi sokkal lanyhábbak vagyunk, semhogy *nagy hitünk lenne a szeretetben*. Sok lélek vágyódik Isten után, a kegyelem hajtja őket, de mihelyt megtudják, hogy az egyesüléshez önmegtagadás kell, amely megköt minden önzést, mihelyt látják, hogy a vonzalmaikkal való szakítás, az önszeretet, a hiúság elhagyása lényeges feltétel az egyesüléshez, megállanak, és attól kezdve életük folytonos hánykolódás az őket vonzó Isten és visszatartó akaratuk között. Miért számlál az Egyház oly kevés lelket, ki a teljes isteni egyesüléshez jutott? Miért?

Főképen azért, mert mi, a lelkek pásztorai, vagyis az ő vezetőik és táplálói nem vezetjük őket a kövér legelőkre és nem haladunk határozott lépésekkel ő előttük."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 45.

HÚSVÉT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNAP

Tardus ad loquendum

Legyek nagyon óvatos a bizalmasan közölni való dolgokban.

Ne legyek túlzottan bizalmatlan és ne ítéljem meg rosszul az embereket.

De legyen *bölcs okosságom* és cselekedjem a következő általános elvek szerint:

Az első, hogy minden *titkot*, amit valakire rábízok, az illető azonnal ki fog fecsegni.

A második, hogy az a személy, akivel most nagyon jóban vagyok, holnap *megváltozhatik* velem szemben. Nagy Szent Teréz, kinek finom lélekismerete volt, mondotta: „Nézzétek jól, hogyan változnak az emberek és mennyire kell bízni bennük; ragaszkodjatok Istenhez, ki nem változik.”

„Mennyi ember megváltozik”, különösen a nők. I. Ferenc francia király írta az idézőjelben lévő szavakat gyűrűjének drágakövével a chambordi kastély ablakára. A férfiak is megváltoznak. Ennek a tudata ne jelentsen szeretetsökkenést.

Ennek a szellemében cselekedjem.

Tehát *tudjam, hogy kivel beszélek*.

Ne mondjam azt, hogy amit később *kifecsegnék*, *nem kellemetlen* sem nekem, sem másnak.

Ezeknek az elveknek a tudatában nem egyszer *hallgatni fogok*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 10.

Egy eléggé irigy ember szemére hányta Szalézi Szent Ferencnek, hogy igen nagy számban vannak nők lelki gyermekei között.

„Nem értem, miért szeretnek maga körül lenni, — mondotta neki egyik nap nem kis keserűség nélkül — mert nem vettem észre, hogy valami nagy dolgot mondott volna nekik.”

A Szent szellemesen felelte: „Nem tudja, hogy *hagyni kell őket, hadd mondjanak ők mindent?*”

Sok szabályt kellene felállítani a nők általános és különös lelkivezetésére vonatkozólag.

Bizonyos, hogy nekik is van lelkük és *lelki szükségük*, tehát ők is lelki támaszra és világosságra szorulnak.

Azután ők *született apostolok*, mégpedig abból a tényből kifolyólag, hogy szeretnek beszélni, és amikor a buzgóság hajtja őket, bámulatos térítési hatalmuk van. Mutatja a samariai asszony buzgó-sága.

Azonban az is bizonyos, hogy bizalmas közölnivalójuk terjedelmével a pap sok idejét elpazarolhatják. Nem ismerik az idő értékét. A papnak más dolga is van, mint hogy szakadatlanul a nők bizalmas közléseit hallgassa, amelyek igen gyakran csak lelki stagnálásról tanúskodnak.

Ez a női pasztoráció nem mindig egészséges, még a kezdetben sem mindig, amikor teljesen természetfölöttinek mutatkozik. Szalézi Szent Ferenc szent volt, kiváló erénye megőrizte őt először a túlzástól és azután az ellenkező végtől, a nyereségtől. Mi nem vagyunk szentek, tehát: *tartózkodó viselkedés, bölcsesség, óvatosság*.

Olvasmány: Mt. 25, 1—14.

A nyilvánosság előtt élek. Mindent látnak, ismernek, feljegyeznek, megbecsülnek, megcenzúráznak. A plébániaház és sekrestye falai kristályból vannak. Észreveszik minden léptemet, amit teszek, minden látogatást, amit kapok, minden személyt, akit köszöntök. Jól van ez így, ez *oltalom*. Üvegházban élek.

De ez *felelősséget* is jelent. Tehát kerüljem mindazt, amit rosszra vagy legalább is kevésbé jóra magyaráznak. Itt különösen a papi *tisztaságra* gondolunk. A világ *nem hiszi*, hogy a pap teljesen tiszta tud maradni. Soha semmiben se adjak okot a kritikára. Ugyanígy gondolkozik a világ a *jövedelem- és pénzkérdésben*. A világ azt hiszi, hogy mi jövedelmező hivatalt töltünk be, mesterséget folytatunk. Semmi olyat ne cselekedjem, ami ebben az ítéletében megerősíti.

Különben semmi idegesség, semmi aggodalmaskodás. Legyek egészen természetes. Őrizzem meg a határozott és bölcs gondolkozást. Még akkor is megtörténhetik, hogy megrágalmaznak és gyanúba kevernek. Ilyenkor tudjak magamnak igazságot szolgáltatni és ne veszítsem el mindjárt a fejemet. Én nem vélekedem szigorúan erről vagy arról a kollégámról, kinek oktalan viselkedése beszéd tárgyát képezi? Azután meg lehet-e akadályozni a rossz nyelvek beszédjét?

Ne ítéljek meg mást és részemről a legnagyobb prudencia. Elsősorban, hogy megőrizsem magamat, és másodsorban, hogy másoknak épülésére legyek.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 4.

Fourier Szent Péter, mattaincourt-i plébános semmit sem mulasztott el, hogy megőrizze szeplőtelen *papi hírnevét*. A sok között egy eset: Egy hiú, könnyelmű és esztelen leány, egyike azoknak a lepkéknek, akik miután megégették szárnyukat, gyorsan rohannak a fertőbe, magánkívül volt, mivel a szent pap bizonyos idő óta szigorúan bánt vele. Egyik napon, midőn az Oltáriszentséget egy beteg-től jövet visszavitte és éppen be akart fordulni az egyik szűk utcába, amelyben a *mocsaras víz* csak keskeny utat hagyott, a leány elfoglalta a helyet, és úgy gondolta, most kénytelen lesz rá figyelni. De terve balul ütött ki. Fourier nyugodtan belépett a *pocsolyába*. Következmény: A szegény könnyelmű leány megtért és megkomolyodott. A boldoggá-avatási perben megtámadták a Szent e cselekedetét, amellyel talán tiszteletlen volt az Oltáriszentség iránt. A pápa e szavakkal zárta le a vitát: „*A két pocsolya között a kevésbbé szennyeset választotta.*”

Hasonlóképen viselkedjem az ilyen esetekben és vezessen a pápa e szava. Mindenekelőtt sohase kompromittáljam szeplőtelen papi hírnevemet, amely nélkül semmi jót nem érek el.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 8.

CSÜTÖRTÖK**Mindent Istenért**

„*Mit használ az, ami nem használ az Isten országának felállításában?*” — kérdi egy kispaphoz írt levelében P. Aubry.

Majd így fejt ki a kérdést: „Nem ismerek szívzaggatóbb látványt, mint amikor az értelem, a

buzgóság, a nagylelkűség és bármi másnak jó forrásait *nem Isten dicsőségére*, hanem *akármilyen másra* pazarolják. Ha Isten száz eszközt ad kezünkbe, és azok közül kilencvenötöt az ő szolgálatára használunk és ötöt a mi apró élvezeteinkre, *őt százalék hiányzik* ahhoz, hogy igazak legyünk.”

Nem kívánható, hogy a pap semmit se szórással, semmit se pihenjen. Szükséges ez is gyakran, a hűr nem maradhat mindig kifeszítve. Hívása érdekében és hogy elkerülje a lázas idegességet, jó, ha néha *pihen* és üdül.

De akkor is *Isten dicsőségét* kell szem előtt tartania: nem azért szórakozik, hogy szórakozzék, nem pihen a pihenés kedvéért vagy mert a természet kívánja, hanem azért szórakozik, pihen és üdül, *mert* a bölcsesség erénye kívánja azt, hogy utána ismét teljes erejével képes legyen munkálni a lelkek üdvét.

Egész életünket Istennek és apostoli munkánknak kell adni, és az, ami *látszólag* kevésbé irányul arra, hatásában reá irányul.

„Akár esztek, akár isztok”, akár szabadságot vesztek, akár szórakoztok, mindent *Isten dicsőségére tegyetek!*

Olvasmány: 27. zsoltár.

PÉNTEK

Titkos szenvedés

„Tudjatok egy kissé Isten iránt való szeretetből szenvedni *a nélkül, hogy valaki tudná*” — ajánlotta Nagy Szent Teréz apácáinak és még ezt fűzte hozzá: „Úgy gondolom, nagy tökéletelenség az, ha az ember csekélységek miatt panaszkodik; ha tehetitek, szenvedjétek el azokat a nélkül, hogy panaszkodnátok miattuk. Mikor a baj nagy, magától is hírt ad.”

Természetesen a *bölcsességnek* mindig és mindenütt helye van. De minthogy hajlandók vagyunk túlozni a szenvedést és magunknak az áldozatokat inkább elengedni, mint magunkra venni, jó az ilyen tanácsot meghallgatni. Bizonyos értelemben az Üdvözítő tanácsaihoz csatlakoznak. „Te pedig mikor bőjtölsz, kend meg fejedet és orcádat mosd meg, hogy ne lássanak bőjtölni az emberek.” (Mt. 6, 17.) Alacoque Szent Margitot arra kérte az Úr, hogy *tudjon szenvedni a nélkül, hogy valaki lássa.*

A szenvedést elmondani annyi, mint azt kisebbiteni. Azzal, hogy szenvedésünket mással közöljük, megszabadulunk-e bizonyos mennyiségtől?

Ha kinyitjuk a parfümös üveget, az illat java kipárolog. Oly jó és oly nagy dolog az, hogy *egyedül Isten a tanúnk.*

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

SZOMBAT

Apostolkodás az áldozattal

„Szívesen maradok még huszonkét évig így, hogy a jó Isten szent papokat adjon nekünk.” Így beszélt egy fiatal diakónus, akit szörnyű csonttuberkulózis megakadályozott abban, hogy valaha is az oltárhoz menjen és akit hosszú huszonkét év alatt nem gyógyított meg tizennégy lourdesi zarándoklat. Ez a derék levita, Joseph Girard megértette a *mozdulatlanság jelentőségét*, a pamlagon töltött órák és fájdalmas kötések apostoli hatalmát, a leszegzett emberek megváltó erejét.

Ha az *öregség* csökkentette cselekvőképességemet, vagy ha meglátogatott a *betegség*, ne higgyem, hogy apostoli szerepem befejeződött, hogy megszentelő képességem megbénult.

Apostoli szerepem talán plébániámon megszűnt. Ha valóban nem tudok többé juhaim hasznára

lenni, ajánljam fel önként távozásomat és ne ragaszkodjam olyan szerephez, amely már nem nekem való, olyan műhöz, melyet nem tudok többé éltetni. Néha a papoknak *nincs bátorságuk arra, hogy időben elmenjenek* és ezt rendesen a plébániák sínylik meg. — De jól értsem meg, hogy ha el kell hagyni helyemet, vagy ha többé nem vagyok olyan munkaképes helyemen, a cselekvő apostolkodás helyett nyitva vannak előttem az *áldozatos* apostolkodás kiapadhatatlan forrásai. Nem tudok többé dolgozni, vagy annyit cselekedni, de legalább *fel tudom ajánlani szenvedéseimet* a lelkek javára és közöttük azt a szenvedést is, hogy nem tudok többé semmit sem működni, vagy annyit dolgozni. Ez üdvözítőbb, mint minden eddigi hálóvetésem. A külső cselekvő buzgóság időhöz és helyhez van *kötve*, az áldozatos apostolkodás azonban *egyikhez sincs kötve*.

Olvasmány: 9. zsoltár.

HÚSVÉT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Factores verbi

Nemcsak „mondani”, hanem „cselekedni” is kell az ígét, mégpedig *tökéletesen*.

Mi a *tökéletesség*? Szent Bernát megfelel: „Az a tökéletes, aki törekszik a tökéletességre; nagyon jóra törekedni annyi, mint jól cselekedni. Conatus ad perfectionem perfectio, et studere perfectioni est esse perfectum.”

Mily vigasztaló ez! Nem kívánják tőlem, hogy megérkezzem, hanem hogy *elinduljak*; nem azt kívánják, hogy a végcélhoz érjek (itt a földön sohasem érünk oda), hanem komolyan kezdjek útnak indulni. *Törekedni*, minden ebben van. Komolyan, becsületesen, őszintén és hatásosan törekedjem. Jöhetnek hibák, kevesebb nagylelkűség, csak őrizzem meg a lendületet, a vágyat, hogy előre halad-

jak, az őszinte igyekezetet, hogy célhoz érjek, és minden meg van mentve, nyugodt maradhatok. A jó Isten meg van elégedve.

Amíg papi *eszményem* sértetlenül él bennem, és amíg *cselekvési buzgóságom* napról-napra ébren van, a tökéletesség útján vagyok. A lényeg ép. A többi már csak részletkérdés. Ellenben ha csak mértékkel akarom magam megszentelni, ha eszményemet lecsökkentettem, ha jóra való törekvésem meggyengült, ha a mindennapi apró dolgokban könnyen veszem cselekedeteim értékcsökkenését, akkor már *nyugtalanokodnom kell*. Itt már szándékos gyengeségről van szó. Megszűnök *törekedni* egész lelkemből és azért többé nem vagyok a tökéletesség egyenes vonalán.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 4.

HÉTFŐ

„Refrenans linquam”

Nemrégén elmélkedtem e fontos tárgyról. Az Egyház visszatér reá a tegnapi leckében, ami nagy fontosságát mutatja.

Szent Péter minden keresztényről mondja: „Si quis loquitur, quasi sermones Dei.” (I Pét. 4, 11.) Mennyivel inkább kell ennek megvalósulni a papnál.

Kerüljem a *hiábavaló* beszédet, a haszontalan társalgást, a tereferét, a könnyelmű élcelődést paptársaim, az ifjak vagy egyéb híveim között. Minden megkereszteltnek, és még inkább minden papnak egykoron számot kell adnia minden haszontalan, *léha* beszédéről. Hogyan beszélhet a pap léha dolgokat, mikor a lelkek mindenütt *üdvözítő szavakat* várnak tőle.

Kerüljem a *helytelen tréfát*, a *kétértelmű* szavakat, a *szabadszájú* beszédet. „A világiak szájában

ezek közönségesek lehetnek, — jegyzi meg okosan Szent Bernát — in ore saeculorum *nugae*, *nugae sunt*; in ore sacerdotum *blasphemiae*.”

Kerüljem a beszédben mindazt, ami a szerénység, a tapintatosság és a szeretet ellen van. Ne hordjam szét a pletykát, és ne legyek fecsegő nyelvű. Sohase mondjak olyant, ami bárkit is megsértethetne, különösen ne beszéljek rosszat azokról, akik (a plébánián, az intézetben) *együtt dolgoznak* velem.

Olvasmány: 26. zsoltár.

KEDD

„Petite!”

Már a vasárnapi evangélium felhív az imádságra. „Bizony, bizony mondom nektek: amit *csak kérni fogtok* az Atyától az én nevemben, *megadja* nektek. Eddig semmit sem kértetek az én nevemben. KérjeteK és megnyeritek!” (Ján. 16, 23. 24.)

A mai lecke így buzdít: „Imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok, mert sokat tehet meg az igaznak *állhatatos könyörgése*. Illés hozzánk hasonló ember volt, szenvedésnek alávetve; és imádkozva imádkozott, hogy ne essék eső a földre, és nem esett három évig és hat hónapig, és ismét imádkozott, és az ég esőt adott és a föld megadta termését. (Jak. 5, 16—18.)

Van elég *bizalmam* az imádság mindenható erejében? „Úgy kérték, mint akik nem hiszik, hogy *kérésük teljesül*” — mondta Dupont, a toursi szent ember többeknek.

Mondjam el hittel a graduálét: „Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia eius.”

Nézzük magunkat a mai evangéliumban: „Kicsoda az közületek, aki, ha fia kenyeret kér tőle, követ nyújt néki? Vagy halat kér, csak nem fog neki kígyót nyújtani. Ha tehát ti, akik rosszak vagytok, tudtok jó adományokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább fog a ti Atyátok, ki mennyekben vagyon, jókat adni a tőle kérőknek?” (Mt. 7, 9—11.)

A mennyei Atya jósága nem nagyobb-e ezerszeresen, mint a földi atyák jósága?

Tehát?...

Elsősorban nekem legyen bizalmam az imádságban, azután *adjam meg hiveimnek* is az Isten hatalmába vetett legyőzhetetlen hitet. *Ha* hinnék benne, *ők is hinnének benne.*

Medice cura teipsum.

Olvasmány: Mt. 7, 7—12; 21, 22.

SZERDA

Pati . . . gloriam

Holnap az Úr mennybemenetelére gondolok. Mielőtt oda jutott volna, mennyit kellett szenvednie. „Nem kellett-e Krisztusnak szenvedni előbb és úgy bemenni dicsőségébe?”

II. Fülöp spanyol király halála előtt magához hívatta az Escorial-palota tervezőjét és kérdezte tőle: „Emlékszik-e, hová tette azt a nagy darab fát tizennégy évvel ezelőtt, amely megmaradt abból, amelyből a *főoltár* feszületét készítette, és amelyet kértem, hogy megőrizzen?

— Emlékszem, felség.

— Nos hát, ebből a fából megcsinálja a *koporsómat*.

Szép gondolat, ékes szimbolum. Mindazonáltal egy másik gondolatom támad: helyes dolog, ha az ember a kereszt fájából készíti koporsóját, mely

„*halála utánra*” szól, de még helyesebb és jobb, ha felhasználja a keresztet „*földi életére*”.

A papnak tovább kell mennie gondolatban. A főoltár feszületéről van szó. Ha én pap megértem minden szentmise keresztrefeszített Udvözítőjét, ha megértem, hogy egyet kell alkotnom vele nemcsak keresztségem *lelki papsága* címén, hanem egyházi rendem *szentségi papsága* címén, csinálhatok-e életből jogosan mást, mint keresztrefeszített életet? Scire Jesum et hunc crucifixum.

Valósítsam meg e gondolatot, vegyem e szavakat szóról-szóra, minden ábránd, romantika és gyengeség nélkül ... paphoz illően.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 18.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK

Ascensio

Éljem át a jelenetet ... lássam ... halljam ... Pillanattal azelőtt Ő itt volt. Beszélt hozzájuk. És most ... Felemelt szemük még keresi Őt. Kezüik sóvárogva kitárul.

A La Salette-i kegyhelyen bronzszoborcsoportozat ábrázolja a két kis látnok pásztorgyermekeit, Mélaniet és Maximint, amint térdelve *felemelik karjaikat* az égbe szálló csodálatos Notre Dame után, ki megjelent nekik, és akit szeretnének visszatarítani.

Hogyan lehetne megrögzíteni az olajfákhegyi mennybemenetel szemlélőinek magatartását, lelki hangulatát?

Ha a csoportban lettem volna, mire gondoltam volna? *Éhezem-e, szomjazom-e Jézus után?* Az a gondolat, hogy *távol lehetne tőlem*, nem bánt engem? — Vagy pedig meg vagyok elégedve a földel, és nagyon jól megvagyok az ég nélkül?

Jézust a közelemben bírom, templomomban, kápolnámban. Szeretem-e Őt meglátogatni, kívá-
nok-e közelében lenni? Ez a Jézus ugyanaz a Jézus,
aki a mennybe ment. Az ember azt mondaná, hogy
nem hiszek ebben.

Erősítsem *hitemet* olymódon, hogy erősítsem
vágyamat.

Olvasmány: Ap. csel. 1, 1—15.

PÉNTEK

Az ég

Az apostolok Mesterük távozásának csodálatá-
ban vannak és felfelé szegzett szemekkel vizsgál-
ják az elérhetetlen régiókat, amelyek felé Jézus
végérvényesen távozott.

Kövessük *tekintetük irányát*.

Mi az az ég, ahová Jézus felment? Szent János
és Szent Pál előre figyelmeztet: Semmiféle földi ha-
landó nem tudja azt megmondani. „Nec oculus vi-
dit, nec... Neque longitudo, neque...”

Mit mond a dogma? Az égben *kettős boldogság*
van: lényeges boldogság és mellékes, járulékos bol-
dogság.

Lényeges boldogság: Isten színről-színre látá-
sa... A csodák csodája! Én oly darabos és közön-
séges vagyok, oly kevésbé vagyok kapható arra,
hogy a láthatatlan fényességet megértsem. Az ilyen
és hasonló kifejezések hidegen hagynak. Nyomorú-
ság, kicsinység, alkalmatlanság!... Hogyan köze-
ledjem e valósághoz, mikor olyan messze van?...
Gondoljak a szentekre, kikben csakúgy lángolt a
vágy e földön, hogy Istent láthassák, és halálukban
örömtől kiáltottak: „Végre, Uram, most látni fogjuk
egymást!” (Szent Terézke.)

Vagy gondoljak a tisztítóhely lelkeire, kik vég-

re elhagyhatják a sötétség birodalmát, és beléphetnek a világosságba... Ez a purgatórium kiváltképen: a lelkek tudják, hogy Istenért vannak tehermentve, hogy Őt szemléljék, és nem vethetik magukat az ő karjaiba. Szenvedésük vége, íme, negative a mennyország.

Járulékos boldogság. Istennek ezen fényében szemlélni fogok minden mást is.

Legelső sorban látni fogom Jézusom szent emberségét...

Máriát...

Az angyalokat, szenteket, mindazokat, kik megelőztek engem a dicsőségben. *Micsoda ünnep... és vég nélkül.*

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 48.

SZOMBAT

„Abban az időben óriások voltak”

Kikre bízta az Úr mennybemenetele estéjén evangéliumát? *Tizenkét emberre.*

Kik voltak ezek az emberek? — *Óriások.* Nem testalkatra, hanem lélekre nézve.

Oh, nem voltak ők ilyenek *természetüknél fogva*, ők, a tó tizenkét szegény halásza. Tudatlanságuk, született alkalmatlanságuk. Ismerték foglalkozásukat, a halászatot, hálójukat, a munkanélküliséget. Ezen kívül semmit. A lehető legkevesbbé voltak felfegyverkezve a világ meghódítására.

És nem azzal alakultak át, hogy beható *kapcsolatba kerültek a Mesterrel?* Kétségkívül bátran követték Őt, hittek benne, szerették Őt. De e mellett nem mutattak-e rettentő tudatlanságot az Isten útjára és az Üdvözítő, az Úr Jézus szándékaira vonatkozólag? Nem mutattak-e fájdalmas megnemértést, kicsinyes ambíciókat, és az Olajfák hegyén,

a Passió alatt szégyenletes gyávaságot, Péter legelsőnek...?

Nem számít! *Ezzel a tizenkét emberrel fog megindulni a világ evangéliumi meghódításának vállalkozása. Természetfölötti neveltetésüket, melyet Jézus nem tudott befejezni, — amiben majdnem kudarcot vallott — a Szentlélek fogja befejezni és tökéletessé tenni néhány nap múlva.*

És azután?

Azután ezek az emberek tüzet dobnak a földre. Semmi sem fogja többé megakadályozni őket, sem az ellenállás, sem az üldözés, sem a halálfenyegetés. *Non possumus non loqui...*” Lehetetlen hallgatni. Hirdetnünk kell az evangéliumot a világ legvégső határáig. — Igazi óriások.

És én? Óriás vagy törpe? Származásommal, természetes képességeimmel, erkölcsi értékemmel talán törpe, talán igen törpe vagyok. De itt a papi rendem, amely „óriássá” szentelt. Amilyen küldetést az apostolok kaptak, *ugyanolyan küldetést kaptam én is.* A pünkösdi kegyelemnek még ma fel kell újítani bennem a buzgóságot és a szárnyalást. Nincs jogom, hogy *kicsiny* legyek, még arra sincs jogom, hogy *közepes* pap legyek... Nem, nem. Én az *óriások* fajtájából vagyok.

Olvasmány: II Tim. 1, 6—18; Gen. 6, 4.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK NYOLCADÁNAK VASÁRNAPJA

Értsen meg az üldözőket

Csodálatos Urunknak ez a kijelentése: „Eljön az óra, hogy mindaz, aki megöl titeket, szolgálatot vél tenni az Istennek.” (Ján. 16, 2.)

Könnyen azt képzelem, hogy azok, akik engemet vagy az Egyházat támadják, bizonyosan *rosszhiszemű* emberek.

Nem. Lehet, hogy azt *hiszik*, hogy jól cselekszenek. Mi a cselekedeteket ítéljük, és a cselekedetek bizonyosan rosszak. Azonban ismerni kellene a szándékokat: és a szándékok talán jók. „Ki fognak zárnai benneteket a zsinagógákból, keresni fogják az alkalmat, hogy ártsanak nektek, hogy megbénítsák munkátokat.” Azt gondoljuk, hogy gyűlölet, vagy fanatizmus vezérli őket. Lehet, de ne felejtsük el, hogy mit mondott az Úr, hogy néha így cselekedve azt hiszik, hogy szolgálatot tesznek Istennek, obsequium se praestare Deo.

Lehet nyílt vagy titkos üldözés, hivatalos vagy álcázott, alattomos vagy szemtől-szembe jövő üldözés. *Mit kell ilyenkor cselekedni?*

Először *ne feketítsük be* a szándékokat. Bizonyos, hogy a cselekedeteket sajnálni kell, és amennyire csak lehet, enyhíteni, gyógyítani kell, de szükségyszerűleg nem kell az indító okokat *rosszra magyarázni*, ez nem evangéliumi dolog.

Ne feleljünk az *erőszakra erőszakkal*, a késhegyre menő támadásra késhegyre menő támadással.

Bocsássunk meg.

És azután *kérjük* az Atyát, hogy bocsásson meg nekik, mert igen gyakran „nem tudják, mit cselekszenek”, vagy egyenesen azt hiszik, hogy jól cselekszenek. „És ezeket fogják cselekedni veletek, mert nem ismerték az Atyát, sem engemet.” (Ján. 16, 3.) Az ő bajuk a tudatlanság, az elégtelen nevelés. *Csinálják világosságot* harag és gyűlölet nélkül. Legyek türelemmel. Annál inkább szeressem azokat, kik haragusznak rám, mert azt gondolják, hogy szent ügyet intéznek, amikor engem üldöznek. Győzzem le a rosszat jóval.

Olvasmány: Ap. csel. 26, 9—20.

Amikor olvassuk vagy leírjuk e szót „ég”, önkénytelenül a *mennyboltra* gondolunk.

Mialatt várjuk a dicsőség egét, miért nem gondolunk erre a másik égre, amely alapjában véve ugyanaz és közelebbi, a *kegyelmi égre*?

Jól mondotta a Szentháromságról nevezett Erzsébet kármelita nővér:

„Én az eget a földön találtam meg, mivel az ég Isten, és Isten a lelkemben van.”

Valóban bennünk lakik-e Isten, amikor a kegyelem állapotában vagyunk, vagy nem? Igen, és ezt nem egy egyszerű kármelita idézi emlékezetünkbe, hanem a legnagyobb teológusok, kik ezt állítják, és akik szerint ez az Egyház legformálisabb tanítása.

— Mi a keresztény élet? — kérdi P. Gardeil.

— Isteni élet. És ezalatt értem azt az életet, amelyet maga Isten él a maga bensőségében, és amelyet az emberrel közölt, az ő képességeihez alkalmazott, és amelyet tehát általa éltet...

Facie ad faciem, színről-színre: íme a szent. In speculo. Távolról, a tükörben: íme a keresztény. De a tulajdonképeni élet ugyanaz... A keresztény élet a már elkezdett örök élet. *Innét letről* indul el az *isteni élet*.

Mi a keresztény életet túlságosan földi életnek fogjuk fel, és a másvilágba vetjük az isteni dolgokat. És innét születik annyi keresztény lélekben és a mi életünkben két rész: az *egyik*, amely egyedül számít gyakorlatilag, amely számunkra a tényleges *élet*, és amely abban áll, hogy evilági célokat és örömöket keresünk. A *másik*, amelyet a jövő szempontjából mégis csak figyelembe kell venni, de ez a jövő *oly távol* van, hogy mindig van időnk később is rágondolni.

Legfőbb ideje, hogy igazabb gondolatokra jusunk... Az igazság ebben a néhány szóban van: keresztény, tudd meg, hogy neked *itt lenn* az Isten életével rokon életet kell élned, hogy a mostani élet isteni élet. Carissimi *nunc sumus filii Dei*. (I Ján. 1, 1—2.)

Olvasmány: I Ján. 2, 1—7.

KEDD

Inchoatio gloriae, gratia

Sohasem tudok eléggé visszajönni erre a gondolatra: a megszentelő kegyelem a *dicsőség kezdete*. Szent Tamás teljes szövege a következő: „Gratia nihil aliud est, quam inchoatio gloriae in nobis.”

Mi túlságosan azt hangoztatjuk, hogy az *élet végén* lépünk a mennyországba; a valóságban nekünk nem kell majd helyünket változtatnunk, hogy Istent megtaláljuk. A *kegyelmi lélek* bírja Istent, bár homályban. Mi lesz az ég? Lényegileg sokkal inkább *állapot*, mint hely: a lélek állapota, amely földi életének végéhez érve és az isteni kegyelmet megőrizve, az érzéki világ rácsától megszabadulva *fölfedezi* az ő fényességében Istent, akit *hordoz*. Nem lesz arra szükség, hogy Istenhez *menjen*, sem hogy Isten *hozzá jöjjön*. Az ég nem abban fog állani, hogy Istent *odaadják* valakinek, akinek nem volt meg, mikor elhagyta a földet, hanem hogy aki Istent bírva elhagyja a földet, abba az állapotba jut, hogy teljesen *örvend Istennek*, kit már itt lenn bírt. Más szóval az ég nem abban áll, hogy nekünk adják az Istent, hanem nekünk adják a fényt, amely képessé tesz minket arra, hogy a már előzőleg birtokolt Istenben teljesen *örvendjünk*.

Nekünk egy rendeltetésünk van. A jövőnkől megítélhetjük jelenünket. És viszont.

Mi nekünk nem tőke utáni haszonélvezetünk van, nekünk *tőkénk* van. A cél megmagyarázza az utat, a *tölgyfa* benne van a *makkban*, amelyből kicsirázik. „Hogy a tölgy tölgy legyen, kell, hogy a makk makk legyen, vagyis nem tölgy kicsinyben, hanem tölgy képességben.

Ugyanígy, ha az embernek egy napon Istennek kell lennie, a szó részleges értelmében, szükséges, hogy már itt Isten legyen ugyanabban az értelemben, *azzal az egy különbséggel*, hogy itt magjában van, és ott ki van fejlődve.”

„Mi boldogok leszünk abban a pontos mértékben, amelyben elfogadtuk a boldogságot.” (Sertilanges: L'Eglise. I. 29, 40.)

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

SZERDA

A két ég

Itt lenn és ott fenn. Kegyelem, dicsőség.

Talán azt gondolná az ember, hogy nem lehet közöttük hasonlatot felállítani.

Ha *párhuzamot* vonunk közöttük, a felső égnek nem lesz mindenben előnye.

Fínoman jegyezte fel az arsi plébános: „Mi bizonyos szempontból *majdnem boldogabbak* vagyunk, mint az ég lakói, mert ők csak *örvendeni* tudnak kamatjukon, míg mi minden pillanatban *gyarapíthatjuk* tőkénket.”

D'Argentan a XVII. században így fejt ki e gondolatot:

„Ő ég boldog lakói, ne gondoljátok, hogy ti *egyedül* élitek az Isten életét. Mert bár a fárasztó száműzetést, amelyben nyavalygunk, a halál árnyéka völgyének nevezik, de *mi is* élünk isteni életet, *mint ti*. Ti látjátok Őt *világosan*, mi hiszünk

benne erősen, a ti látástok tiszta és egészen biztos, a mi homályos hitünk is bizonyos; mi nem csalatkozhatunk. Ti szeretitek látástok *tisztaságát*, mi szeretjük hitünk *homályát*, mely hasznos nekünk. Ó boldog lelkek, kik az égi Jeruzsálemben laktok, ti bírjátok Istent a ti állapototokban, mi is reméljük, hogy bírjuk a mi állapotunkban. A ti boldogságtok, mely teljesen eltölt benneteket, örök nyugalomban tart titeket, a mi reménységünk bátorít és lelkesít minket, hogy fáradhatatlanul és örömmel dolgozzunk, és ezáltal a boldogságba jussunk. Az igaz, hogy a *reménység*, amely hosszan tart, gyötri a lelket, de ez oly gyötrelme, amely *vigasztal*. Boldog az a lélek, amelynek nincs más gyötrelme, mint az, hogy még nem jutott el Isten tökéletes birtoklásához... Végül, ég boldogai, ti szeretitek Istent egészen tökéletes szeretettel, de nekünk is megvan ez az előnyünk a földön, mi is szerethetjük Őt ugyanazon szeretettel: az ég és föld szeretete nem különböznek természetben. A ti szeretetetek *boldogságtok mértéke az égben*, a mi szeretetünk is *a mi boldogságunk mértéke a földön*, de a ti szeretetetek *megállapodott pontjában* van, amely többé nem növekedhetik, míg a mi szeretetünk még *az úton* van, és mindig emelkedhetik, mindig növekedhetik és *mindinkább* tökéletesedhetik."

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 7.

CSÜTÖRTÖK

Perseverantes in oratione

Jézus azt mondotta nekik: „*Menjetek... Hirdessétek az evangéliumot!*”

Mit cselekednek? Bizonyosan azonnal útra készülnek... Egy pillanat nem fog-e az apostolkodásban helyrehozhatatlan veszteséget okozni? Gyorsan, gyorsan, *útra!*

De nem. Nézd csak őket! A cenakulumban vannak, *mozdulatlanok* az imádságban.

De a világ pusztul! A lelkek várnak ránk! Micsoda halogatás! Siessetek!

In oratione. Nem futnak, térdelnek. Perseverantes. Semmi sietős imádság, és tarisznyájuk már fel van szíjazva. Nem, nem. Imádságot! Amelynek megvan az ideje, és amelyet napról-napra el kell végezni.

És én oly hosszúnak tartom az évi lelkigyakorlatnak azt a három vagy nyolc napját. Oly hosszú... és *oly hasznos*! Mert végül is mennyi minden dolgot kell megtenni abban az időben...

Oly hosszúnak tartom minden reggel az elmélkedés idejét... A valóságban van-e minden reggel elmélkedésre idő?

És én meg akarom hódítani a világot?... Legalább is plébániámat?... Milyen eszközökkel? *Más eszközökkel*, mint az apostolok? Lehet apostolkodást folytatni elmélkedés, imádság és imádságban való állhatatosság nélkül?

Építsek hidat a két jelszó között: „*Ite...* prédicare evangelium” és „*Perseverantes in oratione*”. Ez biztosítja azt.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 1.

PÉNTEK

A belső élet

„Mi a belső élet a keresztény számára? Urunk meghatározta abban a csodálatos beszédjében, amelynek a cenakulum volt a színhelye, és amelyet megelőzött az Eucharisztia misztériumának megalapítása: „*Manete in me et ego in vobis.*” (Ján. 15, 4.)

Íme a keresztény belső élete. A léleknek és Istennek kölcsönös egymásbahatolása Jézus Krisz-

tusban. Ebben különbözik a keresztény belső élete attól a magába szállt, elmerült és gondolkodó élettől, amelyet egyes bölcsek és különösen a stoikusok ajánlottak.

Kétségkívül ezek is azt mondják nekünk: Térjetez magatokba, ne legyetek mindig magatokon, lelkiismereteken kívül, az ábrándok és látszólagos dolgok szolgálatában, az érzéki világ izgatásainak hatása alatt. Legyetek összeszedettek, jöjjetek és látogassátok meg lelketek kincseit. Ezek a bölcs tanácsok közösek úgy az emberi, mint az isteni bölcséletben. De nézzük, hol térnek el egymástól?

Ha a bölcs *magába* száll, nem talál magában mást, mint *önmagát*. A megkeresztelt lélek, ha tudatában van benne levő isteni gazdagságának, nem azért mélyed magába, hogy csak önmagát találja meg. *Istent* keresi, és *Őt* találja meg önmaga *mélyén*.

„Azért térünk magunkba, hogy megtaláljuk az *isteni vendéget*, kit a bűn kiűzött onnét, de a megváltás visszahozott.

Valóban Isten elsőnek foglalta el az emberi lelket; ártatlansága napjaiban értesítette első szeretetlátogatásáról, és megkötötte vele az első szövetséget, amelyben az ember iránt való előszeretet ragyogott. A hálátlanság és lázadás megszakította a szövetséget, és hogy ismét megkötessék, szükség volt, hogy Isten leszálljon az égből, hogy az Ige testté legyen.” (Mgr. D’Hulst: *Retraite pascalle*.)

Krisztus felszállt az égbe, és elküldi nekünk a *Szentlelket*. Az isteni élet ismét megtaláltatott. Ismét szétárad a földön, melyet újra meghódított Krisztus vére.

Tárjam ki egészen lelkemet, hogy betöltse a Szentlélek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21.

Pünkösöd a nagy *keresztény hallgatóság*, az egész Egyház ünnepe — a megkeresztelt *lélek bel-sejének ünnepe*. Dulcis hospes animae.

Vegyem figyelembe mindkét szempontot buzgóságom javára. Leginkább az első pontot szokták tanulmányozni, pedig a másodikról is kell elmélkedni. Nescitis, quia templum Dei estis et Spiritus Sanctus habitat in vobis.

A templomnak tekintett emberi lélek gondolata oly közel állott az első keresztényekhez, hogy arról a Szent Barnabásnak tulajdonított levél így érvel: „*A templomot* (jeruzsálemit) lerombolták, nincs többé . . . Vigasztalódjatok. Van *Istennek másik temploma*. Mielőtt felvettük volna a hitet, szívünk emberi kéz által készített épülethez hasonlított. Ime az Úr fölségéhez méltó templomot épít belőle. A bűnök bocsánatával új emberek, teljesen új teremtmények lettünk. *Isten valóban bennünk lakik*, a mi szívünk templomában . . . Ime a lelki épület, melyet az Úr emelt.”

A mennybemenetelről elmélkedve mondtuk magunknak: A mi lelkünk ég. *Ég*, valódi *szentély*, mert az ég Urát, az Atyát, az Igét és a Szentlelket foglalja magában. Kihangsúlyozhatom mind a három Személyt, vagy bármelyiket közülük. Minthogy kiváltképen a Szentléleknek tulajdonítjuk a lelkek megszentelését, foglalkozunk vele a pünkösdi időben.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 3, 2—3.

III. P Ü N K Ö S D T Ő L Ú R J Ö V E T I G

PÜNKÖSDVASÁRNAP

Testimonium reddit

„Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filii Dei.“ (Róm. 7, 16.) A Szentlélek *lelkem templomában* bizonytságot tesz, hogy Isten fia vagyok. *Lelkem* folytonos istentiszteleti szertartás színhelye...

Csak a főpap léphetett be a *szentek Szentjébe* és végezhetette a felajánlást...

Vannak bennem mélységek, amelyeket a Szentlélek fölntart magának, és ahová csak Ő vezethet be. Ezen az *elrejtett helyen* székel az *elrejtett Isten*.

Ott, ahol a profán zaj elhallgat, ahová sem test, sem világ nem hatolhat be, van *Valaki*...

Van tudomásom erről? Hiszek ebben? Gondolok erre?

Egy szentéletű lélek, Adélaide de Cicé, aki a forradalom alatt P. de Clorivière-rel megalapította a Mária leányok szerzetét, mondotta: „Ó Isten, add meg a kegyelmet, hogy e világon egy pillanatig se *veszítselek el szemem elől* mindaddig, míg házadba nem megyek lakni. Jöjj az enyémbe, rendezd be lakásodat, helyet adok neked az időben, hogy Te helyet adj nekem az örökkévalóságban.“

Különös kegyelem nélkül lehetetlenség mindig szem előtt tartani gondolatomban és emlékezetemben a *belső Vendéget*. Kérjem Istentől legalább:

1. hogy ne veszítsem el *belső Vendégemet* a *bűn* által;

2. hogy olyannyira vezessen engemet az *összeszedett életre*, hogy a reá való gondolás mindinkább *belső szokásommá* váljon.

Olvasmány: Ap. csel. 19, 1—8.

Jussit eo baptizari

Amikor a szent *keresztséget* kiszolgáltatom, gondolok-e arra a csodálatos dologra, amit művelek, arra a bámulatos cselekményre, amelynek titokzatos és fényes eszköze vagyok?

Ne végezzem azt csak olyan közönséges *megszokottsággal*. Mindent mindig ifjúi hittel végezzek, különösen ezt.

A keresztség minden kereszténynek személyes *Pünkösdje*. A Szentlélek, aki egykoron a cenakulumban szállott *az egész Egyházra*, a keresztségi istenítés napján száll *minden egyedre*.

Vajjon én, aki pap, teljesen pap vagyok, nem érdemlem meg egy kortárs következő *szemrehányását*?

„A Szentháromság keresztségünk alkalmával eljött hozzánk, és sokáig várt, hogy lelkiismeretünk felébredjen. Végre, több év múlva a gyermekkorból abba a korbá jutottunk, amelyben elménk és szívünk kapcsolatba juthatott vele. Sajnos, annyi külső dolog foglal le bennünket, amelyek még figyelmet sem érdemelnek... mennyi időt veszítettünk el és veszítünk még mindig el *a nélkül, hogy erre figyelnénk*, lelki otthonunkon kívül szétszóródott életet folytatunk. Sohasem élünk lelkünkben, és még kevésbé Istennel. Reánk alkalmazható az a keleti közmondás, melyet az öreg Maimonidesz idézett hasonló esetben, és amelyet P. Saint-Jure szeretett hangoztatni: „Aben-omár fia még kinn van.” (Joret: Notre intimité avec Dieu.)

Minden keresztség emlékeztessen *az én keresztségemre*, életem első napjainak homályos, de isteni Pünkösdjére.

Mit tettem *az akkor nyert Szentlélekkel*?

Olvasmány: Ján. 3, 1—21.

**Accipiebant Spiritum
(Lecke)**

Ime a kiváló ajándék. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. (Róm. 5, 5.)

Mercier bíboros mondotta papjainak: „A szeretet az isteni szeretetnek nem a legnagyobb adománya. Ez hatás, amelynek forrása a *Szentlélek imálandó személye*. A Szentháromság nem önti más-képen belénk a szeretetet, mint hogy odaadja ugyanakkor azt az élő Személyt, amelyben az Atya és Fiú örökké szeretik egymást és minket.

Mi nem tartozunk többé magunkhoz, én nem vagyok többé lelkem ura; a Szentlélek az, amely bennem van, *Istennek szolgált ki engem*, és magát nekem adva *Istent adja nekem*. Az adományozás kölcsönös. Ez szorosabb kötelék mint a barátság, mélyebb, mint a házastársak életközössége. Az Énekek énekét a Szentlélek diktálta, hogy ezt az egyesülést ünnepelje: „Az én jegyesem az enyém, mondja a szerető lélek, és én az övé.” A 44. zsoltár (Eructavit cor meum) a menyegzős dalt énekli. Szent Tamás mondja, hogy Isten művei között van három felülmúlhatatlan remekmű: az unio hypostatica, az Istenanya anyasága és a léleknek Isten-nel való tökéletes egyesülése.

Szemlélhetitek-e ezt a titkot a nélkül, hogy ne lennétek tőle elragadtatva?”

Igen, sajnos! Szemlélhetem ezt a tüneményes ragyogást a nélkül, hogy megkapna engemet. *Pünkösöd tüze* nem gyullaszt fel engemet.

Kell, hogy ennek az évnek pünkösödjé változást hozzon.

Olvasmány: I Kor. 3, 16—17.

A csendes „lélek“

Nieremberg jezsuita atya kérdi: „Ha Isten Fia belépne házadba, hogy ott bensőségesen éljen veled, mint ahogy a Szent Szűzzel és Szent Józseffel élt számos éven át, és e kegy viszonzásaképpen egész napon át *egy pillantásra sem néznél reá*, micsoda hálátlanság lenne az? Nos, és a Szentlélek nemcsak házadban, hanem *benned van*, és napjaid elmúlnak *a nélkül, hogy reá tekintenél.*”

Miért nem figyelem azt *a csendes munkát*, amelyet *a Szentlélek* művel a lélek mélyén?

P. Aubry következő sorai mély bepillantást nyújtanak ebbe a munkába:

„Nem halljuk-e gyakran keresztény lelkünkben, az apró emberi nyomorúságok munkáján és záján keresztül a Szentlélek belső zúgását? Kérдем, ha néha elfelejtkezünk földi testünk terhéről, lomhaságáról, anyagiasságunk durvaságáról és fülünket egy jó keresztény mellére tesszük, mialatt alszik, és következőleg lelkét nem zavarják, sem nem nyugtalanítják a világ gondjai, nem hallani-e keblének legmélyén *a Szentléleknek ezt a gyengéd zúgását*, égi rezgését, amely az ő munkájának visszhangja, és amelyet Ő sohasem szakít félbe, kivéve, ha vétkeink kényszerítik Őt arra, hogy működését felfüggeszse... De a mi fülünk nagyon anyagiasság, semhogyl felfogja e belső zajt. Legyen legalább elég élő és érzékeny hitünk, hogy ne felejtjük el, hogy a *Szentlélek* itt van *közelünkben, bennünk*, és hogy ez a szép természetfölötti munka itt benn állandóan végbemegy. Különösen dolgozunk azon, hogy lelkünk megtisztításával mindinkább *elhárítsuk az akadályokat*, melyek a Szentlelket gyönyörű működésében zavarják, mint ahogy a rakoncátlan gyermek botjával megzavarhatja a méhkas működését.”

Olvasmány: I Kor. 12.

Amikor a *Szentlélek* az evangéliumban megjelenik, így például az angyali üdvözlétnél, Krisztus keresztségénél, pünkösdkor, azt *csendben* végzi.

A Fiú emberi ajkakon tanítást adott, alkalomadtán az Atya is beszél, a *Szentlélek* sohasem.

Azt mondhatnók, hogy öröme telik, ha a *savak minden zaja nélkül* nyilatkozhatnak.

De ugyanakkor a *csendnek e Mestere* a *termékeny beszédnek is a Mestere!*

Nemde Ő tanította a *prófétákat*, az ószövetség e nagy szónokait, kik meg voltak bízva, hogy hirdessék a világnak az Üdvözítő eljövetelét, és Izrael népét megtartsák az egyenes úton? Nem mondja-e a Credo róla: „locutus est per profetas?” Ő nem beszél, hanem közli a beszéd adományát.

Nemde Ő *éltet* minden *igaz imádságot* szívünk mélyén és sugallja nekünk, hogy kiáltsuk Isten felé: Abba, Pater, Atya, Atya? (Gal. 4, 6.)

Nemde Ő inspirál minden apostoli buzgalmat, és adja az üdvösség hirdetőinek a bátorságot, hogy prédikálják az evangéliumot még a közömbös vagy ellenséges tömeg vagy a bírák előtt is? Non possumus non loqui.” „Suggeret vobis omnia.”

Mi a tanulság ebből?

Szavamnak a csend e Mesterére kell támaszkodnia. Legyek először csendes ember, hogy azután meggyőző, és ha kell, ékesszóló legyek. A lelkem mélyén székelő *Szentlélekkel* való előzetes érintkezés nélkül nem fogok sem megragadó szavakra, sem hódító beszédekre szert tenni. Vegyen hatalmába a szeretet, és a szíveket meg fogom nyerni. „Eructavit cor meum verbum bonum.” (44. zs. 2.)

Egyedül a *Szentlélek*, a csend nagy nevelője bírja a győzedelmes szavak tudományát. „Scientiam habet vocis.” (Bölcs. 1, 7.)

Olvasmány: Ján. 16, 5—15.

Nincs szentség az erősség erényének kibontakozása nélkül. Élni annyi, mint *küzdeni*; tartani magát annyi, mint *küzdeni*, nagyobbodni annyi, mint *küzdeni*.

Mert pap vagyok, azért nem vagyok megkímélve a *kísértéstől*. A concupiscentia bennem van, mint mindenkiben. Másokhoz viszonyítva abban van többletem, hogy a kegyelmek bőségével rendelkezem, ami az egyszerű hívőnek nincs meg. Mikor a püspök diakónátusom napján reám tette kezeit, ezeket mondotta: „Accipe Spiritum Sanctum *ad robur*, ad resistendum diabolo et tentationibus eius.”

Mivel pap vagyok, másoknál inkább és többször kell küzdenem a támadások ellen, amelyeket a gonoszlélek és az önzés nemcsak *bennem*, hanem reám bízott *híveimben* is ellenem intéz. Ki fog bátorságot adni, hogy *tartsam magamat* a neheztelések és hangulatváltozások áradatában, az elszigeteltség és sikertelenség, a talán növekvő nehézségek ellenére?

Micsoda *erkölcsi életerőre* van szüksége a papnak még a kedvező életkörülmények között is, hogy kitartsa a helyén! Hát akkor mit szólunk arról a papról, ki mostoha körülmények között dolgozik és területet veszít, vagy gondolja, hogy veszít?

Gondoljunk a Szentlélekre, az erősség Lelkére, ki ott fű, ahol akar. Azon a napon, amelyen akarja, minden meghajlik. Spiritus fortitudinis et sanctitatis.

Legyünk szentek, és az Isten ereje a mienk lesz. Elmélkedjem e szavak felett:

„Egyedül, egészen egyedül lenni a meghalt, de még megváltható lelkek városában, micsoda hitvallás az! Azért pap lenni, hogy a sátán uralma a fekete szigeteken megtörjön, mily magas ideál, *mily nemes szolgálat!* Nem ér ez meg minden szeretetet, minden

életet, minden izzadást, minden könnyet, minden vért?" (Jacques Debout.)

Olvasmány: I Ján. 3, 7—11.

SZOMBAT

Az Isten fölsége

A janzenisták igyekeztek ezt túlozni, legalább is a gyakorlatban. De viszont az én hanyagságom, az én lomha lustaságom, az én fesztelenségem nem vezetett-e arra, hogy Istennek igen *kevés tiszteletet* adok?

Valahányszor Szent Ignác a lelkigyakorlatos könyvében Istenről beszél, így hívja Őt: Deus ac Dominus noster. Isten számára végtelenül jó Atya, de Ő egyúttal a legszentebb Úr. Mihelyt az ember kiejti e nevet: Isten, azonnal feltámad az *Ő végtelen fölségének* gondolata.

Megbűntetem — mégpedig joggal — iskolás-gyermekeimet, ministránsaimat, kik beszélgetve, nevetgélve, egymást meglökve lépnek a templomba és elfelejtenek térdet hajtani. Igyekeztem-e mindig *tisztelettel* belépni a templomba, mint aki tudja, hogy Ő ott van? Amikor a tabernákulum előtt elmegyek, szentül, hittel és imádságos lelkülettel hajtok-e mindig térdet? Elhanyagolt, nyegle testtartásommal, inkább a sekrestye, mint az oltár felé irányuló térdhajtásommal mindent inkább kifejezek, mint hittel és szeretettel teljes *tiszteletet* Uram és Mesterem iránt.

Nem engedtem meg nagyon könnyen, hogy a templomban *hozzám beszéljenek*, vagy pedig magam is szoktam másokhoz beszélni, a helyett, hogy azt a sekrestyében tettem volna meg? Megtűrtem, hogy a templomban fecsegjenek?

Amikor *breviáriumozni* kezdtem, felkeltettem-e Isten jelenlétének tiszteletet parancsoló gondolatát?

Mialatt mondtam, gondoltam-e arra, hogy imádkozom?

Véssem mélyen lelkembe a *Magasságbeli fölségének* gondolatát.

Olvasmány: 104. zsoltár.

VASÁRNAP

A Szentháromság

Mondják, hogy Loyolai Szent Ignácnak kedvenc és gyakran ismételt röpmája volt ez: „O beata Trinitas!”

Legyen benső tiszteletem a Szentháromság iránt. Szellemesen mondta valaki: Nemde a Szentháromság a mennyország *legnagyobb Szentje*? Az Egyház nem tilt meg semmiféle tiszteletet, különböző fokon tisztelhetjük az egyes szenteket. Csak azt kívánja meg, hogy tartsuk meg az értékek rangfokozatát: mindenek előtt legyen a Szentháromság tisztelete.

Nemde reá emlékeztet a *keresztvetés*? Az első keresztények mondták: „A kereszt jelébe burkolódzunk!” Mikor keresztet vetünk, vagy nem gondolunk semmire, vagy ha gondolunk is Istenre, de távol lévőknek tartjuk. Miért nem gondolunk ilyenkor a lelkünkben lévő Istenre? „Az Atyának... ki itt bennem van, lényem legmélyén... a Fiúnak... ki itt van...” stb.

A keresztvetés hatásos és könnyű figyelmeztetés a *bennem* levő isteni jelenletre.

Reá emlékeztet breviáriumom mindenegyres Gloria Patri-ja. E dicsőítést először Szent Jeromos írta Szent Damazus pápához írt levelének elejére, amely annyira megtetszett a pápának, hogy az officiumban minden zsoltár végére iktatta. Nem gondolhatok a breviárium minden szavára, de minden-

egyes Gloria Patri alkalmával mélyedjek el és használjam fel úgy, mint a kereszt jelét...

Azután nem felejtetem el, hogy a breviárium egyes részei rendszeren *három óránként* következnek. Az Egyház ezzel is szüntelenül fel akar hívni a Szentháromság tiszteletére és imáadására.

A keresztvetés, a Gloria Patri, O beata Trinitas röpima gyakorlása.

Olvasmány: I Ján. 5.

HÉTFŐ

„Én vagyok Jehova, a te Istened“

A pap összes erényei között a *vallásosság* erényének különös fénnel kell ragyognia. Ő a vallás embere, a *religiosus* abban az értelemben, amelyben Olier beszélt, vagyis az az ember, aki meg van bízva, hogy Isten és az emberiség között közvetítsen, a kettő közötti kapcsolat ügynöke legyen.

Igen, *Isten* joggal elvárja, hogy *tökéletes tiszteletet* adjon neki, amelyet gyakran megtagadnak tőle.

Az emberek benne akarják látni az Istenség és a teremtmény között való viszony tökéletes példáját.

A papban mindennek az isteni Fölség imáadására, az isteni jelenléthez megkívánt tiszteletre kell irányulnia. Kell, hogy a pap mindenütt az Isten embere, az ő nagyságának és isteni szentségének élő figyelmeztetője legyen, de kiváltképen az oltárnál. Sajnos, gyakran éppen az oltárnál mutatkozik *kevésbé vallásosnak*, legalábbis viselkedésében és mozdulataiban. Egyetlen orvosság: a *hit szelleme*, az *elmélkedés*. A képek belénk nyomódnak. Egy kép legyen otthonos előttem: Mózesnek Jehovával való találkozása Sinai hegyén. A protestánsok és janze-

nisták túlságosan szemük előtt tartják a Magasságbeli félelmetes Felségének gondolatát. Mi talán nem annyira. Isten nemcsak jó. Ő egyenlőképpen *igazságos, rettenetes és szent*.

Én is találkoztam Jehovával Sinai hegyén. Felkentelése talán más volt? Mily *félelmetesnek* látszott előttem hivatásom, amelyet el mertem fogadni. Mikor a székesegyház kövezetére *leborultam*, mennyire éreztem, hogy az *isteni Főlség* gyenge vállaimra nehezedik. Isten beszélt hozzám püspököm által. Törvényt adott nekem és aláírta velem a szövetséget. Lángok égtek akkor: a Szentlélek lángjai, amelyek kitörölhetetlen jelet égettek belém, és e lángok: ígéreteim, esküim lángjai, amelyek kellemes illatú áldozatként szálltak fel Istenhez.

Gondoljak erre, mikor felmegyek az oltárhoz.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 4.

KEDD

In coelis

Májusnak három fényessége van: *mennybemenetel, pünkösd, Szentháromság*.

Többé már nincs szó a földről. Advent óta ünnepeztük a „descendit de coelist”. Az Ascendit in coelum óta felemelkedtünk azon misztériumig, amelyet Szent Pál harmadik égnek nevez.

Betlehem, Názáret, Tibériás tavának partjai, Jeruzsálem temploma a nyilvános élet jeleneteivel, Golgota, mindezek térre és időre nézve nagyon távol lehetnek tőlem, viszont relative közel lehetnek hozzám, ha egybevetem őket az „*ott fenn lévők*” csodáival, amelyeknek vizsgálatára hív a jelen liturgia.

Nec oculus vidit, nec auris audivit...

Neque longitudo, neque latitudo, neque profundum...

Semmi a képzelet számára, semmi az érzékek számára, minden telve *láthatatlan* világgal.

Hogyan fejtsem meg a titkot? A szent helyek tanulmányozására felhasználhatom a földrajzot, az utazók leírását, a történelmi kútforrásokat. Itt ki jön segítségemre?

Miért nem olvasok néhány jó könyvet, melyek e fölséges dolgokkal foglalkoznak, így például Terrien: *La grâce et la gloire* c. könyve vagy P. Lebreton könyve: *Les origines du dogme de la Trinité*? Közelebb áll hozzám, tehát könnyebben megközelíthető a *liturgia* fönsége. Elmélkedtem-e már mélyen szentmisém Gloriájáról, a Prefációkról, a szentháromságvasárnapi mise orációjáról és a *Sacro-sanctae*-imádságról, mellyel mindennap befejezem breviáriumomat?

Használjam fel ezeket az eszközöket, hogy az *isteni magasságoknak közeli ismerőse* legyek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

SZERDA

A keresztény öröm

Contardo Ferrini, a szentéletű egyetemi tanár, akit az olasz Ozanamnak szoktak nevezni, Úrnap vigiliáján végzett elmélkedésében lelkenedezve élvezte azt az örömet, hogy *Isten gyermeke lehet* és részesülhet az Isten gyermekeinek minden kiváltságában, kiváltképen az *Oltáriszentségben*, amelyről így ír: „Ismét előttem van, Uram, a te szavad: aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az én bennem marad és én őbenne; újra előttem e szó, amely oly jól esik lelkemnek, amely erőt és vidámságot ad nekem. Ó, ha szükségem van egy gyengéd, szent, szerető és hatalmas baráttal való benső egyesülésre... Amit nem mertem volna remélni, te fel-

ajánlod: egy egészen égi egyesülést!... Ő, az élet forrása! Ő, lelkünk öröme és energiája! Jöjjön Krisztus szeretete és rázzon fel, változtasson meg és szenteljen meg minket!"

Valóban, mi e két jelenlétnak vagyunk az élvezői: a kegyelmi *lelkünkben levő Szentháromság* jelenlétének és a *szentáldozáskor* lelkünkbe szállt *megtestesült Ige jelenlétének*. Mit kívánhatunk még, és ha ezekután sem vagyunk „örvendezők”, mi hiányzik még?

A mi keresztény egyetemi tanárunk megértette, hogy „a mi szívünk vidámsága *Istennek joga*”.

Megvan-e bennem, papban, ennek az átható, lelkesítő és hathatós bizonyossága?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 16.

CSÜTÖRTÖK

Úmap

Ismerem Mont-Cornilloni *Szent Julianna* szerepét az ünnep behozatalában. Tizenhat éves korától kezdve húsz éven át szimbolikus látomása volt: egy égitest jelent meg előtte, hasonló a naphoz és a holdhoz, és rajta egy árnyékos folt volt, amely az égitestnek be nem fejezett képet adott. Mit jelent ez a látomás? Julianna az Oltáriszentség nagy tisztelője, a szentség útján halad. Nem vehet részt mindennap a szentmisén és nem áldozhatik mindennap, amint szeretné, de hogy semmiben sem különbözzön másoktól, csendben szenved és nem kér semmit.

Harminchatéves korában tudta meg a látomás jelentését: az *égitest* az Egyház liturgikus ciklusát jelenti, a rajta levő *árnyékos hézag* egy ünnep hiányát jelenti, mely az Oltáriszentségre emlékeztetne.

A Szent kinyilatkoztatja titkát Jean de Lausen

lüttichi kanonoknak. Egyesek ellenzik az ünnep behozatalát, mondván: itt van nagycsütörtök, és azután az Oltáriszentség legjobb emlékeztetője, maga a mindennapi szentmise. Mirevaló tehát új ünnep?

A jó Isten akarta az oltáriszentségi Jézus diadalát. IV. Orbán pápa minden ellenkezéssel szemben 1264. évben behozta az ünnepet. Szent Julianna már nem érte meg a végső diadalt, 1258. évben meghalt.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 1.

PÉNTEK

„ . . . Quod tractatis”

A szentéletű vak prelátus, Mgr. Ségur írta végrendeletében: „A szívemet magábfoglaló ólomdobozra írják rá: Jézus, én Istenem, ki jelen vagy az Oltáriszentségben, szeretlek és imádlak teljes lelkemből.”

Viselkedésem az oltárnál.

I. Külső

Illő *lassúság*, vagy kapkodó gyorsaság? Van pap, ki eldicsekedhetik, hogy húsz perc, sőt negyedóra alatt is elmondja miséjét.

A rubrikák *hűséges* megtartása.

Komoly gesztusok: különösen a kereszttetés, térdhajtás, meghajlás, gondosan összetett vagy rendszeren széttárt kezek, semmiféle túlzás vagy természetellenesség.

Egyenes, szilárd *testtartás*. Szerény *tekintet*.

II. Belül

Ugyanazok a szabályok, melyek a breviáriumbozánál.

Méltóan. Tisztán kimondott szavak. Az ember érezze azokból a hitet és szeretetet, és nem egy közönséges beszélő-malom fáradt rutinját.

Figyelemmel. A szavak kiejtésénél fontosabb a lélek figyelme. Hány pap nem tudja elmondani a szentmise után, hogy miről szólt a szentlecke és evangélium, és milyen kegyelmet kért az orációban, secretában és postcommunióban.

Áhítattal. A hívek hamar észreveszik, melyik káplán mondja szépen a misét és melyik expediálja azt. Ha nem is gondolunk az épülésre, legalább az Istennek tartozó tiszteletre gondoljunk. Istenhez beszélünk. „Suscipe sancte Pater“, „Suscipe sancta Trinitas“, „Placeat tibi, sancta Trinitas“.

Mgr. Berteaudról mondották: „A tulli-i püspök mindig első szentmiséjét mondja.“

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 2.

SZOMBAT

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!“

I. *Mi az én szentmisém?*

A cenakulum megújítása.

A megváltás befejező pontja Krisztus teljes felajánlása a kereszten, önmagának fenntartás nélkül való feláldoztatása Isten dicsőségéért és a világ üdvösségéért.

Az utolsó vacsorán, az áldozat napjának előestéjén a színek alatt jelenlevő Jézus ugyanaz a Jézus, aki készen volt a másnapi tökéletes felajánlásra. Minden szentmisében az a Jézus jön a pap kezeibe, aki nagycsütörtökön felajánlotta magát a tökéletes áldozatra és aki nagypénteken délből feláldozta magát. Három állomás, egy pillanat. Három kép, egy lelkiállapot.

II. *Milyen lelküllettel csatlakozom ezen rendkívüli felajánlás cselekményéhez?*

Későn keltem, ezért rohannom kell a templomba. Valaki gyónni akar, odasietek a gyónatószék-

hez. Udvozöltem-e Urunkat? Talán, nem biztos. A hívek várnak, a ministráns gyermekek veszekednek a sekrestyében, a padokban ülő gyermekek türelmetlenkednek, beszélgetnek, nevetgélnek.

A mise megkezdődik. Kiért? Milyen szándék-ra? Isten tudja! Mit, elég jó ez így is!

Most aztán előre! Miként a ministránsok, én is végighadarom a lépcsőimádság zsoltárversét. Miért vigyenek ők több tiszteletet és komolyságot a szent szavak kiejtésébe, mint én, az ő papjuk? Egy szökkenés az oltárhoz, gépies csók, introitus, rövid dorombolás, a kazula repül, itt a Kyrrie.

Úr papja, az Isten szerelmére, egy kissé lassabban! Utódaid azt fogják mondani, hogy a te plébánosi működésed alatt az iskolák és egyesületek virágzása, a te kedélyességed és kézfogásaid ellenére, a hit nem növekedett!

Te az *oltáron* leromboltad azt a jót, amit a szószéken, gyóntatószékben, iskolában, egyesületekben, plébániaházadban műveltél.

Először a templomban, az oltárnál kell papnak lenned.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 18.

ÚRNAP NYOLCADÁNAK VASÁRNAPJA

Szentmisém

Bizonyos szerzetesrendekben szabály, hogy a szentmisének *félóráig* kell tartani.

Könnyen kapható vagyok-e arra, hogy *túlzott sietséggel* misézzem? Melyik az a fontos munka, amely siettet? Talán a szentmise olyan unalmas cselekmény, hogy minél előbb befejezni kívánom? És ha várna is rám komoly kötelesség, van-e magasabb kötelesség, mint az Istennek tartozó tisztelet megadása? Van-e előbbre való és *fontosabb* feladat, mint felajánlani és konszekrálni?

„Ha a pap számára valami nehéz dolog lehet, akkor ez az, hogy Jézust nem tarthatja mindig kezében, hogy hagyni kell, mint megy el tőle.” (Isabelle Rivière.)

Ah! én talán minden nehézség nélkül hagyom Őt elmenni! Hátha talán még megbotránkoztatom híveimet szeles viselkedésemmel!

Hallgassam, mit mond az arsi plébános! „Mit csinált, mikor a szentostyát tartotta”, kérdezte tőle valaki, mert igen megghatódott arckifejezése volt?” — „Valóban, egy különös gondolat jutott az eszembe. Urunknak azt mondtam: Ha tudnám, hogy oly szerencsétlen leszek, hogy nem foglak téged látni az örökkévalóságban, most, mivel kezemben vagy, *nem engednék el többé.*”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 15.

HÉTFŐ

Sacerdos suae victimae

A pap szentmiséjének „felajánlója”

I. *Elvek.* A szentmise egyetlen papja Jézus Krisztus, mégpedig *a teljes* Jézus Krisztus, vagyis

Jézus, az örök pap, akinek természeti jogánál fogva egyedül van hatalma, hogy Atyjának végtelen értékű áldozatot mutasson be;

továbbá a pap, ki szentségi papsággal van felruházva, és aki Jézusnak, az örök papnak helyettese;

végül a hívek, kik a keresztségben nyert lelki papsággal vannak felruházva, királyi papok, bár e méltóságot még kezdetlegesen bírják, amelyet az egyházi rend tesz hivatalossá és nyilvánossá.

Tehát a hívek élén, Krisztus, az örök pap alatt — én vagyok.

II. *Következmény.* Ha már a hívő másik Krisz-

tus, mennyivel inkább *a pap!* Ha már a hívőnek hatalma van felajánlani, mennyivel inkább a papnak, ki egy külön szentség, az egyházi rend szentsége által megbízott, nyilvános és hiteles képviselő.

Ez a valóság, az én Jézus Krisztussá azonosulásom — minden időben, de kiváltképpen az oltárnál — jelent-e valódi *értéket* számomra? Vagy ez csak egyszerű kifejezésmód? Hogyan mondhatom akkor én: „Ez az én testem.”

A mi Urunkkal való *papi azonosságomnak* felajánlása meg egy mindinkább *effektívebb* azonosság Jézus Krisztus erényeinek gyakorlása által.

Más szóval: ne csak játsszam Jézus Krisztus szerepét, hanem legyek is a valóságban, mindennapi életemben „*alter Christus*”.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 13.

KEDD

A pap szentmiséjének áldozata

I. *Elvek.* Urunk a konszekrációkor ismét felveszi a teljes felajánlás szándékát, amellyel a keresztdózatot a Kálvárián bemutatta. A pap, aki csakis egyet alkot Urunkkal (amint egyébként a maga rangja szerint minden hívő is), hogy résztvegyen az áldozatban, szintén kell, hogy felvegye Jézusnak, az oltáron feláldozott áldozatnak szándékát és lelkületét.

Az oltárkö jelképesen kifejezi *Jézust* (az öt kereszttel) és *minket* (a bennünket reprezentáló vértanú erekléjével). Ugyanez a jelentősége a felajánlaskor borba öntött vízcseppnek, mely a borral együtt Krisztus vérévé változik.

II. *Gyakorlat.* Amikor misézni megyek, megvan-e bennem Jézusnak ez a teljes felajánlási és feláldozási szándéka?

Mint pap egyet cselekszem Jézussal, ki *felajánl*, és egyet cselekszem Jézussal, ki *felajánltatik*.

Őrizzem meg ezt az utóbbi lelkületet. Ez-e az én lelki hangulatom, hasonlít-e az az előbb konsekrált Jézus hangulatához? Ha nem, *igaz pap* vagyok-e, akit az isteni Pap vár, valóságos áldozat vagyok-e az én áldozatommal?

Marie Deluil-Martiny anyja, egyike azon lelkeknek, kik legjobban megértették a papot és a szentmisét, írta:

„Az Atya dicsősége, hogy szüntelenül elfogadja feláldozott Fiának áldozatát, amelyben minden ember áldozata egyesül.

A papok az Egyház karjai, amelyek mindig felemelkednek az áldozatra és felajánlásra. Az egész Egyháznak szüntelenül egyesülni kell velük, hogy felszentelt kezükkel áldozzon és felajánljon. A pap nagy az ember előtt, papságának egészen fölséges magasságában van. De annál inkább kell megsemmisülnie Isten előtt, akinek ő itt a földön hogy úgy mondjuk, a látható képviselője. Saját lényének mintegy meg kell semmisülnie, hogy helyet adjon Jézus Krisztusnak, miként az ostya, amely lényéből csak a látszatot tartja meg, és amely a valóságban eltűnik, hogy helyet adjon Jézusnak.”

Ugyanő egy szerzetesnek ezt írta: „Engedje, hogy egy szegény szerencsétlen azt kívánja önnek, hogy legyen mindinkább *áldozat-szíve*, amely *egyesül az áldozatot bemutatók kezeivel*.”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 4.

SZERDA

Szentmisére való előkészület

Az ember hallja néha: miért kezdjük a napot *az elmélkedéssel*? Nem jobb *a szentmisével* kezdeni, amely sokkal nagyobb értékű gyakorlat? *Önmagában* kétségkívül a legértékesebb.

Csakhogy ez a legszentebb cselekmény, az isteni életnek, a kegyelmi növekedésnek és az Isten-nel való egyesülésnek ez a hasonlíthatatlan forrása, benső életem hiánya és elégtelen lelkiállapotom miatt *nem hozza meg* a szentség megkívánt gyümölcseit.

A szentmiseáldozat önmagában végtelen gazdagság, de az embernek hozzá kell alkalmazkodnia, hozzá kell hasonulnia. Ha *mi nélkülünk, a mi tudtunkon kívül* átalakítana minket, hogyan lehet akkor megmagyarázni azt, hogy, sajnos, *a mindennapi mise ellenére* századokon át annyi pap többé-kevésbé lanyha és bűnös életet folytatott?

Éppen a szentmisére való *előkészület* szempontjából majdnem elengedhetetlen az *elmélkedés*. „Ki merészel fölmenni az Úr hegyére?” Nem mondta az Úr, hogy aki vele kapcsolatba akar lépni, készítse elő lelkét? „Ante orationem tuam, praepara animam tuam.” Ha tehát már az imádságnál fontos az előkészület, mennyivel inkább ott, ahol a legfőbb istentisztelet, a legszebb imádság és áldozat megy végbe?

Isten halállal fenyegette a főpapot azon esetben, ha a szentek Szentjébe nem a papi ruhákban és az előírt szertartás szerint merészelne bemenni.

Gondolj Mózesre, aki a Sinai-hegyre készül felmenni... Solve calceamentum; locus, in quo stas, terra sancte est.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 6.

CSÜTÖRTÖK

Az én szentmisém (I)

Az én szentmisém a három nagy titok: a megtestesülés, a megváltás és a Jézus Krisztusba való betestesülés (incorporatio) fenséges összoglalata.

Mise és megtestesülés. Nem adja-e a mise az Isten Fiának születését? Nem hozza-e le Őt oda, hol egy pillanattal azelőtt nem volt? Bizonyos, hogy itt nincs szó olyan szorosan vett születésről, mint ami Betlehemben történt, de félretéve a különbségeket, mekkora hasonlóság van közöttük! És milyen lelkiüllettel kell azon résztvennem? Nemde ugyanazzal, mint amivel kívántam volna ott lenni a jászolnál?

Mise és megváltás. Jézus nemcsak megjelenik az oltáron, hanem felveszi ugyanazt az áldozatos lelkületet, amely Őt a Kálvárián eltöltötte. A konszekrációkor kezembe a golgotai Jézus jön le, az a Jézus, aki nagycsütörtökön este mint áldozat belépett a passióba. Nagyon jól mondja Bossuet: „Hála a szentmisének, mindennap nagypéntek van.” Mire gondoltam volna és hogyan tudtam volna szeretni, ha a kereszt lábánál a haldokló és magát a világegyetért Atyjának felajánló Jézus mellett lettem volna?

Mise és Krisztusba testesülés. A szentmisén Jézus nem egyedül ajánlja fel magát. Ő a keresztiségben önmagával eggyé tett minket, hogy amikor be fogja mutatni az áldozatot, mi mint pap és áldozat egyek legyünk vele és általa minden testvérünkkel. Szentmisém alatt megvan-e bennem ennek a többségérzetnek és az isteni Főben való részesedésnek a tudata?

Mily kevésbé értem még meg szentmisémet! Gondoljak P. Eudes ezen szavaira: „A szentmise-áldozat valami oly nagy dolog, hogy méltó bemutatására három örökkévalóságra lenne szükség: az első, hogy reá készüljünk, a második, hogy bemutasuk, a harmadik, hogy érte hálát adjunk.”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 11. I. rész.

A Szent Szív-tisztelet *mai* alakját csak a XVII. században vette fel. Eredetileg visszanyúlik a *megtestesülésig*, az utolsó vacsoráig, Szent Jánosig, a keresztségig, és a keresztény dogma ismeretével fejlődik.

A XIII. században Szent Gertrud (meghalt 1292-ben) kinyilatkoztatást kap a Szent Szívről és tiszteletének főbb vonásairól.

Eudes Szent János 1645-ben elsőnek indítja meg a Szent Szív nyilvános tiszteletét, mégpedig saját rendjében. 1671-ben a roueni érsek, az evreuxi, coutancesi, lisieuxi, bayeuxi püspök jóváhagyja tiszteletét és szentmiséjét, amelyet eddig csak az eudisták mondtak.

1674-ben, *Alacoque Szent Margit* látomásainak korában X. Kelemen pápa hat apostoli brévéjével a legfőbb szentesítést adja a tisztelethez, amely Eudes kéréseinek gyümölcse.

1671-ben lépett be *Alacoque Szent Margit* a Paray-les-Moniales-i vizitációs zárdába, 1673-ban részesül az első nagy jelenésben, és 1690-ben hal meg.

Ismerem-e Jézus Szívének bizalmas közléseit a Szenthez?... Megértem-e a Szent Szív-tisztelet *igazi értelmét*? Az Ige megtestesül, hogy visszaadja a világnak az Ádám által elvesztett isteni életet. Ő felveszi a teljes emberséget, vagyis emberi értelmet, emberi szívet. Ez az *emberi szív* Jézusban minden pillanatban ugyanazon szeretettől dobog, mint amilyen az Ige szeretete. Ez a kettős és mégis egy szeretet képezi a Szent Szív-tisztelet tárgyát.

Első tárgy: emberi szeretete, melyet Szíve jelképez.

Ezen *túl:* isteni szeretete, az ő örök akarata, hogy szeretetével minket megváltson; és e két szeretet eggyé olvad az ő személyében.

Olvasmány: Fil. 1, 12—13; 20—27.

Driant ezredesnek, a verduni harcok egyik bátor tisztjének és vadászainak hősieis áldozatát mélyen kifejező emlékmű örökíti meg. Kűszőbőn volt Verdun városának elfoglalása; a tartalékok megérkezése negyvennyolc órát vett igénybe; Driant ezredest felszólították, hogy két napig mindenáron tartsa magát. Driant a megbizatásnak eleget tett, de vadászainak javarésze elpusztult. Emlékművét *hatalmas gránitkereszt* alkotja, amelynek lábánál *kis kereszt*ek sokasága csoportosul, a feláldozott vezér és vadászainak kifejező jelképe.

Tegyük föl, hogy Driantnak és katonáinak megvolna a lehetőségük, hogy *mindennap megismételjék az áldozatot*, mily csodálatraméltó emlékművet érdemelnének akkor!

Azt, amit az egyszer meghalt emberek nem tudnak megismételni, — áldozatukat megújítani, örökké megismételni — Krisztus meg tudja cselekedni. Ő nem elégedett meg azzal, hogy egyszer, a világtörténelem *egyik napján* feláldozta magát Atyjának a világért, Ő fel akarta magát áldozni azon emlékezetes nagypéntek után mindennap és mindannyiszor, ahányszor a szentmisét bemutatják. Minden egyes alkalommal visszahelyezkedik lelkének áldozat-állapotába, amelyben a Kálvárián volt, és mindannyiszor felhív engemet, — aki mint keresztény és mint pap kétszeresen Krisztus vagyok — hogy egyesítem áldozatom kis keresztjét az ő áldozatának nagy keresztjével. Így fogom-e fel a szentmisét, az én misémet?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 14.

Az elvesztett drachma. Az asszony, ki mindent otthagy, hogy megtalálja az elvesztett garast, amely valamelyik bútor alá gurult.

A *pásztor*, ki otthagyja hű nyáját, hogy az elveszett bárány után fusson.

„A reménység példabeszédének *különös szám-tana* van . . . Micsoda ez a drachma, amely tíz drachmát ér, az a bárány, amely száz bárányt ér, az a tékozló fiú, aki a hűséges fiúnál kedvesebb? Mi a bűnbánatban az a titkos erény, hogy egy megtért bűnös annyi örömmel tölti el az eget, mint kilencvenkilenc igaz, kik állhatatosak maradtak?

A *reménység* az Isten kegyelmének bizonynyal a legnagyobb csodája.

Sursum corda. Kövessük a reménység kisleányát. Nézzétek, hogyan megy előre. Kiszökellne a körmenet sorából, annyira boldog és annyira biztos, hogy sohasem fog elfáradni. Nem fontos, hogy hová vezet. Húszszor is elvisz minket a földi csalódás ugyanazon helyére . . . Nem az a fontos, hogy ide vagy oda érkezzünk, mert az rendesen a csalódás, a földi hiúság helye, hanem az a fontos, hogy menjünk, menjünk mindig szépen lassan a rendes napok kicsiny körmenetében, amely azonban nagy az örök üdvösségre való tekintettel.

A *reménység csodája*, hogy a megöregedett lelkekből üde lelkeket, a megzavart lelkekből világos lelkeket, a régóta szolgált lelkekből új lelkeket alakít . . . Ez a *legszebb titok*, mely a világ kertjében van, ez magának az Isten kegyelmének titka.” (J. Lotte, Péguyt magyarázva.)

Olvasmány: Mt. 18, 12; Lk. 15, 8.

Szép *lassan* térjek vissza a sekrestyébe és minden sietség és *izgatottság nélkül* vessem le miseruhámat.

Örködjem figyelmesen azon, hogy a szent áldozatot követő perceket mindig *összeszedettségben* töltssem el.

Mit gondolnék híveimről, ha az Úr asztalától jövet *azonnal* társalogni kezdenének és megháynák-vetnék apró ügyeiket? Kínosan udvariatlan és tiszteletlen dolognak tartanám.

És én! Mily példát adok nekik, ha a sekrestyébe visszatérve minden átmenet nélkül *azonnal* beszédbe elegyedek, ha mindjárt látszólag hasznos ügyekről is?

Tudják meg a hívek, hogy még nincs itt az idő velem beszélni. Az ájtatosan végzett hálaadásom *példája többet használ*, mint a legszebb buzdító beszéd a helyes templomi viselkedésről és jó imádságról.

Találni fogok mindenféle jó okot, hogy más-képen cselekedjem. Értsem meg, hogy ezek az okok nem érnek semmit. Ezek csak egyszerű *ürügyek*. Ha igazán akarnék...

Kövessem Szent Teréz tanácsát: „Maradjunk szívesen az Úrral, ne veszítsük el ezt a szentáldozás utáni kedvező órát, hogy ügyeinket elintézzük.”

Szent Alfonz *félórás hálaadást* kíván a paptól. Ez nem lesz mindig lehetséges. A rendelkezésemre álló idő alatt

— *gondoljak vissza*, hogy milyen cselekményt végeztem;

— *maradjak csendben*. Milyen misztériumba jutottam bel! Micsoda csodálatos esemény! Eucharisztia, azaz *hálaadás*. Elhiszem!

— Ha szívem itt van, kövessem. *Hallgassak*,

engedjem beszélni a lelkemet. Ha elszórakozom vagy szárazságban vagyok, használjak egy *metódust*: zarándoklat az öt szent sebhez, az Anima Christi lassú recitálása stb.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 10.

KEDD

Szentéglótogetás

Perreyve abbé a szentmiséről elmélkedve írta: „A szentmise és imádság után jön az *akció*, mégpedig mindig ezek után jön. Sajnos, vannak olyan szerencsétlen papok, akik összezavarják és felcserélik e dolgokat: Hanyagul és rohanva mennek a misére vagy az imádságra és igen hamar elhagyják, hogy valamit tegyenek. Előkészülnek egy szerencsétlenül fogalmazott beszédre, amelyet hidegen előadnak fásult hallgatóság előtt, amely a papban csak az előadó *művészt* látja és ítéli meg. Ó, mekkora oktalanság! Ó minden papi élet halála!”

Mikor a *munkával* el vagyok foglalva, nem gondolok-e arra, hogy Üdvözítőm lábaihoz kellene borulnom és ott *imádkoznom*?

Elégge egyedül van Ő templomainkban, az *én* templomomban. Mihelyst elmondtam misémet, *azonnal elhagyom Őt*. A legközelebbi alkalomig, mikor *hivatalosan* templomba kell mennem (keresztelés, esketés, litánia stb.), eszembe jut-e, hogy jó Mestere-met üdvözölnöm kellene?

Itt, ebben legyen jóakarát. Nem azért, mert a körülmények arra kényszerítenek, hanem önmagam-tól kell mennem, mert Ő az én Mesterem, az én Üdvözítőm, és mindenek után — mindenek *után*? ... Micsoda beszéd ez? — Igen, mindenek után ... szeretem Őt.

Természetesen szeretetemet nemcsak a templom-

ban, hanem másutt is megvallhatom neki. De őszintén szólva, gondolok-e erre másutt? Azért az oltár papja szeressen oltára közelében lenni.

Sajnos! Szegény Jézus! Te nem fogsz engem oly hamar látni.

Igy van ez. Az istentisztelet *hivatalnoka*. Vigyem be az én papi működésembé, az én istentiszteleti ténykedésembé a *szeretet gyengédségét és finomságait*. Ez már más dolog.

Nem azt kell mondani, hogy „szegény Jézus”, hanem „én szegény pap”! A fölösleges mennyire szükséges dolog, éneklük a költők. És én nem nagyon jutalmazom meg Udvozítómet ezzel a szükségessel. Nos, hát *szeress!*

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 17.

SZERDA

Viselkedésem a templomban

Mindenekelőtt hitből fakadó komolyság. Ő van itt. Ő, az Úr Isten.

Ha *egyedül* vagyok, ez még nem lehet ok arra, hogy *kevésbé figyelmes*, kevésbé tiszteletteljes, kevésbé összeszedett legyek.

Ha mások is benn vannak, eggyel több okom — és főokom — van: *a példaadás*. Hiába prédikálok az Oltáriszentségnek kijáró tiszteletről, ha híveim nem látják, hogy viselkedésemet mély tisztelet irányítja.

Figyelem a *térdhajtásra*. Vegyem elő a liturgia szabályait. Fegyelmezett, szilárd testtartás, földet érintő egyenes térdhajtás. Semmi gépiesség, semmi lomhaság. Legyen olyan mozdulat, amely imádkozik és valóban kifejezi azt, amit jelent.

Sohasem beszéljek a templomban, tegyem ezt szabállyá. Ha kivételt kell tenni, azt a jó érzék és a szeretet meg fogja mondani. De az ilyen *kivétel*

valóban *kivétel* legyen. Prédikáljak hallgatásommal és annál jobban fognak hallgatni engem, ha szavaimmal prédikálok.

Sohasem engedjem meg, hogy beszéljenek a templomban. Akinek mondanivalója van, jöjjön a sekrestyébe, ahol a beszélgetés a lehető legrövidebb ideig tartson. Minden plébánián van egy jó lélek, aki feljegyzi, hogy ez és ez a személy mennyi ideig beszélt a plébánossal vagy a káplánnal.

Tehát hit, összeszedettség, mély csend.

Lelkiismeretvizsgálás. Elhatározás.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 16.

CSÜTÖRTÖK

„Épületes” hit

Egy protestáns nőt, kit a katolikus vallás igazsága nyugtalanított, a protestáns pásztor a következőképpen igyekezett megnyugtatni: „A legjobb bizonyíték, hogy a katolikus vallásnak nincs igazsága, a *valóságos jelenlét* dogmája. Ha a katolikusok valóban Krisztust vennék a szentáldozásban, *mi-képpen* maradnának ugyanazok? Miért nem lesznek csodálatosak, bámulatosak? Látjuk-e őket *átalakulni*? Nem érünk mi annyit, mint ők?”

Mily szomorú még elgondolni is, hogy *ilyen szemrehányást* lehetne tenni híveinknek. Nincs-e joguk rólunk papokról ezt mondani azoknak, akik nem hisznek az ordináció hatalmában, de tudják, hogy mi hiszünk benne?

Valóban ilyen hatalommal rendelkezni, ennyi jóban részesülni: Jézust konszekrálni, Jézust tartani, Jézust kiosztani és *úgy élni, mint ahogy én élek*, micsoda lelkiismeretlenség! Milyen hitványság!

Vagy a hitem nem elég élő, vagy a nagylelkűségem nem elég bátor. Mindenesetre nem tudom magam igazolni.

Üdvözítőm, add meg nekem a kegyelmet, hogy ne folytassak ilyen életet, hogy ily közelségbe jövök hozzád és nem *szentelődöm meg* a te kapcsolatoddal, hogy neked vagyok szentelve, és nem élek úgy, mint *aki nem e világból való*, hogy híveimnek adlak tégedet és nem adom magam nekik *azzal a szeretettel*, amellyel te nekem adod magad.

Tedd meg, hogy ragyogóan lemondó és hű létemmel *élő bizonyíték* legyek a te szentséged *igazsága mellett*, hogy az emberek, kik látnak engemet, kényszerüljenek elismerni, hogy a kenyér színe alatt Te vagy jelen!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 34.

PÉNTEK

Tristis est anima mea

Jézus Szívének *nagy fájdalma* látni, hogy sok pap kevésbé egyesül vele, sokkal inkább el vannak foglalva munkájukkal, szórakozásukkal, semhogy egyesüljenek vele, sokkal inkább mozognak kinn a világban, semhogy előtte magukba szállnának, mintegy *mozdulatlanok* lennének és megvallanák előtte szeretetüket.

Hány pap mulasztja el igen gyakran *az elmélkedést*, hány papnál nem is létezik az! Nincs rá idő.

Hány pap mondja el csak úgy gyorsan, sebtében a szentmisét. Gesztusok, de semmi lélek. Oly sok és *sürgős* dolog van!

Hány pap előtt tűnik el a *gratiarum actio*! Elragadta a forgószelel. Nemde mindig van valami ok?

És hány pap éli le papi életét a Mester *oldalánál*, a nélkül, hogy életéből és szeretetéből táplálkozna. Jézus kéri őket, *álljanak* meg egy pillanatra, hogy megtöltse szívüket. De nincs idejük. Vagy jobban mondva, van, illetve lenne idejük. Mindíg találni

időt. Csakhogy — és ez még súlyosabb — nincs kedvük. Nincs soha egy pillanat, hogy fáradságot vennének maguknak és merítenének a forrásokból. Mindíg lázasan mennek a nagy országúton, megállás nélkül, kiszáradva, kifáradva.

Izleljem meg és élvezzem az isteni pihenőhelyek édességét. Ilyen az imazsámoly. Sohasem borulok rá! És én merészelem adni Istent a világnak? Én, aki oly messze, nagyon messze vagyok Istentől?

Ó közeledjem, közeledjem hozzá. Ne folytassam ezt a halálos tévelygést. Nem Jézustól *félrehúzódva* akarok élni, hanem *Jézusban, Jézustól.*

Elmélkedés! Elmélkedés! Elmélkedés!

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

SZOMBAT

Pusztul a hit

Minden oldalról hallatszik a refrén: *hitközöm-bösség* hódít mindenütt; pusztul a hit; az emberek nem teszik be lábukat a templomba. És az emberek e bajokat különböző okokkal magyarázzák: a laikus iskola, az államhatalom ellenséges üldözése, a valástanalanság.

Ezen okok bizonyosan közrejátszanak. Nem szabad azonban elfelejteni a *főokot*. Hol van és milyen az én hitem?

Kétségtelenül nem szüntem meg hinni, de *milyen az én hitem ereje?*

Olyan ez, amely képes hegyeket áthelyezni? Vagy pedig csak akkora, mint a mustármag? Érzik-e az emberek ezt a lángoló és ellenállhatatlan hitet apostoli működésben? Igen, hiszek, de úgy, mint aki nem mutatja, akin nem látszik, hogy hisz, aki számára az igazságok, melyeket hirdet, igazságok, de *nagyon távoliak* és alig érintik szívét.

Ha a tömeg nem is jön a templomba, de ott van legalább a magja. Mikor Vianney abbé Arsba érkezett, a falu tömege járt a templomba? Dehogy is!

A felnőttek hiányában ott vannak a gyermekek, az egészségesek hiányában ott vannak a betegek és haldoklók. Ha azoknál, akikre még hatással lehetek, a jó Isten szentjének benyomását kelteném, a többiek is gyorsan keresnék közelségemet. *A hit pusztul, mert nincs hitem, nincs elég élő, elég mély, elég hódító hitem.*

Istenem, add meg ezt nekem!

Olvasmány: 33. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNASZOMBOR

Ecclesia militans

„Per totam noctem laborantes”, mondja az evangélium.

Panaszkodom néha, hogy az élet nagyon kemény, az apostolkodás nagyon terméketlen, a meghódított lelkek száma elenyésző. *Mily nehéz sértetlenül megőrizni a hű nyáját! Mennyi erőfeszítés kell ahhoz, hogy az erősen közömbös tömeget gyakorlati vagy gyakorlatibb hitéletre vezessük!*

Oly szép, oly gazdag halászatról álmodoztam! Megszámlálhatatlanszor vetem ki a hálót oda, ahol úgy látszik, semmi élő lény nincs és a háló mindannyiszor üresen jön fel...

Merész *illúziókban* ringattam magamat. Azt reméltem, hogy a *küzdő* Egyházból egy szép napon *győzedelmes* Egyház lesz. Azt hittem, hogy minden hálövetésre csodás halfogásom lesz.

Nem, nem ez vár rám. Az Egyház ma is és holnap is *küzdő* marad, és Isten megengedi ezt, mert nem annyira az ő sikerét keresi, hanem az én bizalmamat, az én buzgalmamat és az én szeretetemet.

„Ha véletlen szerencse folytán az emberiség itt a földön elérné a boldogságot, írja egy keresztény bölcselő, ha mostani életében küzdőből győzedelmes lenne, ha nem volna többé mitől félnie, ha nem lenne mit remélnie, mit várnia, mit kockáztatnia, akkor elpusztulna az unalomtól. Mert a szeretet kiszáradna a forrásánál.” (Jacques Chevalier.)

Örvendjek annak, hogy a munka *nehéz*, mert így könnyebben tudom Istennek kimutatni szeretetemet.

Olvasmány: II Kor. 11, 16—30.

HÉTFŐ

Tunyaság

Mi túlságosan *ellenségeinkre* fogjuk a bajokat, melyek minket érnek.

Mekkora gondot fordítottak a háború előtti katolikusok a katolikus érdekek és jogok megvédésére? Bizonyos, hogy többen derekasan dolgoztak. De a katolikus közösségben micsoda sajnálatos tunyaság lakozott. P. Berthe, a Garcia Moreno szerzője harminc vagy negyven évvel ezelőtt a következő mérleget állította fel könyvében:

„Mellettünk van *Isten*.

Mellettünk van *az igazság*.

Mellettünk van *tizennégy százados kereszténység*.

Mellettünk van 90 *püspök* és 50,000 *pap*; 40,000 *szószék* a beszédre és gyóntatószék a vezetésre; körülbelül 160,000 *férfi és női szerzetes*, 5 *egyetem*, a *kollégiumok* százai, a Szent Vince-konferenciák, a művek és egyesületek sokasága.

Mellettünk van még talán *a férfiak tizedrésze*, akik húsvéti gyónást végeznek, *ötödörösze*, kik szentmisét hallgatnak, a *négyötödörösze* megkeresztelt, kik

életükben legalább egyszer áldoznak. Mellettünk van *a nők háromnegyed része.*”

Igen, és *mindezek ellenére* hogyan engedték a katolikusok magukat leigázn!

A multnak intő tapasztalata szól hozzánk. És nekem, mint papnak, kötelességem, hogy *tisztán-látó, határozott és merész* legyek.

Olvasmány: II Kor. 11, 1—16.

KEDD

Sajtóapostolkodás

Ketteler püspök joggal írhatta: „Aki *a katolikus sajtóval* nem törődik, nem tekintheti magát a katolikus Egyház igaz gyermekének.”

A sajtókérdés kétféleképpen jelentkezik előttem:

1. Plébániámban megteszek-e mindent, hogy a katolikus sajtó híveim között tért hódítson? Törődöm-e azzal, hogy híveim milyen ujságokat és milyen könyveket olvasnak? Haszon vagy kár származik-e a nyomtatott papirosból, amit kezükben forgatnak? Nyitott szemmel állok-e e fontos kérdés előtt? — Mit tettem eddig *a jó lapok* terjesztésében? Híveim látogatásakor igyekszem-e őket felhívni a katolikus lapok előfizetésére és harcolok-e a rossz vagy kétes sajtó ellen? Felállítottam-e *a plébániai könyvtárt*, és a beszerzett könyvek katolikus és irodalmi szempontból igazi értéket képviselnek-e?

2. Talán többet is tehetek. Van talán bizonyos szabadidőm? Ha van, a helyett, hogy a drága időt rádióhallgatással vagy egyéb lényegtelen foglalkozással tölteném el, vegyem kezembe *a tollat és apostolkodjam vele.*

Amikor Bethléem abbé, a nagy sajtóapostol túl-

terhelve a munkától papokat keresett, kik munkájában segítségére lennének, könyveket átolvasnának és azokról bírálatot, beszámolót küldenének, mondhatni senkit sem talált. A nélkül, hogy hivatásos író lennék, vagy keresném tehetségem csillogtatását, nem tudnék-e ebben az irányban hasznos szolgálatot tenni?

„Ha Szent Pál ma élne, *ujságíró* lenne” — mondotta Ketteler. Nem tudnám ebben is követni — aliquo modo — a nagy apostolt? Gondoljam meg.

A jó sajtót *terjeszteti*, a jó sajtóban *közreműködni*. Nincs ennél apostolibb munka.

Olvasmány: I Tim. 4, 1—4; 12—16.

SZERDA

Erős buzgóság

Az apostolkodás folytonos áldozatot kíván. Az igazi apostolok ritkák, mert teljes önlemondást feltételeznek. Mit kell tehát feláldozni a lelkeknek, hogy jól szolgáljunk nekik? Mindent, teljesen.

Belső lemondás. A papnak igen gyakran fel kell áldoznia lelki hajlamait, kívánságait: az imádságos élet nyugalmát és vigasztalását. Sokkal könnyebb kimagaslani a tisztán szemlélődő életben, vagy a tisztán aktív életben. A pap, aki mindkét életet akarja folytatni, — és minden papnak ez legyen a vágya — nehézségekkel fog találkozni. Sokáig kell küzdenie, fáradoznia, hogy megtartsa, bármibe is kerül, az imádság szellemét és akkor is, ha hű marad hozzá, nagy lelki erőre és kitartásra van szüksége, hogy nyugodt és erős maradjon a lelki szárazságban és a szórakoztató dolgok között.

Szellemi lemondás. Gyakran lehetetlen, hogy ebben és ebben az irányban szellemileg képezze magát, vagy hogy a kívánt szellemi színvonalon tartsa

magát. Ha a lelkek üdve és lelkipásztori kötelessége úgy kívánja, hajoljon meg és fogadja el a (viszonylagos) szellemi szegénységet.

Lemondás a *nyugalomról*, a *kedvtelésekről*. Néha még a testi erő felőrlődése, az egészség megrongálása is velejár. Szeretni mindvégig, „in finem”, mint Jézus.

Lemondás a *szív*, a *család örömeiről*. A család? Az megmarad, bizony. De a lelkeknek elsőbbségi joguk van. Ha szívét családi ügyek és gondok akarnák megnehezíteni, Jézussal feleljen: „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?” „Ki az én anyám, és kik az én atyámfiái?” Én nem ismerek többé mást, mint a lelkeket, kiket az Isten reám bízott.

Lemondás az *önszeretet* kielégítéséről. A világ kigúnyolja a papot. Ha nem is veti meg, de legalább színleli, hogy nem ismeri. Az egyesületi életben gyakran találkozunk sikertelenséggel, mindenféle akadályokkal. Felettes hatósága is félreértheti, és mindenkorra árnyékban marad.

Lemondás az apostolkodás *örömeiről*. Egészen idáig kell követni a Mestert. Volt-e szebb és lángolóbb buzgóság, mint az Úr Jézusé? És mi volt az eredménye? Majdnem semmi. Az isteni dolgokban van valami magasabb, mint a siker, és ez: elfogadni a balsikert, a közepszerű eredményt, ha a jó Isten úgy kívánja.

Türelem. A keresztnek is megvannak az ő meglepetései. Alig két hónap választja el pünkösdtől nagypéntektől.

Olvasmány: I Tim. 1, 1—8.

„Te mindent módjával és szám szerint és mértékkel rendeltél el.” (Bölcs. 11, 21.) Lehetetlen Istennek tetszeni, még a legjobb dolgokban is, ha bölcsesség nincs a cselekedetekben. Egy cselekedet, amely magában véve jó, helytelen lehet, ha Istennek jelen akaratával ellentétben van. A buzgóság gyakorlatában *mindenekelőtt* azt nézzük, hogy vajon igazán a Gondviselés vonalát, az Istentől megjelölt barázdát követjük-e? Csakis itt vagyunk biztosak, és sehol másutt, hogy megtaláljuk a kegyelmet, az erőt, a fényességet, önmagunkat.

A bölcs buzgóság *rendezett és irányított a lelkekkel szemben*. Jézus tudja határolni buzgóságát. Csak Izrael bárányaihoz küldetett; ezeknek szenteli magát teljesen.

Köztük is kiválasztást végez: először az apostolok, azután a legbeteggebbek, a leginkább rászorultak, a szegények, a gyermekek. Az ő fölséges lelkében minden a helyén van, a rend tökéletes. Kövessem. Milyen cselekvő szeretettel vagyok paptestvéreim iránt? Imádkozom-e értük, figyelmes és gondos vagyok-e irántuk? Gondolok-e valaha arra, hogy épülésükre legyek és közelebb vigyem őket Istenhez? Mekkora apostolkodási lehetőség van a papok között!

Azután vigyem buzgóságomat a legjobban rászorulókhöz, az erkölcsileg és fizikailag legelgyatottabbakhoz, a legszenvedőbbekhez.

Bölcsesség a buzgóságban *az eszközöket* tekintve. Itt különösen kell a Mester példájának ösztönözni és talán megszegyeníteni. Mik voltak az ő nagy eszközei? A beszéd, a cselekedet és a jó példa.

a) *Beszéde*. Általában ritkán beszélt. Harminc évig hallgat és három évig beszél. És ezalatt is mennyi megállás a csendben és imádságban! Min-

díg természetfölötti. A lelkek üdvét tartja szem előtt, még mikor testi betegségeket is gyógyít, azt is a lélek érdekében teszi: „Menj és többé ne vétkezzél!” Nyílt, meggondolt, isteni beszéd. „Senki sem beszélt úgy, mint ez az ember.” Milyen színvonalú a beszéddel való apostolkodásom? Igyekszem mindig a lelket elérni, megragadni és felemelni?

b) *Cselekedete*. Tevékenysége mindig az Atya akaratának van alárendelve. Nem törekszik mindent megtenni, mindent megszervezni, mindent megreformálni.

Vegyek példát az ő tevékenységéről. Szerénység, bölcsesség és még a szép apostoli tervezgetésekben és elgondolásokban is.

c) *Példája*. Egész lényével prédikált. Őt látni amint összeszedetten, szelíden megy, Őt hallani, amint beszél, és az úgy máris meg volt nyerve. Olyan apostolkodási eszközök ezek, amelyeket nagyon elhanyagolok. Tanuljak meg tőle „mindent jól cselekedni”. Mikor hozzám közelednek, kell, hogy mondják, hogy érezzék: „Az Isten van itt!” Sajnos!

Olvasmány: I Tim. 1, 18-tól végig; 2.

PÉNTEK

Okos buzgóság

A papnak *képzettnek*, alaposan *tájékozottnak*, megértőnek és éles szeműnek kell lennie.

„Nem élünk többé abban az időben, amikor Jézus Krisztus szolgája elszenderülhetett az oltár lépcsőjénél azzal a biztos tudattal, hogy álmában semilyen szentségtörő kéz nem fogja szétrombolni a tabernákulumot, sem nem oltja el a szent hely öröklámpáját. A *közömbösség* és nyugalom napjai elmúltak.”

Igy gondolkodott tizenhat éves korában Fré-

mont abbé, majd utána ezeket írta: „Ha a pap ma nem a tudomány embere, mivé lesz a világ? Minden kiváló elme a tanulmánynak szenteli magát, az emberi gondolat tökéletesítésén fáradozik, és mialatt ez a nagy szellemi mozgalom a jelenben kibontakozik, éppen a pap maradjon *tudatlan*? Nem, nem, ez nem lehetséges.”

Nem arról van szó, hogy szaktudós legyek. Ez kivételes dolog. De *széles kultúrával*, mély *bölcsességgel* és kiterjedt tájékozottsággal kell rendelkeznem. Nem szükséges mindent tudnom, de képessé kell tennem magamat, hogy ne maradjak tudatlan abban, ami hasznomra lehet papi működésemben. Ilyen a *lélektan*, *korunk története*, *szociológia*, *neveléstudomány*, *irodalom*.

Hogyan vezessek, ha nem ismerem az utat?

Olvasmány: I Tim. 3.

SZOMBAT

Alkalmazott buzgóság

A papi működés legnagyobb nehézsége abban áll, hogy hirdetni kell az örök üzenetet az egyes korok embereinek, tehát azokkal az eszközökkel és olyan nyelven, amelyeket az a kor megkíván. Az evangélium *mindenkori*, de a módnak és eljárásnak, ahogy azt hirdetjük, *mainak* kell lennie.

Erre tegyem magamat *alkalmassá*.

Mondjam el gyakran azt a szép imát minden paptestvéremért és magamért, amelyet egy lángoló szívű pap mondott Clermont-Ferrandban a katolikus egyetemek kongresszusán:

„Sokasítsd meg Uram a papokat, de különösen adj nekünk szent papokat.

Szent papokat, az általános és örök igazság hirdetőit, akik azt koruk és nemzetük embereinek tud-

ják hirdetni. Mai szenteket, régi papokat új emberekben. Ők Uram a te követőid: mint a te tanúid, a te erényed visszfényét sugározzák ki. Add meg nekik, hogy életükben megvalósítsák a te halálozást, amelyet csodálatos fénnel és ünnepélyességgel ülnék meg minden reggel a szentmisében. Merítsenek e titokból testvéreik és a világ üdve iránt érzett nyugtalanságot. Tudják e nyugtalanság ellenére is tiszteletben tartani a lelkek szabadságát, azt a szabadságot, amelynek az ízet a te igéd adta a világnak. Értsék meg és beszéljék koruk nyelvét, és különös gondot fordítsanak arra, hogy ne kompromittálják a te evangéliumod örök újdonságát a korok váltakozó és elenyésző eszméivel. Őrizték a lelkek fagyos téli korszakában a szilárd reményt, hogy eljön a tavasz; és azok előtt is, kik Téged üldöznek, gondoljanak a Damaszkuszi útra, és a te Gondviselésed titkos holnapjaira."

Olvasmány: I Tim. 5.

PÜNKÖSD UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Bonus odor

Én úgy vagyok, mint sokan mások; azt tartom, — nem teoretikusan, hanem gyakorlatilag — hogy a reggeli és esti félóra, amelyet szemtől-szembe töltök Istennel, olyan idő, amelyet a papi működésben *relative jobban lehetne felhasználni*. Valahányszor Isten lábainál vagyok és feláldozom magamat az imádságban, úgy tetszik nekem, mintha ezt az időt elraboltam volna apostolkodásomból, hogy ez nem nagyon használ a lelkeknek, hogy az Egyház és megyém azt kívánja, hogy keljek föl és térjek vissza a munkához.

Egyszerű *űrűgy* ez, amelyet magamnak felhozok, mert nem ringatom magam illúziókban; de oly

jó ilyen és hasonló ürügyekkel, látszólagos kifogásokkal eltompítani a lelkiismeretfurdalás erejét.

Semmi sem szolgálja jobban a lelkek üdvét, mint az *egy fokkal több szeretet* bennem, és ezt az egy fokkal több szeretetet semmi sem képes jobban megadni, mint az imádság. A buzgó, nagylelkű *elmélkedés Jézusnak* ajánlott magdolnai illatos kenet. Eltölti, mondja az evangélium, az egész házat.

Egész napom attól lesz illatos. Ha reggel a Mester Szívénél erőt merítettem, jobb pap leszek egész nap. Hihetetlen, hogy a félórai elmélkedés — igazi elmélkedés — mennyi lendületet ad papságomnak.

Nem imádkozom eleget. Honnan van, hogy a szentség illatát — Christi bonus odor — nem árasztom szét? Elfelejttem a lényeges gesztust, nem vettem lelkemet Jézus lábaihoz. Ő itt van és vár. Én nem vagyok itt, sohasem vagyok itt. Ez az élet jelentégtelen, illattalan, száraz, színtelen és izetlen élet; istenemberi életemben nincs elég Isten."

Gondoljak P. Chaignon S. J. szavaira, aki a papokat jól ismerte, mivel sok lelkigyakorlatot adott nekik: „Amint az embert a papszentelés teszi pappá, úgy a jó papot csakis az elmélkedés alakítja ki."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 24.

HÉTFŐ

Deus in adjutorium . . .

Az egyiptomi puszták remetéinek korában élt Izsák apát a lelkiélet értékes titkának tartotta azt a gyakorlatot, hogy minden alkalommal e zsoltárverset ismételte: Deus in adjutorium meum intende. Ezáltal *Isten* jelenlétében és *gondolatában* tartotta magát.

Midőn a breviárium órái előtt elmondom ezt az imát, vigyem bele teljes jelentését. Oly szé-

pen hirdeti *Isten irgalmas nagyságát és az én segítségre szoruló helyzetemet.*

Minden nehéz helyzetben kiáltsak Istenhez a Zsoltáros ezen szavaival. Oly kifejező és megkapó ez, és az Egyház kifejezetten szentesítette, mivel minden más imádság helyett ezt fűzte be az officiumba.

Menjek még tovább. Necsak akkor imádkozzam Istenhez, amikor bajban vagyok és segítségére van szükségem. *Emelkedjem fel* a kérő imádságon és gyakoroljam magamat az igazi értelemben vett *istenimádságban*. Ha akarom, használjam fel ugyan-ezen szavakat, de valamivel más értelmet adjak nekik:

„Uram, nem az én nyomorúságom vezet hozzád, hanem a te nagyságod. Tudod, hogy *kicsinységemet* reád bíztam. Engedd meg csupán azt a mérhetetlen örömet, hogy énekeljem a te *mérhetetlenségedet*. Az a csekélység, ami vagyok, énekelje a Mindent, ami Te vagy... Deus!... Dominus!...”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 29.

KEDD

Munkátlanság

Nagyon valószínű, hogy kétszer- vagy tízszerannyi teendőm van, mint amennyit megtehetek. De az is lehetséges, hogy van *szabadidőm*. Elfoglaltságom nem köt le teljesen, állásom megenged bizonyos szabadságot... Ezen esetben óvakodjak — nem a lustaságtól, ez kemény szó — az *idővesztégetéstől* vagy a haszontalan foglalatosságtól. Annyi ember van elfoglalva, és mily kevés „dolgozik”.

Tegyem magamévá Páli Szent Vince következő szavait: „A papnak *több munkája* legyen, mint amennyit meg tud tenni. Mihelyt tétlenség keríti

hatalmába, az összes hibák hozzá futnak minden oldalról: tisztátalan kísértések és sok egyéb.”

A mai korban a veszély legtöbb pap részére inkább a *túlzott elfoglaltságtól* jön. Különösen a város helyeken. A papok túl vannak terhelve. A munka felhalmozódott. Az ember könnyen talál ürügyet, hogy Istent elhagyja. Bizonyos vidékeken és falvakban a papi munka kevésbé túlterhelt. Mindezekelőtt vizsgáljam meg, hogy *mindent* adok-e? Megadom-e a lelkeknek, kiknek gondozásával vagyok megbízva, mindazt, amit tőlem kívánnak, és amire szükségük van? Ha igen, akkor olyan ima- és munkaéletet folytassak, amely nem ad helyet a munkátlanságnak. Épületes szórakozás a meghatározott időben, helyes és tökéletes dolog. Tétlenség, amikor a kötelesség hív a munkára, sohase történjék meg.

Halljam Isten kívánságát, a lelkek hívó szavát. *Dolgozzak, dolgozzak, képezzem magamat.*

Manning bíboros Az örök papság című könyvében az idő értékéről szóló fejezet végén elsorolja, hogy a hetven éves pap életében huszonhárom év szükséges az alváásra, körülbelül hét év a szentmisére és a breviáriumra. Hogyan van felhasználva a többi negyven év? „Jót tenne nekünk, válaszolja, ha minden helyen hallanánk Isten szavait, amelyeket Illéshez intézett: „Mit mívelsz itt, Illés?” És a nap minden órájában ezek a szavak csengenek fülünkben: „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”

Olvasmány: Lk. 2, 40—52.

Dolgozószobám

„Jól érezte magát kis szobájában, ahol, amint mondta, Isten és a lelke között a világnál is szélesebb horizont támadt. Szent Ágoston szép mondása szerint szobája *szentély* volt, amelyben a béke, a rendnek ez a nyugalma uralkodott. Mennyire szeretne benne a rendezettséget, a tisztaságot, az összehozhatóságot; nem tűrhette a legcsekélyebb rendetlenséget sem. Ott, távol a világtól és minden zajától, leült íróasztalához, és egyedül Istennel, buzgó lelke kiáradt a csendben és szeretetben, és az isteni örömök teljességébe jutott.” Ezeket mondja P. Chovarne P. Lacordairéről, a múlt század nagy dominikánus szónokáról.

Vannak papok, kik *sokat kijárnak*, és vannak, kik *nem járnak ki eleget*. Az utóbbiak típusához tartozik a túlságosan otthon ülő, a szellemileg túlságosan elfoglalt pap (Huet, avranches-i püspökről mondták hívei: „Mikor lesz már olyan püspökünk, aki tanulmányait befejezte?”) vagy a kedvetlen pap. (Mire jó, hogy meglátogassam híveimet? Ez már nem változtat rajtuk.)

Szokásom, kedvem és hajlamom ellenére tudjak *apostoli utakat* és látogatásokat tenni, amelyek szükségesek és hasznosak a lelkek javára.

Azoknak, — bizonyára többen vannak — akik *mindig kinn vannak az utcán*, vasúton, akik nem hagynak időt a magukbaszállásra, az íróasztalnál végzett munkára, a tanulmányra, olvasásra, beszédek megfogalmazására, ajánljuk, hogy elmélkedjenek e fölött: a templom, a dolgozószoba, az iskola és a plébánia utcái és házai, íme a pap állomásai. Mindegyiknek juttasson megfelelő időt és buzgóságot.

Vizsgáljam meg magamat. Eléggé — vagy nagyon — szeretem *dolgozószobámat, a magányt*

oly szükséges és hasznos *pillanatait*? Határozat. Reform.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 39.

CSÜTÖRTÖK

Módszer a munkában

„Hogy alkalmas legyek magasabbrendű szellemiségre, ahhoz minden feltételem megvan: öröklött hajlamaim, neveltetésem, szellemi környezetem, akaratom. Hátra van még a szabatosság és egy bizonyos *munkamódszer*, amely különböző szempontjaimat egymásba fűzi. Ez a hiány az erkölcsi vérszegénység, a fizikai puhaság és annak felismerése, hogy nem gyakorlok befolyást az engemet környező dolgokra. Logikusan kell cselekednem. Kell, hogy valamennyi alapfogalmat alá tudjam támasztani, hogy enyéim legyenek nem csupán az ösztön és a nevelés által, hanem a tudás és akaratom választása által is. Kell, hogy képes legyek erkölcsi támasz lenni... Hatoljak az eszmék és viták mélyére... Ne hagyjak senkit *helyettem* gondolkozni, megfontolni.”

Ezt az elhatározást tette Geneviève Hennem de Goutel. Mennyivel inkább kell ezt nekem mondani és magamat erre elhatározni!

Nem vagyok-e felelős a status animarum hanyatlásáért, ami *rendezetlen munkabeosztásom* miatt következett be? Mindenütt nagy összevisszaság. A lényegtelen, ha kellemes, a lényeges előtt megy. Szeszélyeimnek a rabja vagyok.

Tegyek *magamévá* mindazt, amit cselekszem. Nem elég valamibe belekezdeni, hanem el is kell azt sajátítani, *magamévá* is kell azt tenni. Miáltal? A megfontolás által. Alkossam meg a magam személyes ítéletét az eszmékről, eseményekről és sze-

mélyekről. Ne kövessem lehajtott fejjel a nyáját. Tudjam, hogy miért gondolom és mondom azt, amit gondolok és beszélek.

És azután *jól* tegyem meg mindazt, amit végre kell hajtanom. Barát Szent Zsófia mondotta: „Mindazt, amit érdemes megtenni, tegyük *meg jól*.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 42.

PÉNTEK

Tanácsok

Mgr. Hedley tanácsai: „A fiatal papoknak úgy kellene félni *az idővesztéstől*, mint ahogy az ördög fél a naptól.”

Azok a papok, akik nincsenek egész nap elfoglalva, vagy akik bizonyos időben sok szabad-idővel rendelkeznek, keressenek valami *munkát*, és annak szenteljék *veszendő pillanataikat*. Ilyen lehet valamely tanulmány, könyv, teológiai traktatus. Még jobb, ha *írnak*. Ez komoly tanulmányt követel, szabatosságot ad gondolataiknak, könnyed beszélő képességet szerez, és nagy nyereséget jelent a jövő számára.”

Ez utóbbi tanács megtevésére nem mindenkinek van tehetsége és hajlama. Nézzük *Akvinói Szent Tamásnak* Jean de Pipernohez intézett tanácsait, amelyekből kiki kiválaszthatja a magáét.

„Te azt kérded tőlem, János, Krisztusban kedves testvér, hogy *miképpen* kell *tanulmányt végezned*, hogy a tudomány kincseit megnyerjed.

Ime néhány szabály, amit e tekintetben neked adok:

Igyekezzél a tengerbe apró patakokon keresztül bejutni, és nem folyammal. Mert így lehet legkönnyebben eljutni a legnehezebbhez.

Akarom, hogy *lassú légy a beszédre*, és nehezen menj oda, ahol beszélnek.

Ne hagyj fel soha az *elmélkedéssel*.

Keressd fel örömmel a cellát, ha akarsz, hogy bejuss a borospincébe.

Ne törődj semmiképpen *mások dolgával*.

Kerüld mindenekfölött a *haszontalan utakat*.

Ne nézz arra, aki beszél, de mindazt a jót, amit hallsz, jegyezd fel *emlékezetedben*.

Amit olvastál és hallottál, igyekezzél *megérteni*.

Szerezz világosságot, láss tisztán minden *kételyben*.

Törekedj mindent, amit csak lehet, elrendezni elméd könyvtárában."

Akvinói Szent Tamás a feszület lábánál merítette legjobb inspirációit. Tegyek úgy, mint ő. És mint ő, cselekedjem tökéletesen tiszta szándékkal. „Ennyi megtett munkáért milyen jutalmat kívánsz, Tamás?” — „Semmi mást, mint Téged, Uram."

Olvasmány: 16. zsoltár.

SZOMBAT

Komoly teológia

Komoly teológiánk legyen, azaz tudjuk szabatosan elválasztani az evangéliumban és szent hagyományban levő és az Egyház tévedhetetlen tanítóhivatala által megerősített dogmákat a teológusok és iskolák véleményeitől, a hiteles döntéseket a vitatható bölceleti tanításokra támaszkodó magyarázatoktól. Ismerjük ne csupán a dogmatika egyes tételeit külön-külön, hanem azoknak egybefoglaló, hatalmas és ragyogó rendszerét. A dogmatika föl-séges szépségeibe vezetnek a nagy auktorok, akik ne hiányozzanak könyvszekrényünkől.

Komoly és élő teológia. Hány pap számára a szemináriumi füzetek és könyvek herbáriumokat jelentenek, amelyekben színtelen, illattalan, elszáradt virágok fonnyadnak, amelyek nem segítenek a jámborságban, sem nem adnak elveket és irányítást a prédikációkban és lelki vezetésben.

„Hány pap kezeli a szent titkokat, írja P. Aubry, *a nélkül, hogy megértené* azokat, vagy rájuk gondolna, vagy legalább ismerné azokat. Életük szent dolgok körében, a természetfölötti hatalmakkal való örökös kapcsolatban, az oltárnál, a gyóntatószékben és a szószéken folyik le, a nélkül, hogy *ezekre figyelnének*, hogy belőlük hasznot, fényességet merítenének lelkük számára. Még a bizonyos mértékben hű és jámbor papokat is ide sorolom, akik ebbe a közönséges, lapos és anyagi jámborságba vannak beékelve, kik megelégszenek a szükségessel, kik nem keresnek, és nem gondolják, hogy keresni lehet a kötelességen túl is.”

Az egyházi tudományoknak *alapos és mély* tanulmányozását ajánlja a papoknak, „*hogy igazi papok legyenek, kik képesek fölfogni hivatásukat, az isteni működéseket, melyeknek ők az eszközei, a nagy titkokat, melyek az ő kezeiken át mennek, és amelyeket naponkint kezelnek*”.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 43.

PÜNKÖSD UTÁNI HATODIK VASÁRNAP

A jó Isten

„Deus virtutum, cuius est totum, quod est optimum . . .” így kezdődik a napi könyörgés.

A keresztény lélek jól tudja, hogy a jószág Isten lényeges tulajdonsága.

Deus caritas est — és azért mikor szent nevét kiejti, rendesen a „jó” jelzőt teszi eléje.

Elégge elismerem-e Istennek ezt a *szuverén jó-ságát*? Igen, bizonyosan, mikor az élet rám mosolyog, de ha jön a megpróbáltatás, megérttem-e, hogy ez nem azért jött, hogy megsebezzen, hanem ez eggyel több jele a jó Isten irgalmasságának, aki ezzel feljebb akar engem emelni?

Hogy a Magasságbelinek jósága hozzáférhetőbb legyen számunkra, az Ige testté lőn, kit az *Atya jósága* küldött le. A mai vasárnap valóban az isteni jóság vasárnapja. A Misereor super turbam evangélium bemutatja nekünk a Fiút a könyörülő jóság legmeghatóbb cselekedetében: a tömeg követte Jézust, három napon keresztül hallgatták étlen-szomjan tanítását, annyira lekötötte őket a *jó Mes-ter igéje*. Ime, a Mester a helyett, hogy megnyugtató és könyörületes szavakat mondana, könyörületesen cselekszik. Látva, mint éheznek ezek a derék emberek, egyik legszebb csodáját műveli értük, öt kenyérrel és két hallal táplálja őket, az óriási tömeget, több mint ötezer személyt, és még telt kosarak maradnak.

Ime a mi Urunk, íme a mi jó Mesterünk jósága, íme Isten jósága.

Ébresszem fel hitemet, és sugározom magam körül a jó Isten jóságát.

Olvasmány: 106. zsoltár.

HÉTFŐ

Mindent Jézus Krisztusra összpontosítani

Amikor P. Léonce de Grandmaison, a Les Etudes folyóiratnak hosszú időn át volt szerkesztője és a Notre Seigneur című gyönyörű könyv szerzője befejezte irodalmi tanulmányait, egyik kedves tanára, P. Longhaye gratulált tanítványának azért az elhatározásáért, hogy minden igyekezetét és munká-

ját egyedül Jézus Krisztus személyére összpontosítja.

„Szeresse Jézus Krisztust, írta neki, utolsó lehelletéig, lelkesedjen mindennap jobban az ő imálandó személyéért. Tanulmányozza, keresse, kutassa, nyomozza és tárja fel szüntelenül a maga és mások számára az ő kiapadhatatlan gazdagságát. Nézze őt állhatatosan, tanulmányozza szentséges Szívét, amíg csak hozzá nem hasonul, merüljön el Őbenne a megsemmisülésig, legyen azonos Vele. Ő legyen mindig és mindinkább *gondolatainak központja*, ismereteinek foglalata, bármely tanulmányának gyakorlati végcélja. Jézus Krisztus legyen apostolkodásának legfőbb erkölcsi tárgya, legnagyobb bizonyítéka és *diadalmas fegyvere* . . . Akár ismeretlen lesz, akár híres, akár fényes állásban lesz, akár a legszerényebb helyen, legalább tevékenységének körzetében ismerjék úgy, mint a *Jézus Krisztust bíró és vele azonosult* embert, ki alkalomadtán, alkalmon kívül — ha lehetséges lenne, szüntelenül — Jézus Krisztust hirdeti, és róla beszél szívének bőségéből.”

Mily szép útmutatás: Jézus Krisztusról *elmélkedni*, Jézus Krisztust megismerni, Jézus Krisztust mindig növekvőbb szenvedéllyel *szeretni*, Jézus Krisztust lángoló lélekkel közölni a világgal.

Olvasmány: Gal. 1, 1—3.

KEDD

Az evangélium

Egy világi írja: „*Evangélium*. Milyen gyönyörűség nekem ez az olvasmány még a leggyötrőbb aggodalomban is. Hányszor éreztem és tapasztaltam, hogy számomra a legkeményebb penitencia, ha nem fordíthatom napjaimat ennek a tanulmányozására!”

És én, Krisztus papja, írhatnék-e hasonló vallo-
mást hazugság nélkül?

Valamikor egyes templomokban az oltár mind-
két oldalán volt tabernákulum: az egyikben a *ci-
boriumot* őrizték, a másikban az *evangéliumot*.
Krisztus *igéje* iránt ugyanaz a tisztelet volt, mint
Krisztus *teste* iránt.

Ezen mintakép szerint tisztelem-e az evangé-
liumot? Értékelem-e úgy a Mester beszédjének szö-
vegét, mint a Mester testét?

Az én Eucharisziám iránt bizonyára tisztelet-
tel, imádással, nyilvános áhitattal vagyok. Miben
nyilatkozik meg az én mély tiszteletem az *isteni
írások* iránt, amelyek magukba foglalják és meg-
magyarázzák az én imádott Mesterem *bizalmas gon-
dolatait és lényeges gesztusait*?

Olvasok-e hűségesen *mindennap* egy fejezetet
az evangéliumból? Van-e könyvtáramban szentírá-
smagyarázó könyv, és forgatom-e azt néhanapján?

Elmélkedésemhez és szentbeszédeimhez fel-
használom-e az evangéliumot?

A keresztyén ifjúmunkások szervezetének, a
J. O. C.-nak *gyűlésein* minden alkalommal felolvas-
nak és megmagyaráznak egy részletet az evangé-
liumból.

Hitoktatásomba amennyire csak lehet, vigyem
be az evangéliumot és jeleneteit.

*Ismerjem meg, hogy megszeressem; szeressem,
hogy megismerjem.*

Olvasmány: Gal. 2, 2—11.

SZERDA

Az evangélium folytonos időszerűsége (I)

Őrizkedjem a racionalizmus jelszavától: „Az
evangélium *régi* dolog! Egykor szép és tökéletes
volt. Jelenleg *elavult*.“

Otromba butaság. Ellenkezőleg. Az az életforma, melyet Krisztus a világnak adott, *örök ifjúság*: „Legyetek tiszták! szeressétek egymást; szolgáljatok Istennek. Ti nagyok, ti isteniek vagytok; tudjátok meg, hogy mik vagytok.” És a többil

Akkor, amidőn minden összeomlik, amikor az idő semminek sem kegyelmez, *az örök megmarad* és képes megadni minden kornak a termékenység titkát.

Minél inkább távolodik az ember az evangéliumi időktől, annál mélyebben hatol beléje az evangélium. Még az a tan is, amely tagadni és megdönteni akarja az evangéliumot, eredetével felfedi az *evangéliumi leszármazást*.

Két példa. Még a vallásellenes *nemzetközi* törekvéseknek is a mélyén nem található-e meg (bár meghamisítva és megfertőzve) a testvériség szükségessége: „szeressétek egymást”? És a *kommunista ideológia* mélyén nem található-e meg eltorzított alakban a vágy, amely ezt célozza: „amit egynek a legkisebbek közül cselekedtek”? Ritka eset, hogy ne lenne valami evangéliumi dolog az evangéliummal legellenesebb tanokban is; *egy kevés krisztusi* abban, aki a legerősebben támadja Krisztust. Ennyire belevésődött az evangélium az emberiségbe.

Oh, ha az *evangélium emberei* a helyett, hogy kincsüket másoktól meghamisítani engednék, inkább jobban megbecsülnék ezt az isteni varázsvesszőt, amellyel oly könnyen találnak aranymezőkre.

Olvasmány: Jakab 1, 21-től végig.

CSÜTÖRTÖK

Az evangélium folytonos időszerűsége (II)

Azt mondták: „Különös lenne, ha a keresztyének nem lennének *haladók* úgy az elméletben, mint kiváltképen a gyakorlatban.”

Nekünk megvan a jövő titka. Krisztus tegnap, ma és holnap.

Hiszünk-e eléggé ebben?

„Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak.” Megvallom-e?

Egész lelkemmel hiszek-e az evangélium termékenységében, hogy az *elkövetkező idők* benne bírják a haladás zálogát és lehetőségét?

Hiszem, hogy az evangélium szép dolog a multat illetőleg. De hogyan lehetséges, hogy feleletet tudjon adni mindarra, ami a *jövőt* illeti? Az evangélium szakított a régi világgal. De elismerem-e azt a képességét, hogy *új világot tud* teremteni? Mélyen meg vagyok-e arról győződve, hogy az evangélium, amint egykor megindulás és szárnyalás volt, úgy minden kornak *a kovásza*?

Küzdjek a kiábrándulás, az elsekélyesedés ellen, amely akkor jelentkezik, mikor az ember előrehalad a korban, és különösen mikor meghajlik az élet horizontjánál. *Sperabamus*, reméltünk! Ifjú papi éveimben hittem a kovász hatalmában, amelyet kezeltem. Sokat láttam belőle, amiért még hiszek. De mivel megöregedtem, ebből azt következtetem, hogy evangéliumom sem ifjú többé, hanem elvesztette megújító örök erejét.

Veni Sancte Spiritus... Et renovabis faciem terrae.

Ma, holnap, száz év múlva, kétezer év múlva!

Olvasmány: II Pét. 1, 16-tól végig.

PÉNTEK

Állandó üdeség

Szomorú, ha az ember azt érzi, hogy *minél inkább távolodik ordinációjától*, annál kevésbbé buzgó, annál kevésbbé tud a megmászott magas-

latokon maradni, annál inkább omlik alá, és hajlik egy mindinkább *elpolgáriasodó* élet felé.

Perreyve írta: „A papság kezdetén kinyílik az első virág, amelyet a közönséges mindennapi élet elszíntelenít és elhervaszt. Az ember azon csodálkozik, hogy *ismét ember lett* az ő gyengeségeivel és megszokott gyarlóságaival, és szomorúság fogja el, hogy a régi súllyal megterhelve lép az oltárhoz, és a legjobb szándékkal sem tudja levenni magáról.”

Ez a szomorúság még *jó jel*; mutatja, hogy az ember nem hagyja el magát, hogy ha tapasztalja is a veszteséget, de *nem írja alá*, nem pártolja, ellenkezőleg, *első nagylelkűségéhez* kíván visszatérni.

Az bizonyos, hogy *az érzelem üdesége*, amely a megindulást jellemezte, a kezdet karizmája, a rügyező fa tavaszi öröme nem jöhet vissza. De nagyobbodhat és kell is nagyobbodnia megszentülés *energiájának*, a hit és imádság által tökéletesedő lelkiismeretességemnek, papságom méltóságának és felelősségének, talán nem olyan lángoló, de mélységes szeretetemnek. *A gyümölcstermés* ideje a *virágzás* ideje után jön. Ne veszítsem el magamat a hiábavaló bánatban, éljek a jelennek azáltal, hogy megadom neki a teljes értékét.

Olvasmány: I Tim. 4, 6-tól végig.

SZOMBAT

Szeretet szeretetért

Mozartról mondják, hogy mikor gyermek volt és látta, hogy valaki érdeklődik iránta, ezt a kérdést intézte az illetőhöz: „*Szeret engemet? Nagyon szeret engemet?*”

Megható, hogy ez a kisgyermek, aki bizonyára érezte magában „az Isten sugarának rezgését”, milyen őszintén tette fel ezt a fájdalmas kérdést.

Ugyanez a kérdés, mely a megtestesült Ige ajkáról hangzik felénk, vajjon hidegen hagy-e minket?

„Péter, Péter, — te áldozópapom, akinek annyit adtam, és akivel még annyi jót teszek — igaz, hogy szeretsz? Számíthatok rád komolyan? Nagyon szeretsz? Mélységesen szeretsz?

A szeretetnek minden szeretet kell. A Kálvária legnagyobb szomorúsága, írhatták, és egyben a mi legsúlyosabb sértésünk Azzal szemben, ki ott éretünk szenvedett, az, hogy *megtagadjuk szeretetünket.*“

Mikor határozzuk már magunkat végre arra, hogy az isteni Szeretet-kéregetőnek odaadjuk *szívünket teljesen?* Ez semmi, de Ő kéri ezt, Ő megerősíti. Az az Ő egyetlen ambíciója, hogy mi nyomorult emberek, különösen én, az Ő papja, szerezzük Őt.

Ez a kérés *kifejezetten* a csodás halfogás után, a Péterrel való beszédben fordul elő, de *hallgatagon* benne van az evangélium minden jelenetében és minden versében. Üdvöztünk majdnem minden alkalommal, mikor a különböző korokban, választott személyeinek megjelenik, ezt kérdezi: „Legalább te szeretsz-e engemet?“ Szent Teréztől, Alacoque Szent Margittól, Folignói Szent Angelától, Asszisi Szent Ferencről, Loyolai Szent Ignációl...

„Uram, ez nem nevetnivaló... Nagyon szeretlek téged.“

Olvasmány: Ján. 21, 15—18.

PÜNKÖSD UTÁNI HETEDIK VASÁRNAP

Vestimentis ovium

Óvakodjatok a *hamis* prófétáktól, kik *juhok* ruházatában jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó *farkasok.*“

Nemde ez annak a papnak képe, aki visszaél hivatásával, és ott, ahol Isten helyettesének és vezetőnek kellene lennie, felhasználja a *bizalmas közléseket*, hogy a lelkeket pusztulásba vigye?

Tudom, hogy az Egyház *büntető törvényeivel* mennyire gyűlöli és megveti ezt a bűnt. Ez mutatja a bűn szörnyű perverzítésát és ördögi álnokságát.

Szerencsétlen pásztor, ki szakít mandátumával, és aki visszaél megbízatásával...

Isten egy alkalommal megmutatta Sziénai Szent Katalinnak az ilyenfajta gonosztetteket, amelyeket Isten Egyházában elkövettek. A Szent így írja le a Párbeszédekben:

„Egyesek *annyira meg vannak szállva az ördög-től*, hogy nemcsak meggyalázzák a szentségeket, és nem tisztelik a méltóságot, amit nekik adtam, ... hanem még felhasználják a *szentségeket*, hogy kiégítsék tisztátalan gondolataikat és bűnös akaratukat. A *szegény bárányok*, kiknek lelkét és testét gondozniuk kellene, meg vannak zavarva ezen útalatos dolgoktól és másoktól is, amelyeket nem mondok el, hogy ne szomorítsalak el még jobban. Te láttad ezeket a szegény bárányokat, hogy érezték magukat, mint az örültek, és mint voltak magukon kívül, mikor ezek a *megtestesült ördögök* erőszakot tettek akaratukon, és rávezették őket, hogy azt tegyék, amit nem akartak megcselekedni...

Felesleges ezeket a bajokat és annyi mást felidézni előtted. Tudod, hogy mindezeknek mi az okozója: a tisztátalan és bűnös élet.”

Olvasmány: Napi evangélium.

HÉTFŐ

Jézus, a Vezér

Senki sem volt olyan vezér, mint Jézus. Fölségesen hasznos lesz számomra, ha Őt ezen szemszögből nézem, mert a papok is éppenúgy vezérek,

mint pásztorok, és Jézus mint vezér el tudta ismer-
tetni tekintélyét. „Ti pedig ne hívassátok magato-
kat *rabbinak*, mert egy a ti tanítók. Mestereknek
se hívassátok magatokat, mert egy a ti *Mesteretek*,
a Krisztus.” (Mt. 23, 8. 10.) Jézus, a Vezér *parancsol*.
Gyakran mondja apostolainak: „Menjetek ide és ne
menjetek oda... Tanítsatok... gyógyítsatok... tá-
masszátok fel a halottakat... úzzétek ki az ördögö-
ket... Ne legyen se aranyotok, se ezüstötök. „Ez
parancsoló hangnem. Soha senki sem mutatta magát
természetesebben és teljesebben vezérnek, mint Ő.
Mélységes *jósága* mellett, amely néha egészen a
gyengédségig is leereszkedik, érezni benne azt a
bizonyos elvitathatatlan *meggyőződést*, hogy Ő *ki-
csoda*, hogy mire képes, amely a legtermészeteseb-
ben adja meg neki a Mester megjelenését, beszédei-
nek parancsoló hangját és cselekedeteinek legvég-
sőbb *merészségét és erejét*.

Jézus tud *dorgálni*: „Nem tudjátok ezt?... Nem
értitek-e?” (Márk 4, 13; Mt. 15, 17; Márk 7, 18. stb.)
„Még ti is mindig értelem nélkül vagytok?” (Mt. 15,
16; Márk 7, 18.) Szemrehányást intéz az emmauszi
tanítványokhoz, Szent Péterhez: „Te megbotránkoz-
tatsz, távozz tőlem, sátán!”

A társadalom mindenáron *vezéreket* kíván. A
katolikus papság szerezhetheti neki. De akkor szüksé-
ges, hogy a papnak meglegyenek a vezér *képes-
ségei*, hogy tekintélye legyen erényével, tudásával,
akaratával, minden párttól és szenvedélytől való
teljes függetlenségével, kivéve kötelességének szen-
vedélyét és Mestere iránt érzett szeretetének szen-
vedélyét, kinek szolgál. Beszélni, parancsolni, fed-
deni könnyű, de *figyelmességet, engedelmességet*
nyerni nem könnyű. Egyedül az a vezér, aki tud,
akar, tehet, szeret és példát ad. Az ilyen vezér
mindent mondhat, mindent kívánhat, mindent mer-
het. „Álmélkodának a seregek az ő tanításán, mert
úgy tanította őket, mint akinek hatalma van.” (Mt.
7, 28. 29; Mk. 1, 22; Lk. 4, 32.)

Gyakorlati alkalmazás: ne osztogassam vég nélkül a felmentéseket a vasárnapi munkaszünet, a pénteki böjt és a vasárnapi misehallgatás kötelezettsége alól. Ha felmentéseket kell adni, *emlékezzetek a parancsra*.

Olvasmány: Egy az említett szakaszok közül.

KEDD

A túlságosan követelő Krisztus

Mikor Krisztusra gondolok, nincs-e előttem a szigorú Mester képe, ki redős homlokkal mosolytalanul néz rám, mivel olyan lanyha, közömbös, rendetlen és nyomorult vagyok?

Nemde Ő nagyon követelő? Ő csak a tökéletes-séggel tud megelégedni. Hol találja azt nálam?

Más a Mester *tanítása*, és más a Mester *személye*.

Az isteni Üdvözítő *beszédeiben* és általában minden alkalommal, mikor a világhoz szól, sürgetve kér bátorságot, jóban való buzgóságot, hűséget. Tehetne volna-e másképen, a nélkül, hogy az a vád ne érte volna, hogy a világnak csak sekélyes kis erkölcsiséget nyújt, és olyan tanítást, amelyet emberi bölcsesség is adott volna? Ő *sokat* kér. Ő *mindent* kér. *Tökéletesnek* kell lenni, miként a mennyei Atya tökéletes.

Mikor Jézus leszáll az elvek fenséges magasságából, és a konkrét *emberi nyomorúsággal áll szemben*, a nélkül, hogy tanításának parancsoló követelményéből engedne, szájalomra indul, megérti a nyomort, és kimondhatatlanul könnyörül.

Te, vámos, menj, megigazultál.

...Nektek, apostolok, megbocsátom, hogy elhagytatok, neked Péter, hogy megtagadtál.

Tisztának kell lenni... A te szereteted Magdolna, megmosott téged a tisztátalanságtól.

Ime Krisztus.

Olvasmány: Ján. 18, 15—27.

SZERDA

A nagyon kegyes Jézus

... Tehát az Üdvözítő egyben *elnéző* is, és ezt kihasználhatom benne? Tekintete és szava messziről szigorú, de valójában az élet folyásában mindent *megbocsát*.

Mi következik ebből? Talán Ő nem tudja, mit akar, vagy tetszés szerint részvétre lehet őt hangolni?

Abból, hogy *Jézus jó*, ne merítsek hasznot számomra, hogy *rosszabb legyek*. Ismerjem el végtelen könyörületességét, amellyel késedelmeskedik a büntetéssel, amellyel megbocsát és reánk mosolyog. De ne késztessem Őt arra, hogy szigorú legyen.

Ha én, az ő papja, kit annyira szeretett, elárulom Őt, ha én gyöngédtelen, talán romlott vagyok, remélhetem-e, hogy Ő *határtalanul* folytatja irgalmasságát? Van egy mindennél veszedelmesebb vétek, és ez az önhittség. Órizkedjem tőle. Jézus biztonnyal meg tud bocsátani hetvenhétyszer. És ha túlságosan visszaéltem vele, és a hetvennyolcadik esetben vagyok, amikor már többé nem tudok bánkodni az elkövetett bűn felett? Nem, a kegyelem sohasem hiányozhatik nekem, de én visszautasíthatom a kegyelmet, és ez esetben ez az utolsó kegyelem lenne. Én annyira kapható vagyok arra, hogy ne engedelmeskedjem az isteni meghívásoknak. Pedig sohasem lehet tudni. Első, második, de melyik lesz az utolsó?...

Uram, őrizd meg engem a kegyelemmel való visszaéléstől.

Olvasmány: Mk. 11, 15—19.

CSÜTÖRTÖK

A Szentírás

A Szentírás újszövetségi részét a legkedvesebbnek kell tartanom. Az evangéliumokat és leveleket teljesen kell ismernem. Jó szentírásmagyarázó könyveket ne nélkülözzek.

E mellett ne hanyagoljam el az ószövetségi Szentírást, és ismerkedjem meg közelebbről a zsolnárokkal és a prófétákkal. Perraud bíboros papi életében talált időt és módot arra, hogy a Szentírást hetvenkétszer teljesen átolvassa. Olier, a Saint-Sulpice szeminárium alapítója kettős tabernákulumot építtetett, mégpedig az Oltáriszentség és a Szentírás részére, és aljára e szavakat vésette: Par cultus et honor utrisque.

A Krisztus követése írja: „Két dolog elengedhetetlenül szükséges nekem, amelyek nélkül nem tudnám elviselni e nyomorúságos élet terhét. A test börtönébe zárva szükségem van *élelemre* és *világosságra*.

Ez készítetted téged, Istenem, hogy e szegény befegnek add szent *testedet*, hogy lelkének és testének eledele legyen, és *igédet*, hogy világító lámpa legyen léptei előtt. E két dolog nélkül nem tudnék élni, mert az Isten ígéje a lélek világossága, és a szentséged, az élet kenyere. Úgy tekinthetjük őket, mint két asztalt. Az első a szent *oltárasztal*, amelyen a megszentelt kenyér, vagyis Jézus Krisztus drága teste nyugszik. A második az isteni *törvény asztala*, mely magába zárja a szent tanítást, megtanít

az igaz hitre, és biztosan vezet minket a szentek Szentjébe." (IV. k. 11.)

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 5.

PÉNTEK

A Szentírás tanulmányozása

„Fordíts gondot a felolvasásra ... Ezekre a dolgokra legyen gondod, ezekre add magad, hogy haladásod nyilvánvaló legyen mindenki előtt.” (Tim. 4, 13. 15.)

Nem elég *értékelni*. *Tanulmányozni* is kell.

Mit mondanának a tengerésztől, ki becsülné mesterségét, és nem érdeklődne a tenger dolgai iránt? Az orvostól, ki nem képezné magát az orvosi tudományban?

Ismerjük alaposan Isten szavát, az ő üzenetét, melynek hirdetésével minket megbízott. Elsőrendű kötelesség, hogy ugyanazon síkra helyezzük, mint személyes megszentelődésünket. A kettő egymással szorosan összefügg. Ha belemélyedünk a Szentírásba (I Tim. 4, 13.), haladásunk biztosítva van, és nyilvánvaló lesz mindenki előtt. Isteni ígéret van rajta: „Az én ígém, mely számból kimegyen, nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi mind, amit akartam, és foganatos lesz azokban, mikre küldöttem.” (Izaiás 55, 11.) Szalézi Szent Ferenc a tudományt a pap *nyolcadik szentségének* nevezi. „Az Egyház legnagyobb bajai onnan jöttek, mondja, hogy a tudomány fája mások kezében volt, és nem a leviták kezében.”

Eymard mondja: „A papnál a szent törvény tanulmányozása *minden más tanulmány előtt* haladjon, és zárjon ki a pap céljaival ellenkező, veszedelmes vagy haszontalan tanulmányt.”

Mgr. Seghers, Alaszka apostola szánján magá-

val vitte teológiai könyvtárát. Azt szokta mondani, hogy „a püspök könyvek nélkül, katona fegyver nélkül”.

Ennél is nagyobb a római fogságában sínylődő *Szent Pál* példája. Egyedül van. Mindazok, akiknek segítségére kellett volna menni, elhagyták. Utolsó levelet ír kedves Timótheuszához, és azt ezen szavakkal fejezi be: „Siess, jöjj mihamarabb hozzám; hozd magaddal a könyveket, főleg azonban a pergamenteket.” (II Tim. 4, 13.)

Halála előtt, halálára való előkészülethez mit kíván az Apostol? A szent könyvek olvasását és tanulmányozását.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 11, 2.

SZOMBAT

Hogyan tanulmányozzuk a Szentírást?

Tiszta szándékkal, összeszedettséggel, állhatatosan és alázattal.

a) *Tiszta szándékkal.* Miért olvassam és tanulmányozzam a Szentírást? Hogy tudós legyek? Hogy a szószéken gyönyörű és találó idézetemmel, vagy az előadásztalnál szentírásmagyarázataimmal sikerter arassak? Nem. Hogy növekedjem a hitben, hogy tápláljam magam az igével, szellemmel és étellel. Hogy a hit forrásainál sugalmazást nyerjek életemhez és apostolkodásomhoz, hogy papságom kegyelmét kitermeljem. Miként az oltár gyertyáinak lángja az öröklámpából jön, úgy akarom elmém minden világosságát a minden világosság forrásából, a Szentírásból meríteni.

b) *Összeszedettség* a tanulmányozásban. Minden komoly tanulmány csendet kíván, mennyivel inkább a szent tanulmány.

„Lehetetlen, mondja Szent Anzelm, hogy az a

lélek, amely a világias foglalkozásoktól kissé szórakozott, vagy amely hiú dicsőségért kíván tanulmányt folytatni, megnyerje az igaz tudomány ajándékát. Mert más dolog megszerezni az ékesszólást vagy a szép stílust, és más dolog belehatolni a menyeyi szavak értelmébe és mélységébe, szemlélni a tiszta szív tekintetével az elrejtett mélységeket."

c) *Állhatatosság.* A ritka dolgok megkívánják, hogy nagy értéket adjunk értük.

Egyes eseteket kivéve Isten csak türelmes munka után adja meg a Szentírás vizsgálatának és szeretetének ajándékát. Az Isten ígéje vetőmag, amely az ember részéről a közreműködés „jó földjét” kívánja, mely képes lesz százszoros termést hozni.

d) *Alázatosság.* „Vigyázzatok tehát, hogyan hallgatjátok.” (Lk. 8, 18.) „Vigyázz tehát, hogy a világosság, mely benned vagy, sötétség ne legyen.” (Lk. 11, 35.) Alázatosság nélkül azzá lesz. Semmi sem képes úgy felfuvalkodottá tenni, mint a tudomány. Nagy munka, nagy tudás százalmas bukásokra vezethet (Lamennais, Loisy) . . . „A magasságban és szent helyen lakik, s a töredelmes és alázatos lélekkel.” (Izaiás 57, 15.) „Alacsony bejárat, mérhetetlen boltívek, mindenütt a titok fátyla. Meg kell hajtani a fejet, hogy az ember belépjen” — mondja Szent Ágoston. (Vall. 53, 5.)

Olvasmány: 19. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI NYOLCADIK VASÁRNAP

Hűtlen sáfár

A nélkül, hogy hamis próféta, vagy áruló lennénk küldetésemben, — amelyről a múlt vasárnapi evangélium beszél — nem vagyok-e talán az a sáfár, aki urának az *érdekeit rosszul intézi?*

P. Lecanuet *La vie de L'Eglise sous Léon XIII.* című posthumus könyvében írja: „Társadalmunkban *mély vallási tudatlanság* uralkodik... Nem beszélünk itt a racionalistákról, kik a kereszténységből csak az elfelejtett és profanizált keresztelési karaktert őrizték meg, hanem azokról *a közömbös és semmiképen sem ellenséges tömegekről*, kik eljönnek még templomainkba és legalább bizonyos időkben körülveszik az igazság szószerét. Szomorúbb és kevésbé megmagyarázható, hogy *a legjobb keresztények* távolról sem bírják a dogmák pontos ismeretét, a vallásos tudás a legtöbbször hiányzik. Pedig 36,000 templom és 36,000 szószék van Franciaországban, és minden pap igehirdető, vagy *annak kell lennie*... Ha abban a legnagyobb veszélyben, amelyben ma a katolikus Egyház van, alkalmaznunk kell az Urunk szellemével megegyező összes eszközöket buzgósággal, leverhetetlen szívóssággal, mennyivel inkább kell alkalmaznunk a méltóságában és hatásában legnagyobb eszközt: az igét. *Ha minden templomunkban egy apostol lenne*, Franciaország keresztény lenne.”

Fontoljam meg a két utolsó mondatot. Mit mondanak nekem?

Hol vagyok én ebben? Milyen igehirdető vagyok? Milyen apostol? Valóban krisztianizáló vagyok, akivel a hit növekedik, vagy aes sonans vagyok?

Olvasmány: Mt. 18, 23—35.

HÉTFŐ

Az Atya tisztelete

Krisztussal először a kereszttség, azután a papi rend egyesít.

Mi volt Krisztus uralkodó áhítata? Az Atya tisztelete, dicsérete, imádása.

Jézus mindig Atyjáról beszélt. Az Atya küldött engem. Az Atya kéri ezt és azt. Az Atya meg fog áldani titeket. Mikor imádkoztok, Atyának szólítátok. Nemsokára visszatérek az Atyához...

Egyik nap *Fülöp* nem tudja megállni, hogy meg ne mondja neki: „Uram, te mindig az Atyáról beszélsz. Jól van, de mi még sohasem láttuk az Atyát. Mutasd meg nekünk az Atyát, ez sokkal egyszerűbb lenne.”

És én milyen tisztelettel vagyok az *Első Sze mély* iránt? Tisztelem a Másodikat, a Harmadikat. De gondolok-e arra, hogy Istent mint Atyát tiszteljem?

Nem.

Mi ez? Én *természetfölötti egységben vagyok a Fiúval*, és bennem nem lenne semmi a *Fiú* lényeges áhítatából?

Különös... és mégis igaz.

Tovább nem lesz igaz... Megtanulom ismerni az Atyát.

Olvasmány: Ján. 14, 1—17.

KEDD

Repleti sunt Spiritu Sancto

Az apostolok Szentlélekkel eltelve, elkezdtek prédikálni. Repleti sunt Spiritu Sancto et coeperunt loqui. (Ap. csel. 2, 4.) Törekedjem arra, hogy sohase beszéljek máskor, mint amikor telítve vagyok Szentlélekkel.

Az ige, amelyet hirdetnem kell, nem az én igém, ez nem emberi ige, hanem a hit igéje, verbum fidei. (Róm. 10, 8.) Isten szólal meg ajkamról. Tamquam Deo exhortante per nos. (II Kor. 5, 20.)

Tehát nem elég csak *isteni dolgokat* mondani, hanem *isteni lélekkel* is kell azokat kiejteni. Az én

szentbeszédem legyen a bennem lakozó és belőlem kiáradó Szentlélek teljességének kiömlése.

Ennek következtében *alázatosság*. Felejtsem el magamat, ne magamat prédikáljam, és ezért nem kell félénknek lennem. Istent hirdetem, semmitől sem félek, mert neki velem kell lennie. Azért bátran előre! Mihelyt minden igyekezetemet belevittem, az Isten lelke fog megnyilatkozni szavaimban. Tehát semmi emberi félelem, semmi aggodalom, hogy sikerül-e majd, vagy nem. Sursum! Semmi hiúság! Nevetséges lenne, ha a keresztfeszített Istent fellengzős szólamokkal, felcicomázott szavakkal, színészi taglejtésekkel hirdetném. Természetesen bizonyos gondosságra szükség van, amit megkíván az Isten, akiről beszélek, és a hallgatóság, amelynek beszélek. De egyébként egyszerű, egyenes és igénytelen legyek, semmi másra ne tartsak igényt, mint arra, hogy a lelkeket megnyerjem Jézus Krisztusnak, hogy mindig magasabbra emeljem azokat, akik már az övéi.

Önmagam adománya. Repleti, coeperunt. Túláradó lelkük kicsordult. Nálam is legyen a beszéd isteniekben gazdag lelkem kicsordulása. A lelkek nem tetszetős szavak, nem emberi forrás után szomjaznak, hanem *természettőlötti* lélekből előtörő *természettőlötti* szavak után, amelyeknek összoglalata és minden szótagja *természettőlöttiséget* kiált.

Olvasmány: Ján. 14, 16—21; 25—28.

SZERDA

Szentbeszédem

Mit óhajtanak híveim? — Hogy beszéljek az *ő lelkükről*, az *ő mindennapi kötelességükről*, az *evangeliumról*, az *akadályokról*, melyek megszentelésük elé kerülnek, és az *eszközökről*, amelyekkel le-

győzhetik azokat, hogy mutassam meg nekik *Krisztust*, hogy értessem meg velük, hogy életüknek kettősnek kell lennie, Urunk élete folytatásának... Hogy a *legmagasztosabb* dolgokról a *legegyszerűbben* beszéljek.

A *legegyszerűbb* formában, de egyben a *legmelegebb, legélőbb* formában...

Ezért szükséges, hogy az igazságot az én lelken át, az én módszerem szerint mutassam be. Szükséges, hogy az evangélium, Krisztus mindmégannyi szava, az Egyház valamennyi tanítása először az *én lelkem* sajátja legyen, mielőtt a *lelkek*hez ér.

Elmélkedjem, gondolkozzam, mélyedjek el magamba és imádkozzam. Ne forduljak a szónokokhoz. Én magam legyek a forrás, a mélység, amiből merítek. Elmondhatjuk, hogy sok pap nem dolgozik saját beszédjén, vagy rosszul dolgozik azon.

„Egy egész *szentbeszéd-irodalom* van két vagy három század óta a szószer szolgálatában, amely nem felel meg többé kortársaink szellemi állapotának és szükségleteinek. Vagy itt, vagy a divatos szónokok újdonságában keresi az ifjú pap első sugallatait. Mindkét esetben nem más, mint másoló, mint plagizáló. Semmire sem gondol önmagától, semmit sem mond *a maga mélyéből*. És ez az üres, hideg, szavaló, terméketlen beszéde képtelen lesz bizonyosságot és meggyőződést teremteni a lelkekben.”

Egy másik főpap, Manning jegyzi meg: „A nép csodálatos ösztönnel észreveszi, hogy az, aki beszél, átérzi-e azt, amit mond? És ha látja, hogy nem érzi át, ellenáll e beszédnek, mely nem más, mint *érc-hang*.”

A szónoknak jobban magamagát, *az embert* kell előkészítenie, mint *beszédjét*.”

Olvasmány: Ap. csel. 13, 16—42.

A szentbeszéd az elmélkedés szirtje lehet

Az elmélkedésnél a szentet (kinek bennem kell lennie) kell magam elé tűznöm. Ott nincs szükségem arra, hogy egyenesen *másokra* gondoljak, hogy mások javáról, arról a módozatról gondoskodjam, hogy miképen tudnám megtéríteni vagy megjavítani őket. Ott *magamra* kell gondolni, arra a szükségességre, hogy *magamat* megtérítsem, *magamat* megjavítsam. Természetesen a lelkeknek is hasznára van elmélkedésem, amennyiben szentségem reájuk sugárzik, de ők nem képezhetik elmélkedésem tárgyát. Hasonlóképen nem elmélkedhetem azért, hogy mint szónok új, eredeti és megragadó gondolatokat kapjak. Az is bizonyos, hogy *elmélkedésem prédikációmnak* is hasznára lesz, de értem meg, hogy elmélkedésem a szentbeszédre való készülettől teljesen különböző gyakorlat.

Vigyázzak erre. Könnyen más irányban akarom hasznosítani elmélkedésemet, mint amilyenre kellene. Minthogy otthonosan érzem magamat a teológiai tudományokban, könnyen abba a hibába esem, hogy az elmélkedést is tanulmánynak veszem és benne a szószerk számára érdekes szempontokat keresek, mikor annak *mindenekelőtt és egyes-egyedül* lelkem megszentelését kellene szolgálnia. Innét az a vágyam, hogy az elmélkedéshez nagy és szép anyagot akarok. De a több *dolog* itt különösen nem mond több *dolgot*. Az imázsámoly az *imádság* emberét alakítsa és nem az *ige* emberét. Egyébként, ha az ima embere a magaslatocon jár, az ige embere is hasznát veszi annak. Tehát ne csináljak cserét, és tartsam fenn Istennek az ő részét.

Olvasmány: I Tim. 6, 11—17.

Hogyan beszéljünk Krisztusról?

Egy katolikus egyetemi tanár visszaemlékezve a sok apostoli ígére, a következő megjegyzéseket teszi, amikről érdemes elmélkedni. Nem beszél kifejezetten papokról, hanem általában a buzgó és lelkes férfiakról.

Ó, sokan tudnak beszélni *a te művedről*. Mily kevesen tudnak *terólad* beszélni. — Sokan abban buzgólkodnak, hogy apostolokat alakítanak, akik hivatva vannak más apostolokat formálni, és így szünet és vég nélkül mindenki felmenti magát attól, hogy téged szeressen. Mily kevesen vannak azok, akik azon buzgólkodnak, hogy *adorálókat*, Krisztus-szeretőket képezzenek! Azok, akik nekem rólad beszéltek, Uram, gyakran *terhemre voltak*, mert szavuk hamisan hangzott. Jól láttam, hogy erkölcsi elveik és tapasztalattal telt tanításuk van, és hasznosan beszéltek ezekről a dolgokról. Bennük a tapasztalat, a lázas szenvedély embereit éreztem, akik valóban lelkesedtek azért a műért, amelyben dolgoztak, a te művedért. De nem éreztem *a szeretetet az ő életükben*, nem éreztem *szeretet-lelkeket*. Elvesztettek téged, Uram, szemük elől.”

Mennyire igaz ez! Egészen belemerülünk az apostolkodásba, vagyis *a lelkekkel való kapcsolatba*, és megfeledkezünk az imádságról, az *elmélkedésről*, azaz az *Istennel való kapcsolatról*.

Mit használ a lelkekkel való kapcsolat, ha azt nem előzi meg, nem élteni és nem teszi hódítóvá az Istennel való kapcsolat?

Olvasmány: II Tim. 1, 6—15.

„Jól szeressünk, hogy jól beszéljünk”

Ez volt *Szalézi Szent Ferenc* ékesszólásának minden titka. Amikor az ember végigolvassa beszédeinek egyik kötetét, nem tudja megérteni, hogy mi vonhatta annyira a tömegeket a genfi püspök szószékéhez? Valahogy csalódunk. Beszédeinek szépséget, életet, meggyőző erőt hangjának szelidsége, kifejező taglejtése és áthatoló hanghordozása mellett elsősorban belső lángjának heve adott.

„Önnek egy bizonyos annecy-i vagy jobban mondva mennyei ékesszólása van, amely csodálatos eredményt hoz létre, mondta neki egy hallgató. Az ön beszédeiben van valami, nem tudom, milyen rendkívüli dolog, amely megüti az embert. Az ön egyszerű szavai a szeretet tüzétől felgyullasztva átjárják a szíveket.”

Ez az a nagy titok: *a szeretet tüze.*

Bizonyos, hogy a szentbeszédben, amennyire csak lehet, érvényesíteni kell a fogalmazás, a retorika szabályait, de még ennél is szükségesebb, hogy a szeretet tüze járja azt át.

Ezt ajánlotta Szalézi Szent Ferenc is mindenk-előtt.

„Kell, hogy mélyen szeressük azt a tanítást, amelyet előadunk, és amelyről másokat meggyőzünk. Urunk nem azt kérdi Szent Pétertől: Tudós vagy te, ékesszóló vagy te? — hogy azt mondhasa neki: Legeltesd bárányaimat; hanem azt kérdi: *Szeretsz-e engem?* Elég, ha *jól szeretünk, hogy jól beszéljünk.*”

Amikor tizenhat évi távollét után Párizsba jött prédikálni, és látta azt az óriási tömeget, amely halani akarta, félt a büszkeségtől. Hogy megalázza magát, *szándékosan rosszul* beszélt. Ez a beszédmód és a vonás nem volt neki való, nem is ismételte meg sohasem ezt az önmegtagadási gyakorlatot.

Részünkről tegyünk meg ebben mindent a legjobban még akkor is, ha — ahogy ezt valaki humorral megjegyezte — „mindíg elég rosszul fog ez menni“.

Olvasmány: II Tim. 2, 1—8.

PÜNKÖSD UTÁNI KILENCEDIK VASÁRNAP

Lacrimatus est

A mai evangéliumnak hármias tárgya van: Jézus könnyei, a rettenetes *jövendölés*, mely azokat kíséri, végül a szent *harag*, amellyel kiűzi a templomból a kereskedőket.

Jeruzsálem pusztulásának megjövendölésére még visszatér az utolsó vasárnapon. Azért ma elhagyjuk.

Marad a két másik tárgy: Jézus *sír*, Jézus *os-
toroz*.

Jézus működésének már az elején nem tudta visszatartani méltatlankodását azon csekély buzgóság láttára, amellyel többen Atyja háza iránt viselkedtek. Itt új harag támad benne. Nincs itt arról szó, vajjon az Üdvözítő erkölcsi nagysága kisebbedett-e azzal, hogy nem tudta vagy nem akarta türtőztetni magát. Kevésbé tökéletes volt-e Krisztus ez alkalommal, mikor úgy ítélte, hogy nem tartja vissza lelke mélyén jogos felháborodásának érzelmeit? Itt az a kérdés, hogy én *nem érdemeltem-e meg az Üdvözítő bizonyos haragját* hanyagságomért és szabados viselkedésemért, amellyel a szentségeket kiszolgáltattam? ...

És Jézus *sír*.

Jeruzsálem mennyire kihasználhatta volna azt a sok kegyet, amelyet vele gyakoroltak... Si cognovisses et tu... És ha én jobban megismerném azt, ami alkalmas indulatom megfékezésére. Quae ad pacem tibi...

Titusz serege már útban volt, és a város falai remegtek. Nemsokára nem marad semmi a szent városból.

Vannak bizonyos kegyelmek, amelyekkel nem lehet büntetlenül visszaélni. Cave Jesum praetereuntem . . . et non redeuntem.

Olvasmány: 121. zsoltár.

HÉTFŐ

„ . . . És Jézus sírt”

Miérettünk sír.
Mirajtunk sír.
Mi általunk sír.
Mivelünk sír.
Mibennünk sír.

Hozzá vagyunk szokva Jézus könnyeihez. Nem hatnak meg többé minket. Pedig meg kellene nekik olvasztani szívünket. „Mária látja, hogy könny szökik elő az Örökkévalónak szeméből, és reszketett.” (Faber: Betlehem. 2. k. 112.)

Érettünk sír. Igen, a mi helyünkben. A paradicsomi bukás óta bánatkönnyeknek kellett volna folyni szemünkből. Sajnos, az ember javainak, övéinek, egészségének, tisztességének, nyugalmanak elvesztésén sír, és nem az ég, a kegyelem, vagyis Isten elvesztésén. Jézus sír mi helyettünk. Siratja a mi szegénységünket, a mi vakságunkat, a mi tudatlanságunkat, szeszélyeinket.

Rajtunk sír. Rajtunk, kik menekülünk karjaiból, nagy, nyitott Szíve bocsánata, gyengédsége, irgalma elől. Rajtunk, kik elvetjük a kenyeret, az ő saját testét, melyet nekünk felajánl, a fényt, az életet, a szeretetet, amellyel elhalmozni akar minket. „Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon, amik békességre szolgálnak.” (Lk. 19, 42.) És a

Mindenható vágya kivitelében megállítva sír rajtunk, szegény atomokon, kiknek szabadsága megíúsítja szeretetének minden szándékát.

Mi általunk sír Jézus. Bűneink — talán az enyéimé, a papnak vétkei — felnyitották könnyeinek forrását, mielőtt vére forrása megnyílt volna. Jézus szent könnyei, hogy folyhattak bőségesen, kiapadhatatlanul, imádságos éjszakáiban. Látva egyes szentek könnyeit, — kik a Mesternek csak gyenge visszhangjai — elgondolhatjuk, mennyit kellett Urunknak a földön sírnia.

Jézus *velünk* sír. A keresztények soha sincsenek egyedül a fájdalomban. Jézus kíséri őket. Ő együtt sír a naimi özvegyel, Mártával, mindegyikünkkel. Nem vagyunk-e mi — mint az Ő misztikus testének tagjai — az ő részei?

Jézus *bennünk* sír. Ő dicsőségben van. Ezentúl nem ismeri a fájdalmat. Általunk és bennünk sír a világ üdvéért.

Olvasmány: Lk. 19, 41; Ján. 11, 25.

KEDD

A csend óra

Nagy cselekvő akarok lenni, főképen cselekvő? *Hatásos* tevékenységet akarok kifejtetni? A legjobb eszköz hozzá: Legyek nagy *hallgató* legalább ott, ahol és amikor kell.

Clémenceauról mondta Renan: „Látszik rajta, hogy nem végez elmélkedést.” Mennyi hiába vagy fonákul kifejtett tevékenység!

Lyautey marsall, kinek naplójában gyakran találjuk e határozott parancsot: „Cselekedj, cselekedj, cselekedj”, Saint-Cyr-növendék korában ezt írta naplójába: „Egy kis csend, nyugalom, néhány óra számomra, egy kis magamba-térés, békés gondola-

tok, Uram. Egy *kis imádság térdenállva*, fejemet tenyerembe hajtva.”

Vannak papok, kiknek egyetlen — fájdalmas — deficitje: „egy kis imádság térdenállva, fejet tenyerébe hajtva”. Csak ez hiányzik nekik. De mekkora ez a hiány!

Villiam Fealher, a szegényen született nagy amerikai könyvkiadó, A 100 %-os amerikai című könyv szerzője, nagy sikereinek titkát könyvének „Tudjunk egy estét egyedül eltölteni” című fejezetében így írja le: „Megkísérelte valaha is, hogy egy estét teljesen egyedül töltsön szobájában könyv, ujságok, zene nélkül, egészen egyedül az ön gondolataival, hogy magával foglalkozzék, magát tanítsa? Tegyen egy kis próbát. Ha megteszi, jobban megismeri magát. Egy csendes este, melyet szemtől-szembe magával tölt el, arany-, sőt gyémántereket fog felfedezni.”

Már Pascal megírta: „Fölfedeztem, hogy az emberek minden baja egy dologból származik, mégpedig abból, hogy nem tudnak *nyugalomban maradni* a szobájában. „Majd így ír: „*Amennyire csak lehet, maradjunk csendben*, és csak Istennel tanácskozunk.”

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 10.

SZERDA

Requiescite

„Életem folyamán nem használtam ki eléggé időmet. *Sok dolgot tettem; kis dolgokat a nagy dolgok árán. Requiescite, mondja Urunk.*” (Dupanloup.)

I. *Csináljak fokozatot elfoglaltságomban.*

Először azt tegyem meg, amit *először* kell megtenni. Rendezzem és irányítsam életemet. Ne legyen az össze-vissza végzett munkák fantasztikus töm-

kelege, hanem végezzem tevékenységem minden részletét a maga megfelelő helyén és idejében.

Mindenekelőtt *Isten* iránt tartozó kötelességeim. „Istennek szolgáljunk először.” (Jeanne d'Arc.) „Először az Isten országa . . . azután a többi”, szokta Dupanloup mondani. „Semmi miatt ne hagyjuk el a belső életet.” „. . . Mindíg a lelkiélet minden előtt. Az Oltáriszentség és az elmélkedés.”

Lelkipásztori működésem csak ezek után jöhet.

Ha jól megértem, lelkipásztori működésem tulajdonképpen belső forrásomnak szabályozott kiömlése. Nem az a bajom, hogy sok időt vesztegetek, hanem hogy sok időt szentelek erre a másodrendű tevékenységemre. A kis dolgok megölik a nagy dolgokat. Vagy ahogyan Dupanloup püspök mondta: „Rettegetes tevékenységem van.” Vigyázzak erre.

II. *Tartsak néha megállást a nap folyamán.*

E tekintetben nagy segítségünkre van a breviárium. Ne hagyjunk belőle mindent a nap utolsó órájára. Vegyek időt egy vagy két *szezséglátogatásra*. Étkézéseim előtt vagy után gondoljak a *lelkiismeretvizsgálásra*.

Ne engedjem, hogy az élet és a körülmények játszólabdája legyenek. Maradjak önmagam ura. Semmi vaskorlát. Engedjem, hogy igénybe vegyenek és fárasszanak, de a magam részéről tegyek meg mindent, hogy biztosítsam lelkem nagy hasznát.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21.

CSÜTÖRTÖK

A Krisztus követése könyve

„Könyv, amelyet sohasem lenne szabad becsukni” — mondotta valaki.

Úgy van. Mindíg nyitva kell hagynom asztalom. Nincs olyan helyzet, amelynek megoldásához

ne adna kulcsot, nincs olyan keresztény érzelem, amelynek értékét és hasznát ne idézné vagy ne határozná meg.

Nekem mint papnak, ez egyik leghasznosabb *bizalmasom*, leginkább meghatalmazott *oktatóm*. Kísértésben vagyok? Hasznos tanácsot fog adni. Hajlandó vagyok bizalmamat a földiekbe, a törékeny dolgokba vetni? Kissé nyersen, de őszintén szemembe veti a valóságot: pulvis es. Végre kívánczom felemelkedni és nagylelkűen Istennek adni magamat? Mint aki tapasztalatból beszél, úgy írja le „az isteni szeretet csodálatos hatásait”. Ha be akarok hatolni a szentmisébe, az Oltáriszentségbe, van-e jobb teológia, mint a negyedik könyv?

Ez egy *más hangnemben* megírt evangélium. Legalább is benne ragyog a galileai égbolt, napsugár, vidám természet. Az evangélium keresztüljárt egy lelket, amelynek nagy küzdelmei lehettek, amely élénk és szenvedélyes volt és ismerte az emberi alacsony-ságot és Krisztusnak kívánta adni magát, de érezte, hogy ezért minden erejét latba kell vetnie. Ez a könyv a boldogságok kódexe, amelyet egy ember, ki igyekezett azokat átélni, *dolgos cellájának Táborhegyén* írt.

Ampère, a nagy fizikus felügyelő körútján az egyik marseille-i kollégiumban halálosan megbetegedett. Környezetének egyik tagja, hogy utolsó óráit megszentelje, az éjjeliszekrényen levő Krisztus követéséből akart egy fejezetet felolvasni. „Fő-
lősleges, — mondta Ampère — tudom kívülről.”

Mondhatnám-e én mint *pap* azt, amit ez a *világi* mondott?

Olvasmány: 112. zsoltár.

A mécs, amely még füstölög

P. Rickaby angol író, Szent Tamás apostol gyengeségére vonatkozólag ezt jegyzi meg: „Gondoljunk arra, hogy egy túlbuzgó előljáró milyen bajt okozhatott volna a szerencsétlen Tamásnak hitetlensége idején?! Júdást csinálhatott volna belőle és az örvény széléről a mélységbe dobhatta volna. A mi jó Mesterünk nem így jár el.”

Tudjak türelmes, várakozó és *késedelmező* lenni. Nem kell azért tunya passzivitásban lenni, de ilyennek kell lennem, amikor a *bűnösön* dolgozom, őt visszavezetem, és mindig ilyen lehetek, mikor *Istenre* hatok az imádsággal és áldozattal, hogy megnyerjem a különös kegyelmet a konok bűnös számára.

Bizonyos, hogy mikor szükség van arra, *határozottnak* és keménynek kell lennem. Ha általános éredek forog kockán, ha az oktan bárány, akiről szó van, megmételezné az egész nyáját, ebben az esetben nem lehet habozni. De még akkor is, hacsak lehet, *ne hagyjuk el teljesen* a bárányt, amelyet ki kell üzni a nagy akolból, ne szakítsunk el vele minden kapcsolatot, és ha lehet, adjuk értésére, hogy karunk mindig tárva van, hogy fogadja a bűnbánó lelket.

Isten *nem olt el*, nem tör össze, gondja van bennünk a legutolsó parázsra is, amelyet még fel lehet szítani. Mivel mi nem látjuk a füstölő mécszet a maga fényességében, igen könnyen azt gondoljuk, hogy nincs már benne élet, pedig van még egy feltámadási pont. Mi a helyett, hogy megőriznénk a huzattól és elvennénk róla a hamut, utat engedünk a szélnek, és az elhaló parázsra követ dobunk.

Ne legyünk könyörtelenek. A félig eltört nádat ne törjük össze, mentsük meg mindazt, amit meg lehet menteni. Ki tudja, hogy ami a szárból meg-

maradt, nem fog-e ágakat hajtani, hogy a füstölő mécsből, egy idő múlva, nem fog-e lobogó láng kiszökellni?

Olvasmány: Mt. 12, 14—22.

SZOMBAT

Megértő lélek

Az embereknek igen gyakran és könnyen előforduló hibája a szűkkeblűség. Mindegyikünknek többé-kevésbé zárt gondolatvilága és gondolatrendszere van. (Nincs itt szó a dogmáról, hanem szabad vélekedésünkről, amely nevelésünkkel és temperamentumunkkal van összefüggésben.) „Senki senkit sem ért meg” — mondják. Igaz, vagy legalábbis az emberek kevésbé értik meg egymást.

Az ember minden vizsgálat előtt már döntött, és vad gyorsasággal osztályoz másokat, mielőtt még igyekezett volna megérteni őket.

Energikusan küzdjek e hiba ellen.

P. Gratry Fénelon theodiceájának tanulmányozása előtt a következő imát mondta, amelyet ha nem is szószerint, de legalábbis szellemét tekintve tegyék magamévá.

„Add meg nekünk, Uram, a szív szeretetével elménk szeretetét. Tedd, hogy miként Szent Ignác mondja, a keresztny készebb legyen testvérenek szavát *elfogadni*, mint *visszavetni*. Tedd, hogy az emberek tökéletlen beszédjén és gondolatán keresztül tudjunk lehatolni azoknak tiszta eredetébe. Engedd, hogy *elménk szeretetével* megtanuljunk kijönni önmagunkból és szétáradni mások fényességében és tudjuk megragadni a szellemi harcokban az igazság erejét, *amelyet szembeállítanak velünk* és ami hiányzik nekünk.”

„Nem mindent elfogadni, de mindent megérteni;

nem mindent helyeselni, de mindent megbocsátani; nem mindent magunkévá tenni, de mindenben keresni az *igazság darabkáját*, mely elrejtve van.” (Elisabeth Leseur.)

„Igen gyakran megtörténik, hogy meg akarjuk menteni a *hitet* és elveszítjük a *szeretetet*.” (XIV. Benedek.)

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 15.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZEDIK VASÁRNP

Phariseus stans

„Istenem, tedd meg velem azt a kegyelmet, hogy végre tegyek *valami dolgot értetted*.” — Így beszél öregsége küszöbén Liguori Szent Alfonz, aki egész életében semmi fáradságot nem kímélt. Mi többet adhatott volna még Istennek?

És én? Mit valósítottam meg eddig? . . . Az, amit igazán tettem, nevezhető-e valaminek?

Hiába tekintek körül, nem látok semmit. Nincs megfelelőbb szó, mint ez: semmi. *Semmit sem tettem*.

Ha meg tudnám ízlelni igazi valójában azt a keserű ízt, amit ez a szó: semmi, kifejez.

Mit tettél? — Semmit.

Ne túlozzunk. Kétségtelenül vannak cselekedetek, buzgalomtól vezetett lépések, megtett áhítatgyakorlatok. De mindez mennyire „*kevert*” volt! Volt közöttük jó is, de néha, gyakran, igen gyakran mennyi középszerűséggel, jelentéktelenséggel, lanyhasággal és hiúsággal volt elegyítve!

Volt *buzgóság* is . . . De részben legalábbis azért, hogy *lássanak*, bokoljanak, hogy a felsőbb fórum figyelmét magamra tereljem.

Áhítat is volt bennem, különösen mikor *tanúk* is voltak jelen. Milyen volt az én áhítatom, elmélkedésem, Istennel való egyesülesem zárt ajtók mögött?

Elismerjük, hogy vannak szükségszerű gyengeségeink. Lehetetlen mindig csak legjobbat adni. De a nélkül, hogy nagyítanánk a bajt, nézzünk csak szembe az igazsággal: *az a jó, amit tettem*, arányban van-e azzal, amit papi hivatásom tőlem követelt, amit a lelkek kívántak, amit Isten akart?

Miként Szent Alfonz, — és mennyivel több címen, mint ő — kérjem Istentől, hogy végre tegyek „*valamit*”.

Olvasmány: 90. zsoltár.

HÉTFŐ

Szeretet szeretet nélkül

„Nem kell Istent *embertársaink ellen* szeretni” — ajánlja Péguy.

A tanács nem haszon nélküli.

Hány ember viselkedése *polémikus*. Isteni szolgálatuk tárgya nem az, hogy Istent tisztelik, hanem hogy a szomszédot megleckéztetik; jóra való küzdelmüknek célja nem több dicsőséget szerezni az Úrnak, hanem az ellenfelet megaláztatással leteríteni.

Ez talán nagyon „természetes”, de *nem evangéliumi*.

Perreyve aranytanácsot ad: „Vannak rossz-hiszemű ellenfelek. Elismerem, és nem ezekről van szó. Ezeket sohasem tételezzük föl magunk előtt. Mi csak a jóhiszeműhöz fordulunk, aki az igazságot akarja. Ebben az esetben jogos a föltétlen *szelídség*, amely a *legnagyobb erősség*. Ha hozzászoknánk ahhoz, hogy a kevésbbé igazságos ellenfélben felfedezzük az igazságnak ezredrészét, ha rendíthetetlenül mindig evangéliumiak tudnánk lenni, bizonyos vagyok, hogy csodákat művelnék.”

Jacobs mülheimi esperes életében a jóságnak

és szeretetnek oly kiáradását művelte, hogy katolikusok és protestánsok, szocialisták és kommunisták egyaránt tisztelettel adóztak neki.

Ez a tisztelet *jellegzetes alakban* mutatkozott meg temetése napján.

„Amikor a menet a temető felé tartott, hirtelen ötven főből álló csoport csatlakozott hozzá, valamennyien *kommunista* jelvényt viseltek és egyik-másik koszorút vitt karján. A kommunista párt tagjai voltak, akik elhatározták, hogy felvonulást rendeznek Jacobs esperes mellett, és elfoglalták helyüket a menetben, mely őt utolsó útjára kísérte.

A temetés után a *kommunisták* gyűlést tartottak az elhunyt pap emlékének megünnepelésére, amelyen az egyik szónok ezeket mondta: „Jacobs esperes meghalt. Kétperces csenddel áldozzunk emlékének. — Majd a két perc letelte után folytatta: A mi óránk nemsokára eljön és leszámolunk a papokkal is. De Jacobs esperest tenyerünkön hordoznánk.”

A *szeretet* csodákat művel és meg tudja szelídíteni a legmakacsabb lelkeket.

Jacobs esperes jósága oly nagy volt, hogy saját vagyonát és ételét is odaadta, úgyhogy halálakor csak 46 Pfennig volt a vagyona.

Olvasmány: Filemonhoz írt levél.

KEDD

Konkoly és jó mag

Tiszteljem az igazságot *önmagáért*. Azt keressem mindenütt, és mindig gondosan válasszam el a tévedés hártájától, mely néha körülveszi.

Lehet igazság-mag bizonyos ellenfelek beszédében, viszont lehetnek néha tévedések a mi embe-reink beszédében.

Szeressem az igazságot, *bárhol is van*, és szűr-

jem le abból, ami kíséri vagy illetéktelenül hozzákeveredik.

Szomorú dolog, mikor az emberek nem veszik észre a hamis tanokban néha elrejtett helyes dolgokat.

„Minden tétel, amennyiben igaz, keresztény, bármilyen ajkokról hirdetik; minden valódi előrehaladás keresztény, bárhonnan is jön; sohasem szabad megvetni az ellenfél beszédét, hanem ki kell abból hámozni az életképes elemet, és belőle mint megegyezési pontból kell kiindulni, mikor vitatkozunk.” Amikor az *Egyház* beszél, az *anya* beszél, kinek isteni felhatalmazása és segítsége van, mikor beszél, és én *nem vitatkozhatom*. Mikor *valaki más* beszél, vizsgáljam meg a beszédet, tegyek benne különbséget, tudjam pontosan meghatározni. Ne tartsam *színtiszta* igazságnak azt, ami *keverék*, és ne kárhoztassak mindent abban, ami *keverék*, hanem ismerjem el az *igazságrészecskéit*.

Hány katolikus és pap *hibázik* e két pontban, és néha nagyonis árt az *igazságnak*.

Olvasmány: Mt. 13, 24—31.

SZERDA

Ellenfelek

Bergey abbé, volt képviselő egy alkalommal a parlament folyosóján beszélgetést folytatott egy képviselőtársával, kinek elvei messze voltak azoktól az elvektől, melyeket Bergey abbé a képviselőházban védeni szokott. Egyszerre csak a képviselő félbeszakítja a beszélgetés fonalát és kollégájának kitárja lelkét e szavakkal: „Főtisztelendő úr, most a *paphoz* beszélek.”

Ez azt jelenti, hogy ahol egy pap, mégpedig igazi pap megjelenik, oda vonzódnak a lelkek, bár-

milyenek is legyenek azok, — különösen ha az a pap gazdag az örök titokban és azonfelül olyan ember, ki jól ismeri az ő idejét és tudja, *hogyan kell neki beszélni*.

Melyek az én ütésem? Melyekkel játszhatom, hogy megnyerjem azokat, akik körülöttem *ellenséges* érzületűek?

Látják-e bennem a *szentség* fényét, vagy pedig leszállított értékű papot látnak bennem?

Bizonyosak-e abban, hogy helyes ítélőképeségű, tökéletes *hűségű*, biztos *tudású*, kitartó *munkásságú* és teljesen *független* ember vagyok, aki csak Istent és a lelkeket szeretem?

Hogy az emberek szeressenek „beszélni a pap-hoz”, kell, hogy a pap olyan ember legyen, aki legfőbb emberi és természetfölötti tökéletességgel visszasugározza Jézus Krisztus papságát.

Olvasmány: Gal. 2, 11-től végig.

CSÜTÖRTÖK

Megszokottság

Ez rettenetes. Megyek, mert tegnap is mentem. Elmondom misémet, ellátok egy beteget, elkészítem a beszédemet. *Micsoda szellem lelkesít?* Talán mindig ifjú buzgóság, mindig új hit, örökké pezsdülő lelkesedés?

Nem. Semmi sem lelkesít. Csak a *megszokottság* dolgozik bennem. „Ez a mesterség.” Amikor a papban a *buzgalom üdeségét* a mesterség foglalta el, az eredmény majdnem a zéróra esik alá. Az ember lehet még tisztességes *hivatalnok*, de többé nem apostol, nem az a telhetetlen szomjas ember, akit kielégíthetetlen ambíciók drága karizmája ösztönöz.

A lelkek azt hitték, hogy *hőst* fognak kapni, és kaptak egy *bürokratát*; hódító helyett jámbor tisztviselőt, láng helyett kialvó kis tüzet kaptak.

Szürkeség, gyűlöletes szürkeség. Megszokás, gyűlöletes megszokás. Rázzam le a hamut. Én nem űzök mesterséget, én a világ üdvösségén dolgozom. A vétkek ezreit követik el, a keresztfeszített Krisztust folytonosan gúnyolják, félreismerik vagy nem ismerik, a lelkek várják, várják, hogy a vas-kalapos bürokraták helyett a szentségek lelkiismeretes kiosztogatói, az arsi plébánosok légiói jöjjenek. Közülük való vagyok én is?

Olvasmány: Gal. 4, 12—21.

PÉNTEK

Szavaim

Nagy Szent Teréz bölcs tanácsai:

„Semmit se állítsunk, ha nem vagyunk *biztosak*.”

„*Sohase túlozzuk* a dolgokat, hanem mérséklettel mondjuk el úgy, amint vannak.”

„Mindenki, aki tökéletességre vágyódik, kerülje ezeket a szavakat: „igazam volt”, „igazságtalanságot tettem velem” stb. Mentsen meg Isten minket *a hamis okoskodástól*. Volt oka, amiért a mi jó Jézusunk annyi igazságtalanságot szenvedett?”

„*Ne vitatkozzatok soha*, kivált jelentéktelen dolgok miatt.” (Hasznos a házi személyzettel, templomszolgával.)

„Ha örvendték annak, hogy *rosszat mondanak rólatok*, nagyon előre haladtatok az erényben, de *ti ne szóljatok arról* másnak és ne figyeljetek arra.”

„Az igaz esetet kivéve, ne mentegessétek *sohasem* magatokat.”

„*Ne dorgáljatok méreggel*, hanem csak miután az elmúlt, így a dorgálás hasznos lesz.” (Iskolásgyermekeknél.)

Olvasmány: Gal. 6, 1—7.

SZOMBAT

Quare tristis es? Spera

Szomorú, sötét napom van, amikor semmi sem megy, minden olyan nehéznek tűnik.

A bűn szélén haladtam... talán beleestem... Vagy aljasságnak voltam a tanúja, súlyosan megbántottak... Vagy talán munkám gyötrelmesen nehéz, eredménytelen, unalmas.

Nem bírom tovább, olyan vagyok, mint a Mester az Olajfák hegyén, vagy a kereszten, ki Atyját hívta és nem kapott választ, vagy ha kapott is, de nem kielégítőt, amely meggyógyít.

„Atyám, Atyám, miért *hagytál* el engem?”

Emlékezzem az Udvozítóre, ki a Magaságbelinek irgalmaért könyörög, és mindenek ellenére folytatja az imát, eumdem sermonem dicens, a látszólagos visszautasítások, az undor, utálat és a gonosz lelkek ellenségeskedése ellenére.

Hallgassak a zsoltár szavaira, melyeket minden nap elmondok a mise elején: Quare tristis es, anima mea? ... Spera in Deo.

Ezeket a mindennapi megszokott szavakat, melyek ajkaimat elhagyják, és nem hagynak rajtuk semmi ízt, ma mennyire élvezem és átérzem!

Quare, quare? ... Nincs ok, nincs igazi ok.

Spera, spera in Deo.

Olvasmány: Ef. 1, 1—13.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENEGYEDIK VASÁRNAP

Effeta

Észrevettem-e, hogy az *ötvenkét* evangéliumi szakasz közül, melyeket az Egyház a liturgikus év folyamán minden vasárnap elmélkedésre elének tár, több mint a *fele csodák* elbeszélését tartalmazza?

Miért? Bizonyára azért, hogy a keresztény nép az Udvözítő csodatevő hatalmának felidézésével ne feledkezze meg *a Mester nagyságáról*, kinek szolgál.

A mai csoda kísérő körülményeivel bizonyos szertartásokra emlékeztet, amelyekkel *a keresztség* kiszolgáltatásakor kiűzzük az ördögöt. Urunk nyálkájával megérinti a siketnéma ajkait és füleit és mondja: Effeta, azaz nyíljalj meg! Et solutum est vinculum linguae eius et loquebatur recte.

Uram, érintsd meg az ajkaimat és füleimet is. *Süket* vagyok és nem tudok beszélni.

Süket vagyok *a te sugallataidra*, a kegyelem hívó szavára, vezetőm sürgető felhívására. Csak azért vagyok süket, mert *nem akarok odafigyelni*. *Az akaratomat* kell mindenható kezednek megérintenie. Effeta, nyíljalj meg!

Nyisd meg *ajkaimat* is erős kezeddél. Igehirdetésre készültem, és nem tudok bánni a szavakkal. Nem annyira a beszéd szabályai ismeretlenek előtttem, mint inkább a szavak hatásos erejének titka hiányzik nekem. A. A. A. et nescio loqui. Old meg nyelvemet!

Te, aki mindent jól cselekszel, bene omnia fecit, tedd, hogy halljak, én süketnéma. Mondj egy mindenható Effetát!

Olvasmány: Mk. 7, 31-től végig.

HÉTFŐ

Aggályok

Híveim között lehetnek aggályos lelkek, vagy magam is hajlom *a nyugtalanságra*.

Sokszor mondják a híveknek, hogy az aggályosság *betegség* — a finom lelkek egyik betegsége. Sokan hamarabb kigyógyulnának, ha az ember azt

mondaná nekik, hogy ez *ostobaság*, a jó érzék hiánya, az elemi katekizmusi ismeretek hiánya vagy elfelejtése.

Az, amit cselekedtem, vagy hiszem, hogy cselekedtem: vagy halálos bűn, vagy bocsánatos bűn, vagy tökéletlenség. Vagy igen, vagy nem; vagy nem világos a dolog. Ha *igen*, vagy *nem*, nincs semmi nehézség. Ha *nem világos*, még kevesebb nehézség: vádoljam magam abban a mértékben, amelyben Isten engem bűnösnek ismer. *Semmi esetben se nyugtalanodjam*. Tegyem magamévá ezt: minden nyugtalanító esetben az első dolog, hogy nem nyugtalanodunk.

Bizonyial ezt kell először — és utoljára cselekedni, és a kettő között is. Krisztus nem hóhér és evangéliuma nem verem.

Egyesek oktan kicsinységekben keresik az alkalmakat, hogy nyugtalanságba essenek. Az egyik pap nem mer gyóntatni, vagy mártíromságot szenved, mikor egy lélek feltárja hibáit, a másik tele van aggodalommal a szentmise alatt.

Egyik nap Hofbauer Szent Kelemen látva, mint purifikálja végnélkül a paténát egyik szerzetes-társa, P. Forthuber, odament az oltárhoz és ezt súgta neki: „Kegyelem, hagyjon az angyaloknak is valami munkát!”

Hátra a kicsinyes bibelődésekkel és oktan aggályokkal!

Kell finomság, de legyen az derült és aggodalom nélküli. Sacramenta propter et per homines. Isten azt kívánja, hogy emberileg szolgáltassam ki az isteni szentségeket.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 17.

Paul Claudel, a híres költő, Jacques Rivière fiatal és tehetséges íróhoz, ki munkásságával nagy befolyást gyakorolhatott és habozott, hogy az erkölcs és vallás útján haladjon-e, a következő sorokat írta: „On nincs egyedül. Gondoljon arra a mérhetetlen tömegre, amely a sötétségben és ragályban él. Onnek van ideje és tehetsége, ön a fényesség küldöttje az örvényben levők között. Mit fog nekik válaszolni Isten előtt, amikor önt vádolni fogják és kérdik öntől: Mit tett mindezen ajándékokkal?”

Kérdezem meg magamat. Nem helyeztem-e én is a világosságot több mint egyszer a véka alá?

A helyett, hogy folytattam volna képzésemet, abbahagytam az olvasást és tanulmányozást. *A helyett*, hogy beszédeimen, exhortációimon, hittani előadásaimon dolgoznék, más, könnyebb és kedvenc munkára adom magamat.

A helyett, hogy meglátogatnám híveimet (vagy ha tanár vagyok, magamhoz hívnám növendékeimet), cél nélkül csatangolok, mindig egy-két kedvenc úri családot látogatok, vagy otthon pipálok, regényt olvasok, és forgatom a rádiókészülékem gombját. Csupa üresség és semmiség az egész napom.

Vagy talán a buzgóság lángját hagyom kialudni. Igazán szegény „fényességküldött”. Nem hallom a tömeg rémes morajlását, amely a mélyes sötétségben és a halál árnyékában kéri, hogy szent legyek. Tanulmányaim folyamán talán világosság voltam, de az a szegény világosság kialudt. *A láng imbolyog*. Hagytam, hogy Isten ajándékai elveszsenek.

Lássam magam az *ítélet napján*. Mit fognak mondani azok, akiket hivatásomnál fogva megvilágosítani, vezetni és megszentelni kellett volna?

*Élesszem lángomat Annál, aki kiváltképen
„Világosság”. Ego lux.*

Olvasmány: Titk. jel. 1—10.

SZERDA

Felelősség (II)

Szent Cyprián a keresztényüldözés alatt a papokhoz és diakónusokhoz intézett levelében ezeket írja: „Ismerjük el, hogy ez a zivatar bűneink miatt érkezett meg. Régóta nem járunk többé az Úr útjain. Hitvallást teszünk, hogy ellene mondunk a világnak, de műveink meghazudtolják szavainkat. Isten tehát igazságosan sujt, de csak azért sujt, hogy üdvözítsen. Buzdítlak titeket, hogy ne elégedjete meg azzal, hogy hozzá kiáltotok, hanem sokszorosítsátok meg bűjteiteket és esedezéseiteket, hogy lefegyverezétek igazságosságát.”

Páli Szent Vince írja: „A mai idők papjainak megvan az okuk, hogy féljenek Isten ítéletétől, mert saját vétkeiken felül számot kell adniok népeik vétkeiről, mivel nem igyekeztek eleget tenni éretük a megsértett igazságnak, amelyre kötelezve lettek volna. Isten azonfelül nekik fogja betudni a büntetések okát, amelyeket a népekre szab, mivel-hogy nem álltak úgy ellene a bajoknak, melyek az Egyházat szomorították, amint kellett volna . . . Többet mondunk: az egyháziak rossz élete miatt jöttek mindezek a zavarok. Egy bretagne-i pap könyvet írt és abban megemlíti, hogy a papok, úgy amint ma legtöbben élnek, Isten Egyházának legnagyobb ellenségei.”

Olvasmány: Titk. jel. 2, 2—11.

Gondosság a kis dolgokban

Megkérdeztek valakit Chevrier abbé, a szent-életű lyoni pap erényességéről. Az illető ezt felelte: „Nem tudom, hogy szent-e, vagy cselekszik-e csodákat, de jól bezárja a kapuját.” — Ime, így ítél egy ember.

„Törekedjünk nagy dolgokra, de kicsinyek által” — mondotta P. de Ponlevoy, és hozzáfűzte: „A mindennapi önlegyőzés és buzgóság szükség-szerűleg előkészít a hősiességre és vértanúságra.”

Néha *rendkívüli nagylelkűségről* álmodoztam Urunk szolgálatában. Bizonyos időben, buzgóbban végzett imádságom alatt úgy éreztem, hogy nincs az a dolog, amit meg ne tudnék tenni. Sajnos, az önmegtágadás kisebb cselekedeteinél erőtlén vagyok, megadom magamat.

Vértanúságról álmodtam... és nincs bátorságom, hogy reggel *felkeljek*. Késznek nyilatkoztam minden lemondásra... és nem vagyok képes *félbeszakítani a rádiót*, hogy breviáriumomat elmondjam, vagy egy beteget meglátogassak.

Vagy pedig nagylelkű vagyok, de csak *esetről-esetre*. Bizonyos napokon megy, más napokon semmit sem lehet tőlem kérni. Ez a megszakított Isten-szolgalat, amelynek megvannak a maga lanyha időszakai, nagylelkűség-fogyatkozásai.

Az igaz, hogy nehéz mindig *kitartónak* lenni, és az abszolút tökéletesség nem e világról való. De igyekezzem legalább a minimumra szállítani azokat az időszakokat, amikor elernyedek. Jusson eszembe Páli Szent Vince szava: „Ha egyik lábunk az égen lenne, de abbahagynánk az önmegtágadás gyakorlását, mielőtt a másikat betennénk, abba a veszélybe kerülnénk, hogy lelkünket elveszítjük.”

Olvasmány: 24. zsoltár.

A pappászentelés emléke

Micsoda buzgóság volt *akkor bennem!* Mondhatni majdnem be voltam biztosítva, hogy sohasem fogok hanyatlani. Mennyire megigértem, hogy sohasem hanyagolom el *a tökéletesség egyetlen részecskéjét* és az apostolkodás egyetlen lehetőségét sem!

Mennyire más most a lelkiállapotom! Ismerem már magamat; az a naív gondolat, hogy minden lehetséges, elmúlt. De vajjon *nem vesztettem-e el* egyúttal azt a tüzes nagylelkűségemet, amely nem félt semmi akadálytól? *Lehiggadtam.* Nem lettem-e egyszersmind *íásult?* És ha felszentelésem óta résztvettem papszentelésen és rátettem kezemet az előttem térdeplő ifjú papok fejére és a Szentlelket kértem reájuk, nem mosolyogtam-e ironikusan az ő bizakodó reménységük, az ő ifjú merészségük fölött? „Majd meglátják, ha ott lesznek!”

Tisztábban *látni*, nyereség. Kevésbé intenzíven *akarni*, mily káros veszteség! Őrizzem meg akkori teljes erőmet, sőt ha lehetséges, növeljem napról-napra. Legyek az új felszenteltek fölött *gyakorlati bölcseségemmel*, amellyel talán jobban meglátom a buzgóság alkalmazásának igazi helyét és módját, bár néha a fiatalság éleslátóbb. Újítsam meg jelen meglátásaimat egykori meglátásaim emlékével. Valamikor elmentem volna *a világ végére.* És ma talán az is sok, ha kérik, hogy menjek el *a plébániám végére.* Találjam fel újra egykori lelkesedésemet.

Olvasmány: Róm. 6, 1—12.

„A kötelességhez való hűség megőrizhető a képzelet segítségével nélkül is, de nem őrizhető meg a lelkesedés segítségével nélkül, és e nélkül nehéz heroikusnak lenni.” (Rickaby.)

Nem beszélünk itt a *képzelődésnek* arról a képességéről, amellyel ábrándképeket festünk magunk elé. Itt arról a nemes képességről van szó, amellyel a nagy dolgokat az *ő igazi nagyságukban* képzeljük el. Semmi sem mutatja jobban, hogy mi milyen kicsinyek vagyunk, mint a mi rövidlátásunk, amellyel nem tudjuk felfogni, hogy milyen nagyok vagyunk. Annaira el vagyunk vonatkoztatva a természetfölötti világ ragyogásától, hogy Isten végtelensége, a megtestesülés, az Eucharisztia, a Szent Szűz, a mi isteni életünk, mindez semmit sem mond nekünk. Belépünk a templomba, itt van a mi Urunk, úgy van, igaz, de mégsem tesz ránk semmi hatást. A sekrestyébe megyek, hogy előkészüljek a szentmisére: Urunk megújítja Kálváriáját. De nálam mindez csak megszokottság, rutin, *gépiesség!*

Az Egyház ismeri ezt a *született gyengeséget*. Ezért minden reggel elmondhatja: „Uram, újítsd meg ifjúságomat!” és ezáltal reméli, hogy Isten kegyelmével nem leszek e rettentő nagy misztérium értelmetlen kiszolgáltatója, hanem közelről beletekintek annak fölséges és mérhetetlen távlataiba.

Uram, add, *hogy lássak!* Hogy ne legyek idegen a fényességek országában. Add, hogy a maga valójában lássam az igazságot. Tedd *ezt a szent lelkesedést* mélységes felfogó képességem alapjává. Add meg nekem azt az *áthatoló képzelő tehetséget*, amely egyedül képezi az igazi értelmes lelkeket.

Olvasmány: Róm. 6, 15-től végig.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENKETTEDIK VASÁRNAP

Az irgalmas samaritánus

Ne kérdezzem *a szerencsétlენektől* polgári állásukat, mielőtt segítségükre megyek. Mihelyt a nyomor *igazi nyomor*, joga van segítségemre. Nemde botrányos az, hogy a rablóktól kifosztott, megsebesített és félig holtan útszélen hagyott ember előtt elmegy egy pap?

Mentsége, hogy a régi törvény papja volt...

Észak-Franciaország egyik ipartelepén sokáig húzódott a sztrájk. Mindegyik a maga ügyét tartotta igaznak. E miatt sok munkanélküli a legnagyobb nyomorba került. Az egyházmegye feje, Liénart püspök, a későbbi bíboros ezer frankot juttatott a munkanélküliek legsürgősebb szükségének fedezésére.

Természetesen *a farizeusok* felzúdultak: nemde ez azt jelenti, hogy a munkások pártját fogja, hogy igazat ad nekik?

A püspök többek között így felelt: „A háború alatt mi betegápolók és lelkészek összegyűjtöttük az összes sebesülteket, kivétel nélkül. Elég, hogy valaki szerencsétlen legyen, és joga van a mi könyörületünkre. Amikor segítségére megyünk, nem jelenti azt, hogy ügyében igazságos döntést akarunk hozni.”

Sajnos, a szeretet finomságait nem mindenki érti meg.

Kétségtelenül számot kell vetni a kérdés *konkrét adottságaival*, de ezeket is az igazi szeretet szemszögéből kell nézni.

És ha az igazság körül kétség van, még akkor is a szeretet jegyében kell határozni, mint az irgalmas samaritánus.

Olvasmány: Lk. 10, 30—38.

Alázatosság (I)

Az alázatosság nem abban áll, hogy *hamisan* vádoljuk magunkat kitalált hibákkal, hogy mások előtt túlozzuk hiányainkat, hogy *mesterségesen* elrejtjük erényünket.

Inkább hagyjuk, hogy olyannak lássanak minket, amilyenek vagyunk és minden hibán túl lássuk és ismerjük el magunkat lelkünkben és lelkiismeretünkben olyanoknak, amilyeneknek *a valóságban* Isten szemei előtt látszunk.

„Az alázatosság *igazság*” mondta Nagy Szent Teréz, és ezenkívül: „Ne higgyük, hogy az alázatosság megakadályoz annak a megértésében, hogy az Úr nekünk adja ajándékait.”

Fogadjuk el *örvendezve* azokat a talentumokat, melyeket Isten nekünk akar adni — szerény vagy bőséges talentumok, természetes vagy természetfölötti ajándékok — és legyen gondunk arra, hogy adjunk neki vissza minden tiszteletet és dicsőséget, és ezzel igazabban gyakoroljuk az alázatosságot, mint ha folytonosan beteges aggodással rágódunk azokon az adományokon, melyeket körülöttünk mások bírnak.

Egyeseknél az alázatosság abban áll, hogy *nem mutatják magukat*, másoknál, hogy nem félnek *megmutatni magukat*. Az emberek azt hiszik, hogy alázatosnak lenni annyi, mint *magát elrejtteni*, máskor meg annyi, mint *magát mutatni*. Ha félénkek, határozatlanok és bátortalanok vagyunk és mégis *merünk, alázatosabbak* vagyunk, mintha *elfödve maradunk*.

Lássam, hogy temperamentumom szerint az alázatosság melyik formáját gyakoroljam.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 7.

Descartes és Pascal mellett a XVII. század legnagyobb elméje Pierre Fermat matematikus. Pascal „egész Európa legnagyobb mértani tudósának” nevezte és ezeket írta neki: „Az ön gyermekei a világ első emberének nevét viselik.”

Egy alkalommal bizonyos dologban Descartes és Fermat nem értették meg egymást és Descartes, kinek uralkodó szelleme nehezen viselte el a legcsekélyebb ellenvetést, haragjában annyira ment, hogy *lesujtó megvetéssel* viseltetett kollégája iránt. Fermat, akinek igaza volt, egyszerűen csak annyit mondott: „Descartes nem tudna engem oly kevésre becsülni, mint amilyen kevésre becsülöm én magamat.” Szívében annyira nem volt harag, hogy illusztris ellenfeléről annak halála után megkétszerezte dicsérő szavait és magasztalta lángelméjét.

Gyönyörű példakép egy nagy laikustól.

Nem vagyunk igen gyakran *érzékenyek* azzal szemben, aki irányunkban szigorúnak mutatkozik? Meg tudunk bocsátani bírálatot, egy keserű szót, egy ellenvetést? *Haragot tartani* nem keresztény dolog, még kevésbbé papi dolog.

Nézzek körül értékeléseimben és ítéleteimben, különösen azokban, amelyek paptársaimat érintik, és lássam, vajjon mindig tárgyilagos szemléletnek a visszatükröződései-e, vagy pedig nem keveredik-e beléjük *titkos bosszúság*, egy kis *megsértett büszkeség*, be nem vallott szándék, hogy egy gúnyos szóval és kevesebbre becsüléssel megbosszuljam magamat?

Olvasmány: 25. zsoltár.

A papi hatalom

Onus angelicis humeris formidandum, az angyali vállaknak is félelmetes hatalom, mondja a tridenti zsinat.

Félelmetes *annál a hatalomnál fogva, amelyet ad és annál a szentségnél fogva, amelyet feltételez.*

A hatalom: kiosztani Isten igéjét, Isten bocsáztatát, Isten testét.

Csupán az utolsó pontot vizsgálom, azt a hatalmat, amellyel *felszentelt kezeimben* tartom minden nap az élet Urát.

Az ószövetségben egyedül a főpap mehetett be egyszer az évben *a szentek Szentjébe*, és akkor is csak számos bőjt, virrasztás és megtisztulás után. Sűrű, illatos felhő lebegett Isten előtt, akit semmi más halandó nem nézhetett meg a nélkül, hogy azonnal meg ne halt volna. A főpap csak néhány percig maradhatott ott, mialatt a nép földre borulva zokogásban tört ki a félelemtől, hogy hátha a főpap ott meghal. Ő azután ünnepi lakomát adott hálából és az örömtől, hogy megmenekült a félelmetes haláltól.

És én néha milyen könnyen veszem hatalmat? Futva lépek be *a szentek Szentjébe*, és nem is gondolkozom azon, hogy Ki van ott! Mialatt a sekrestyében öltözködöm, bepillantok az újságba vagy elbeszélgetek a sekrestyével.

Feltételezem, hogy a szentmisére való előkészületemben és szentséglátogatásomban megvan az *elengedhetetlenül* szükséges elem, de vajjon csak ezt kívánja tőlem az a félelmetes hatalom, amellyel fel vagyok ruházva?

Hol az *én szent életem*? Tisztelem az áldozatot, de vajjon én is áldozat vagyok-e? *Külsőleg* jó pap vagyok, de *belülről* vajjon milyen? Milyen hangsúllyal kell kiejtenem szentáldozásom előtt ezeket a szavakat: Ne respicias peccata mea, sed fidem

Ecclesiae. Uram, ne tekintsd vétkeimet, hanem számolj csak az Egyházzal, mely engem kiválasztani merészelt.

Olvasmány: Titk. jel. 2, 11-től végig.

CSÜTÖRTÖK

A papi „jelleg”

Nérei Szent Fülöpnek bemutatnak egy tizenhatéves ifjút *világi* öltözetben, kit gyermekkorában családi csellel pappá szenteltek. A Szent erről mit sem tudva reá tekint az ifjúra, elcsodálkozik és kérdi tőle: „Nem volna ön *pap?*” A Szent bevallotta, hogy nem külső ismeret, hanem belső meglátás diktálta neki e kérdést. Úgy tetszett neki, mintha az ifjú homlokán nagy fényességet fedezett volna fel, ami a lelkébe nyomott papi jelleg volt.

A Szent *természettőlötti tisztánlátása*. Ha valaki megfeledkezve papi méltóságáról, világi ruhát venne föl, és világi életet kezdene, az emberek talán nem ismernék fel, Isten azonban felismeri az *álsruhában* és a legutolsó *gyalázatos magaviselete* mögött is ott látja a jelet.

Én hordozom a külső jelet, *a ruházatot*, amely a világban a papot jelzi. De mi van az én jellegemmel? Az isteni jel rajtam van, éspedig az örökkévalóságig. Igyekszem-e gondosan megőrizni és *kidomborítani* annak a tekintélyét és szépségét? Az ember viselhet papi talárt a nélkül, hogy igazi papnak látszana.

Tisztelem-e papi jellegemet?

Olvasmány: Zsid. 7, 1—20.

PÉNTEK

„Az ő nevén”

A pásztor mindegyik bárányát nevén szólítja. Ha mi egy nyáj mellett elmegyünk, nem tudunk

különbséget tenni a bárányok között. A pásztor mindegyiket külön ismeri.

Mekkora különbség van itt és ott, *ismeret és ismeret* között. Ott, ahol mi a nyájnak egy bárányát láttuk, a pásztor nyájának *ezt* a bárányát látja.

Mennyire különböző dolgokat jelenthet egy és ugyanazon név! Van fogalmi, vérszegény, élettelen és lélektelen ismeret, amely olyan mint egy séma, egy csontváz, és van gazdag, élő, felruházott ismeret, amely nem száraz, összhangtalan fogalom, hanem mint egy rendezett és gyönyörködtető hangverseny, zenekar, mint egy élő, lüktető világ... Amikor azt mondjuk, hogy Isten *mindegyikünket* *nevünkön* ismer, ezt az ismeretet kell benne hinnünk.

Mit fogok mondani, amikor meg fogok jelenni az *Úr ítélőszéke előtt*, mit fogok látni, és mint fogom magamat meglátni a meginduló örökkévalóság ismeretlen, csodálatos fényében?

„Ne tekints egyetlen vétket sem, még a kisebbeket sem elhanyagolható dolognak” — mondotta Urunk Szent Brigittának. Ha csak *könnyű* botlásokkal kell vádolni magamat... De talán *súlyos* hibák és bűnök terhelik lelkiismeretemet, vagy legalább is elhidegült, lanyha *állapot*. Ha az isteni Pásztor még ma szólítana engemet? Milyen állapotban lennék?

Olvasmány: Ján. 10, 1—19.

SZOMBAT

Mária, az én Anyám

„Ubi non est mulier, ingemiscit egens.” (Sirák fia k. 36, 27.) Miért akart az Ige születés útján emberré lenni? Eljöhetett volna a földre felnőtt korban is, és felmenthette volna magát ettől a végső megaláztatástól: az asszony méhében eltöltött kilenc

hónapi várakozástól, a gyermekkor dadogó és lassan tanuló éveitől.

Megtehetette volna. Nem tette meg; *nem akarta megtenni.* Miért?

Talán hogy megmutassa az embereknek azt, amivel annyira visszaélnek, az emberi *termékenység* nagyszerűségét, a teremő Isten hatalmában való részesedésnek a nagyságát. Hogy *a nő*, ki résztvevett a bukásban, résztvegyen a megváltásban is. És azután ki tudja? Egy messiás, ki *felnőtt ember* állapotában jött volna hozzánk, inkább megfélemlített volna, mint vonzott volna, míg a jászolnál hogyan lehet félni? Infans, puer, parvulus.

Az igazi ok a következő. Szűz Mária nélkül és a megváltói tervben viselt szerepe nélkül az üdvözítő Jézus vallásában *hiányozna az anya*.

Gondoljam meg, mit vesztené a katolikus dogma, ha nem lenne Mária. Köszönjem meg Istennek, hogy anyát adott nekem, hozzá még ilyen anyát. Szüntelenül újuljak meg *az igaz fiú* szeretetében.

Olvasmány: Lk. 1, 26—39.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHARMADIK VASÁRNAP

Novem ubi sunt?

Tíz bélpoklos. *Mind a tíz meggyógyult.* Csak egy mond köszönetet. Ez az arány. Még szép. Kevesebbre is lehet számítani. A *hála* ritka, nagyon ritka virág.

Legyek buzgó, de ne várjam, hogy észrevegyék buzgóságomat és gratuláljanak miatta. Gyógyítsak meg körülöttem minden sebet, amiket csak észreveszek, de természetfölötti nagylelkűségből, és nem azért, — legalább is kizárólag és főképen — hogy köszönetet kapjak.

Ha nem így járok el, mennyi csalódásnak teszem ki magamat.

Különben mit ér nekem *az emberi értékelés*? Mit gondol Isten? Ime, ez az egyetlen, ami kell, hogy érintsen engemet. Meg van-e Ő elégedve? Bizonyosan. Akkor jól van. Az emberek semmit sem láttak, vagy ha láttak is, semmit sem mutatnak. Tökéletes. Jobb így. A buzgóság tisztább; semmi *időleges bér*. *Örökkévalóság* lesz a jutalom. De nem ezért dolgozom, hanem önzetlenül, szeretetből.

Másik tanítás: sohase felejtsek el *köszönetet mondani* annak, aki jót tett velem.

Istennek először. Mi mindennel halmozott el! Bontsam részletekre: létezés, élet, kegyelem, papi rend. Gondolok eléggé arra, hogy Istenhez hálát kiáltsak?

Azután *felebarátomnak*. Itt is tárjak fel mindent részletesen. Hány ember tett és tesz mindennap jót velem! Meg tudom hálálni a szolgálatokat és jótéteményeket, amiket... *anyámtól, nővéremtől, házam gondozójától*, ettől és ettől *a hívemtől* kaptam?

Olvasmány: Lk. 17, 12—20.

HÉTFŐ

Rokonaim

Tegyek különbséget azon rokonaim között, kik velem laknak, és akik nem laknak velem.

Mint az egyszerű keresztény, én is kötelezve vagyok a negyedik parancsolat megtartására.

Tehát szeressem övéimet.

Szeressem őket mindenekelőtt *természettőlöttileg*. Imádkozzam érettük. Sohasem fogom megtudni, mit köszönök édesatyámnak, édesanyámnak, nővéremnek, kiknek örökös buzgósága biztosította fiatalkorom hűségét...

Ha szükségük van anyagi segítségemre, adjam meg nekik, de a nélkül, hogy törekednék őket álla-

potukból az Egyháztól származó jövedelem segítségével kiemelni. Mindig valamiképen gyűlöletes dolog az, ha a pap *lelki* szolgálatából *testi* családjának gazdagodása származik. Az Egyház dícséri Solmini-haci Alánt, kit boldoggá avatott, mert huszonhárom éves püspöksége alatt övéi közül senkinek sem adott beneficumot. Ennek az adományozásában nem a vérségi köteleket, hanem az érdemet nézte. Száműzött mindenféle nepotizmust. Ugyanaz a szellem vezessen engem is.

Ha családomnak valamelyik tagja velem *lakik*, gondosan vigyázzak arra, hogy biztosítsam *hivatásom teljes függetlenségét*: nem osztozhatom övéim ellenszenvében, amelyet ők akármelyik hívemmel szemben éreznek, hasonlóképpen nem tehetem magamévá az ő rokonszenvüket, amelyet ezen vagy azon barátjuk (vagy barátnéjuk) iránt kimutatnak.

Biztosítsam *szavaim legszigorúbb titoktartását*. Soha ne mondhassák rólam: amit az ember a plébános úrnak mond, azt az egész plébániaház tudja.

Ha megtörténik, hogy családomnak valamelyik tagja, aki velem lakik, bizonyos hibában él, például *fősvénységig* menően zsugori, vagy *pletykálkodó* természetű, nagyon vigyázzak, hogy belőle sem személyemre, sem működésemre kár ne származzék; és ha nem lehet őt hibájáról leszoktatni, inkább foszszam meg magam az ő szolgálatától...

In his, quae Patris mei sunt, oportet me esse.

Olvasmány: Lk. 2, 40—52.

KEDD

Érintkezés paptestvéreimmel

Plébánosom. Mély tisztelet! Ő közvetlen és mindennapi előjáróm. Gyermeki engedelmesség. Ő viseli a plébánia terhét; segítsem őt a hordozásban.

Fejtsen ki szabadon (mindig miután megkértem) szempontjaimat, terveimet, de a kivitelben kövessem a kapott direktívákat, ha mindjárt nem is alkotják az én gondolatomat. Ne féljek tőle megjegyzéseket és tanácsokat kérni. Sohase legyek érzékeny, sem pedig alattomban vagy nyíltan ellenséges érzelmű.

Káplánom, ha plébános vagyok. Sohase tegyek róla megjegyzést a nyilvánosság előtt; szeressem, támogassam; buzgalmának lépéseit mindig jóra értelmezzem; csak ha bizonyos vagyok tévedéséről vagy hibájáról, javítsam. Értsem meg, hogy a fiatalság elől halad, ne álljak ellen csökönyös merevséggel minden tervének és iniciatívájának; hagyjak tág teret neki; jóakarattal érdemeljem ki bizalmát, és ne legyek követelődző, hogy kényszerűségből és rossz kedvvel végezze munkáját.

Paptestvérek. A hit nagy szelleme. Ismerjem el bennük minden dolog előtt a papi méltóságot, és csak azután a szabálytalanságokat, hibákat. Imádkozzam érettük. Ha látom, hogy paptestvérem valami bajba, vétekbe esett, mérhetetlen szánalom fogjon el, ha tehetem, menjek segítségére finoman, testvériesen. És hallgassak róla, csak magamnak tartsam meg a titkot. Egyedül Istennek beszéljek róla.

Az arsi plébános minden este hét Dicsőséget mondott azon bántalmakért, amelyekkel a papok Urunkat illetik, ugyanerre a szándékre misealapítványokat tett.

És azután segítsem, bátorítsam őket; az összejöveteleken legyek mindig mérsékelt, tapintatos, szerető, és az előljárókkal szemben tiszteletteljes. Minden papi gyűlés után valamennyien mint jobb papok távozzunk.

Olvasmány: Róm. 14, 4—5; 10—14.

Összes kötelességemet három szó foglalja magában: tisztelet, fiúi szeretet, engedelmesség.

Tisztelet. Századunk nem nagyon mondható a tisztelet századának. Mit gondoljunk azokról a papokról, akik az egyházmegye fejét csak úgy keresztneven szólítják, akárcsak barátjukat vagy alantasukat. Condren, valahányszor elhaladt előljárója, P. de Bérulle szobája előtt, térdet hajtott. Ime az Isten emberének tisztelete a Jézus Krisztusban való feje előtt.

Fiúi szeretet. Egyik papi lelkigyakorlaton a püspök maga tartotta a délutáni konferenciát és előadása végén kijelentette, hogy utána rendelkezésre lesz azoknak, akik őt üdvözölni, vele beszélni óhajtanak. Senki sem ment hozzá. A püspök talán mégsem csupán kormányzó, hanem atya is; vagy méginkább mondhatjuk, a pap nemcsak kormányzott személy, hanem fiú is.

Engedelmesség. Erre ígéretet tettünk. Igaz, hogy ez az ígéret nem fogadalom, és ha a pap bizonyos esetekben állásából való elmozdíthatatlansággal érvel, ezt megteheti. Azért az egyházmegyei kormányzatnak több nehézsége van, mint a szerzetesrendek kormányzatának.

Minthogy a hatalom kevesebb *joggal* él, több ok van az engedelmesség *erényének* gyakorlására. Meg kell könnyíteni előljáróink feladatát; elég terhes az, miért súlyosbítsuk azt a mi igazolatlan ellenkezésünkkel és engedelmességünk megtagadásával.

Nemcsak az engemet érintő ügyekben, hanem az egyházmegye általános kormányzatát érintő dolgokban is tartózkodjam a szigorú ítéllettől, bírálattól. Magyarázzunk mindent bölcsen jóra. Az intézkedéseknek megvan az okuk. Adjak hitelt nekik. Én nem kaptam kegyelmet, hogy irányítsam a hajót,

és sok egyházkormányzati dologban járatlan vagyok. Hallgassam Szent Pált: „Obedite praepositis vestris et subjacete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem reddituri, ut cum gaudio hoc faciant et non gementes.”

Olvasmány: Zsid. 7, 26-tól végig.

CSÜTÖRTÖK

Akik segítségemre vannak

I. *A templomban. Sekrestyésem.* Oktassam és neveljem őt kötelességének lelkiismeretes és pontos végzésére. (A szent cselekmények, tárgyak, helyek tisztelete, tisztaság stb.)

Kántorom. Mint templomom igazgatója ügyeljek arra, hogy a templomi ének szigorúan egyházas jellegű legyen. A templom nem koncert-terem, hanem Isten háza, amelyben a legfölségesebb isteni misztérium megy végbe. Tapintattal és szeretettel tudjak kántoromra hatni, és érvényesíteni az Egyház szándékát és felfogását a templomi énekben és zenekíséretben.

Ministránsaim. Magyarázzam meg nekik a szentmisét, értelmes, tiszteletteljes és buzgó szolgálatot követeljek tőlük. Ha megértik azt, amit tesznek, szeretettel fogják megtenni. A járásban és feleletben komolyságot és lassúságot követeljek.

II. *Plébániai iskolákban és egyesületekben. A tanítóm.* Mint plébános felettes hatósága, előjárója vagyok. Hatalmammal soha, semmi körülmények között vissza ne éljek. Még csak keménységgel és szigorral se gyakoroljam azt. Sok tanító egyházellenes viselkedése és gondolkozása innét nyeri eredetét. Legközelebbi munkatársamat lássam benne, és nem alantasomat. Megértő együttműködés, atyai

jóság a tanácsokban és intelmekben, a nevelői munka értékelése és tisztelete.

Egyesületi vezetők. Munkámat megkönnyítik és a nagyobb eredmény létrejöttében közreműködnek, azért legyek hálás hozzájuk. Tartsam meg a *távolságot*, őrizzem meg a tekintélyt, biztosítsam az egységet, az értelmes együttműködést. Kerüljem a bizalmaskodást, az előszeretetet, egyesek túlságos kiemelését.

III. *A plébániaházban. Házvezetőnőm.* Korra és képességre nézve tartsam irányadónak az egyházmegyei határozatokat és szabályrendeleteket. Igazságos bért adjak neki rendes időben. Munkáját rendszeren és lelkiismeretesen végezze. A legnagyobb szigorúsággal vigyázzak arra, hogy mindenféle plébániai üggyől távol legyen.

Híveimre és paptestvéreimre vonatkozó bizalmas dolgaimat neki el ne mondjam.

Legyek jó, de mindig tartsam meg a *távolságot*. Egyedül étkezzem. Amikor dolgozom vagy breviáriumot végzek, legyek az irodámban, és sohasem a konyhában. Ne legyek sohasem haragos, de nagyon pontos és rezervált. Ezek a pontok mind igen fontosak. Jó hírnevem és munkám eredménye nagyrészen a plébániaházban való viselkedésemtől függ.

Olvasmány: II Tim. 4, 9-től végig.

PÉNTEK

Zelus animarum

Szent Lajos francia király a tuniszi uralkodó, El Montassir követeinek ezeket mondta: „Mondjátok meg uratoknak, hogy oly élénken kívánom lelkének üdvösségét, hogy kész lennék *egész életemet* a *saracénok börtöneiben* tölteni, és soha napot nem látni, csak hogy ő és egész népe keresztény legyen.”

P. Lenoir tábori lelkész mondotta, hogy embe-
reinek, a negyedik gyarmati ezred katonáinak üd-
véért kész volna *a világ végéig* a földön maradni
és bármely szenvedést elviselni.

Bretagne egyik kicsiny falujában öreg plébános
várja halálos ágyán utolsó óráját. Hírül hozzák neki,
hogy egyik híve, ki régóta szakított Istennel és
Egyházzal, haldoklik. A plébános elküldi káplánját.
A káplán megnézi a beteget, de az visszautasítja.
„Ó Istenem, sóhajtja a plébános, kérem, menjen ismét
vissza és mondja meg annak a szerencsétlennek,
hogy nekem megígérte, hogy mielőtt meghal, ki fog
békülni Istennel.” A káplán engedelmeskedik. „Ezt
a plébánosnak ígértem meg” válaszolja a nagybeteg
vigyorogva és másodszor is elküldi a papot.

A jó plébános karjait és szemeit égre emeli,
majd hirtelen elhatározással mondja: „*Hozzanak
ide egy saraglyát!*” Reá párnát tétet és ráfekteti ma-
gát, és a sötét éjben nekivág a haldokló a hosszú
és kemény útnak.

Amikor a konok bűnös meglátja, amint behoz-
zák a szobába a halavány öreg papot, felkiált: „Oh,
mit akar itt csinálni?” — „Magát megmenteni”, fe-
lelte a pap.

A papot a nagybeteg ágyához viszik és mind-
kettőt egyedül hagyják a szobában. Mikor ismét be-
lépnek, mindkettőt zokogva találják. Az öreg plé-
bános utolsó áldását adja a betegre és azt mondja
neki: „Viszontlátásra nemsokára az égben!” A me-
net visszatér az éjtszakában, némán, mint egy halotti
menet. Mikor megérkeznek, mozdulatlan testet
emelnek ki, a lélek elköltözött.

Van-e ehhez hasonló *buzgóságom* és önfeláldo-
zásom?

Olvasmány: I Kor. 13.

Bátran szembenézni a sikertelenséggel

A szentéletű P. Chevrierhez jött egy lyoni ember, hogy tőle tanácsot kérjen. Előadta, hogy egy *művet akar alapítani*, vázolta annak célját, az eszközöket, a nehézségeket. A pap csak hallgatja. „Végeztem, atyám, — mondja a lyoni ember — most várom véleményét.”

A pap mélyen ránézett és tekintetében bizonyos szomorúság látszott. „Barátom, egy kérdést teszek önhöz: kész látni, mint *omlik össze* és semmisül meg műve, miután feláldozta magát érte?” A látogató megilletődve és csodálkozva tekint egy pillanatig maga elé, és nem tudván mit mondjon, azt válaszolja, hogy ezen még gondolkozna.

— Egy hetet adok a gondolkozásra — fejezte be Chevrier.

A hét leteltével visszajött az ember, és megmondta, hogy kész látni, mint *omlik össze* műve, ha ez Isten akarata.

— Kész látni, mint *omlik az össze* azoknak a munkája alatt, akikben *legjobb támaszait látta?*

— Igen, atyám.

— És kész *elviselni a szégyent*, ami a sikertelen vállalkozás miatt éri?

— Igen, kész vagyok, atyám, Isten segítségével.

— Ebben az esetben, barátom, nekimehet.

Mihelyt az ember valamit meg mer tenni, azonnal többen megtámadják, bírálgatják, ócsárolják.

Tegyem magam mindezekről *függetlenné*. Merjek szembenézni a gúnnyal. Már előre ajánljam fel azt, amit mondhatnak majd rólam.

Ennél is több, ha *végig merem nézni, mint omlik össze*, ha Isten akarja, minden buzgósággal végbevitt vállalkozásom. Micsoda önzetlenséget tételez ez fel! Mekkora Istenbe vetett bizalmat! Mekkora lemondás szellemét!

Erre van szükségem, ha megszokottságomból ki akarok lépni és igazi apostoli lélekkel akarok dolgozni. El kell viselnem paptestvéreim gúnyos mosolyát, ennek rosszalását, annak szigorú ítéletét.

Egyenesen előre! Nézzem a célt. Miután bölcsen kiválasztottam az eszközöket és tervemet illetékes ellenőrzés alá helyeztem, félelem nélkül tegyem kezemet az eke szarvára és kezdem el a szántást.

Olvasmány: I Kor. 9, 15—20.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENNEGYEDIK VASÁRNAP

Mammonae

„Ó, mekkora szüksége van a jó Istennek szegény papokra”, mondotta Chevrier abbé.

Szegénység jellemezze a külső keretet, és főképpen a belső életet, a *szellemet*. Urunk papjaitól lelki szegénységet kíván. „Elég, hogy a lábunk érintse a földet, ne érintsük oda sem a kezünket, sem a szívünket, sem a fejünket.”

Páduában a Scoula del Santo kapitulum-termében látható egy freskó, amely orvost ábrázol, amint felboncolja egy *zsugori* ember testét és keresi a szívét. *Nincs* szív a mellében. Valakinek az a gondolata támadt, hogy fel kell nyitni a *ládát*, amelybe az ember pénzét rejtette. Ámulva ott találják szívét. — Mekkora tanulság!

Ha a pap a földi javakhoz ragaszkodik, nemcsak a saját megszentelésének árt, hanem felebarátjának megbotránkoztatását is előidézheti. A hitetlen Duse Eleonóráról írták, hogy bár hajlandósága volt a katolicizmushoz, mégis mindig habozott belépni az Egyházba, mégpedig nem a tanítás miatt, hanem a példaadás számának és nagyságának elégtelensége miatt. Életrajzírója mondja róla: „Ha az egyháziak kevésbé *tapadtak volna a földi érdekekhez*, nagy

akadály tűnt volna el az útjából. Tudom, hogy a jó vallásos érzés mily könnyen tud felelni az ilyen és hasonló ellenvetésekre. Mégis hinni kell, hogy ezek a feleletek nem tartalmazták a teljes igazságot, mivel Duse annyi szellemi megvilágosítás és annyi jóakarat ellenére sem tudta teljesen megérteni azokat."

"A jövő *mezítelen lábakon van*", mondotta Louis Veuillot.

Olvasmány: II Kor. 4, 16-tól végig.

HÉTFŐ

Nil solliciti sitis (I)

I. Érzelmi elszakadás a földi dolgoktól.

Ha már minden kereszténynek úgy kell használnia a földi javakat, mintha nem használná, mennyivel inkább kell ezt a papnak tennie?

Nem tettem szegénységi *fogadalmat*, és bizonyos családi vagy más kötelezettség megengedi, hogy külső jólétben legyek. De *a szívben* a földi javaktól elszakadva kell élnem. Nem jelentettem-e ki felszentelésem napján: Dominus pars haereditatis meae? — És minden lelkigyakorlaton újra elmondom.

A régi törvény papjainak mondták: „In terra eorum *nil possidebitis* nec habetitis partem inter eos: *ego pars et haereditas tua* in medio filiorum Israel.” (Numeri 18, 20.) Nem lehetek az ószövetségi papok alatt.

II. Cselekvő elszakadás.

Tudják és érezzék az emberek, hogy nem ragaszkodom a világ javaihoz, hanem *elszakadtam* tőlük. Semmi zsugori gesztus. Mikor párbért vagy más kötelező szolgáltatást kell kérnem, lássák, hogy ez nehezemre esik. Szent Bonifác mondja: „Ha a

kereszténység kezdetén a kelyhek fából voltak, de a papok aranyból voltak." *Minden gazdagságom* ott benn legyen.

Nagyszerű példát adott erre *Mercier bíboros*, akinek hálósobája a malinesi érseki palotában nagyon szegényes volt.

Nagyszerű példát adott az az *autuni* egyházmegyei *pap*, aki végrendeletében ezeket írta: „Csak kevés dolgot hagyok hátra. Szorosan vett *ingóságom* nincsen. Azt a keveset, ami fehéreneműmből és ruházatomból megmaradt, a bonnay-i szegényháznak adom, amely válogassa ki magának a legjobbakat.

Kis *könyvtáramat* unokaöcsémnek hagyom, és viszonzásul kérek néhány misét szándékomra.

Ha nővérem és sógorom, vagy unokaöcsém és húgaim közül valaki kegytárgyat, szobrot vagy képet akar, végrendeletem végrehajtója bocsássa rendelkezésükre.

Pénzt semmit vagy alig valamit találnak nálam (harmincöt centimest találtak mindössze nála); mindig szegénységben szerettem élni. Intézkedtem, hogy halálom után miséket mondjanak szándékomra és családom elhunyt tagjainak szándékára.

Síromra nem kívánok mást, mint egy nagyon egyszerű *keresztet*. Egy koszorút se helyezzenek koporsómra, sem síromra.

Jézus szent Szíve, könyörülj szegény szolgádon!

Kelt Bonnay-ben, 1913 április 3-án." (Theodore Petit lelkész.)

Olvasmány: II Kor. 6, 1—11.

KEDD

Kényelmes élet

Egy pap *jómódban élt*: jól terített asztal, ezüst evőkészletek, finom ételek, italok. Egyik nap koldus jön a házhoz, messziről látja az ebédlőt, és alamizs-

nát kér. „Itt van egy darab kenyér, pénzem, az nincs”, kapja a választ. „Nincs pénz, — mondja a koldus — hiszen asztala tele van vele.”

Ettől a naptól André-Hubert Fournet abbé új életet kezdett. Az Egyház 1933 június 4-én szentté avatta.

Vége a könnyű életnek, a felcicomázott szent-beszédeknek: Poitiers-ban tíznapos lelkigyakorlatot végzett, hogy likvidálja a multat és előkészítse a jövőt. Fournet plébános ezután *más ember*, más pap lesz. A nagy forradalom sötét napjai közelednek, a titkos misék, az álruhák, a halálveszély, a számkivetés tragikus kora. És ő *szentül* fog élni, teljesen feláldozza magát a munkában, megalapítja a kereszt leányainak kongregációját, hiteles csodákat művel, és halála napján, mikor Isten magához szólítja, a néptömeg azt kiáltja: „Meghalt a Szent, égen a Szent” és egyik apácája az égen egy csillag fölött Szent András nagy keresztjét látja.

Patri... gloriam. *Kereszt és csillag*. Fournet szentségi glóriáját nagylelkű, önmegtágadó élete, imádkozó, dolgozó és szenvedő szeretete eredményezte.

Legyen az én életem a lehető legközelebb (bizonyosan még elég messze lesz) e szent pap életmodelljéhez: kereszt, csillag. *Nagylelkűség, lendület*. Határozzam meg pontosan eszményemet, újítsam meg bátorságomat.

Olvasmány: II Kor. 7, 2—8.

SZERDA

Nil solliciti sitis (II)

Nemcsak a gazdagságtól, hanem a *kitüntetés*től is függetleníteni kell magamat. Ez néha nehezebb. Szelíden gúnyolódok a világ fiai fölött, kik

valósággal sírnak egy kitüntető cím vagy érem után, egy méltóság vagy irigyelt állás után. Kerüljem az ilyen kicsinységet és nevetséges dolgot.

Combalot abbé írta Mgr. de Salinisnek: „Nem tudom eléggé meghálálni a jó Istennek, hogy megörzött engem az *irigyelt méltóságok* ragályától.”

Ha valami kitüntetés ér, nem kell szükségszerűleg visszautasítanom. Azonban inkább lássam a *lelkek érdekét*, mint az én kicsinyes földi érdekemet, inkább munkáljam *Isten dicsőségét*, mint az én dicsőségemet. Ezáltal nagy jót tudok tenni a lelkekkel, és nem igen lesznek ellenségeim.

Különösen kerülni kell a kisebb-nagyobb kiváltságok és kitüntetések önző és mohó *keresését*. Emelkedjem mindezek fölé. És lelkem sokkal szabadabb, buzgóságom tisztább, apostolkodásom sugárzóbb és egész papi működésem egyedül Istenért lesz. Ha híveim látják, hogy tevékenységemben nincs semmi *emberi*, még inkább úgy tekintenek reám, mint *Isten emberére*.

Ha választanom lehet az előkelő és *alázatos* munkakör között, az utóbbit válasszam.

Honnét volt de Ségur abbénak csodálatos ráhatása a felnőtt és ifjú munkások lelkületére? Onnét, hogy nem tartotta hivatásához méltatlannak, hogy az ő szolgálatuknak szentelje magát. A munkások érezték, hogy ő elszakadt, *lelki szegény* pap.

„Nekem beszélhetnek, amit akarnak — mondta egy bádogossegéd a munkásoknak, kik szidták a papokat. — Én ismertem de Ségur abbét. Ő egyedül elég nekem ahhoz, hogy *vallásom igaz legyen*.”

Jelenleg a tömegek nagy része kerüli a papot. *Minél kevésbé* érintkezik velünk a nép, *annál inkább* kell keresnünk a vele való érintkezést.

Olvasmány: II Kor. 4, 7—16.

„Okosan” imádkozunk

Nagy Szent Teréz kedves mondása: „Szabadítson meg minket az Isten az *együgyű imádságoktól*.”

Különösen népies imakönyvekben vajmi gyakran találunk *valószínűtlen* dolgokat, elcsépett, üres szövegeket tartalmazó imádságokat. Kerüljük az imádságban az ízetlen, lélek nélküli kifejezéseket, tartalmatlan szóvirágokat. Legyünk igazak és egyszerűek.

Jacques Rivière hadifogsága alatt írt jegyzeteiben olvashatjuk a következőket: „Mindabban, amit a vallásról írni fogok, amennyire csak lehet, világias hangnemet fogok alkalmazni — a világiast nem kell szószerint venni, hanem itteni jelentésében — és kerülni fogom a plébánosok kifejezésmódját. Az ilyen és hasonló kifejezések sokaknak nem tetszenek: A mi édes Üdvözítőnk, a Boldogságos Szent Szűz Mária. Hagyjuk el a nagyhangúságot, mikor Istenről beszélünk. Hozzuk Őt közel, amennyire csak lehet, legyünk vele meghitt, kedves viszonyban.”

Már csak *Isten iránt való tiszteletből* se tűrjem meg a banális közhelyeket a nyilvános imádságokban, és ezenkívül vegyem figyelembe, hogy semmitmondó, szóvirágos imaszövegeimmel inkább *eltávolítom*, mint közelhozom híveimet Istenhez.

Örködjem azon, hogy minden áhítat és tisztelet a maga helyén legyen. Legfelül van Isten, az ő tisztelete, azután az isteni közvetítő, Krisztus, utána Mária, a szentek és az angyalok.

A részletértéknek ne adjak legfőbb jelentőséget. Tartsak áhítatomban *okos rangfokozatot*, és értelmesen formáljam híveim áhítatát.

Olvasmány: Zsid. 11.

Mi a liturgia? — Az Egyház hivatalos istentisztelete.

Van-e ezen tiszteletről megfelelő *magasztos* gondolatom? A *Jézus Krisztusba való betestesülé-*sünk dogmájába belemerülve megértem-e azt a folytonos felajánlást, amelyet Krisztus tagjának közössége hivatalos képviselői által az üdvözítő Jézus áldozatával és imádságával Istennek, az ő dicsőségére és a világ üdvösségére végez — vagy pedig inkább csak a külsőséget, a szertartások lefolyását, a ruhák és énekek szépségét látom a liturgiában?

Mindenekelőtt lássam az alapot, a kérdés teológiai jelentését.

Ha ez szemem előtt van, akkor a lehető legnagyobb gondot fordítom a *külsőre*, a szertartások és énekek pontos és jó végzésére.

A *szertartások*. Öröködjem lefolyásának egész keretén: az oltár tisztasága, a disztítés diszkrét szépsége, pontosság és kényes figyelem a liturgikus előírások betartásában, gondosság, hogy a liturgia valóban Isten tisztelete és a hívek épülése legyen. A hívek néha megütköznek a sajnálatos könnyelműségen, ahogy egyes papok a liturgiát kezelik! Mit gondoljon Isten azokról a gyors taglejtésekről és mozdulatokról, a peregve eldarált szavakról, a méltóság hiányáról, vagy a mesterkélt viselkedésről, a nagyképűségről, az egyszerűség és természetesség hiányáról?

Az *ének*. Ha ügyes muzsikus, jó hangú énekes vagyok, használjam fel ajándékaimat az istentisztelet szépségére. Ha e dolgokban közepes tehetség vagyok, legyek meggyőződve arról, hogy kivételes ajándékok nélkül is lehet jóakarattal és buzgósággal az istentisztelet szépítésére és a hívek épülésére lenni. Nem művészeket akarnak

hallani a hívek, hanem áldozatot bemutató szent papokat. Csak dicséretes, ha a plébános híveit jól és kedvvel tudja énekeltetni, ha énekkart szervez és ezáltal is emeli a liturgia fényét.

Mindebben az legyen a *főgondolat*, hogy *híveimet egyesítsem* a Krisztusban egyesült összes keresztények *általános imájával*.

Olvasmány: Zsid. 10, 1—19.

SZOMBAT

Breviáriumom

A *szentmise* mellett a liturgikus istentisztelethez tartozik a *breviárium*.

Vannak papok, kik nagy elfoglaltságukban a breviáriumot a nap végére hagyják és *egyfolytában* mondják el. Az ilyenek, úgy látszik, szívesen követnék Richelieu bíboros példáját, ki a két napra szóló breviáriumot egyhuzamban végezte, éjfél 11 órától éjfélig az egyik napi és éjféltől egy óráig a másnapi részt. Ez már nem imádság, ez robotmunka.

Igyekezsem inkább a breviárium egyes részeit a megfelelő *liturgikus időkben elmondani*. Nem kellene-e a nap folyamán lehető leghosszabb ideig összeszedettségben maradnom? Nem szükséges minden pillanatban Istenre gondolni, de a legjobb mód, hogy az egyes időközökben Istenre gondoljak, az, hogy amennyire csak tehetem, délelőtti és délutáni időmet meg-megszakítom a breviáriummal. Beda Venerabilis mondja: „Semper orat, qui statuta tempora non praetermittit orandi.”

Az apostolok példát adnak. Pünkösd ünnepén a születendő Egyház összeül, hogy a tertia órájában imádkozzék: Erant omnes pariter in eodem loco . . . hora diei tertia. (Ap. cs. 2, 1—15.) Szent Péter a sexta

órájában felmegy a ház tetejére, hogy imádkozzék: Ascendit . . . ut oraret circa horam sextam. (Ap. cs. 10, 9.) Péter és János a templomba mennek . . . a nona idejében: ad horam orationis nonam. (Ap. cs. 3, 1.)

Semmi merev szigorúság. Alkalmazkodjam életem és munkám követelményeihez. De legyen komoly törekvésem . . . És az egyes időközökben ihlessen az ismert könyörgés: *Divinum auxilium meum semper nobiscum.*

Olvasmány: 89. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENÖTÖDIK VASÁRNASZEPTEMBER

Naim

Az evangélium Jézus feltámadásán kívül három feltámasztást mond el: *Jairus* leányának (23. vasárnap), a *naimi* özvegy fiának (a mai vasárnap) és *Lázár* (nagybőjt 4. vasárnapja) feltámasztását.

Naim kisközség egy óra járásnyira Kafarnaumtól. Éljem át a jelenetet: lássam és halljam a titkot és kapcsolódjam bele.

Bossuet megjegyzi, hogy az Udvozítótól feltámasztott három halott a legyőzött *vétke*t három állapotában jelképezi:

- *Kezdetében* az ifjú leány személyében;
- *előrehaladásában* annak a személyében, kit a temetőbe vittek;
- *bevégződésében*, konokságában és meggyökerezett szokásában Lázár személyében.

A négynapos halálban a feloszlás és romlottság azon ember képét mutatja, aki az ő vétkében *felreng*, az undorító szag a *botrány*, amely ez állapotot követi, a sírkő a *szív keménysége*, a kötelékek, melyek Lázárt körülveszik, a *bűn szálai*, melyeket az ember nem akar elszakítani. Nincs semmi

mentség. Örökre el van veszve. Szerencsére a kegyelem mindenható ereje a feltámasztások titkával rendelkezik a négynapos, a számtalan napos halál után is.

A naimi özvegy fájdalma emlékeztet *Mária* könnyeire... Mennyire sírt — ő, a szegény Madonna talán gyakran én fölöttem is!

Ó Jézus, isteni Anyád iránt való *könyörületből* mentsd meg szerencsétlen fiát, a te áldozópapodat. Hogy ne sírjon többé és *én föltámadjak*.

Olvasmány: Lk. 7, 11—18.

HÉTFŐ

A liturgikus szellem

Sohasem lehet ezt eléggé kifejteni. A liturgikus szellemet *értelmesen* kell kifejleszteni, azaz minden *kizárólagosság* és korlátozottság nélkül. Nem lehet tehát az Egyház hivatalos és *nyilvános* istentiszteletének magasztalása közben elfelejteni, megvetni, elítélni, lekicsinyelni a *személyes* imádságot.

Egy mélyen liturgikus szellemű író, Romano Guardini írja igen találóan: „Nincs helye annak, hogy a *személyes* lelkiéletet az ő minden partikularizmusával *szembe helyezzük az univerzalizmust* jellemző liturgikus étellel. Nem lehet azt mondani: vagy ezt vagy azt, hanem ezt és azt. Ennek a két lelkiségnek élő együttműködéssel egymásmellett kell létezni.

Feltétlen szükség van a lelkiéletben a nem liturgikus formákra, a rózsafüzérre, a keresztútra, az elmélkedésre stb... Semmi sem lenne hamisabb, mint a lelkiéletet kizárólag a liturgia keretében kifejleszteni.

Még kevésbbé lenne helves, ha ezeket az ajta-

tossági formákat csak *megtűrnénk*... és csupán a liturgikus életben keresnénk lelki emelkedésünket.

A liturgikus és nem liturgikus ájtatosságra egyformán szükség van, az egyik *kiegészíti* a másikat."

Olvasmány: Zsid. 9, 1—6.

KEDD

Elmélkedjem

Mert a *világiak is ezt cselekszik*.

„Jézus maga kell nekem. Egyedül ő utána éhezem”, írja egy világi apostol, Pierre Poyet.

„Szeretném, ha a lelkekkel való érintkezés *nem szakítaná meg Istennel való közösségemet*, és ezért hosszú csenddel megtisztítom és megerősítem életemet.”

„Egész lelkem *szomjazza a csendet*.”

„A te kötelességed lesz, hogy a béke tartálya és megállapodott lélek légy.” „Az igazi erő nem abban van, hogy az ember felforgatja az eget és a földet, hanem nem hagyja magát *általuk felforgatni*.”

„Hogy Jézust szeressük, *magunkban kell Őt bírunk* és hallgatnunk kell Őt, ezért szüntessünk meg minden forrongást, minden tépelődést és minden külső lármát.”

„Meglep az *emberek felületessége*. Hogy megértsük a világot, Istent, magányban gondozott, mély lelkiéletet kell élnünk.”

Miért emelkedett olyan magasra például Pierre Poyet? Mert mindennap áldozott. „Belőle a lelkiélet illata áradt ki.” Mert megszokta a csendet és az elmélkedő életet.

És én, pap, ki azért vagyok, hogy a világiak buzgóságát élesszem, mit fogok a lelkeknek adni, ha nem vagyok gazdag Istenben?

Mgr. Gay egyszerű híveknek a következő taná-

csot adta: „Őn templom; helyezze a dolgokat az *előcsarnokba*, az embereket a *hajóba*, és a *szentélyt* őrizze meg Istennek.”

Nekem nem így kell cselekednem?

Tegyem magamévá Porto Mauriciói Szent Lénárd szavait: „Az én hivatásom: a *misszió* és a *magány*; a *misszió*, hogy mindig *Istenért* legyek elfoglalva, és a *magány*, hogy mindig *Istenben* legyek elfoglalva. Minden más hiúság.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 2.

SZERDA

Nemo est, qui recogitet corde
(Iz. 57, 1.)

Nincs, ki szívére vegye, ki elmélkedjen, ki elmélyedve imádkozzon.

Nincs senki.

A próféta nem tesz különbséget pap és nem pap között, azt mondja, hogy nincs senki. És valóban, ismersz-e *sok papot*, aki *elmélkedik*, elmélyedve imádkozik az imazsámolyon, nemcsak olvas egy könyvből vagy breviáriumozik, hanem szívében *fontolgat*, csendben szeret, elrejtve adorál?

Egy történetíró, ki fényes karriert futott be, a világháború alatt a francia lövészárokból négyszeri sebesülés után halálos sebet kapott. Katonaszolgája azonnal ott termelt mellette. Együtt imádkoznak. A haldokló kapitány utolsó intelmeit és intézkedéseit mondja a szolgának, majd szelíden, csendesesen így szól hozzá: „Jól van, most hallgassunk, *hagyj engem gondolkozni.*”

Ragadjuk meg a haldoklónak ezt az utolsó, mély jelentőségű, gazdag szavait. Főlöskéges időtöltéskor tudjam mondani: Hallgass most; hagyj engem gondolkozni. Bőbeszédű paptestvéremnek, kivel oly jó cigarettafüst mellett elcsevegni és az időt tereferé-

vel elfecsérelni, tudjam minden sértés nélkül, szeretettel azt mondani: Jól van, most hagyjuk abba, hagyj engem gondolkozni.

Ha valóban *gondolkozom*, szívemben fontolgatok, nem cselekedhetem gyümölcsözőbben. Az imádságnak és összeszedettségnek kiapadhatatlan forrását, tehát folyton *jövedelmező* dolgot fogok feltalálni.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

CSÜTÖRTÖK

Az elmélkedést abbahagyni

Az elmélkedést abbahagyni nem időnyereség, hanem *idővesztés*. Az elmélkedés mindennél inkább segít ahhoz, hogy minden munkához időt találjunk, hogy a körülményekhez képest a legjobban dolgozzunk, hogy elkerüljük a haszontalant és veszedelmeset, hogy meghatározott *rendben* éljünk.

Minél több elfoglaltságunk van, annál óvatosabban vigyázzunk, hogy el ne sikkasszuk az elmélkedést. A szentek jobban cselekszenek: ilyen esetben megtoldják az elmélkedést. Mikor P. Ravignan érezte, hogy túl van terhelve a munkával, egyszerűen félórával *tovább elmélkedett*. — Ha ez a készségem nincs meg, igyekezzem legalább minden esetben az erre szánt időt pontosan betartani.

Majdnem mindig *hamis ok* késztet arra, hogy elhagyjam az elmélkedést: pl. alvásomat meg kell toldanom, mert későn feküdtem le. De miért? Nem tudtam letenni az érdekes olvasmányt; szentbeszédre kellett készülnöm. — Ne hagyjam az előkészületet az utolsó pillanatra. Szenteljek több időt arra, hogy szentbeszédemen csendben gondolkozzam és sikeréért imádkozzam. A legelső, amit az ember minden esetben feláldoz, az elmélkedés. Jobban kel-

lett volna előre látnom, főképen jobban kellett volna akarnom.

Ha saját hibámon kívül kellett megrövidíteni vagy elhagyni elmélkedésemet, igyekezzem azt pótolni a nap folyamán, és ha erre sincs idő, *számlítsak a kegyelemre és kérjem inkább az ima-zsámolyon, mint az íróasztalnál a szükséges megvilágosításokat.*

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20. 6.

PÉNTEK

Személyes elmélkedés

Sok papnak az *elmélkedési könyvek* veszik el a kedvét az elmélkedéstől.

Valóban nagy számban vannak olyan könyvek, amelyek semmi ízelítőt nem adnak az elmélkedésből. Még a jobbak is úgy vannak írva, hogy nem talál bennük az olvasó saját személyére szóló elmélkedő anyagot. Valamilyen szöveget vagy gondolatot úgy fejtenek ki, hogy az nem felel meg teljesen az elmélkedő kíváncsainak. Lehetetlen mindenkinek külön, egyéni lelkiállapotához és szükségleteihez szabni az igazság elméleti és gyakorlati kifejtését.

Ezért az igazi elmélkedés a legszemélyesebb öntevékenység. Teljes éneket kell belevinnem ebbe a tevékenységbe, hogy behatoljak a láthatatlanba és megtaláljam Istenemet.

Adva van egy evangéliumi jelenet. Nem az a fontos, hogy az író hogyan fogja föl a képet, hogyan cselekszik hatása alatt, hanem hogyan cselekszem én? Ismerve *hajlamaimat, gazdagságomat, nyomorúságomat és hiányaimat*, mindazt a bennem lévő sok apró részecskét, amelyek együttvéve személyes lelkivilágomat alkotják, megragadom a ne-

kem szoló tanítást, gondolatot, cselekményt, magamra alkalmazom és hasznomra fordítom.

„Hogy megértsünk egy képet, nincs más mód, mint hogy megtanuljuk azokat a szavakat, amelyekkel róla beszélhetünk.”

Amit *mások* egy evangéliumi jelenetről vagy tanításról gondoltak, éreztek vagy kifejeztek, sohasem fog annyit érni az én számomra, mint az én személyes meglátásom, érzésem és elhatározásom, vagyis az én *egyéni munkám*. Az elmélkedésben nem utánozzuk mások lelki működését, hanem mély csendben személyes kapcsolatba lépünk Istennel és önmagunk lelki képességeit működtetjük.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20, 7. 8.

SZOMBAT

Kitartás az elmélkedésben

Nagy Szent Teréz éveken át lelki szárazságban végezte elmélkedését. Erről az időszakról a következőket írja, amelyeket buzdításul érdemes lesz közzétenni:

„Éveken keresztül igen *gyakran* jobban kívántam az elmélkedésre szánt óra végét, mint a kezdetét, jobban figyeltem az óraütesre, mint a kegyes vigasztalásokra. Sokszor jobban szerettem akármi-lyen szigorú *önmegtagadást*, mint az elmélkedés magányát. Igen. Olyan heves volt a támadás, melyet az ördög vagy rossz természetem ellenem intézett, hogy megakadályozza elmélkedésemet; oly mélységes szomorúság fogott el az elmélkedés kezdetén, hogy csak *minden erőmet* összeszedve tudtam magamat legyőzni.”

Ime, mennyi igyekezetet kell a léleknek kifejténie, hogy kitartsa az elmélkedésben, nehogy Isten legnagyobb kegyelmei kárba vesszenek.

Hogyan felel minderre *Isten*?

„A végén (vagyis amikor fáradságosan kitar-
tott) Isten segítségemre jött, és ilyenkor erőfeszí-
tésem és a szenvedés után több nyugalmat és vi-
gasztalást éreztem, mint azokban a napokban, ami-
kor kedvem vezetett.”

Ne csodálkozzam, ha velem nem így történik
mindíg. Ha az Úrnak úgy tetszik, hogy az elmél-
kedés eleje, közepe vagy vége *fáradságos* legyen,
legyen áldott az ő szent Neve. Nem azért elmél-
kedem, hogy a végén meg legyek vigasztalódva,
hanem, hogy Őt dicsérjem. Itt is gondoljak Szent
Teréz szavaira: „Vannak személyek, ismerek ilye-
neket, akik úgy haladnak a szeretet útján, ahogyan
haladni kell, vagyis azzal az egyetlen vággyal,
hogy keresztfeszített Jézusuknak szolgáljanak, és
akik nemcsak hogy nem kérnek és nem kívánnak
lelki élvezeteket, hanem azért könyörögnek Isten-
hez, hogy *ne adja azokat nekik* ebben az életben.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9, 4—5.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHATODIK VASÁRNAP

In interiore hominem

A papi működésnek egyik legnagyobb kocká-
zata, hogy *túlságosan belemerül az ember a lelke-
kért folytatott munkába*. Annyira, hogy *saját lelkét
elhanyagolja* . . .

Az ember az áhitatgyakorlatokat *sietve* végzi,
az elmélkedést, rózsafüzért *elhagyja*, hasonlóképen
a szentséglátogatást, a lelkiolvasmányt. Az ürügy
részben igaz: nincs idő hozzá.

És így rövid időn belül *csökken* a természet-
felettség, a gép *üresen* forog, az ember dolgozik,
beszél, de nem ad többé Istennek, — vagy legalább
is nem ad annyit, amennyit kellene.

Elmélkedjem a nagy buzgalmú és mélyen el-

mélkedő P. Passerat redemptorista atya bölcs észrevételein, amelyeket egyik rendtestvérére vonatkozólag tett: „Bárcsak N. atya és mi valamennyien magunkra alkalmaznánk Jézus azon szavait, amelyeket egyik nap Szent Teréznek a karmelitákra vonatkozólag mondott: „A karmeliták addig maradnak jók, míg többet dolgoznak önmagukért, mint másokért.” Oportet sapere ad sobrietatem. Nem lehet mindent megtenni. *A jó Istenre tartozik*, hogy több munkást küldjön. Ha Ő nem akarja azt, *maradjunk nyugodtan*, és elégedjünk meg a *mi csekély képességünkkel*.”

Tehát sem elhanyagolás, sem *túlzás*. Minden tökéletes *rendfokozatban* legyen. A lelkek gondja nem nyelheti el az *én lelkem* gondját.

„Adjatok nekem egy *elmélkedő embert*, az mindenre képes” — mondotta Szent Vince.

Ellenkező esetben az apostoli munka eredménye nagyon gyenge lesz.

Manning bíboros mondotta: „Lehetetlen, hogy állapotbeli kötelességünk megszentelődésünk hasznára legyen, ha nem szokjuk meg az *Istennel való jámbor bensőséget*. Az imádság, elmélkedés és Istennel való társalgás mindig felüdíti, javítja és megújítja a megpróbáltatásokban, a harcokban és a világgal való érintkezésben kihasznált lelkünket.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 5.

HÉTFŐ

Gyenge eredmény

„Nem ismerek szomorúbb látványt, mint mikor valaki az értelem, buzgóság, nagylelkűség erőforrásait elpazarolja, nem az *Isten országának gyarapodására*, hanem más dolgokra fordítja... Ha egy egyházmegyében hatszáz pap helyett — akik közül sokan éppen csak a szükségeset teszik meg — csak

negyven pap lenne, akik nem mondom, hogy szentek, — ezek mindig ritkák — de *alaposan képzettek*, az elvekben kérlelhetetlenül szilárdak és *komolyan erényesek*, a lelki nyomor nem lenne olyan nagy, és az egyházmegye átalakulna.” (P. Aubry.)

Mindig félnünk kell attól, amit Mgr. d’Hulst így nevezett: „A külső *foglalkozás* mindinkább fokozódó győzelme *Krisztus szelleme fölött*.” Tartsam fenn és ápoljam a lélek bensőségét minden buzgósággal.

A hívek nagyon hálásak azon papjaikhoz, akik igazán Isten emberei. Mercier bíboros egy papi lelki gyakorlat alkalmával ezeket mondotta: „Hányszor halljuk a flamandok ajkáról e mondást papjukról: „Dat is een echte priesser.” (Ez igazi pap.) Vagy a vallonok ódon francia nyelven: Ca, c’est un prêtre.” (Ez pap.) „Ca, c’est un curé.” (Ez plébános.) Mit mond ezzel rólunk a hű nép?”

„A *külsőt* a maga teljességében a *belső* alakítja. A lelkiélet állandó gyakorlata belevésődik az ember arckifejezésébe, járásába, beszédébe, tekintetébe, amelyek mintegy visszatükrözik Isten tevékenységét a lélekben. Összhang keletkezik a között, ami van és aminek lennie kell; a cselekedet és a törvény, a megvalósulás és az ígéret, a tényleges szentség és a hivatás között tökéletes összhang van. És a hívő nép, ezen egyensúly tanúja örömmel szemléli papjában a teljes erkölcsi lény egységét; munkájában *Isten ragyogását* és személyében *Krisztus átsugárzását* látja és felkiált: igen, mindnyájunk számára felismerhető *az Isten embere*, „homo Dei”, az Úr papja.”

Ha talán a hívek rosszul ítélnének, ott az *Isten* látja a szívet. Homo Dei vagyok-e Ő előtt?

Olvasmány: Gal. 3, 26—29.

Kapcsolat a belsővel

Boldog Suso írta: „A lélek egész tökéletessége abban áll, hogy minden képességével bezárkózik *egyetlen központjába*, Istenbe.”

Egyik napon őrzőangyalát látta, és kérte, hogy legyen mindig jelen nála. „Miért fordulsz hozzám, félsz Istenhez fordulni? Tanuld meg és hidd el, hogy Ő öröktől fogva szeretett téged és szeret most is oly nagy szeretettel, hogy sohasem akar téged elhagyni, és mindig örömmel fog *szívedben lakni*.”

Suso erre megkérdezte az angyalt, hogy *hogyan lakik Isten az ő szívében*, és az angyal ezt felelte: „Szegezd szemeidet melledre, és látni fogod, mit mivel benned az isteni szeretet.”

És a Szent betekintett keblébe, mely oly át-látszó volt, mint a kristály, és szívének legbensőbb magányában meglátta az *örök Bölcseséget*, aki ott mélységes békében nyugodott.

Hogyan tudnék néha *lelkemnek erre a központ-jára* gondolni, amelyben a Szentlélek lakik?

Végezzem a *röpimák* nyugodt, csendes gyakorlatát.

Felébredésemtől kezdve „vessem lelkemet Istenbe”. Ezt ajánlja Szalézi Szent Ferenczel minden lelki író.

És azután *a nap folyamán*, különösen *munka-köröm változásakor* igyekezzem felkeresni belső vendégemet.

„A szív vágyával és az Isten előtt való mély megalázkodással szerezzük meg ezt az életszellemet. Isten oly jó, hogy csak vágyunkat várja, és elhalmoz minket azzal az ajándékkal, ami nem más, mint Ő. A Szentírásban mondja, hogy a kiáltás még nem jött ajkadra, és én, ki kívánságodat meglátom, mielőtt szívedben megszületik, meghallgatom azt,

mielőtt felhangzik. Isten a szív imádságát hallgatja meg.

Azonban ezen imádságok mellett, amelyekre külön időt kell szentelni, emeljük fel szívünket gyakran, röviden és egyszerűen Istenhez. Elég ahhoz egy szó a zsoltárból, vagy az evangéliumból, vagy a Szentírás többi részéből, amely megragad minket.

Meg lehet cselekedni ezt az emelkedést társágban is a nélkül, hogy valaki is észrevenné. Ezzel néha több jót teszünk, ha egy meghatározott tárgyhoz kötjük a gyakorlatot. Így például jó, ha reggel és délután feltesszük magunkban, hogy lelkünket ezzel az imádsággal mindannyiszor felemeljük Istenhez, valahányszor ezt a személyt vagy tárgyat látni fogjuk vagy ezt a munkát végezni és ismételni fogjuk. Ez is egy mód, hogy *Isten jelenlétében* cselekedjünk, és az ő jelenléte megszokottá váljék.” (Fénelon: Avis spirituels. XXX.)

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21, 1—2.

SZERDA

Isten gondolatában

A breviárium óráin kívül megújulásra és Istenhez emelkedésre vezet az *Angelus* és a *rózsafüzér*.

1456. évben Nándorfehérvárt, a mai Belgrádot ostromolja Morbesan szultán. Győzelem előtt áll. *Kapisztrán Szent János* feszülettel felfegyverkezve könyörög a Szent Szűzhöz: „Elhagynád gyermekeidet, hogy a hitetlenek prédájául essenek?” Hunyadi János vitézeinek lelkesedése ismét felgyullad. A törökök hanyatthomlok menekülnek. III. Kallixtusz pápa elrendeli, hogy Máriának hálát adjanak, és mindennap délután két és három óra között, a vár felszabadulásának idejében elhangzó harangszóra

Úrangyalát imádkozzanak. Később az Angelus-harangszót a hajnali, déli és esti időre tették.

Felhasználom-e ezt a három időpontot, amely oly élénken figyelmeztet engem nem annyira a kereszténység időleges megmenekülésére és üdvözülésére, hanem inkább a világnak a megtestesülés által történt lelki üdvözítésére? Azután itt van az *én rózsafüzérem* a Miatyánk, Üdvözlégy és Dicsőség oly sokszor megismétlődő elmondásával.

A Miatyánk. — Nagy Szent Teréz mondotta róla: „Elámulok, ha rágondolok, hogy minden szemlélődés és minden tökéletesség benne van e néhány szóban. Azt mondhatnánk, hogy ezenkívül nincs szükségünk más könyvet tanulmányozni.”

A Gloria Patri. — Ismerem eredetét és hasznosságát. Ez egyike a legszebb köszöntéseknek.

Az Avekkal Mária rózsakoszorúját fonjuk napról-napra. Mennyi és mily megható szeretet, gyermeki ragaszkodás, köszöntés, dicséret, kérés és hála szól ezekből!

Utazásaim alatt, álmatlan éjtszakáimban, apostoli gyaloglásomban a Máriához való menekülés nem hozna-e segítséget és megnyugvást? Az Ave Máriák szilárd és szelíd várfalainak oltalma alatt nem találnék-e titkos menedékhelyet, ahol Máriával az *ő örvendetes, fájdalmas és dicsőséges* titkaiban egyesülve összeszedetten élnék?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21, 3—7.

CSÜTÖRTÖK

Lelki vigasztalások

„Az Isten szeretete *nem abban áll*, hogy könyveket ontunk, sem abban, hogy Isten örömeiben és gyengeségében vigasztalódunk, *hanem*, hogy igazsággal, erős és alázatos lélekkel szolgálunk neki.”

„Ha nagy *lelki szabadságban* és tépelődéstől mentesen akarunk élni, ne búsuljunk, ne gyötrődjünk sem a *lelki szárazság*, sem a nyugtalanító dolgok, sem a szórakozottság miatt.”

„Az Istentől vezetett nagy szentek a pusztákban éltek, és nagy bűnbánati cselekedeteket gyakoroltak, kemény küzdelmet vívtak az ördöggel és saját magukkal, és hosszú ideig *lelki vigasztalás nélkül* voltak.”

„Minél kevésbbé részesül valaki lelki vigasztalásban, annál inkább kap kegyelmeket.”

„Igazi biztonság a jó lelkiismeret tanúságtételében van; az ember csalódik, ha a *lelki vigasztalásokra* és örömekre támaszkodik.”

„Jó, ha nem keressük a lelki vigasztalásokat; jöjjön, aminek jönnie kell.”

„Még ha *egész életen keresztül* is tart a *szárazság*, ne hagyja el az elmélkedést, ne engedje Jézust elesni a kereszttel, eljön az idő, amikor megjutalmazza önt. Jó Mesternek szolgál.” (Nagy Szent Teréz.)

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9, 1—3.

PÉNTEK

Hűség a kegyelemhez

Eddig majdnem az egész életem nem volt más, mint hosszú harc a kegyelem ellen. Nagy dolgokban bizonyára nem akarnék kötelességem ellen hibázni, de az apró dolgokban mennyi *hanyagság*! Nincs itt szó *gyengeségről* vagy *váratlan dolgokról*, amelyek az egész földi életben előfordulnak, és amelyeket Isten megenged, hogy minket megtartson nyomorúságunk tudatában, és minket megtanítsa az alázatosságra és az okosságra. Én itt a *beleegyezett hanyagságról*, a többé-kevésbé hűtlen és beismert ellenállásokról beszélek.

P. Lallement írja a *La Doctrine spirituelle* című könyvében:

„Egész éveket és gyakran az egész életet azzal töltjük el, hogy mindenben *alkudozunk* az Istennel. Nem tudjuk magunkat elhatározni, hogy *egész áldozatot hozunk* . . . A halál óráján elismerjük, hogy csaltunk . . . és hogy semmitérő dolgokkal játszottunk, mint a gyerekek.

Mi *Isten ellen* harcolunk éveken keresztül, és *ellenállunk* a kegyelem indításainak . . ., attól való félelemből, hogy nyomorultak leszünk, mindig nyomorultak maradunk.”

Lallement szent Atyjának, Loyolai Ignácnak visszhangja, ki ezeket mondja: „Kevés ember érti meg azt jól, amit Isten cselekedne vele, ha *engedné Őt cselekedni*. Egy durva, idomtalan fatörzs a szobrász kezeiben szép szoborrá lesz. Többen alig élnek keresztény módon, akik szentek lehetnének, ha Isten terveinek és a kegyelem működésének nem állnának ellen.”

Gyakran ismételni fogom Szalézi Szent Ferenc kívánságát:

„Ő Jézus, ki adja meg nekem azt a kegyelmet, hogy csak *egy szellemű legyek veled?*”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10, 1—4.

SZOMBAT

Százezer világ

„Ha elfojtottam egy (természeti) indulatot, többet nyertem, mintha birtokomban lenne százezer világ az örökkévalóságig”. Ezeket mondja P. Lallement *La Doctrine spirituelle* c. könyvében.

Igaza van. *Egy lényegtelen válaszfal* igen könnyen megakadályozhatja az isteni *kegyelem teljes* beáradását. Amikor a Panama-csatornát két tenger

között vájták, a végén csekély földtömeg maradt, és egy lényegtelen rés elég volt ahhoz, hogy a két tenger egyesüljön. Isten és a lélek között *gyakran csak az önzés válaszfala van*. Ha rést ütünk önzésünk válaszfalán, ha jótékony dinamittal felrobantjuk azt, micsoda nyereség vár ránk: „százezer világ”. A kegyelem akadály nélkül árasztja el lelkemet.

Jézusról nevezett Mária Aimée nővér írja: „Amikor arra gondolok, hogy a szenvedélyek első zendülései néha elvonhatják a lelket (az Istennel való mély egyesüléstől), és apró tökéletlenségei, amelyekkel azt akarja, amit Isten nem akar, meg is szüntethetik (az egyesülést), nem tudom, hogyan eshetnék ezután ezekbe a *tökéletlenségekbe*, és miért *ne fojtanám el azonnal ezeket az első zendüléseket?* Ha az Istennel való egyesülés egy pillanattát elvesztem az időben, ez annyi, mint elvesztem az Istennel való egyesülésnek egy fokát az örökkévalóságban. És *hogyan hozzam helyre ezt az oktatáságot?*”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10, 5—6.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHETEDIK VASÁRNAP

Vocatione qua vocati estis

P. de Gonnellieu az Isten jelenlétéről szóló rövid, de meggyőző tanulmányában ezt a megszólítást adja Istennek:

„Te vagy az én szívem Istene, egész szívem Istene, szívemnek *egyetlen* Istene.”

Nemde ez a legmegfelelőbb kifejezése annak, hogy Istennek milyen helyet kell elfoglalnia életemben? Ha már az egyszerű hívő a szeretet gyakorlatában ezt kell hogy mondja: „Istenem, szeretlek téged *teljes* szívemből, *teljes* lelkemből és *minden*

erőmből", mennyivel inkább kell akkor nekem, papnak megadni e szónak „teljes”, igazi értelmét, mennyivel inkább kell nekem Istent *egyetlen javammá* tennem? Gyakran mondom a Zsoltáros szavait: „Dominus pars haereditatis meae et calicis mei.” Az én egyetlen javam, egyetlen örökségem Isten. Egyetlen? Igaz ez? Mérjem meg e szavak súlyát és értelmét: egyetlen, egészen enyém. A szerzetes fogadalmát e szavakkal kezdi: *Én* X... Ez az „én” azt jelenti: Uram, az én egész személyemet, az én egész életemet adom neked. Mi oly könnyen kaphatók vagyunk a *zsákmányolásra* az áldozatban, és a szerzetesi öltöny, valamint a felszentelés nem mentesít mindig minket ettől a sajnálatos ügyességtől.

Egy dominikánus perjel rendtársainak adott lelkigyakorlatában mondotta, hogy egy rendkívüli kegyelmekben részesült léleknek Urunk e szavakkal panaszkodott: „Ó, ha száz pap közül egy egészen nekem adná magát; ha *harminc* szerzetes között egy teljesen szolgálatomnak adná magát, micsoda jót tennék a világban!”

Egy a száz közül! Miért ne lennék én az?

Olvasmány: Ap. csel. 9.

HÉTFŐ

Szerencsétlen idők

Mennyi *panasz* mindennap a mai kor bajairól és nyomorúságairól! Nem beszélek ideiglenes *földi* bajokról, hanem az *Egyház* szenvedéseiről, a küzdelmekről, melyeket meg kell vívnia.

Ne álljak be a panaszkodók kórusába. *Naívság* ez, és *elcsüggedést okozhat*.

Naívság. Így jellemzi egy világi ember.

„Milyen zavaros időket élünk! Micsoda beszéd ez? Ismert hát az Egyház olyan időket, *amikor nem*

voltak zavarok? Talán a rómaiak három százados üldözése alatt? Talán a pogány barbárok, az északi árják, a déli mohamedánok előretörésekor? Talán az albigenzek eretnoksége alatt? A világi hatalommal való visszaélések meg-megújuló korszakaiban: Barbarossa Frigyes, Szép Fülöp, II. József, Napoleon korában? A VI. században, a görög szakadás korában?

A XVI. században a *protestantizmus* korában? A XVIII. században az alattomos *janzenista* eretnokség vagy a *forradalom* korában? Egyébként, azért vagyunk a földön, hogy pihenjünk?"

Természetesen mindent meg kell tenni, hogy a világ jobb legyen, de *nem kell csodálkozni*, hogy oly gonosz.

Ha mások előtt panaszkodva nyilatkozom, könnyen *csüggedést* hintek széjjel magam körül.

Nem! Nem! Nehéz idők járnak. És aztán? Kezdjünk szentek lenni; máris nagy mértékben hozzájárulunk Jézus Krisztus uralmának térhódításához.

Panaszkodni haszontalan. Cselekedjem, változzam meg én elsőnek.

Olvasmány: Ap. csel. 21, 27—31.

KEDD

Égi tűz

Nem felejttem el néha, hogy a küzdő Egyház tagja vagyok? Nem álmodom Krisztusnak és az Egyháznak szerzett *fényes győzelmekről*, olyan helyzetről, melyben az Egyház szabadon, békében és tisztelettel körülvéve él? Nem történik meg velem, hogy magamban valamiféle *átkot* szórok az üldözőkre, és nemcsak azt kívánom (ami helyes), hogy *eszméik* bukjanak meg, hanem égő hevemben még az őket képviselő *személyek* bukását is kíván-

nom? Talán úgy cselekszem, mint Jakab és János, kik a szamaritánusok keményszívűségétől haragra gyulladva ezt kérték a Mestertől: „Uram, akarod-e, hogy mondjuk, szálljon le *tűz az égből*, és eméssze föl őket?” (Lk. 9, 54.) És Jézus megfeddte őket e szavakkal: „Nem tudjátok, milyen szelleműek vagytok.” Mintha azt mondta volna nekik: Ti azt képzeletek, hogy nektek csak meg kell jelennetek, hogy fogadjanak titeket, csak beszélnetek kell, hogy hallgassanak meg titeket, csak ki kell nyilvánítani kívánságtokat, hogy engedelmeskedjenek nektek. Ti azért vagytok a földön, hogy *harcoljatok*, és *nem azért, hogy diadalmaskodjatok*. — Kétségtelenül kezembem kell lennie a fegyvereknek, mint amelyek a tudás, imádság, áldozat, buzgóság, ügyesség, de már előre tudjam, hogy miután minden szükségset megtettem, nem bizonyos, hogy siker fogja koronázni működésemet. Elsősorban *magvetőnek* kell lennem, és *nem aratónak*. Vessek el a magot, amely ki fog kelni, ha Isten akarja. Learatni és behordani majd csak az fogja, akit Isten arra kijelöl. *Minél előbb szeretném látni az eredményt*. Nem. Tegyek meg minden lehetőt. És ez az én igyekezetem Istent dicsőíti, még ha munkám eredménytelen lenne is. Sikerült-e Krisztusnak? Az Üdvözítőnek vagyok a tanítványa, aki sziklasírában is diadalmaskodott. Harcolni kell bátran, teljes bizalommal mindvégig, és a győzelem biztos. Jézus legyőzte a világot, legyen nyugodt. Jézus nem azt a diadalt akarja, amelyről én álmodom. Tanuljak úgy győzedelmeskedni, mint Ő, nem *ellenségeimet összezúzva*, hanem tőlük megfeszítve, őket áldva, érettük imádkozva.

Olvasmány: Lk. 9, 51—57.

SZERDA

A pap és a mai kor

A mai kornak két jellemvonása van.

Az *Egyház ellenségei* részéről lankadatlan gyűlölet, mely hol nyílt, hol alattomos. Erkölcsök, intézmények, törvényhozás, sajtó, mozi, színház, harcos szervezetek az Egyház, a pápaság, a papság ellen küzdenek.

A *keresztények részéről* növekvő lanyhaság és az evangélium iránt csökkenő hűség. Bizonyos, hogy az elitek csoportjában oly mélységes keresztény lelkület virágozik, ami talán sohasem fordult elő a történelem folyamán, de a tömegben a hit hanyatlása, és még a jóknak elkönnyveltek között is ellenszegülés minden lemondással. Ime néhány szemelvény az ellenfelek állításaiból, ítéleteiből: „Az Egyház szervi bajban haldoklik. *Nem a pünkösdi tűz sugárzik többé benne és körülötte.* Ez a nagylelkű tűz kialudt.” „Azok a katolikusok, *kik vallásuk szerint élnek*, legalacsonyabb kisebbségben élnek.” — „Ismét szeretjük olvasni a szentek életét. Szívesen olvassuk történetüket éppen azért, mert *nem találunk többé belőlük az életben...*”

Mit várok még megszentülésemmel *a dolgok e kettős állapota előtt?* Hogy a helyzet még rosszabb, a lelkek insége még nagyobb és Krisztus dicsősége még kétségesebb legyen? Őszintén kérdezzem meg magamat. Határozzak. És cselekedjek.

„Szentek kelleneek abban a korban, amelyben mi vagyunk.”

Olvasmány: Zsid. 2, 1—10.

CSÜTÖRTÖK

Megtisztulok munkám által

Az a működés, amelyet egyedül Istenért kezdünk és folytatunk és amely elgáncsolás, sikertelen-

ség, legyőzhetetlen akadályok között folyik, nagy lélektisztító hatással van.

Mily *vigasztaló* dolog, ha valami sikerül! — És meg is kell tenni minden lehető, hogy az Úrban siker koronázza működésünket. — De mennyire megtisztító az, ha kitartunk akkor is, hogyha semmit sem érünk el, vagy csak nagyon kevés eredményt! Ilyenkor vagyunk képesek az *Istennel való igazi egyesülésre* és nem is sejtett *apostoli termékenységre*.

Cselekedeteinkben mindig annyi az önző, az énünkből való, és oly ritka a *teljes lemondás*, a tökéletesen *tiszta* anyag. Kidolgozatlan vasérchez hasonló öntöttvas vagy acél keverékét alkotják.

Dolgozzak a nélkül, hogy látnám az eredményt, vessem a magot a nélkül, hogy megérném a kalászbaszökkenést, fáradhatatlanul műveljem a kemény és rossz földet és ne hagyjam magam sohasem leverni, végezzem holnap ugyanolyan szívvvel a mai napnak látszólag eredménytelen munkáját a nélkül, hogy *nyugalmamat*, Istenbe vetett *bizalmamat* és reáhagyatkozásomat *elveszíteném*. Ime, ez jellemzi *a nagy apostolokat*.

A világ üdvösségét *sikertelen erőlkövések* munkálják.

Olvasmány: Fil. 1, 14—21.

PÉNTEK

A papi hivatal: keresetforrás

Tiszteletreméltó de Solminihacot XIII. Lajos francia király cahors-i püspökké akarta tenni. A király a püspökségben a pap részére jó *jövedelmi forrást* látott, míg a pap fontos *kötelességeket*, ki ezeket mondotta a királynak: „Felség, ön nem adott *nekem* püspökséget, ön *engemet* adott a püspökségnek.”

Ne tekintsem hivatásomat *mesterségnek*, hanem *apostolságnak*, ne lássak benne jövedelmi forrást, hanem a lelkek örök javát.

Nincs megtiltva, hogy a fenntartásomhoz illő és szükséges anyagi eszközöket megszerezsem. Azonban vigyázzak arra, hogy sohase lépjem túl a mértéket.

A jogos anyagi követelésekben se érezzék sohasem az emberek, hogy a pénz embere vagyok, aki a szentmisét, a búcsút, a temetést, az esketést a befolyt jövedelem szerint értékeli.

Amikor plébániák között választok, nem anynyira a jövedelmet, mint inkább *a lelkek szükségét* vegyem figyelembe, és minél nagyobb az utóbbi, annál készségesebben fogadjam el a plébániát.

A bolognai képtárban van egy festmény Carraciotól, amely Szent Máté meghívását mutatja be. Máté a vámasztal előtt van, a zsidók pénzt akarnak nála váltani. Máté megfordul, hogy Jézusnak válaszoljon, de keze ösztönszerűleg az asztalon fekvő pénzre tapad... *Isten és a pénz*. A mozdulat ösztönszerű. *Javítsam ki az ösztönt* a tiszta természet-fölöttiséggel.

Olvasmány: Fil. 3, 4—10.

SZOMBAT

Mit cselekedtél testvéreddel?

„Akiket nekem adtál, megőriztem neked, és egy sem veszett el közülük”, mondotta Urunk halála előtt.

A rámbízott nyájban különböző lelkek vannak. Az első különbség: jó és rossz hívek.

A *rosszak*. Nem hozhatom vissza valamennyit, mégis mindegyik képezze gondoskodásom és imádságom tárgyát. Tegyek meg minden lehetőt közöttük, értük. Sohasem lehet tudni...

A jók. Igyekeztem nemcsak megőrizni őket, hanem mindig jobbakká tenni. Vigyázzak, hogy kitartóak és állhatatosak legyenek a jóban. Ne hagyjam magam megállítani a kritikától.

Gazdagok és szegények.

A *gazdagokat* szeressem, ne hízelegjek nekik, ne féljek tőlük. A *szegényeket* szeressem még jobban, segítsen legjobb tehetségem szerint. Leginkább öbennük lássam Krisztust. De Renty egy szegény ember lépcsőjén Vince-nővérral találkozik. „Kit keres itt, nővérem?” — „Keresem Jézus Krisztust.” Hasonló hitem legyen.

Felnőttek és gyermekek. Emlékezzem, hogy a Mester az utóbbiak iránt volt előszeretettel.

Egészségesek és betegek. Az utóbbiakat mindenekfölött szeressem, bennük lássam a keresztfeszített Üdvözítő szenvedő tagjait. Emlékezzem, mit kíván az egyházjog: *Sedula cura et effusa caritate ... aegrotos adjuvare.* (Can. 468.)

Imádkozzam gyakran híveimért Jézus példája szerint és az ő szavaival: „Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, kiket nekem adtál.” (Ján. 17, 11.)

Olvasmány: Ján. 17, 11—12.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENNYOLCADIK VASÁRNAP

Remittuntur peccata

„Dentur idonei confessarii, ecce omnium christianorum plena reformatio”, mondotta V. Szent Pius pápa.

Confessarius idoneus vagyok-e? A lelkek tanítója, orvosa, atyja és vezetője vagyok-e a gyónatószékekben?

Hofbauer Szent Kelemen mondotta: „A szószéken leverik a diót, a gyónatószékekben összegyűjtik.”

Ez áll különösképen azokra, akik missziót tar-

tanak, de a plébánia állandó vezetőire is, a plébánosokra és káplánokra.

A szószéken mindenkit érintünk, a gyóntatószékben egy lelket külön, akinek a hozzá való és neki megfelelő tanítást adhatjuk.

Ezért mindenekelőtt való *buzgóság* és *készség* a *gyóntatásban*. Ez sokszor nehéz, fárasztó, egyhangú és unalmas... Annyi baj legyen. De egyike a legérdemszerzőbb és legtisztább szándékú lelkipásztori munkáknak, amely titokban megy végbe és amelyet természete szerint nem követ emberi dicséret és kitüntetés.

Legyünk *jók* a gyóntatószékben, különösen a gyermekekkel. Kerüljünk minden gorombaságot, türelmetlenséget, ingerültséget. Az ezekben hibázó papnak ezt mondhatja az Üdvözítő: „Péter, látszik, hogy nem haltál meg a kereszten gyónógyermekedért.”

És azután használjam fel a hallott dolgokat, hogy *jobban emelkedjem Istenhez*. Így cselekedett az arsi plébános, aki ezeket írja:

„Istenem, mily kemény a bűnösökkel töltött idő! Mikor leszek már a szentekkel? Elszáradok a bánattól itt a földön, szomorú az én lelkem mindhalálíg. Füleim nem hallanak mást, mint fájdalmas dolgokat, melyektől szívem vérzik... Nincs a földön olyan szerencsétlen, mint a pap. Miben telik el az élete? Látja, mint bántják meg a jó Istent... Mindíg olyan, mint Szent Péter Pilátus prétoriumában: mindig előtte van megvetett, meggyalázott Urunk... Ah, a bűnösök meg fogják ölni a bűnöst!” (Vianney: *Vie du curé d'Ars*. 172—173—185.)

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 21, 1—2.

Cura te ipsum

„Kell, hogy *a pap*, miután papi munkáját az oltárnál és a szentségek kiszolgáltatásánál elvégezte, bizonyos értelemben ismét beolvadjon *a világiak testébe.*” (Ez P. de Condren és Olier gondolata.)

Huvelin abbé e gondolatot következőképpen fejti ki:

„Nagyon is igaz ez a gondolat. Miután a pap azt gyakorolta, ami a joga és a kötelessége, miután a szentmisét bemutatta, a szentségeket kiszolgáltatta, az Isten ígését hirdette, szükséges, hogy *vissza-menjen a helyére, azaz, hogy ő is mintegy hallgatóinak egyike legyen.* Így az a pap, aki például az evangéliumi magvetőről beszélt, menjen lélekben a hallgatóság közé és értelmezze magára a példabeszédet. Vizsgálja meg lelkét, hogy benne nem vész-e el a mag, akárcsak az útszélén, nem keményedik-e meg a lelke az ugyanazon dolgok gyakori ismétlése által úgy, hogy a magok már nem képesek benne kikelni, vagy a világias gondok tövissei nem fojtják-e el azokat? Miután a pap áldást adott az Oltáriszentséggel és kezét mintegy kölcsön adta az Úr Jézusnak, mert Szívének művét cselekedte, foglalja el azok között *helyét*, akiket megáldott és kérje Urunkat, hogy őt is áldja meg. Miután elvégezte a gyónatást, olvadjon a meggyóntak testébe, boruljon térdre és mondja az Úrnak: Numquid ego sum, Domine?”

Olvasmány: Fil. 2, 12—17.

KEDD

Veszedelem a szánalomban

Megtörténhetik velem, — kétségtelenül meg fog történni — vagy talán már meg is történt velem, hogy gyónóim között találkozom olyan lélekkel,

aki erős érzelmi megrázkódtatáson, nagy *csalódáson* ment keresztül és azt feltárta előttem: egy özvegy, aki korán elvesztette férjét, egy feleség, kit férje nem ért meg, egy leány, kit jegyese elhagyott, stb.

A magam tehetsége szerint megadtam mindazt a *természetfölötti vigasztalást*, amit az eset megkívánt. Krisztus beszélt ajkamról, egyedül Ő.

De miért ne ébredjen bennem egy *kis emberi szánalom*? Isten nem kívánja, hogy hideg márványkövek legyünk. És talán a könnyek előtt *elérzékenyültem*. Egypár finom, de *kissé gyengéd* szó bugygyant ki belőlem. Rosszul cselekedtem? Bizonytal nem. Különben is láttam, hogy jól tett az illetőnek.

Mindazonáltal vajjon szívem *nem lágyult-e el kissé túlságosan*?

Vajjon az az eset — egyébként bármily érdeklő és fájdalmas legyen — nem foglalkoztatott-e engem kelleténél többet? Gondolatomban nem tértem-e reá gyakran vissza? Nem foglalkoztatta-e képzeletemet? Nem kerestem-e kissé nagyon az alkalmakat a vigasztalásra? Vajjon? . . . Kérdezzem meg magamat minden nyugtalanság nélkül, de egyenesen és őszintén. Gyakran ott rejtőzködik a gonoszság szelleme, bizonyos *pokoli realizmus* férközhetik a legmenyeibb *poézis* szomszédságába és sár éktelenkedhetik a *legangyalibb* természetfelettség közelében. A concupiscentia nem mítosz. Az valóság. Tudjam ezt. Öröködjem. Maradjak mindig pap.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 8.

SZERDA

Féltékenység

A buzgóságot nem szabad összetéveszteni a *túlbuzgósággal*. Túlbuzgóság lenne az részemről, ha azt akarnám, hogy plébániámban *minden jó én általam* jöjjön létre. Ilyenkor megesik, hogy az ember

fél az *idegen szónok* jövetelétől, vagy kesereg azon, hogy ezt vagy azt az eredményt *mások* munkája hozta létre. Az ember nem kér *idegen gyóntatót* az egyes ünnepekre, különösen húsvétra, mikor az kívánatos lenne, hogy a hívek nagy szabadságot kapjanak gyónásuknak minden földi tekintettől mentes elvégzésére. Az ember szenved, mikor látja, hogy a plébániának ez a híve *egy másik paphoz* fordul. Jót akarunk, de ezt a jót egyedül akarjuk megcselekedni.

Túlbuzgóság az is, ha azt akarjuk, hogy minden eredmény csak *a plébánia keretében* jöjjön létre. Így nem tűrjük meg, vagy legalább is nem szívesen nézzük, hogy egy szerzetesház vagy annak hitbuzgalmi egyesülete, harmadrendje teremjen gyümölcsöket.

Túlbuzgóság végül az is, ha *a plébánia lát-határán túl* nem látunk. Érzéketlenek vagyunk a Világegyház szükségletei, például a missziók iránt. Helytelenítjük és akadályokat gördítünk az elé, hogy egy hivatásos ifjú szerzetesrendbe lépjen, akit inkább szemináriumba szánunk. Elveszítjük az általános és nagy katolikus érdekek látókörét. A fáktól nem látjuk az erdőt. *Haec facere, illa non omittere.*

Olvasmány: I Kor. 3, 3—10.

CSÜTÖRTÖK

Mogorva viselkedés

Faber, a híres angol oratoriánus egy papnak, ki soha senkivel és semmivel sem volt megelégedve, ezeket írta: „*Önnek egész életén át az volt a törekvése, hogy mindenki ellen* legyen és hogy *mind-azok, akik maga fölött voltak, a különböző kollégiumok elöljárói, püspökei maga ellen* legyenek. Ez az izmaelita törekvés, amely legkevésbé nemes

és szeretetreméltó, lép előtérbe az ön jellemében... Nem tudom ezt megmagyarázni egy papnál."

Mennyire ellentétes ezzel a megjegyzéssel egy jó lyoni asszony megállapítása plébániája káplánjáról: „Istenem, ha te is olyan jó vagy, mint Chevrier abbé, akkor nem fogok félni tőled, mikor ítélni fogsz engemet."

Gyönyörű dolog ez! Mikor a pap *mosolygó szeretetreméltósága* az Isten jóságának gondolatát ébreszti fel!

Lehetnek enyhítő körülmények, idegesség, nagyfokú kimerülés, bágyadtság, kolerikus temperamentum, amelyek a rossz hangulat, a mogorvaság, a rideg modor hibáját csökkentik. Azonban milyen joga éreztessem másokkal az én bajomat és gyengeségemet és csökkentsem örömeiket és lendületüket?

Jó eszköz arra, hogy máshoz mindig szeretetreméltóak legyünk, a következő: beszéljünk neki őrá. Duhamel a *La Possession du Monde* című könyvében ezeket írja: „Az emberek nagyrésze elhagyatottságban szenved; azért szenvednek, mivel senkijük sincs és mindig visszautasítják őket. Nyujtsátok tehát ki kezeiket és ragadjátok meg a felebarát felétek nyújtott, esengő kezét.

Gyakran sétáltam jóbaráttal, külföldivel, ellenféllel. Elkezdtem neki saját magáról beszélni. Azt mondtam neki: Önben az az egyéni... Bizalmasan kezdtem vele beszélni *őrá*, és nem magamról. Érdeklődtem iránta, de nem külső látszataból, hanem szívből. Beszéltem az ő erényeiről és hibáiról. Éreztem, hogy hálás volt irántam, mivel törődtem vele, sőt azért is, mivel hibáját előhoztam és kifogásoltam. Többé nem sietett el tőlem. Gyakran visszajött hozzám."

Olvasmány: Mk. 9, 13—15.

Mi vagyok *szeretet nélkül*? — kérdezte magától Szent Pál.

És én?

Nérei Szent Fülöp a következőket állapította meg:

„A keresztény világ nem nélkülözi sem a nagy tudósokat, sem az erényes embereket, sem a szép szertartásokat, sem a zarándoklatokat, sem a manifestációkat. De sajnos, igen gyakran nélkülözi mindezeknek lényeges tulajdonságát, az *igazi szeretetet*, amelyet Krisztus gyújt ki a lelkekben.”

A baj gyógyítására csak két orvosságot tudok: az első, hogy beszéljünk szüntelenül *Jézus Krisztusról és az ő Szívének nagy szeretetéről*. A második, hogy legyünk *nagy szeretettel és jóakarattal* minden teremtmény iránt, legyünk kedvesek hozzájuk és mutassunk irántuk mérték nélküli szeretetet. Ily módon több tiszteletet szerzünk Krisztusnak, mint hosszú prédikációval. A harmadik, hogy *tegyük magunkat képessé erre az odaadásra . . .*”

Sajnos, ha az ember Krisztus híveinek ellenkezését akarja kihívni, leggyakrabban nem kell mást tennie, mint két erényről beszélni nekik, amelyek egyébként lényeges erények, és ezek: a tisztaság és a felebaráti szeretet. Azonnal felhördülnek.

Most nem beszélünk a tisztaságról, hanem a szeretetről. Ha arról beszélve nem kapjuk meg a kívánt eredményt, éljük azt. Mutassuk meg példánkkal, hogy mi az, mit kíván és mit feltételez a szeretet.

Claude Bernard abbé, ki a XVII. században élt és kortársai csak a szegény papnak nevezték, egy alkalommal XIII. Lajos királynál volt kihallgatáson. A király kérdi tőle, hogy mi a kívánsága, mire ő azt feleli: „Az, hogy tegyenek padokat a halálra-

ítéltek szekérébe, amely őket a vesztőhelyre viszi, hogy le tudjanak ülni."

Olvasmány: Fil. 2, 1—12.

SZOMBAT

Az alamizsna

Úgy vagyok, mint Szent Péter a Porta Speciosa előtt, *nem vagyok gazdag* és csak keveset adhatok.

Mégis legyek bőkezű. Kitűnő ez az én megszentülésemre. Apostoli működésemre ugyancsak kitűnő. Csakhogy öreg napjaimra... Na és? Isten gondoskodni fog rólam.

Páli Szent Vince mondja: „Legyünk boldogok, ha szegények lettünk, mivel szeretetet gyakoroltunk. És ha valaki közülünk arra jutna, hogy koldulnia és szabad ég alatt kellene aludnia, és valaki kérdezné tőle: te szegény pap, mi juttatott téged erre, mily boldogság lenne azt válaszolni: a szeretet!”

Fourier Szent Péter mattaincourt-i plébánoshoz húsvét ünnepén bekopogtatott egy átutazó katonára és valami ennivalót kért. A párbeszéd a következőképpen folyt le:

— Mit kívánsz jó ember?

— Hát, nemde máma van a húsvéti tojások napja?

— Nesze, itt van kettő.

— Hogy jól cselekedjen, fél tucatot kellene adnia.

— Legyen! Itt van, egészítsd ki!

— Talán van egy darab kenyere is?

— Igazad van! Itt van egy cipő a kedved szerint!

Az eleinte félénk ember nekibátorodik:

— Mindezek után, azt hiszi plébános úr, hogy húsvét napján egy pohár bor megártana?

— Éppenséggel nem.

És a Szent hoz egy kancsó bort. Mikor az élelmes katona elment, meghatottan mondta magában: „Kérem az Istent, hogy a vallás dicsőségére minden plébános olyan legyen, mint ez.”

Az alamizsnát lehet adni szeretet nélkül is, és semmi sem tart vissza, hogy magamtól ne menjek mások segítségére. Ha megtörténik velem az, hogy *rászedtek*, de az alamizsnát *a hit szellemével* adtam, akkor is nekem szól az Úr mondása: „Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt. 25, 40.) És ha anyagi eszközeim nem engedik, hogy sok alamizsnát osszak ki, tudjak adni *egy mosolyt, egy jó szót*, figyelmességet, kedvességet. Sokféleképpen lehet szamaritánusnak lenni és sebet bekötözni.

Olvasmány: II Kor. 8, 16-tól végig.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENKILENCEDIK VASÁRNASZEPTEMBER

A menyegzői lakoma

A példabeszéd értelme a következő:

A király a mennyei Atya.

A Fiú az Egyházzal misztikus esküvő által egyesült Jézus Krisztus.

Az első meghívottak az esküvőre a zsidók. Ők azonban a meghívást megvetik. Sőt még többet tesznek, el akarják pusztítani a király követeit, az apostolokat. A király büntetésből hadsereget küld ellenük, — a római légiókat — amelyek megdöntik és porba sujtják hatalmukat.

A király követei első küldetésük után messze mennek és a jó hírt elviszik azokhoz, akik kezdetben nem tartoztak a kiváltságosakhoz: a pogányokhoz. És ezek tömegesen odasietnek a király lakomájához.

Az Egyház megalakult. Mindaz, aki a meghívást elfogadta, belépett a lakoma termébe. De hogy ott

lehessen valaki, meg kell őriznie a „menyegzői ruhát”.

A rossz keresztényeket, akik azt gondolják, hogy résztvehetnek a királyi lakomán a kegyelem ruházata nélkül is, ki fogják onnan űzni.

És én, ki mindennap meg vagyok híva a királyi lakomára, a tiszták ruhájába vagyok-e öltözve?

Föltételezzük, hogy igen... Ha nem,... gyorsan öltsem magamra...

Ha menyegzős ruhám lényege megvan, őrzöm-e annak teljes üdeségét, fényes csillogását? Vagy pedig hagyom, hogy a közönyösség pora szálljon rá?

Képes vagyok-e másokat az isteni lakomára vezetni, ha magam alig vagyok arra méltó?

Gondoljak gyakran a felszenteléskor elhangzott szavakra: Estote assumpti a carnalibus desideriis, a terrenis concupiscentiis; estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei.

Olvasmány: Mt. 22, 2—14; Lk. 14, 16—24.

HÉTFŐ

A rágalom

Szent Ágoston refektóriumának falára e verset íratta:

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam

Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.

A rágalomra alkalom nyílik a papi összejövetelen. Ha jegyzőkönyvet vezetnének arról a beszélgetésről, ami a korona-gyűlések után *papok között* folyik, nem mindig lehetne felfedezni benne a szeretet nyomát, de vajmi gyakran a megszólását, sőt a rágalomét.

Másik alkalom a rágalomra: a pap látogatása ennél vagy annál a hívőnél. Az ember talán feszte-

lenül érzi magát és kissé szabadjára engedi magát; azt hiszi, hogy teljes bizalommal nyilatkozhatik és nem tud vigyázni nyelvére.

„Ó, miért nincs égő paraszam, — mondotta Szalézi Szent Ferenc — amely Izaiás száját megtisztította... Aki elvenné a világ rágalmát, elvenné a bűnök nagy részét.”

Tourville abbé egyik paptársának ezeket írta:

„Két dolgot ajánlok önnek: mindenkivel szemben legyen *aggályosságig* titoktartó. Semmi sem tud ennél több bizalmat ébresztetni a hívekben papjuk iránt, hogy teljes őszinteséggel járuljanak hozzá. A második dolog: hasonló diszkréciót kívánjon másoktól, akikkel beszél. Ime a két kis titok, amelyeket magára bízok és amelyekkel mindenkit magához vonz. Amily nagy haszna van e két titoknak, oly nagy kára van a velük ellentétes metódusnak, amelynek gyakorlata sajnos, nagyon el van terjedve.”

Mindíg *jót mondok és titoktartó* maradok.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 14.

KEDD

Időben visszavonulni

Amily vigasztaló és csodálatba ejtő, ha az ember egyes plébániákon és egyéb állomásokon gyenge szervezetű, beteges és mondhatni rokkant papokat lát dolgozni ifjúi erővel és buzgósággal, éppoly elszomorító látni a lelkipásztorkodás tengődését a plébániákon, ahol „a munkás” már nem tudja hivatását betölteni, csak görcsösen ragaszkodik állásához, de az igazi papi működésre már *képtelen*.

Ha ez azért lenne, mert hiányzik a munkaerő, és a hely üres lenne, ha az illető azt elhagyná, akkor még hagyján. De nem ez az eset áll előttünk. Lenne, aki betöltené a helyet, de a plébános *anyagi okok*-

ból, haszonlesésből, titkos hiúságból nem akar elmenni.

Helytelenek ezek az indító okok. Van ezeken kívül még egy indító ok: megtörténik, hogy ha az ember sokat dolgozott, elveszti a *pihenni tudás titkát*. Valamelyik regényíró szellemesen ír egy gyárosról, aki csak vasárnap érezte az öregséget és akit levert a pihenés. Ismerős ez a téma: a földműves fájdalom, kinek át kell adnia földjeit a fiának, a kereskedő keserősége, kinek le kell mondania üzletéről, a hivatalnok nyomasztó érzése, mikor nyugdíjba kell mennie. Jól mondja Pascal: „Igaza van a katonának és a földművesnek, ki panaszkosodik, hogy semmittevésre van kárhoytatva.”

A szabadidő egyeseknek fárasztóbb, mint a munka.

Nem baj! Bármily kínos legyen a tétlenség (feltételezzük, hogy valóban szükséges), tudjunk elmenni, otthagyni a helyünket és átadni az irányítást másoknak. A plébánosok elmozdíthatatlansága az Egyház kormányzatának nem a legkisebb akadálya. Ez teljes lemondást kíván és feltételez a paptól.

Olvasmány: Ján. 1, 25—32.

SZERDA

Ébresszünk hivatásokat

A papok száma csökken. Franciaországban minden évben négyszáz pap *hal meg*, kiket nem pótol senki! Ez majdnem akkora szám, mint egy közepes egyházmegye papságáé.

A hitetlenek ujjonganak, a keresztények nagy része nem számol vele. Törődöm-e azzal, hogy *hivatásokat keressek*, hogy új papokat adjak?

Iskolás gyermekeim, főképen ministránsaim

között igyekszem-e fölfedezni a hivatás csíráit? *Beszélek-e gyakran* a papi hivatás nagyságáról és boldogságáról? Jól kiválasztom-e ministránsaimat és alaposan kiképezem-e őket szerepükben, tökéletes viselkedést kívánok-e tőlük, mély tiszteletet keltek-e bennük ténykedésük iránt, amellyel legközelebb jutnak az oltárhoz? Igyekszem-e nekik *példát adni* összeszedett, komoly és áhítatos magatartással? A gyermekek a legnagyobb megfigyelők.

Igyekszem-e a szülőket megnyerni arra, hogy ne álljanak ellen gyermekük hivatásának, sőt igen nagy dicsőségnek tartsák, ha Isten azzal tünteti ki őket, hogy gyermekeik közül szolgát választ ki magának?

Keresek-e mecénásokat a jóteknő lelkek között, kik adományaikkal a szegény sorsú hivatásos gyermekek tanulmányait elősegítik? Tudok-e magam is áldozatot hozni erre a célra?

Olvasmány: Mt. 10, 36—38.

CSÜTÖRTÖK

A szentek

Plébániámban vagy a környéken esetleg előfordul, hogy a szentek idegenszerű tisztelete terjed el. Értjük ezalatt a szent személyiség *eredetét*, életének *csodálatosságát* (több legenda, mint történet) és a *különös módot*, ahogyan a hívek tisztelik.

Bizonyosság, történelmiség, észszerűség.

Legyen meg bennem és ápoljam híveimben is a szentek *igaz* tiszteletét és gyomláljam ki az inkább ártalmas, mint hasznos vadhajtásokat.

A hívek kiváltképen szeretik a *csodás* szenteket, a *különös* szenteket. Ezek foglalkoztatják képzeletüket. Magyarázom meg híveimnek *a szentek igazi tiszteletét*, amely nem más, mint *életük követése*.

Kis Szent Terézben, Szent Bernadette-ben sokan nem látnak mást, mint hatalmas közbenjárásukat Isten-nél. Bizonyos, hogy ez is valami. Innét a templomok, szobrok, meggyújtott gyertyák, litániák, körmenetek, zarándoklatok stb. De ennél több, ha megtanítom a híveket, hogy lépjenek kapcsolatba azoknak az életével, mélyedjenek bele *tanításukba, példájukba*.

Erre törekedjem és másokat is erre vezessek. Azokat az életrajzokat kedveljem előszeretettel, amelyekben *több a doktrinális rész*, amelyekben az Egyház nyilvános életében való *tevékenység* uralkodik, és *több a lényeges, követésre méltó elem*, és ezeket az életrajzokat terjesszem.

Olvasmány: Mindenszentek napjának himnusza: Placere Christe.

PÉNTEK

Dohányzás

A dohányegyedárúság Franciaországban 1931-ben 1,600 millió frank többletet mutatott az előző évhez képest. A statisztikai adatok szerint a Seine megyében minden lakos évenként ezerkilencvenhét cigarettát szív el, és ebbe nincsenek beleszámítva azok, akik pipáznak vagy maguk sodorják a cigarettát.

Minden személyre körülbelül évi 160 frank kiadás esik.

A dohányosokhoz tartozom én is?

Szép elmélkedési anyag ez, mondhatná valaki. És mégis, elmélkedjünk erről *két okból*.

Panaszkodom, hogy büdzsém sovány, hogy jövedelemem elég szűkös, hogy könyvtáram kicsi. Nem lehetne-e értékesíteni az évi 100, 120, 150 frank vagy még nagyobb összeget?

Azután ez a kis részlet nem veti-e fel az *önmegtagadás* egész problémáját? Talán semminek látszik és mégis elsőrendű jelentősége van. Le tudom-e magamat győzni vagy nem? Éppen ebben a kicsiny dologban tudom-e magamat legyőzni? Ha igazán kicsiny dolog, megkezdhetném mindjárt. Nagy terveim és vágyaim vannak, nagylelkű elhatározásokra vagyok képes... és dohányzásomat nem tudnám feláldozni? Én szegény ember, mennyire hasonlítok arra a személyre, akit egy regényíró így jellemzett: „Odaadná az életét, de nem ezt a szelet bárányszerűt.” Így van ez.

De Isten bizonyára nem kívánja életemet. Ő inkább szeretné ezt a kicsinységet... évi száz frankomat, amely füstbe megy...

Jól van. A kérdést megoldottam. Ma elkezdem... *És folytatni fogom.*

Olvasmány: 6. zsoltár.

SZOMBAT

Mária és hivatásom

Borgiai Szent Ferenc, Jézus Társasága egyik legelső generálisa mondotta fiainak: „Nem nagyon számítanék annak az állhatatosságára, aki nem *Szűz Máriának* köszönhetné kiváltképen a hivatás kegyelmét.”

A Szentnek igaza van. Mily nagyszerű helyet foglal el a *Szent Szűz hivatásom történetében!*

Nem ajánlott-e engem *földi anyám* égi Anyámnak? Minthogy oly nagylelkűen felajánlott engemet, a Szűz Anya elfogadott... Kiválasztott, megtartott.

Emlékezzem *első buzgóságomra*, gyermekkorom vágyaira... Nincs abban Máriának szerepe?...

Első kísértéseim... az áldott Szűz oltalmazó

keze . . . Első szentáldozásomkor neki szenteltem magamat.

Hogy örvendtem és mily büszke voltam, mikor *kongreganistája* lettem és képét keblemre tűzték! A Mária-ideál . . . a kongreganista élet kihatása . . . Az ő kegyhelyeire való *zarándoklásaim* felejthetetlen benyomásai . . .

Igen, van valami Máriától az én hivatásomban.

Egy alkalommal mondjak *hálaadó szentmisét* az ő tiszteletére.

Olvasmány: Ján. 19, 25—28.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZADIK VASÁRNAP

Gula

A latin nyelv merész. Legalább is ez a szava félelmetessé teszi a jelentését előttem. Ha nem esem *túlzásba* az *evésben* és *ivásban*, ne tartozzam azokhoz a papokhoz sem, akiket Nagy Szent Gergely pápa így jellemez: „Szívesebben hallgatják a jó ebédre, mint a jó szentbeszédre szóló felhívást!”

A mai életkörülmények nem engedik, hogy nagy ebédeket rendezzünk. Annál jobb. Azonban ha nincs is gazdagon megterített asztal, mégis van még hely a *torkosság* bűne számára. Legyek mindig magamnak az ura. Gondoljak a szenteknek e tekintetben gyakorolt finomságára. *A mennyiségben* ne legyen, vagy legalább is kevés önmehtagadás, kivéve a bőjti napokat. Az apostoli munka annyira kimerítheti erőmet, hogy le kell mondanom a *menyiségben* való önmehtagadásról. (Azt máshol is gyakorolhatom, például a dohányzásnál.) Az étel *minőségében* annál inkább gyakorolhatom az önmehtagadást. Fontos, hogy az elszakadás és lemondás szelleme legyen bennem.

A szentség hírében meghalt P. Lyonnard élet-

rajzában olvassuk, hogy az Úr szemrehányást tett neki e tekintetben előforduló apróbb hibáiért. Erre vonatkozólag így ír: „Különösen megjegyzem ezeket a dorgálásokat, amelyeket *az asztalnál előforduló érzékiség apróbb hibái* miatt kaptam. Bizonyos vagyok, hogy mivel e tekintetben kissé megfeledkeztem magamról, nagyon kínos lelkiállapottal leszek megbüntetve.”

Olvasmány: Mk. 6, 30—33.

HÉTFŐ

Caritatem primam reliquisti

Az Úr megparancsolta Szent Jánosnak, mint az Apokalipszisben olvasható, hogy az efezusi püspöknek a következőket írja: „Ismerem cselekedeteidet és fáradozásodat és béketűréseidet.” Majd valamivel tovább így folytatja: „Sed habeo adversum te, quod caritatem tuam primam reliquisti. De van ellened valamim: az, hogy *első szeretetedet* elhagytad.” (Titk. jel. k. 2, 2.)

Valóban igaz, hogy nincs többé bennem *az egykori láng*. Nem beszélek itt arról az ifjúi és talán egy kissé önhitt lendületről, amely a szeminárium-ból kijövet tüzelt engemet és arra vitt, hogy szigorúan bíráltam „az öregeket”... „Erre nem voltak képesek.” „Nem volt bátorságuk...” „Ezt kellett volna megtenniök.” Ezeket mondtam azzal az egészen természetes önbizalommal: „Én meg fogom tenni.” De nem erről van szó. Arról *a lelkes és bölcs lendületről* beszélek, amelynek alapja az apostoli buzgóság és az élő hit, és amely papi működésemet hivatásom *buzgó korszakában* hevítette. De szép lassan a környezet befolyása alá kerültem. Nem volt semmi rossz, de észrevétlenül eltávolodtam a nagyon jótól. Amilyen telhetetlen voltam egykor,

olyan könnyen megelégedett vagyok most. Az apostoli vágyak és tervek, saját magam és a lelkek megszentelése szertefoszlottak, vagy alig maradt meg belőlük valami, vagy világias ambíciókká változtak. (Lila öv, címek.)

Vigyázat! Vigyázat! Az Apokalipszis még azt mondja: „Prima opera fac, tedd az előbbi cselekedeteket (térj vissza első buzgóságodra), mert különben fellépek ellened és elmozdítom gyertyatartódat helyéről.” (2, 5.) Hivatásom veszélyben lehet, ha nem is halálveszélyben, de a süllyedés veszélyében. Jegyezzem meg ezt a két szót: *Primam caritatem, prima opera.*

Semmi süllyedés. Följebb, mindig följebb! Viszsa az egykori lelkesedéshez! Még többet! Túl-szárnyalni!

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 18.

KEDD

Szentség és jóakarat!

Néhány pap Párizsból felkereste Ruysbrökö, hogy tőle szentségre való irányítást nyerjen. A lelki vezér egyszerűen ezeket mondotta nekik: „*Önök szentek abban a mértékben, amennyiben azok akar-nak lenni.*”

A papok nem értették meg szavait és méltatlankodva mondták környezetének: „Hogyan? Mi messziről jövőnk ide, és ő tréfát űz velünk?”

Az atyát értesítették, ki így fejtette ki szavait: „*Önök azt mondják, hogy én becsaptam magukat. Én azt mondtam, hogy önöknek olyan volt a szentségük, amilyennek akarták, vagyis szentségük jó-akaratauk mértéke szerint igazodik. Mélyedjenek el önmagukba, mérjék meg jóakarataukat, és megtud-ják szentségük mértékét.*”

Amit Ruysbrök jóakaratnak nevez, az maga az egészen röviden vett akarat. Nem kell más, csak egy jó „*akárom*”, hogy nagy dolgokra határozzam el magamat. Ez mindennek a kiinduló pontja. Természetesen ez az egy „*akárom*” nem elég egy-szersmindenkorra. Szükség van erre többször is. Ismételni kell azt *minden alkalommal, amikor arra szükség van*, de az első és eredeti elhatározással kapcsolatban, amely az egész folyamatot megindította.

Jól induljak el és az egész út hosszában szilárd lépésben menjek, ez a jó módja, az egyetlen módja, hogy célhoz érjek; azután imádkozva kérjem az Urat: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 19.

SZERDA

Lemondás és tökéletesség

Akvinói Szent Tamás „De perfectione vitae spiritualis” c. munkájában, miután figyelmeztet, hogy a tökéletesség lényegében véve a szeretet növekedésében áll, megjegyzi, hogy vele együtt kell haladnia a teremtetett dolgoktól való elszakadásnak.

Bizonyosan kívánom a *tökéletességet*. De kívánom-e ugyanazzal a komolysággal és hévvel, és munkálom-e hatékonyan azt, ami a tökéletességnek elengedhetetlen feltétele: a *lemondást*?

Egy aszkétikus író megmagyarázza, hogy mi különbözteti meg a *hibás szenteket* az *igazi szentektől*.

„Tanulmányozzuk a „hibás szentek” életét, vagyis a kitűnő, buzgó, lelkes, jámbor és ájtatos papok, szerzetesek vagy egyszerű hívek életét, akik azonban nem voltak igazi „szentek”. Észre fogjuk venni, hogy *nem* a mélységesen benső élet hiányzott

nekik, *sem* Isten és a lelkek élénk szeretete, *hanem* a lemondás bizonyos mélysége és az önmagukról való teljes megfélelkezés, amely őket teljesen a bennük dolgozó Isten kezére adta volna, és amely viszont annyira megkap bennünket az igazi „szentek” életében. Istent szeretni, buzgólkodni, fáradozni, magát elemészteni a szolgálatban, mindezek a dolgok vonzzák a buzgó lelkeket, de *magának egészen meghalni*, a lélek csendes belsejében elvonulni, és a kegyelem által elszakadni mindattól, ami nem Isten tiszta akarata és szolgálata, íme *a titkos áldozat*, amely előtt legtöbb lélek meghátrál, ez az *a bizonyos pont*, a válaszfal, ahol a buzgó és a szent élet útjai elágaznak.”

Melyik kategóriába sorolhatom magamat? „Igazi szent” vagy „hibás szent” vagyok-e? *Mindig megmarad a hiba?*

Olvasmány: Mt. 7, 13—14.; 26, 24—28.

CSÜTÖRTÖK

A tökéletesség és a papi társulatok

A plébánián működő pap, bármily gazdagnak is érezze magát az ő papságában, mégis *teljes* papi megszentülésének akadályai miatt szükségét érzi annak, hogy igénybe vegye mindazokat az eszközöket, amelyek papi életének *nagylelkű kivirágzását* elősegítik.

Ezért mennek hosszabb — hat, nyolc, tíz, harminc napos — *lelkigyakorlatokra*.

Innen a vágy, hogy saját jóakarataikat a szomszédok jóakaratával egybekapcsolják, hogy lehetőleg *közös életet* folytassanak, vagy ha nem lehet, legalább *papi egyesületekbe* tömörüljenek. Ilyenek az Unio Apostolica, az adoráló papok Eucharisztikus Társulata stb.

A személyes előrehaladás szempontjából sokat jelentenek ezek a társulatok. A szabályzat, a közös szellem, az időszaki összejövetel, mások példája, a correctio fraterna üdvös hatást gyakorol.

Hasznosak ezek a papi működésre is. Az ember erősebb többekkel, mint egyedül. A tagok hasznot merítenek egymás tapasztalataiból.

Az Egyház maga is buzdítja erre papjait. A közös életről ezt írja a kódex: „Consuetudo vitae communis inter clericos laudanda est.” (Can. 134.) A papi társulatok számos approbációt nyertek.

Válasszam meg a nekem való társulatot.

Olvasmány: Mt. 18, 20.

PÉNTEK

A tökéletesség és az evangéliumi tanácsok

Akvinói Szent Tamás, miután megmutatja, hogy lemondás nélkül nincs tökéletesség, megjegyzi, hogy az evangéliumi tanácsok, melyek teljes lemondást feltételeznek, nagyban elősegítik a szeretet emelkedését.

Célszerű-e, hogy papi életemhez az evangéliumi tanácsokat is hozzákapcsoljam? Ez olyan kérdés, amit talán nem tesznek fel, én talán feltehetem, esetleg mások feltették és igenlőleg oldották meg. Itt nem az a kérdés, hogy megvizsgáljam, vajjon hasznosak-e ezek a tanácsok nekem és megtartsam-e azokat? A kérdés a következő: Élek-e ezen tanácsok szellemében? Más e tanácsok megtartása, és más e tanácsok szellemében való élet. Mi tart vissza, hogy ne éljek e tanácsok szellemében? Nem kívánja-e minden, hogy átitasson engem a szegénység, a tisztaság és az engedelmesség szelleme? Nem ragaszkodom túlságosan a dolgokhoz, az emberekhez, nem tapadok túlságosan a saját énemhez?

Beszéljünk csak komolyan a tökéletességről. Ha látjuk a célra vezető eszközöket, azok között a legjobbakat és akarjuk a célt, mi van ezek után hátra?

Olvasmány: Mt. 5, 6; 7, 13—14; 24—28.

SZOMBAT

Krisztus személyes szeretete

Egy *világi* egyetemi tanár írja több egyetemi tanárnak:

„Az apostolnak be kell mutatnia és érinthetővé kell tennie a láthatatlan Lelket, a Szeretetet; és az ember felismeri azt, hogy az apostol *szereti Jézust*.

Add meg nekünk, Istenem, hogy telve legyünk szeretetteddel. Hogy érezzék bennünk a lelket, amely veled egyesült életet él... amely nemcsak követi Krisztust, hanem lángolóan szereti is.

Add meg nekünk, Uram, hogy inkább érdeklődjünk Te irántad, mint műved iránt; és tudom jól, hogy bizonyos értelemben műved nem különbözik tőled, minthogy az misztikus tested gyarapodása, de nyilatkoztasd ki magad lelkünknek, mint az ő nagy szeretetének személyes tárgyát és célját.

...*Hogy a lelkeket Krisztusnak megnyerjük, szükséges, hogy előbb nyerjük meg őket az ő személyének, és azután az ő életének. És hogyan fogjuk őket Jézusnak megnyerni, ha mi magunk nem mutatjuk meg szeretetünkkel, melyet iránta érzünk, hogy Ő élő, valóságos, személyes Isten!*

Mily nehéz Uram terólad, a szeretett személyről beszélni jámborkodás, képzelődés nélkül, erős szeretettel! Taníts meg minket erre az isteni beszédmódra, taníts meg minket rólad beszélni, és ha a szavak hiányoznak, legalább érezzenek meg éle-

tünkben tégedet, *a Szeretettet*.” (Joseph Lotte naplójából.)

Olvasmány: 50. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONEGYEDIK VASÁRNAP

Redde quod debes

„Az élet estéjén *meg lesztek ítélve a szeretetben*.” Keresztes Szent János szavai mindenkire állnak, kiki akármilyen hivatást tölt be. Mennyivel több okból áll énám, papra, kinek az a küldetésem, hogy Isten *szeretetében* és Isten *szeretetéből* éljek, hogy magam körül szétáraszam az Isten szeretetét.

Jelenleg, ebben a pillanatban, ha életem folyása megállna és megítélnének a szeretetben, amellyel Isten iránt viseltetem, — vagy nem — a szeretet foka, minősége, állhatatossága, előrehaladása — *vagy hanyatlása* — szerint, mit mondanék?

Ha egy tekintettel végignézek életemen, *milyennek értékelem* azt?

„Ez egy pap élete? Ez az Isten „felkentjének”, apostolának, az istenszeretet magvetőjének az élete? Én rászedhettem magamat, akarva vagy nem akarva megváltoztathattam véleményemet önmagamról, de nem tudtam megcsalni az Istent. Ő olyannak lát, *amilyen vagyok*. De milyen vagyok? És hogyan vagyok? ...

Ah, Istenem, ha nem lenne végtelen irgalmaságod, valóban nem tudnám, hogy mivé legyek ...

De minden bánatnál fontosabb az *elhatározás*. Uram, az én szeretetlen, szeretetben oly sivár multamat rábízom a te szeretetedre. Add még nekem, hogy a mai naptól kezdve szeresselek téged. *Végre szeresselek* tégedet hazugság, visszaesés és fenntartás nélkül.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 52.

Lássam előre halálomat

Talán nem jön olyan hamar. Nem tudom biztosan. Mindenesetre *el fog jönni*.

Tehát *készüljek rá*.

Jean du Plessis az Ióni-tengeren 1915 május 4-én írta: „Istenem, tedd, hogy egész életemen át a síromra boruljak, mint a bölcsőre, ahová a halál mint második gyermeket fog helyezni és mindenkorra elhagyni.”

Készüljek rá *természettőlőtlenül*, vagyis szent életet élve. Nem találtak fel jobb módot a szent halálra, mint a szent életet. A fa arra az oldalra esik, amelyre hajlik.

Gondoljak gyakran a halálra, *az én halálomra* — mindannyiszor, valahányszor temetés van plébániámon és gyászmisét mondok, valahányszor lefekszem aludni... Az én utolsó dormitióm.

Készüljek rá *anyagilag*. Irjam meg végrendeletemet, utolsó akaratomat. Ez szükséges és bölcs dolog. Amikor ezt teszem, ne kérjek tanácsot másától, mint az igazi szeretettől, az önzetlenség szellemétől. Mielőtt ingóságaimról rendelkeznék, emlékezzem egy kitűnő pap következő szavaira:

„... Nem akarom, hogy halálomkor árverést tartsanak hagyatékom fölött. Nincs ennél botrányosabb dolog. Bútoraim legyenek a fiatal papoké. Az idős papok gondoljanak arra, hogy a fiatal papok, kik hosszú tanulmányi évek után szegényen jutnak egy falusi kis plébániára, és akiknek a lakbér ügyében küzdeniök kell a községi előljárással, talán a legkedvesebb mosolygással fogadnának el valamilyen ingóságot, amit annyi öreg pap könnyen adományozhat azon a napon, amelyen az égi hajlékokba utazik.”

Olvasmány: 31. zsoltár.

Vive moriturus

Murillo sírján, a sevillai Santa Cruz-templomban a híres festő kívánsága szerint ez a két szó áll: Vive moriturus.

Egy régi flamand festő képe alatt temették el, amely Krisztust a keresztfán ábrázolja. A beteg Murillo gyakran ült a kép előtt és elmélkedett. Egyik nap a sekrestyés készült becsukni az ajtót és odaszólt hozzá: „Mit vár ott olyan sokáig?” — „Várom, hogy ezek a szent személyek befejezzék az Úr levételét a keresztről.”

Elmélkedjem gyakran azokról az annyiszor halott „végső dolgokról”. Semmi sem tanít meg úgy *az életre*, mint *a halál* gondolata. Aki sűrűn gondol a halálra, szükségszerűleg jól él. Mennyi alkalmam van arra, hogy a halálra gondoljak: *a haldoklók*, *kiket ellátok*, *a temetések*. Ne legyen ezekben semmi adminisztratív dolog. Papi funkcióm ne legyen hideg cselekedet. Szellem hassa azt át mindenkor. Másnak előkészítése a halálra, vagy másnak a halála szolgáljon nekem *személyes előkészületül* az én halálomra, talán időelőtti halálomra.

Egy keresztény bölcselő írta: „Annyi ember él úgy, mintha sohasem kellene meghalnia, ami ábránd; úgy kell cselekedni, mint a halott, ez a valóság.”

Ez több, mint halálrakész — moriturus, ez már halott — jam mortuus.

Olvasmány: 32. zsoltár.

SZERDA

Kétszer meghalni

Ez nem képtelenség.

Duns Scot sírjára írták: Semel sepultus, bis mortuus. Kétszeres halál előzte meg temetését.

Senki sem tudja ezt a gondolatot jobban megmagyarázni, mint P. Vieyra, a híres portugál szónok.

„A halál rettenetes? Miért? Annak, aki csak halálakor hal meg, igen. Az, aki halála előtt meghal, mosolyog a halál rettenetes voltán. Mit számít az nekem, hogy csak egy halál van, mikor megtehetem azt, hogy kettő legyen. A *halál után* nincs orvosság, de a *halál előtt* van. A halál határ, amelyen túl nem lehet lépni, de amelyen innen előre meg lehet halni... Semmi sem lesz egy csapásra remekmű, ugyanezt mondhatjuk még több okkal a legfontosabb dologról, a jó halálról... Gyakorlattal és szokással lehet valamit legjobban elsajátítani. Hogyan tanulja meg az ember a kovácmesterséget? Kovácsolással. Így tanul meg az ember jól meghalni. Nemcsak azáltal, hogy róla elmélkedik, hanem meg is hal. Nekünk tehát meg kell halnunk, először azért, hogy kipróbáljuk, másodszor, hogy jól sikerüljön.”

És mi ez a „próbahalál”? Meghalni önmagának, ami nem más, mint az elszakadás.

Roux abbé, oursbelille-i plébános halála előtt meghagyta, hogy temetésekor olvassák fel hívei előtt a következő sorokat:

„*A halál nem fog meglepni, vártam azt minden nap. Az Isten és a halál meghitt gondolatában élttem. Ez a két gondolat megőrzött az élet minden nehézségében és veszedelmében.*”

Édes a halál annak, aki arra jól elkészül.

Olvasmány: 39. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Címeim halálomkor

Amikor az ember Bécsben meglátogatja a kapucinusok templomának kriptáját, amelyben a Habsburg-család uralkodói és hercegei vannak eltemetve,

jobban megrendül, mint Saint-Denisben vagy a Westminster-apátságban. Itt jobban megkapja az embert *a régi nagyság és az a csekélység, ami a régi nagyságból megmaradt.*

Az uralkodó temetésekor — amint azt utoljára 1916-ban I. Ferenc József temetésekor is megtették — a szertartásmester megütötte botjával a kriptá ajtaját.

— Ki van itt? — kérdezte a kapucinus atya.

— I. Ferenc József, Ausztria császára, Magyarország apostoli királya, stb.

— Nem ismerlek téged.

— Ausztria főhercege, Salzburg, Stájerország, Karintia és Krajna hercege, Erdély fejedelme...

— Nem ismerlek.

— Habsburg Ferenc József.

— Nem ismerlek.

— *Egy szegény bűnös.*

— Testvérem, *lépj be!* — felelte a szerzetes.

Talán kissé romantikus, de mennyire ékesszóló!

Amikor én is odaérkezem a sír ajtajához, és amikor a dicsőítő beszédben felsorolják címeimet, mi marad meg a végén? — Talán semmi más, mint ez: *szegény bűnös.* Jegyezzem meg jól, hogy a címek és a dicsérő jelzők (amiket kapok) nem érnek semmit. Egyedül tetteim számítanak: opera sequuntur. Hol van az én legnagyobb művem? Hol az én életszentségem?

Olvasmány: 28. zsoltár.

PÉNTEK

Sírfelirat

Amikor 1926-ban a Hyères-szigeten levő Porquerolles község plébánosa, Bozon abbé meghalt, a sziget lakói a következő *feliratot* vésették sirjára:

*Bozon József abbé,
ki harminc éven át mérték nélkül buzgólkodott
összes híveinek javán.*

A hálás porquerollesiak.

Bozon abbé misszionárius akart lenni, de súlyos családi kötelességei visszatartották Franciaországban. Mint plébános a híveinek élő lelkipásztor mintaképe volt. A sziget halászlakói megszerették és ragaszkodtak buzgó, szívélyes, fáradhatatlan munkásságú papjukhoz, ki mindenben jó tanácsadójuk, szegénységben is gyámolítójuk, igazi atyjuk volt.

Erre a mintára vésett pap vagyok-e? Ha ma meghalnék, vajjon híveim dicsérnék-e jószágomat, szolgálatkészségemet, önmegtagadó életemet? ... Vagy talán nem egy örülne elköltözésemem?

Kétségtelenül az emberek ítélete nem jelent nagy dolgot. Azonban ha a nép papját dicséri, megvan annak az oka és alapja.

És az Isten miképen szerkeszteni meg sírfeliratomat?

Olvasmány: Mk. 13, 32—37.; Lk. 21, 34—37.

SZOMBAT

Szeretettől gyötörve

Egy huszonegy éves egyetemi hallgató 1908 augusztus 22-én egyik barátjának azt írta, hogy néha habozott folytatni a levelezést: „Mert reggel és tegnap este nem gondoltam Krisztusomra, *sem nem gyötört az ő szeretete.*”

Mire jó másoknak Istenről beszélni, ha előzőleg az ember nincs tele Istennel. Pierre Poyet így gondolkodik: „Föltétlenül meg vagyok győződve arról, hogy ha jól akarunk beszélni a lelkiületről,

szükséges, hogy erről legmélyebb *tapasztalatra tegyünk szert* önmagunkban. Ez oly világos, hogy lesujt engem."

Majd így ír: „A keresztény élet nem a teljes pihenés állapota. Nem szabadultunk meg minden tartozástól Istennél, amikor a minimális időt adtuk neki. Ő az *egészet* kéri. Ő mindegyikünknek megparancsolja, hogy *szentek* legyünk."

És nekem mit kell mondani? Ebben a papi méltóságomban, ebben a papi munkakörömben, amelyet Isten nekem adott? Megelégednék egy erő és lélek nélkül való, jelentéstelen étellel?

Hallgassam még, mit mond Pierre Poyet: „*Mennyünk a tökéletesség felé a legtökéletesebb eszközökkel.*” — „Ha egyszer elhatározást tettünk, meg kell azt tartani, *ha mindjárt bele kell halni.*”

Igy kell szeretni. — És én?

Olvasmány: 8. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONKETTEDIK VASÁRNAP

Si iniquitates

Si iniquitates. Ezek az Introitus első szavai. Hosszú papi életem alatt mily sokszor van alkalmam kimondani minden felnőtt temetésén!

Legtöbbször *másokra* alkalmazom. Alkalmazzam most *magamra*. Ha megvizsgálnám életemet ama szavak fényénél, amelyeket titokzatos kéz írt Baltázár király vendégei előtt a falra: *mane, tekel, faresz*. Megszámlált, megmért, megosztott.

Talán megrendítő beszédet mondtam e három szóról... *másoknak*. Alkalmazzam most *magamra*.

„Tegyük fel, — mondja egy lelki író — hogy Isten *minden vétek* elkövetésekor egy *érmét* veretne, amelyre rávésetné vétke természetét, súlyát, idejét és körülményeit. Képzeld el egy üvegszek-

rényt, amelyben ezek az érmek időrendi sorrendben sorakoznak, akárcsak a pénzdarabok a múzeumban, azután ott van a pergamenek gyűjteménye, amelyek a mennyország Királyának bocsánatát, a fölordozásokat, bánataidat tartalmazzák. Kezedben van a múzeum kulcsa: menj be és nézz körül! Ezek az érmek megmutatják minden művedet, kivétel nélkül..."

Bűneim litániájában ne felejtsek helyet adni *mulasztásaimnak*.

"Ó mennyire szükségük lett volna a lelkeknek arra, amit nekik adni kellett volna!" Mekkora igazság van ebben a fájdalmas sóhajban! És mennyire reám alkalmazható ez! Hány lélek — talán nagyszámú — szenved ebben a pillanatban a miatt, hogy elmulasztottam nekik adni azt, amit adnom kellett volna!

Nem beszélek arról, amit elmulasztottam nekik adni egyes természetes képességeim hiánya miatt, amelyekről nem tehetek, hanem arról a mulasztásról beszélek, amelyet *tanulmányaim* (erkölcstan, dogmatika, aszkétika stb.) *elhanyagolása, példaadásom* (oltárnál, munkakörömben) és *személyes megszentelődésem* (megszokott hivataloskodás és nem meggyőződéses, ifjúi szellem) *hiánya* miatt követtem el.

Csináljak mérleget. Minden zavar és túlzás nélkül. Minden félénkség nélkül. *Tárgyilagosan*. Ne kisebbitsek semmit. Mások mulasztása, amelyekért az én mulasztásom miatt vagyok felelős. Gyujtsak világosságot. Ebben az értelemben kérjem: ab occultis meis munda me. Vegyem szemügyre az eddig észre nem vett felelősségeimet. Imádkozzam (ó mennyire meg kell tennem) ezért a lélekért, meg azért, és amazért is... Van még idő, pótoljam azt, amit egykor elmulasztottam nekik adni.

Olvasmány: A hét bűnbánati zsoltár egyike.

A pap és a tisztítóhely

Kell erre gondolni? Bizonyyal: 1. hogy oda ne kerüljek, 2. hogy kiszabadítsam onnét az elhunytak lelkeit, 3. hogy megtanítsam az élőket, hogyan kell azt elkerülni.

Oda ne kerüljek. Nem vagyok talán nagyon megalkuvó és belenyugodó természetű? „A tisztítóhelyre fogok kerülni, ez kikerülhetetlen.” Bámulatos könnyelműség. Alig tudok elviselni valami megpróbáltatást, egy kissé kínos betegséget, erkölcsi szenvedést, és elfogadom ezt a hosszú, rettenetes és az Istentől való elszakadásban, tűzben gyötrődő állapotot. A hitszellem, a komoly természetfölöttség hiánya. A tisztítóhely oly messze van tőlem, oly üres és egy kissé mitológikus! Hozzam közelebb hozzám. Ha a pap nem nagyon vigyázatos, nem kockáztat-e meg hosszú ideig tartó tisztítóhelyet? Nagy felelőssége nem növelheti-e a szenvedések súlyát? A papi hivatás nem tűr meg lustaságot, hanyagságot, különösen abban, ami az Oltáriszentséget illeti. Neumann Teréz életrajzában, melyet az általa megtért Gerlich ujságíró adott ki, olvassuk, hogy ő egy pap lelkéért szenvedett, aki a protestantizmus behozatala előtt Arzberg utolsó plébánosa volt. Neumann Teréz azt állítja, hogy purgatóriumának ideje elhúzódna egészen mostanáig (több mint háromszáz évig) józansághiánya és anyag misézése miatt.

A mennyország utáni vágy hiánya. Az erősség hiánya az erényért, a tökéletességért vívott küzdelemben. A lelkiélet, az összeszedettség hiánya. A *kegyelembe merítve* éltem és alig tartottam meg belőle valamit a magam részére. Ezek okozzák a pap purgatóriumát.

Hogyan kerüljem el?

Éljem komolyan és teljesen papi életemet. Sem-

mit sem felszínesen érinteni, ellenkezőleg, mindennek a mélyére hatolni.

Menjek *a szenvedő lelkek* segítségére. Ha az érettük mondott miséket nagyobb buzgósággal végezném, mennyit nyernének azokból! És én azon felül. *Terjesszem a szenvedő lelkek tiszteletét* és az értük való buzgólkodást. A nehezen megértett búcsúkat hozzam tiszta megvilágításba. Krisztus vérének értékét, az Egyház kincstárát ismertessem.

Olvasmány: A halottak officiumának I. nocturnusából vett lecke: Parce mihi Domine...

KEDD

Statura pusillus

Kistermetű, mint Zakeus.

Ő igen, semmi sem mutatja jobban a kicsinység gondolatát, mint én, mint az a képességem, amellyel megelégszem *kis erőfeszítésekkel*, csak *kicsiny törekvéseim* vannak, gyenge *kis érzelmeim*, elmerülök az apró-cseprő dolgokba, ezer kis ábrándlepkét kergetek.

Bennem minden *kicsiny*, kicsiny, kicsiny.

Egy szent szerzetes, P. Alexis Hanrion írja lelki naplójában:

„Statura pusillus erat. Istenem, ezért nem látlak téged. *Kis* szívem van, amely elvész és elmerül az *apró* gondokban. De mivel, ő jó Jézus, te bennem laksz, a te Szíved szívemben él, tágíts ki engemet, hogy *nagy* legyek; és ha fára van szükségem, itt van a kereszt.”

Ha az ilyen emberek szemrehányást tesznek maguknak, hogy kicsinyek, mit mondjak én?

Lépjek ki ebből a kicsinységeből, ebből az alacsony hitszemléletemből. Gondoljak arra a döbbenetes nagyságra, amely *bennem* van, minthogy keresztségem óta a Magasságbeli kegyeskedik lel-

kem mélyén lakni. Gondoljak *papí méltóságomra*. És ha „fára van szükségem”, hogy hivatásom teljes magasságában legyek, ott van különböző nagyságban: *a keresztt*.

Olvasmány: Mt. 18, 1—6.; Lk. 19, 1—7.

SZERDA

Sentire cum Ecclesia

Loyolai Szent Ignácnak ez a kedves mondása nemcsak azt jelenti, hogy igyekezzek a hitigazságokban úgy gondolkozni, mint az Egyház, — ez az első értelme — hanem hogy törekedjem *megbarátkozni és együttérezni az Egyház imádságával*.

Az Egyháznak csak egy *katekizmus*a és egy *istentisztelete* van! Az elsőben bemutatja *tanítását*, a másodikban megmutatja *lelkét*.

Buzgó kedvelője vagyok-e a liturgiának? Szeretem-e átélni azokat a szertartásokat, amelyeket végzek? Bele tudok-e mélyedni azoknak a jelentőségébe és mély értelmébe?

Minden keresztény tartozik imádkozni, mert szüksége van rá. De tartozik *közösen* is imádkozni, mert társadalmi lény és példát kell adnia életével. Mivel csak egyet alkot Krisztussal és Krisztus misztikus testében egyesült testvéreivel, valahányszor a teljes Krisztus megújítja áldozatát és felajánlja imádságát az Isten dicsőségére és a világ üdvéért, tartozik egyesülni ezzel az áldozattal és imádsággal. Ime az oka és szükségessége, hogy résztvegyünk *a liturgikus istentiszteleten*.

Magyarázzam meg híveimnek ezt a háromfajta imádságot, *különösen az utolsót*, amelyet legkevésbé ismernek.

Magam pedig lépjek be teljesen *a liturgia szellemébe*. „Az Egyház emberének” imádsága legyen mindenekelőtt *az Egyház imádsága*.

Olvasmány: I Tim. 6, 3—6., 20-tól végig.

Az Egyház

Az Egyház nemcsak *szervezet*, hanem *élő szerv*. Nem alkot csupán *hierarchiát*, hanem *élő testet* is — Corpus Christi mysticum. Ha csak tekintélyt, tanítói hivatalt, fegyelmi hatalmat — bármily fontos is legyen az — látok benne, ez azt jelenti, hogy csak *a külsőre* fordítok figyelmet. Az Egyház nemcsak kancellária, hanem *élet*, az isteni élet folytonos keringése, a természetfölötti gazdagság közlekedése Krisztus és a tagok között, a Krisztusban ugyanazon hit, ugyanazon keresztség (azaz ugyanazon isteni életben való közös részesedés), ugyanazon kenyér által egyesült tagok között. Una fides, unum baptisma, unus panis.

Sokan, mivel szem elől tévesztették az Egyháznak ezt *a belső* világát, félreértik az ő vezetését és parancsait. Szigorú rendőri hatóságot látnak ott, ahol anyai gondoskodás van, megtorló intézkedéseket, ahol a nyájnak lelki épségben tartásáról van szó, rendezkedő szellemet ott, ahol logikus szükség van az Egyház határozott megállapítására, hogy a természetes világrendbe tartozó állításokkal való veszedelmes fogalomzavar elő ne forduljon.

Mindent szeressek az Egyházban: *az ő külső felépítését* (tekintély, hierarchia) — *az ő belső életét*, különösen az ő Krisztus-jegyesi minőségét. Egyházi vagyok, legyek az teljesen és szeretettel.

Olvasmány: Titk. jel. k. 21, 2—5.

PÉNTEK

Clamavit

Szent Jeromos a papot *a lelkek vadászának* (venator animarum) nevezi, amivel kifejezi, hogy milyennek kell lennie a papi buzgóságnak.

P. Aubry mondotta: „Nem tudom megérteni, hogy minden ember, aki a papi renddel az Egyháznak adta életét, nem éhezik és nem szomjazik azután, hogy habozás nélkül *belevesse magát az apostolkodásba*, hogy meghódítsa a világot, vagyis dolgozzon az evangélium nagylelkű, *ellenállhatatlan*, és bátor terjesztésén.”

Azután így beszél magáról: „Föl akarom magam emésztetni, egészen a vértanúságig, hogy a lelkekért feláldozzam magamat *az utolsó csepp vérig*.”

Valóban feláldozta magát a lelkekért. Miután Mandzsúriában Kuy-Tchéu vidékén lankadatlan hévvel dolgozott a pogányok megtérítésén, a nyomorban éhenhalt.

Nem vagyok arra kötelezve, hogy Kínában a pogányoknak hirdessem az evangéliumot és így mutassam ki nagylelkűségemet Isten iránt. Azon a területen, melyet a Családanya rám bízott, hasonló hévvel dolgozhatom. Nem az teszi az embert apostollá, hogy kimegy a missziókba, hanem hogy a szentpáli lelket hordozza magában: *Impendam et superimpendar*.

Amikor a Szentírásban olvasom a próféták hőstetteit, nemde ösztönzést találok azokban? Nem annyira az a próféta, aki *a jövődőt hirdeti*, hanem aki *Isten nevében* beszél. Nekem ugyanaz a lényeges *hívásom* van. Legyen hozzájuk hasonló *lelkem*.

Olvasmány: II Kor. 12, 12—16.

SZOMBAT

Néptömegek

Az 1848. évi forradalom alkalmával, amikor a párizsi *néptömeg* fellázadt a kormány ellen, Ozanam ezeket írta paptestvérének:

„Ha tíz év óta nagyobb számú keresztény ember foglalkozott volna a munkásokkal, a jövőre nézve biztosabbak lennénk, most minden reményiségünk abban a csekélységben van, amit eddig tettem érdekükben. Kell, hogy a plébánosok lemondjanak apró polgári plébániájukról, az elit nyájáról, azon óriási néptömeg miatt, melyet nem ismernek. Szükséges, hogy ne csak az ismerős hívekkel foglalkozzanak, hanem az egész munkásosztállyal is, amely nem kíván alamizsnát, és amelyet szociális szentbeszédekkel, szeretetegyesületekkel és iránta érzett szeretettel tudnak magukhoz vonzani, amelytől sokkal jobban megindul, mint ahogy hinnők.”

Ha a papság jobban magáévá tette volna Ozanam tanácsát, elkerülhették volna azt, amit XI. Pius pápa oly fájdalmasan fejez ki: „Az Egyház a XIX. század folyamán elvesztette a munkásosztályt.”

Bizonyos, hogy lehetetlen egy bonyodalmas és rettenetes helyzetet, a munkásság aposztáziáját néhány szóval megítélni. Itt nem is az a célunk.

Hála a jó Istennek és a nagylelkű apostoloknak, a pap és a munkás ismét megtalálták és megismerték egymást. Otthonos vagyok-e — legalább is eléggé — a szociális és gazdasági kérdésekben? Nem elég a jó szív, képzett, okos főre is szükség van. A keresztény munkásmozgalmakban egyes papok tévedéseikkel, túlzásaikkal, hevesességükkel, az Egyház álláspontjának félremagyarázásával hibákat követtek el. Hogy jót tegyünk, ahhoz mindennek előtt szükséges, hogy ne tegyünk rosszat.

Ha e tekintetben megvan a tudásom és helyes ítélőképességem, párosul-e ezekkel a buzgóságom? A nélkül, hogy elhanyagolnám a kedvező életkörülmények között levőket, van-e gondom a sanyarú sorsban levő munkáscsaládokra? Nem okoz-e fájdalmat az ő szenvedésük? Segítségükre megyek-e anyagilag és lelkileg? Lelkipásztori gondjaimba veszem-e a munkásifjakat? Van-e ifjúnunkás csoportom? Jól

működik-e? Mit tegyek, hogy működése élénkebb legyen?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 49.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONHARMADIK VASÁRNAP*

Vetus homo crucifixus

A világháború alatt a meaux-i egyházmegyében levő neufmouttiers-i templomból hadikórház lett. Oly sok sebesült volt, hogy nem maradt benne egy üres hely sem.

Behoztak egy súlyosan sebesült *tisztet*. Rá kellett őt fektetni az oltárra, hogy kloroform nélküli, sürgős, hosszú és *fájdalmas operáció* alá kerüljön.

Az őrnagy erősíteni igyekezett a sebesültet: „Barátom, legyen most bátor!” — „Az leszek; Ő ugyanezen a helyen én előttem *feláldozta magát!*”

A finom arcú, okos szemű ifjú katona nem ejtett ki egy jajszót sem, még legkisebb sóhajt sem.

Az operáció végeztével az orvos csodálattal adózott a sebesültnek hihetetlen energiájáért: „Bravó, kapitány. Maga csodálatos, emberfeletti volt.”

A tiszt tekintetével a tabernákulum Krisztusára mutatott és csak ennyit mondott: „Ő is!”

Nekem bizonyára nem kellett hasonló „operációt” végigszenvednem. Inkább *apró tűszúrásokat*, mint metszőkés vágásait, inkább *láthatatlan*, mint látható *sebeket*.

Mindenesetre sohase veszítsem el szem elől *Krisztust*, aki *áldozatom* oltára fölé emelkedik. Valahányszor valami nehézség, egy-egy kemény ütés lelki erőt kíván, gondoljak imádott Mesteremre,

* Az erre a hétre eső elmélkedéseket vegyük Vízkereszt hatodik vasárnapjának hetéből.

akinek — szemináriumi éveim kívánságára visszaemlékezve — áldozatos életet ajánlottam fel.

„Valaki ugyanezen a helyen én előttem feláldozta magát: ... Ő!”

Igazi helyén van-e Ő nálam? Ő, azaz a keresztfeszített Jézus, az én szentmisém, az én oltárkeresztem üdvözítő Áldozata?

Crucifixus cum Jesu crucifixo.

Olvasmány: 1. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONNEGYEDIK VASÁRNP

Abominatio desolationis

Mi a pusztulás útálatossága? Ez a bűn a szent helyen, — in loco sancto — az erény hanyatlása a nép vezetőiben, a nyáj pásztoraiban, azoknak a szíve romlása, akik az oltárhoz lépnek.

Paphiány van, mondják. Sajnos, igaz, különösen egyes országokban és megyékben. De azok, akik papok, vajjon olyan papok-e, *amilyeneket Isten kíván?*

A hivatások ritkulnak. Azok, akik célhoz értek, mivé fejlődtek? Vajjon mindig *szent* az, aki célhoz jutott, vagy közepes, elégtelen ember?

A papok nincsenek sokan; de mégis többen vagyunk, mint a tizenkét apostol. Mennyiségben túlszárnyaljuk őket, de érünk-e annyit *minőségben*? Én, aki paptestvéreimet szigorúan megítélem, én mi vagyok? Vajjon közepszerűséggel nem működöm-e közre, hogy „a szent helyen” ez „a pusztulás útálatossága” megy végbe, amelyről a Mester undorral beszélt?

Hol van a szemináriumi időm *tüze*, amely akkor égett bennem? Hol vannak az akkor tett *feltételeim*, *szent ígéreteim*, amelyeket a székesegyház köveztén végigborulva tettem, mialatt érettem a minden-

szentek litániáját mondták? Olyan őszinte, olyan határozott voltam akkor. Fülembé súghatták volna akkor: „Várj néhány évet... Abominationem desolationis in loco sancto. Ime, ezt fogja művelni a te felszentelésed.”

Istenem! Istenem! Könyörülj rajtam! Mária, a papok Királynéja, könyörögj érettem!

Olvasmány: Mt. 24, 1—32.

HÉTFŐ

Pokol

Vannak papok a pokolban? Isten titka. Lehet a papi méltóság magasságából az örök halál örvényébe esni? Borzalmas gondolat.

Ha van pap a pokolban, az ugyanúgy szenved, mint a többi kárhozottak; poena sensus, poena damni, bűnei, bűnössége szerint. Hihető-e, hogy vannak erkölcsi kínok, amelyeket csak ő ismer? A pap pokla nem az-e, hogy mindig előtte van *a szeretet*, különösen *az emberré lett Szeretet*, Jézus Krisztus, és tudja, hogy megvetette ezt a szeretetet?

Az emberek sokasága között őt választotta ki a Szeretet, őt halmozta el kegyeivel. Úgy látszott, hogy győzelme, hódítása mindörökre megmarad. Sajnos, a bűn lassan, lassan elcsábította. Először ellenállt, minden esés után felkelt, aztán a végén megadta magát. Az életében otthonos lett a *halálos bűn*, a nélkül, hogy a beléje oltott szeretet kitörölhetetlen jelét elpusztíthatta volna; az örök élettel eljegyzett az örök halál martaléka lett. Szent Pál szavai beteljesednek: „Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis.” (I Kor. 6, 15. 16.)

Egész idő alatt, míg ez élet folyt, a szeretet hosszantűró volt. Panaszkodott. Sírt és visszahívta

a hűtlent a lelkiismeretfurdalásokkal, a figyelmeztetésekkel, a bajokkal, hirtelen csapásokkal. Mindhiába.

A sátán szintén harcolt. Minden új véték, minden egyes szentségtörés súlyosabbá tette a gonzság, a büszkeség, az érzékiség által kovácsolt láncot. A legrosszabb kísértés, a *kétségbeesés* leselkedett e lélekre: „Nincs számomra bocsánat, én nagyon vétkeztem.”

A halál eljön. Kopog. A pap lelke az örökkévalóságban van. Mily iszonyatos felébredés! Az ítélet már magában foglalja az istenségnek egy bizonyos kinyilatkoztatását. Ha ez nem is színről-színre való látás, de mégis csak látás, átható ismeret, amely egészen megváltoztatja az isteni Lényről, az ő nagyságáról, szeretetéről alkotott nézetét. Ó, milyen lehet az *elkárhozott papnak* az isteni szeretet kinyilatkoztatása!

Ezt az isteni szeretetet elvesztette örökre. „Távozz messze tőlem, én papom, aki arra kényszerítetél engemet, hogy megátkozzalak tégedet. Távozz az örök tűzre! Nem ismerlek tégedet, nem ismerlek többé!”

Az elkárhozott papnál minden kínhoz hozzájárul a meggyalázott isteni Szeretet örök víziója. Az *Atyáé*, akinek örökbefogadását elvetette, a *Szentléleké*, ki az isteni Ismeretlen és lelkének édes vendége volt, de akit méltatlanul kiűzött. De különösen a *megtestesült Ige*, Jézus Krisztus szeretetének víziója lesz borzalmas, aki nemcsak Mestere, Üdvözítője akart lenni, hanem Barátja, lelkének Jegyese, Mindene . . .

Olvasmány: Lk. 13, 22—31.

Ha az ember Rómában meglátogatja a Santa Maria di Popoli templomot, nem kis megrendüléssel olvas a szentélyben egy feliratot, amely így szól: „Itt mutatta be *Luther utolsó miséjét*.”

A szerencsétlen életének delén *otthagyt a papságát* és lemondott arról, hogy valaha az oltárhoz lépjen.

Mekkora különbség van azon „utolsó mise” között, amely fizikai erőnk elhagyása miatt következett el, és azon „utolsó mise” között, amely erkölcsi árulást, az *ígéret megsejtését* és annak a visszautasítását jelenti, hogy az ember azzal az áldott privilégiummal éljen, hogy a szent Áldozatot az oltáron bemutatassa és felajánlja.

Imádkozom-e eléggé az *én állhatatosságomért*? Bizonyra nincs itt szó hűtlen távozásról, de különbség van papság és papság, pap és pap között. És ha csak harminchatod rendű pap lennék és siralmasan alatta lennék feladatombnak?!

Imádkozom-e méginkább — az előbbi negatív volt — azért, hogy *szent pap* legyek? Olyan pap, akinek utolsó szentmiséje után ezt mondhatta az Úr: „Jöjj, hű és jó szolgám! Jöjj és folytasd örökké ott fenn a szentáldozat bemutatását! Menj be Urad örömébe!”

Perreyve abbé a pap haláláról így elmélkedik: „Ó megtestesült Ige, te kiváltképpen pap vagy, és minden papnak mintaképe. Ha életedben keresem a különösképpen papi pillanatot, úgy látom, hogy az halálad pillanata volt...”

Az a halandó test, amelyet, ó Krisztus, megtestesülésed napján felvettél, sohasem volt előtted más, mint áldozati tárgy... Uram, ez kell hogy legyen mindazoknak a teste, akik papságodban részesülnek.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 59.

Igaz az, hogy nyomorult vagyok?

Tehát kétségbe kell esnem? Hagyjak mindent menni? Mondjak le véglegesen arról, hogy szent legyek?

Nem! Nem! Még ha tízszer rosszabb lennék, akkor se hagyjam el magamat, helyezzem minden bizalmamat Istenbe, Szűz Máriába, papi rendem kegyelmébe, és vegyek újra bátorságot.

Egy gyóntató kérdi Labre Szent Benedektől: „Mit tenne, ha egy angyal elítéltetésének hírére hozná?”

— *Bizalmam lenne* — válaszolta a legnagyobb nyugalommal.

Igen, bármi jöjjön, bizalom!

Tanuljak boldog de la Colombière bizalmából, amelyről végrendeletének következő sorai tanúskodnak:

„Elhatároztam, hogy

1. *annyira Istenre hagyatkozom*, ki bennem van és akiben vagyok, hogy nem nyugtalankodom sem külső, sem belső viselkedésem miatt, édesen karjaiban pihenek, és nem félek sem a kísértéstől, sem csalódástól, sem jólétől, sem viszontagságtól, sem rossz hajlamaimtól, még bűneimtől sem, és remélem, hogy mindent végtelen jóságával és bölcsességével fog vezetni, úgyhogy minden sikerülni fog az ő dicsőségére;

2. *nem akarom* sem azt, hogy szeressenek, sem azt, hogy bárki is támogasson; akarom, hogy Benne legyen atyám, anyám, testvéreim, barátaim és mindaz, aki gyengéd érzelmekkel van irántam. Úgy gondolom, hogy az ember nagyon jól érzi magát az ilyen biztos és édes menedékhelyen, és ott nem kell félnem sem emberektől, sem ördögtől, sem magam-

tól, sem haláltól, csak Isten tűrjön meg engemet, és én nagyon boldog vagyok."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 57.

CSÜTÖRTÖK

Teljes önátadás

„Ha egyszer minden visszavonás nélkül *teljesen* odaadtuk magunkat, az egész életünk átváltozott... Az ember panaszkodik az élet miatt; az élet kemény, csúnya, kicsinyes. — „Ah, mily szép az élet, amikor úgy bontakozik ki, mint a *bizalom és szeretet himnusza*.”

Tanulság számomra. Egy világi ember mondotta ezeket a szavakat, Joseph Lotte, a katolikus egyetemi tanárok folyóiratának alapítója.

És most előre!

„Uram, én magamat birtoklom, hogy mindent neked adjak;

Én mindent neked adok, hogy Tégedet bírjalak.”

Igy beszélt Istenhez Maurice Desfontaines, az Issy-i szeminárium növendéke, aki 1930. évben halt meg.

Mindent odaadni. Menjek önmagam végső háttáráig.

Bizonyos napokon nehéz lesz. De nem baj. A szükséges okosság fenntartása mellett ne féljek tőle.

Perreyve abbé egyik este betegtől jövet egészen izzadtan érkezett haza. „*Őn kimeríti magát*”, mondták neki. A csodálatos apostol így válaszolt: „Milyen pap az, aki nem meríti ki magát?”

Minden igazi apostol így beszél. Közülük az egyik legnagyobb, Páli Szent Vince ezeket a még keményebb szavakat mondotta: „Nem szégyenletes-e, ha egy pap arra törekszik, hogy *ágyban haljon meg*?”

Ha ilyen kijelentéseket hallok, mit gondoljak magamról?

Olvasmány: Lk. 9, 62.

PÉNTEK

Nincs középút

„A pap részére úgyszólván nincs középút: *ha nincs épülésre*, megbotránkoztat; ha nem éltet, halált hoz; ha egész viselkedésével nem sugallja a jámborságot, felhatalmaz a bűnre. (Massillon.)

Szolgáljon ez nekem örökös ösztönzésül.

Sohase felejtsem el: *mint pap* fogom magamat üdvözíteni, vagy *mint pap* fogom magamat kárhozatba dönteni.

És az én felelősségem mérhetetlen!

Nazianzi Szent Gergely mondja a papról: „*Vitium esse . . . non esse optimum.*” A tridenti zsinat újra felveti ezt a gondolatot: A papban még a könnyű hibák is igen nagyoknak látszanak. Nagy Szent Gergely megjegyzi: „*Tot occidimus, quot ad mortem ire . . . tepidi . . . videmus.*”

Mennyire felrázzák ezek a szavak — amelyeket nem szabad túlzottaknak tekintenem — lanyhaságot!

Munkára fel!

Munkáljam először az én személyes megszentelésemet, azután dolgozzam híveim megszentelésén.

Ha nem vagyok hű küldetésemhez, mennyi kár éri a világot! „*Pensate quanta sit ista dignitas (sacerdotium), habere in cordis hospitio adventum Domini.*” (Nagy Szent Gergely.)

Tőlem függ az Úr eljövetele.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25, 1—5.

A világ vége

Állítólag a Fidzsi-szigetek lakói a legműveltelebbek. A sziget közepén fekszik Bemana városa. A világot ábrázoló térkép érkezett a misszió iskolájába. A gyermekek tágra nyílt szemmel nézték, hogyan gördül le a térkép egy ujjnyomásra és hogyan gördül vissza. Az egyik gyermek ezt látva, kérdi a misszionáriustól: „Úgy-e atyám, így megy végbe a világ vége? A jó Isten ujjával megnyom egy gombot, és minden visszafordul oda, ahonnan jött.”

A kis fidzsi gyerek okosan beszélt.

Természetesen leegyszerűsítve beszélt, de milyen pontos és helyes gondolata volt az Isten mindenhatóságáról és a világ semmiségéről.

Egyszersmindenkorra helyezzem *a teremtet dolgot* az ő igazi helyére. Nem tudom, hogy mikor jön el a világ vége? De mit számít az nekem! Az egyetlen dolog, ami nekem számít: *mikor lesz a világ vége az én számomra?* Mikor jön el a pillanat, amikor elhagyom ezt a látszólagos és sallangokkal díszített világot, ahol harminc, negyven, ötven, hetven évig kellett játszani a szerepemet? Vagy még inkább egyetlen dolog, ami számít: *Hogyan fogom elhagyni a világot, milyen művekkel a kezemben — opera eorum sequuntur illos?*

Függetlenül sem magamat mindinkább attól, ami elmúlik...

Egy világi írta: „Milyen boldogok vagyunk, hogy keresztények lehetünk, hogy tudjuk: a halál oly kevésbé létezik, és azt tulajdonképpen másért fogadjuk el, és e nagy világ élete oly tökéletes ábrándkép.”

Úgy van: e világnak az élete nem önmagáért van, másért: a fő és lényeges dologért. Lássak világosan és tisztán.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 58.

IV. EGYES SZENTEK ÜNNEPEI

DECEMBER 3.

Xavéri Szent Ferenc

I. Xavéri Ferenc keze.

1925-ben, India apostola szenttéavatásának háromszáz éves jubileuma alkalmával a római Gesù-templom a Szent legértékesebb csodatevő ereklyéjét, épségben maradt kezét ideiglenesen átengedte tisztelet céljából több városnak. Így körülhordozták azt Spanyolországban és Franciaországban is.

A kristályon keresztül teljesen épségben lehetett látni a nagy apostol kezét. Az ember élő kéznek vélhette. A tenyérnek még a színe is megmaradt.

Xavér keze! Kéz, mely csodálatos magokat, kegyelmeket, áldásokat, jótéteményeket *szórt*, amely lángoló leveleket *írt* Európába; kéz, amely egy millió pogányt *keresztelt meg*, amely a kereszt jelével, isteni erővel *lecsendesítette* a viharokat, betegeket *gyógyított*, halottakat *feltámasztott*.

II. Az én kezeim.

Mindíg *ártatlan* és *tiszta* kezek? Oh igen. Ezt vallom minden reggel a szentmisében: *Lavabo inter innocentes manus meas.*

Könyörületes és adományokat osztogató kezek?

„Ezüstöm, aranyom nincsen, — mondotta Szent Péter a Porta Speciosa koldusának — de amim van, neked adom.”

Apostoli kezek, keresztségi folyamat, Eucharisztia-adományozás, szentkenet kezei.

Második Xavéri Ferenc kezei.

DECEMBER 8.

Immaculata Conceptio

I. Máriát *feltétlenül egyedülálló magasságba* emeli két dolog:

Először az a tény, hogy *létezésének pillanatában* a megszentelő kegyelemmel volt felruházva. Amikor mi a világra jövünk, nem vagyunk isteniek, Ádám és Éva bukása miatt meg vagyunk fosztva a természetfeletti élettől. Kegyelmet hordozó *szertartásra van szükség*, hogy isteni állapotba kerüljünk, hogy belépjen hozzánk a Szentháromság. A Szent Szűz létezésének hajnalától kezdve Isten-hordozó.

Másodszorban míg hozzánk az isteni élet a *keresztségben csak határolt adagban*, az Istentől megállapított arányban jön, Máriába kezdettől fogva királyi *teljességgel* ömlik. Olier egyenesen azt mondja, hogy Mária *ettől a pillanattól kezdve* több kegyelmet bírt, mint az összes szentek együttvéve.

II. Az én isteni életem Mária isteni életéhez *hasonlít*, amennyiben *ugyanazon természetű*, ha nincs is *ugyanazon a fokon*: ez részesedés az Atya, az Ige és a Lélek ugyanazon életében.

E nagyszerű birtoklás erejénél fogva nekem is kötelességem *szeplőtelen* életet élni. „Vedd e fehér ruhát — mondták a keresztelezőr nekem — és őrizd meg szeplőtelenül az Isten ítélőszékéig!”

DECEMBER 21.

Szent Tamás apostol

P. Faber egyik levelében szépen tudja bemutatni azt az ellentétet, amelyet ennek az ünnepnek a *dicsőséges Üdvözítő* megjelenése, a karácsonyi ünnepségek mellé helyezése kifejez.

„Betlehem eltűnik: úgy érezzük, mintha a nagybőjt nagy kegyelmi időszakán mentünk volna keresztül, mintha húsvét illata, a feltámadt élet visszhangja jönne felénk abban a pillanatban, amikor éppen jászolt akarunk készíteni szívünkben és templomainkban.

Én Uram, és én Istenem...

Milyen tisztelettel kellett ezután lennie az *öt szent seb* iránt, és mennyire szerethette őt *Miasszonyunk!* Könnyen elképzelem, hogy meg kívánta csókolni ezeket az apostolkezeket, amelyeket oly gyengéden hívott meg az Úr, hogy vizsgálják meg áldott sebeit.

Krisztus *jászola* nem rejtheti el Krisztus *keresztjét*. Utánozzam az ösöket, akik képeiken Urunknak keresztalakú bölcsőt adtak. Vajjon Mária nem sejtette-e a Kálváriát, mikor a jászolban fekvő Jézust szemlélte?

Az elfogadás, mely őt anyává tette, nem volt-e megvilágosított és tudatos elfogadás? Ha nem is *tudott* minden részletet, de tudta a lényegét.

Semmi sem tart tehát vissza, hogy ne úgy cselekedjem, mint ő, és a születés fáján túl ne lássam a halál fáját.

Tegyem magamévá Faber kedves gondolatát: Mária *meg kívánta csókolni az apostolkezeket*, amelyek megvizsgálták Krisztus sebeit.

Emlékezzem vissza, mint csókolták meg övéim felszentelése után kezeimet.

Tamás csak egyszer érintette Krisztus sebeit. Én mindennap érintem Krisztust. Ha Mária leszállna az égből, *megcsókolná kezeimet*.

DECEMBER 28.

Aprószentek

Péguy azzal tiszteli meg az Aprószenteket, hogy a kis Jézus „*kartársainak*” nevezi őket. Ugyanazon

korúak, ugyanazon fajból valók voltak, és az Úr kiszemelte őket, hogy pálmát lengető kíséretét képezzék.

Sokáig elgondolkozhatom ezen a történelmi rettenetes gyermekmészárláson.

Vannak más ártatlanok is, kiket nem lehet vértanúknak nevezni, de akik szintén *áldozatok*, a szülők önzésének áldozatai.

Ezek azok a kicsinyek, kik világra *jöhettek volna*, és *kellett is volna* a világra jönniök, de útjukat állották: „*Te nem fogsz élni.*” Egy gyermekért, ki a világra jön, kettő nem jön a világra. Mekkora *hekatomba!* És mennyi bűnt jelent ez!

Legenda meséli, hogy december 28-án az aprószentek betlehemi sírjaiból egy légió kis fehér lélek repül Heródes sírjához és ott énekel. A tirannus felkel sírjából és elfut. A kicsinyek üldözőbe veszik. Heródes igyekszik eltűnni az erdőben, de ők megtalálják ott is. A tengerre száll, követik. Hirtelen egy házra mutat és azt mondja: „*Nézzetek oda, ott egy asszony, aki szintén oly gonosz, mint én.*” És látják, amint egy kis lélek elröpül, egy gyermek lelke, kit bűnös anyja nem engedett a világra születni.

Imádkozni fogok plébániám minden tűzhelyéért, a házastársi kötelesség lelkiismeretes teljesítéséért. Az ünnepekkor, különösen a húsvéti időben idegen gyóntatót hívok, hogy megkönnyítsem azoknak a bűnöknek bevallását, amelyeket nekem nem vallának be.

JANUÁR 25.

Szent Pál megtérése

„Nem kellett volna-e megfulladnom a könnyektől ma az oltárnál? Ily nagy és patetikus misé! És ez a mai különös breviárium!

Semmi esdeklés az irgalmassághoz, semmi ké-

tely, semmi félelem. A *kis* ember, aki alakra is kicsiny volt, azt kiáltja, amit soha egy teremtmény sem mondott: Scio cui credidi, et certus sum, quia potens est depositum meum servare in illum diem justus iudex. (II Tim. 1, 12.) Nem ismerek még egy szentet, aki ilyen viselkedést mert volna tanúsítani Isten előtt. De mennyire megerősíti ez a merészség az isteni kegyelmet!

Mikor Ananiás ingadozik, mekkora nagysággal mondja neki Jézus: *„Csak menj, mert kiválasztott edényem ő nekem!”* (Ap. csel. 9, 15.)

A nagy apostoli szívnek ez a harsonakiáltása: *„Az ő malasztja bennem nem volt sikertelen.”* (I Kor. 15, 10.) Melyik szent mert valaha is ilyen szavakat kiejteni?

De vannak Szent Pálnak más hihetetlen szavai is. *„Jó harcot harcoltam, a pályafutást bevégeztem, a hitet megtartottam, készen vár már reám az igazság koronája.”* (II Tim. 4, 7.)

Nincs sehol ehhez hasonló, csak Jób.

Ez a kedves Szent Pál mindig nagy és termékeny Istenért, mindig erőszakos Istenért, mindig telve van Istennel, mindig ég Jézusért, szentbeszédeiben, társalgásában, írásaiban. Isten, Isten, mindig Isten, *„a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja”*.

Mi lesz az, ha látni fogom ezt a nagy Apostolt, ha átkarolom az egykor római utak porától fehér lábait, ha látom egykor beteg és könnyes, de most az isteni lényegét szemtől-szembe szemlélő szemeit, és ha hallhatom az ékesszólás mennydörgéseiben is szelíd szavát és mondhatom: Valóban ez az a gyengéd öregember, ez az a női, vagy inkább fiatal, szűzi szív, amely a Filemonhoz írt bájos levélben kitárul?

De kell, hogy megálljak.” (Faber.)

Szalézi Szent Ferenc

A genfi püspök sok és értékes tanítása között hallgassam, mint tanít meg az *Isten jelenlétében* való életre.

„Mindenki *ismeri* ezt az igazságot, de nem mindenki *törődik* azzal, hogy azt magára alkalmazza. A vakok, mivel nem látják a jelenlevő fejedelmet, nem viselkednek tisztelettudóan, mikor a fejedelem jelenlétéről értesülnek. Ennek az az oka, hogy nem látnak és könnyen *elfelejtik*, hogy ő jelen van, és róla megfeledkezve még könnyebben elvesztik a tiszteletet és hódolatot. Sajnos, mi nem látjuk Istent, ki jelen van, pedig a hit figyelmeztet minket az ő jelenlétére, de mivel nem látjuk Őt szemeinkkel, igen gyakran megfeledkezünk róla és úgy viselkedünk, *mintha Isten távol lenne tőlünk*.”

Szalézi Ferenc nem tesz különiséget Isten jelenléte között, amely lehet: az ő mindenütt való jelenléte isteni végtelenségénél fogva, az ő különös jelenléte a kegyelem állapotában lévő lélekben, az oltáriszentségi jelenléte. Válasszam ki azt a jelenlétet, amely leginkább van segítségemre.

Szalézi Szent Ferenc az előbb említett sorokban egy *világi személyhez* szól. (Philothea II. 2.) *Mennyivel inkább* kell nekem, papnak arra ügyelnem, hogy *Isten jelenlétében és Isten jelenlétéből* éljek.

Ma különös gondot fogok erre fordítani; igyekszem bizonyos időközökben megállni, hogy magamba szálljak.

Add meg nekem, ó Istenem, hogy nagylelkűen törekedjem téged gyakran megtalálni és ezáltal lassan hozzászokjam ahhoz, hogy téged mindenben megtaláljalak és Szent Ignác tanácsát kövessem: „ut ego integre recognoscens, possim in omnibus amare”.

Az evangélium elmondja, hogy ő várta Izrael váltságát. Tudta, hogy nem fog előbb meghalni, míg a Messiást meg nem látja. Egész élete nem volt más, mint lendület a fájdalommal és örömmel remélt „*később*” után.

Ez a legnagyobb kegyelem, amit Isten a léleknek adhat: *a kívánság* kegyelme; az az érzés, hogy nincs meg neki mindaz, ami kell, hogy hiányzik neki valami, ami oly kíváncsatos, ami betöltené vágyát. Azok, *akik megelégedettek*, akiket az üresség, a hiány nem gyötör, akik nem érzik valaminek a szükségét, nem igényelnek nagyobb és különb valóságot, mint amit jelenleg birtokolnak, azok a leg-szerencsétlenebbek.

Emberi szempontból talán a duskálódó élet selyemgubójába vannak bezárva, amely kielégíti őket. És éppen ezért semmi szomjúságuk sincs a szabadulásra. Mennyire idevág Krisztus szava: *Boldogok, kik éheznek és szomjúhozna, akik, mivel nincs nekik, kívánnak, vágyódnak, mohók.* Vajjon nem ez a boldog éhség és szomjúság forrása minden *megtérésnek*, minden *tökéletesedésnek*, minden *emelkedésnek*?

Simeon a lélek, amely vár. „Minden keresztyén — Bauman szavai szerint — lélek, amely vár.” Gyötör-e engem mérhetetlen vágy, természetesen lelki vágy? Redemptionem Israel... Az a lélek vagyok-e, amelyik vár?

Vir desideriorum volt Jób. Jób, Simeon és a pap... *a szomjazók*. Semmi sem tesz oly naggyá, mint a vágy. Csináljak magamból olyan lelket, amely szüntelenül szárnyal a mindig sugárzóbb és tökéletesebb megváltás után.

Aquinói Szent Tamás

Sertillanges dominikánus atya mondja róla: „Ő az *ellentmondásnak* volt a barátja, hogy az *állításnak* biztos lovagja legyen.”

Mit jelent ez? — Mielőtt Aquinói Tamás határozott véleményt alkotott magának egy kérdésről, *szorgosan végigvizsgálta* a kérdést, hogy a legcsekélyebb szempont se maradjon árnyékban. „A hamis rendszerek csak azért hamisak, mert elhanyagolták a valóság figyelembevételét.” Minden kérdés taglalásánál tegyük magunk elé e mondást: *dicitur, quod non*, és elkerüljük az *egyoldalúságot*. Tudjuk felfedezni az ellenfél szempontjában az *igazság részecskéjét*, mely benne rejtőzködik. Maga Aquinói Szent Tamás mondja: „Mindaz, ami igaz, bárki is mondja, a Szentlélektől származik.” Ne legyenek a priori ellenség az ellenfél állításával szemben — ha csak biztos nem vagyok rosszhiszeműségben — és még akkor is . . . Talán van az ő tanításában valami *keresnivaló* anyag, ami tehát *gazdagítja* tudásomat. „Vizsgáljatok meg mindent — írja Szent Pál — és ami jó, azt tartsátok meg.”

Miben áll a tévedés? — „Abban a hibában, hogy az ember nem lát mindent”, jegyzi meg szellemesen Pascal. Igyekezzünk az *ellenfél segítségét is igénybe* véve megértő és vendégszerető szellemet kialakítani magunkban, és nem szűk, zárkózott szellemet. „Az ember mindig nyer azoknak a kapcsolatával, akik mélységesen tévednek”, feltéve, hogy az ember kialakult szellemmel rendelkezik.

Törekedjünk nem annyira az ellenféllel *szembe*, mint inkább *melléje* helyezkedni, bizonnyal nem azért, hogy nézetét elfogadjuk, — feltételezve, hogy rossz — hanem hogy segítsünk rajta és megjavítsuk nézetét, mi pedig még jobban meggyőződünk a mi nézetünk helyességéről.

A „homályos” szent példaképe.

Életének homálya. Nem szükséges azt bizonyítani. Bár Szent József „nemcsak nemzetének volt az első nemes embere (nézzük genealógiáját), hanem az egész világnak is első nemese” (Lacordaire), még sincs az övéénél ismeretlenebb élet.

A tanulság: az ember nagy szent lehet és teljesen ismeretlen lehet a világban. Egyedül az a fontos, hogy mi vagyok Isten előtt.

Tiszteletének homálya. A katakombákban semmi célzás Szent Józsefre. A középkor, mely oly figyelmes volt Isten szolgálóinak dicsőítésében, úgy látszik, nem ismerte. A hymnológiák és euchológiák nem tartalmazznak semmi dicsőítő éneket róla. Szent Bernátra, Gersonra, Sziénai Szent Bernardinra és Nagy Szent Terézre kell várni. 1400-ban Jézus nevelőatyjának még nincs ünnepe. VIII. Orbán pápának köszönhetjük azt, ki a XVIII. században hozta be. A XVII. században Bossuet két dicsőítő beszédet mond róla, amilyent még senki sem mondott, és azután újra csend támad.

Igazán IX. Pius pápa magasztalja fel Szent Józsefet, mikor 1870 december 8-án a *katolikus Egyház védőszentjének* proklamálja. Ugyanez a pápa a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának kihirdetése emlékére képet festetett, amelyen a Szentháromság szeretettel hajol a Szent Szűz fölé. A pápa végignézi a készülő kép kontúrvonalait, és kérdi: „Hol van Szent József? — Ott a kép alján. — Ő nincs a helyén, ide helyezi őt”, mondotta a pápa és ujjával a kép közepére mutatott.

Előtérben van-e Szent József tisztelete *ájtatóságaimban*? Igyekszem-e azt terjeszteni *híveim körében*?

Szent Benedek

Nagy kísértés az, *ha cselekedni akarunk idő előtt*. Szomjazunk apostoli működés után, ezerszámra akarjuk megnyerni a lelkeket, és elfelejtjük, hogy magunkat a szükséges útravalóval ellássuk, mielőtt útnak indulnánk és hódítani kezdenénk.

Szent Benedek nem álmodozott működéséről, ő egyedül kívánt Istené lenni. Nagy Szent Gergely így jellemzi őt: *ő az Isten embere volt*. Az ő vágya az volt, hogy magát mindinkább megőrizze Istennek, és lemondjon az emberek között való *tevékenységről*.

Istené lenni.

Oly ritka dolog ez: annyira Istené volt, hogy mikor a világ felfedezte, ő Istenhez fut és kéri, hogy hasson a világra. Kényszerítik, hogy egy monostor előjárója legyen és azt megreformálja. Nemsokára tanítványaival megalapítja Monte-Cassinót.

Mivel egészen Istené, könnyen cselekedhetik, Isten hatalmát közli vele. Az ördög meglöki a falat, amely agyon nyom egy testvért. Hozzá sietnek; imádságban találják, és mert — amint a történetíró mondja — Isten embere, feltámasztja a halottat. Mikor az ördög ráül egy nagy kőre, úgyhogy a testvérek nem tudják azt felemelni, az Isten emberéhez sietnek, és neki elég egy keresztjel, hogy a kötömeg felszabaduljon. Egy sarló beleesik a tóba, és az ő szavára feljön a víz felszínére; egy gyermek, Placid, belefut, ő kihúzza, és az jár a vizen.

Alkalmazzam hivatásomra. Tudjam meg, hogy először *lenni* kell, és aztán *cselekedni*, először *Isten emberének kell lenni*, és Isten én általam *cselekedni fog*.

MÁRCIUS 25.

Annuntiatio

Isten elküldi angyalát, hogy kérdezze meg Máriát, elfogadja-e a megváltásban való közreműködést, mégpedig — amint tudom — azon fájdalmas módon, hogy egy keresztrefeszítettnek az anyja legyen.

Ismerjem meg Mária válaszából az isteni ajánlatokkal szemben viseltetett *nagylelkűség értékét*.

Ha Mária nem fogadja el az ajánlatot, mi történik? Ha a „Fiat” nem hangzik el, az Üdvözítő nem születhetik meg, és a világ meg lesz fosztva az isteni élettől. Mária elfogadja: Ecce. Ime, itt vagyok. Fiat. Kerül, amibe kerül, nem hátrálok meg. A megtestesülés végbemegy. Üdvözítőnk és üdvösségünk van. Az emberiség újra isteni életet élhet, miként azt Isten kezdettől fogva kívánta. Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.

Botticellinek van egy érdekes festménye, amely Máriát egy tintatartóval ábrázolja. Jézus szemeit Anyjára szegezve belemártja a tollat és beleegyezését várja, hogy ír hasson. Mária beleegyezésére van szüksége, hogy földi létének üdvözítő lapját megírja.

Ki tudja, hogy az Istentől felajánlott ennek vagy annak a feladatnak *elfogadása* mily *páratlan következménnyel* járt? Ennek a hívemnek az üdvössége volt talán hozzákapcsolva ahhoz a nagylelkűséghez, amelyet ma Isten kívánt tőlem.

Az *Ecce embere* leszek-e, vagy tagadó választ fogok adni és félrevonulok?

ÁPRILIS 17.

Szent József oltalma

Tudjuk, hogy IX. Pius pápa jelentette ki Szent Józsefet az *egész Egyház védőszentjének*. XIII. Leó pápa buzgón kérte a kereszténységet, hogy helyez-

kedjék oltalmába. Még csak perugiai érsek volt, mikor 280 püspökkel ő is aláírta a postulatumot, amellyel a pápát kérték, hogy Szent Józsefnek különös tiszteletet rendeljen el. Mikor pápa lett, megemlékezett arról a kérvényről, amit a vatikáni zsinaton aláírt, és 1889 augusztus 14-én kelt *gyönyörű levelében* megadja Jézus nevelőatyjának mindazt a dicsőséget, amelyet megérdemel.

X. Pius pápa 1909-ben Dom Wyart, a trappisták általános főnöke és Mgr. Marie, Coutances-i püspök kérésére felelve, tekintélyével megerősíti a Ritus-kongregáció dekrétumát, amely bevezeti Szent József litániáját.

Ha valamikor, úgy ma tisztelni kell őt. *A zaj* korában ő a *csend* mintaképe, a fékezetlen *agitáció* korában ő a *mozdulatlan imádság* embere; a *külsőségek* korában ő a *mély lelkiélet* embere; a *szabadság* és a *lázadások* korában ő az *engedelmesség* embere; a *családok széthomlásának* korában ő az *atyai buzgóság*, a *hitvesi hűség* és *figyelmesség* mintaképe; abban a korban, amelyben az ideiglenes értékek számítanak, ő az *igazi értékek* embere.

Legyen ő ezekben a pontokban az én mintaképem és legyen ő az én patrónusom.

ÁPRILIS 30.

Sziénai Szent Katalin

Róla mondja a breviárium: nemo ad eam accessit, qui non melior abierit.

Mily nagyszerű dicséret! Sugározzam ki annyira a szeretetet, hogy mindazok, akik hozzám közelednek, *vonzalmat érezzenek*, nem én irántam, hanem Az iránt, aki maga a szeretet.

Urunk megtanította a Szentet, hogy miképpen kell a felebarátot szeretni. A következőképpen magyarázta meg neki ezt a mondást: „Amit egynek a

legkisebb atyámfiak közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek." (Mt. 25, 40.) „Te nem tehetsz nekem semmi szolgálatot, de *segítségére mehetsz felebarátodnak*. Te nem adhatsz nekem önzetlen szeretetet, mert nem tudsz úgy szeretni engem, hogy meg ne jutalmazalak érte, de én téged felebarátod mellé helyeztelek, hogy megtehesd neki azt, amit nem tehetsz meg irántam: hogy *önzetlenül szeresd őt*, a nélkül, hogy tőle valamilyen választ vagy hasznot várnál. Én ekkor azt, amit neki cselekedtél, úgy tekintem, mintha nekem tetted volna. Nemde szeretnéd tudni, hogy miképpen fejezd ki nekem háládat? Nincs jobb módja, mint hogy légy jó felebarátodhoz, minden felebarátodhoz, miképpen én is jó vagyok hozzád, szeresd őt ugyanazzal a szeretettel, amellyel tégedet szeretlek és őt szeretem."

Vegyem figyelembe a Szentnek *összeszedettségre* vonatkozó tanácsát:

„On tudja, hogy Isten nem található a világ hiúságaiban és a vigadozásokban — írja egy világias nőnek. — Mikor az Üdvözítő elveszett, Mária nem találhatta meg Őt barátai és rokonai között, de megtalálta őt *a templomban*. Ime a szabály.

Isten nem található a világi szórakozásokban. Amikor Istent elvesztettük a bűnnel, milyen módon találjuk meg Őt? A következőképpen: csatlakozzunk Máriához, és vele keressük Őt, mialatt keserűen megbánjuk, hogy a teremtmény kedvéért bűnt követtünk el. El kell menni a templomba, ott van Ő. Teljék el tehát szíve bánattal és menjen *lelkének templomába*: ott ismeri fel önmagát és Isten jóságát, aki Az, aki van."

MÁRIA HAVA

Valaki Mária szeretetét a negyedik teológiai erénynek mondta. Május havában itt az alkalom, hogy ezt az erényt különösképpen gyakoroljam.

Bizonyos, hogy a virágok havának Szűz Mária

tiszteletére való szentelése a *liturgián kívül* eső dolog. Lehet-e ez ok arra, hogy elítéljük? Éppenséggel nem. Az Egyház mindig támogatta azokat az áhítatformákat, amelyek bár nem voltak liturgikusak, mégis megfelelték a katolikus lélek *kívánalmainak* és *áhitatának*. A védelmezés zászlója alatt vigyázni kell, hogy el ne szegényítsük áhítatgyakorlatainkat.

Ez a tisztelet eléggé újkeletű. P. Lalomia jezsuita a XVIII. század közepe táján Róma ifjúságát összegyűjtötte május hó minden estéjén és vele a Boldogságos Szűz tiszteletére ájtatosságot végeztetett, hogy ezáltal megóvja azt a kicsapongásoktól. Ez volt az elindulás. Az ifjúság, főképen a diákság felelt a hívásra, sőt gyermekek és felnőtt személyek is odajöttek. Nemsokára a szép szokás faluról-falura, városról-városra, országról-országra terjedt és meghódította az egész kereszténységet, amely május minden estéjén leborul Mária oltára előtt.

Mínthogy én ebben a hónapban híveimtől több buzgóságot és áhítatgyakorlataikban bizonyos többletet kérek, kérdezzem meg magamtól, hogy *miképen akarom a Szűzanyát* ebben az időben tisztelni? Nagylelkűen és pontosan határozzam meg azt a gyakorlatot, amit végezni akarok, és a módot, a szellemet, ahogy végezni akarom. Nem annyira a meny nyiséget, mint inkább a minőséget veszem tekintetbe.

MÁJUS 27.

Nérei Szent Fülöp

Ez volt az ő saját maga készítette kedvenc litániája:

- Uram, mikor szeretlek téged fiúi szeretettel?
- Jézusom, *ne bízzál* bennem!
- Kereslek és nem talállak téged: *jöjj hozzám*, Jézusom!

— Nem ismerlek még téged, Jézusom, mert *nem kereslek.*

— Ha ismernélek téged, magamat is ismerném, ó Jézusom.

— Áldott Úrnőm, add meg a kegyelmet, hogy mindig megemlékezzem *szűzességedről!*

— Sohasem szerettelek, és *nagyon akarnálak szeretni,* Jézusom.

— Szeretni akarnálak, Jézusom, de nem találom az utat.

— Ha a világ minden javát megtettem volna, tettem volna-e valamit, ami számít, Jézusom?

— Vágd szét *béklyóimat,* ha bírni akarsz engemet, Jézus!

— Tedd meg azt a kegyelmet, Jézusom, hogy ne félelemből szeresselek, hanem *szeretetből!*

— „Az Ige testté lőn”, hogy *minket megszabadítson a testtől.*

— Jesu, sis mihi Jesus!

JÚNIUS 21.

Szent Alajos

A fiatal jezsuita tanulóról, kiről azt hitték, hogy elfáradt a túlzott összeszedettségi gyakorlattól, ezeket mondja a breviárium: Jussus mentem a divinis rebus tantisper avertere, occurrentem sibi ubique Deum irritato conatu fugiebat, vagyis akármit tett, önmaga ellenére is örökké jelen találta Istent.

Mekkora különbség Gonzága Alajos és én között! Neki arra kellett törekednie, hogy *elűzze Istent,* nekem erőt kell kifejtenem, — mekkora erőt! — hogy *megtaláljam Istent.* Őt minden ösztönszerűleg vitte a természetfeletti gondolatok felé, *engem* minden ösztönszerűleg visz a teremtmények felé. Ő csak a láthatatlan világnak élt, *én* elmerültem az érzéki világban.

Gonzága Alajos csak fiatal tanuló volt, én érett és meglett ember, talán már öreg vándor vagyok. Bizonyos, hogy ő különös kegyelmeket kapott, de nekem nem kellene-e kihasználnom *korom* és régóta *megszerzett szokásaim* előnyét?

Hallgassak hát végre a szentek tanácsaira és példájára.

„Menj a templomba, ó lélekben adoráló! De hallgass ide, milyen templomba kell menned? Isten lélek és (templomainkban való jelenlétének sérelme nélkül) a lelkekben állítja fel lakását. Ezért szedd össze gondolataidat, és érzéseidről visszavonulva, menj be figyelmesen és összeszedetten ebbe a te részedbe, ahol Isten imádást akar, és amelyet Ő jelenlétével meg akar szentelni.” (Bossuet.)

JÚNIUS 24.

Keresztelő Szent János (I)

Nagy Szent Leó Sacramentariumában található ez a szép *prefáció*, amelyet egykor Keresztelő Szent János ünnepén, — tekintettel a Messiás és hírnöke születése közötti kapcsolatra — *a három szentmise* egyikében énekeltek. (Régente ezt az ünnepet „nyári karácsony”-nak nevezték.)

„Valóban méltó, ó mindenható Isten, hogy téged dicsérjünk ezen az ünnepélyes napon, amelyen Szent János felkelt.

Ő, aki már *születése* előtt felfogta az Úr Anyjának a szavát, és aki az anyai méhbe bezárva prófétai rezzenéssel üdvözölte a világ üdvözítőjének eljövetelét.

Ő, aki *fogantatásával* véget vetett anyja meddőségének, és születésével feloldotta atyja nyelvét.

Ő az egyedüli *a próféták között*, aki bemutatta azt, akit hirdetett mint a világ Megváltóját.

És hogy a víznek megszentelő és megtisztító

ereje legyen, *megszentelte a Jordán hullámait*, mi-
dön megmosta benne magát a keresztség szerzőjét."

Keresztelő Szent János egész történetének rövid összefoglalása.

Vegyem sorjába az egyes pontokat. Már *anyja méhében* meg van szentelve Mária jelenlététől.

A *születésekor* végbement csodálatos dolgok.

Minden Krisztus-hirdető között neki van a leg-
szebb szerepe: a többiek próféták, ő *előfutár*.

Végül és legfőképen azt a méltóságot nyerte,
hogy ő lett a *keresztelő*.

Mgr. Harscounet chartres-i püspök írta: „Szent János tiszteletének hanyatlása összeesik a keresz-
tény szellem hanyatlásával. Ápoljuk az előfutár
tiszteletét magunkban és másokban. Senki sincs ná-
lánál jobban arra képesítve, hogy szüntelenül elő-
készítse Jézus Krisztus jövetelét.

JÚNIUS 25.

Keresztelő Szent János (II)

Az ő tiszteletét maga Krisztus hozta be. Nem
mondotta-e a világ Üdvözítője egyik napon az elő-
futárról, hogy „ő az emberek fiainak legnagyobbika-
ka”? Jézus elsőnek jelentette ki *János szentségét*,
miképpen János elsőnek hirdette *Jézus istenségét*.

Melyek azok az okok, amelyek révén Ke-
resztelő János *az emberek fiainak legnagyobbika?*

Ő az a gyermek, akinek a születését, miként
Mesterének születését, Gábiel főangyal hozta hírül.

Ő a megszentelő kegyelem hírnöke anyja mé-
hétől kezdve.

Ő a Mindenható küldötte, aki Isten Bárányát
megmutatja a világnak.

Ő az angyali személyiség, aki az Örökkévaló
képe előtt jár.

Ő a megbízott ember, aki a Megváltó Krisztust megkereszteli.

Ő az utolsó és legnagyobb próféta, akit szintén megjövendöltek a próféták.

Ez az oka annak, hogy az Egyház, amely sohasem ünnepli a földre-születést, hanem csupán az égbe-születést, *Keresztelő Szent Jánosnak földre-születését ünnepli*, és születésének azt a nevet adja, amelyet ezen kívül kizárólag Szűz Mária és Jézus születésének ad: Nativitas.

JÚNIUS 29.

Péter, szeretsz engem?

Mielőtt a bárányok az első pásztorra, az első pápára lettek bízva, az illetőnek *vizsgát* kellett letennie. Milyen tárgyból? — Jézus háromszor is levizsgáztatta Szent Pétert *a szeretetről*.

— Péter! Annyian vannak, akik nem szeretnek engemet. Te *szeretsz engemet?*

— Uram, Uram, te mindent tudsz, te tudod jól, hogy szeretlek tégedet. Miért teszed fel nekem ezt a kérdést? Nem látod, mily nehezemre esik rá felelni? *Téged szeretni?* Engedd, hogy azt mondjam neked: te nem eléggé számolsz ezzel.

Te azt kívánod tőlem, hogy szeresselek. De hiszen ez az *én minden álmom*. Hogy téged szeresselek, Jézusom, minden pillanatban, ebben a pillanatban jobban, mint az előző pillanatban és így tovább az örökkévalóságon keresztül. *Mivel szeresselek téged?* ... Mivel, nagy Isten? Az én szívemmel? De nem lehet a Szeretetet azzal a szívvel szeretni, amely az enyém: Istent szeretni a teremtmény szívével! És ezt szeretetnek lehet nevezni? Menj csak! A határtalan Szeretetet *határolt* szeretettel szeretni, a Mindent *semmivel* szeretni? Te jól tudod, hogy lehetetlent kérsz. Azt mondhatnánk, bocsáss meg,

de Te azt hiszed, hogy nagy az ember szíve. Neked könnyű, neked végtelen képességed van, hogy szeress. De nekünk nincs semmi. Ha csak hozzákezdünk, máris képtelenek vagyunk.

Amikor az ember saját szívére néz, nincs kétsége, hogy *szeret Téged*. És amikor benned látja a te *Szívedet*, lehetetlen szeretetnek nevezni azt, ami az ember szívében van.

— Add nekem legalább *egész Szívedet!* Ez elég lesz ahhoz, hogy szeressem a Szeretetet.

JÚNIUS 30.

Szent Pál

A római Sancta Maria in via Latina templom Martialis házára van építve, aki Szent Pál őre volt a fogságban.

Három különböző nagyságú szoba, egy oszlop, amelyhez az őr foglyát kötözte, a forrás, melynek vizével az Apostol őret megkeresztelte.

Itt *fogadta* két éven át Szent Pál mindazokat, akik hozzá jöttek, és *hirdette* nekik Isten országát, oktatta őket Jézus Krisztus tanítására, teljes bizalommal, tilalom nélkül. Itt írta leveleit a filippiekhez, efezusiakhoz, zsidókhoz, Timóteus második levelét és a Filemon-levelet.

Itt tartózkodott egyideig Szent Péter és Szent Lukács. (I Kol. 4, 14.) Ugyancsak az efezusi Oneziforusz, „aki nem restelte viselni az Apostol láncát”. (II Tim. 1, 16.)

Itt volt a kolosszai Epefrasz, az ő fogolytársa. (Filem. 23.) Itt jártak „a császár házából valók”. (Fil. 4, 22.)

Itt volt főképen Onezimus, a menekült rab-szolga, akit az Apostol a keresztségben új életre szült és csodaszép levéllel küldött vissza gazdjához, és annak testvéri szeretetébe ajánlott. Filemon

visszaküldte Onezimuszt, hogy az Apostoloknak szolgáljon a börtönben. A szolgából később püspök lett Macedóniában.

Bezárva is mire nem volt képes az Apostol buzgósága. És én, kinek buzgósága szabadon szárnyalhat, össze merném-e hasonlítani az én tevékenységemet az Apostol tevékenységével? Kétségtől a kegyelmek is, meg az állapot is különbözök. De piruljak el a nagyon nagy távolságtól. Nem vagyok nagyon hamar megelégedett?

JULIUS 1.

Visitatio

Szent Lukács elmondja, hogy Szűz Mária körülbelül három hónapig maradt *Erzsébetnél*. Bizonyára megvárta Keresztelő János születését és utána is ott maradt néhány napig, valószínűleg a gyermek körülmetéléséig...

Ha így van, miért nem lehetne ezt képeken megörökíteni? Le Jeune oratoriánus atya úgy képzei el Szűz Máriát, amint Szent Jánost karjaira veszi, szűzi ölében simogatja és gyengéden csókolgatja. „Talán a Szűz — mondja az atya — többször hordozgatta, elaltatta, ringatta, és ezzel mintegy előre begyakorolta magát, hogy ugyanazt nemsokára Jézusával is megtegye. Így Szent János mindenben és mindenütt előfutára, és mondhatjuk, szálláscsinálója volt Jézusnak. Megmutatta és elkészítette neki a szállást nemcsak az emberek szívében, hanem szent Anyjának, a szeplőtelen Máriának karjaiban és ölében is. Keresztelő János és a kisded Jézus óta képletes értelemben mennyien részesültek *Mária két karjának* anyai édességében!

Helyezzem magamat ismét Mária hathatós szűzi oltalma alá. Boruljak gyermekileg papságom kincsével az ő szívére. Mutassa meg bennem megszen-

telő hatalmát... Adjon nekem előfutár-lelket, próféta-lelket, szent-lelket.

JULIUS 2.

Magnificat

Szent Ambrus a Szent Szűznek a *Szentírás tökéletes ismeretét* tulajdonítja, és Szent Anzelm úgy gondolja, hogy ő ismerte az ősi *héber nyelvet, a paradicsom nyelvét*, amely nyelven Isten a törvénytáblákra írta a tízparancsolatot.

Valószínű, hogy Mária a templomban való hosszú tartózkodása alatt tanulmányozta Izrael nagy prófétáit és megbarátkozott a héber lírai költészet remekműveivel. Bizonyosabb, hogy a Szentlélek az *isteni sugallat szellőjét* küldötte hozzá, amellyel lelke mint tavaszi csicsérgő madár, halhatatlan háláéneket dalolt Szent Erzsébet előtt a Magasságbelinek.

Bármiképen volt is, mennyi költészet van ebben a néhány versszakban, és — ami még értékeesebb — a Mária-történetnek és személyemnek szóló gyakorlati tanácsoknak mily remek összoglalata: az Isten tisztelete, dicsőítése, Magnificat, azaz nagyobbá akarja tenni az Urat; az alázatosság értéke: respexit humilitatem, dimisit potentes; a vágy kitáguló hatalma: esurientes implevit bonis; olyan lény, aki szomjazik, akit mérhetetlen ambíciók hajtának, aki folytonosan nagyobb és teljesebb szentség után törekszik; az isteni irgalmasság csodálatos kiterjedése: misericordia eius a progenie in progenies; recordatus misericordiae suae...

Válasszam ki egyik vagy másik gondolatát és elmélkedjem róla, tegyem a Magnificatot kedvenc röpimámmá.

„Mindent Istenben és Istent mindenben látni, ez volt az ő programja és szokása. Ő keresztülhatolt azon a nagy titkon, hogy Isten nem csupán az égben van végeszakadatlanul, hanem közöttünk és mellettünk a földön, hogy minden Őt tartalmazza, Őt zárja, Őt rejti magában. Ő fel tudta Őt fedezni az emberben, minden emberben, még az igazakon kívül is, a legalantasabb és a legméltatlabb emberekben is. A szerencsétlen és tisztátalan előtt elfelejtette a nyomort, a tisztátalanságot és csak a nem ismert és elvesztett ártatlanságra és nagyságra emlékezett. Visszahelyezte őt abba az állapotba, amelyben maradnia kellett volna; felemelte őt Istenben, akinek kitörölhetetlen és nagyobbodó képét látta, amely megsemmisítette és felváltotta az előző képet. Az illető elolvadt. Tehát Vincének minden érthető és könnyű volt. Ez az árokba esett, ez a szegény, tisztátalan és visszataszító, ez a bűnös nő, ez a kegyetlen gyermek, ez a bandita... Isten! Isten! Ő bennük, vagy egészen közel van hozzájuk. Horzsolja őket, bírja őket, vagy bírni fogja őket ma este, most rövidesen. Sőt különösen náluk van az ő lakása. „Bajukon és a sáron keresztül Őt látom, Őt érintem. Őket összegyűjtve és szeretve, Őt üdvözlöm, Őt szeretem, Őt tisztetem. Sebeiket kötözve, az Ő sebeit csókolom.”

Igy beszél egy világi, az akadémikus Lavendan. A szeretet szentjének tökéletes megértése.

„A nagy titok... Isten nem csupán az égben van... Ő minden emberben van, még a legalantasabbakban is... Ő bennük van... Ő bírja őket (ha ténylegesen a kegyelem állapotában vannak), vagy bírni fogja őket ma este, most rövidesen” (mihelyt bánatot ébresztenek).

Elmélkedjem e szép szöveg mellett a Szent Máté

evangéliumában levő utolsó ítélet szavairól: „Éheztem és ennem adtatok . . . Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem . . .”

Ez az utolsó ítélet napja a *szeretet igazi ünnepe* lesz, amelyen a Szeretet személyesen fog elnökölni. Ez a szegényeknek és azoknak az ünnepe lesz, akik a hit által felismerik a szegényekben Krisztust. Páli Szent Vince itt előkelő helyen fog ülni.

JÚLIUS 31.

Loyolai Szent Ignác

Loyolai Ignác, a pampelonai katona, a kegyelemtől megragadva rájön arra, hogy élete nincs *rendezve*. Elhatározza, hogy magányba vonul, a manrézai barlangba és azon elmélkedik, hogy *milyennek kell lennie* az ember, a keresztény ember életének. Amikor később tapasztalatait összesűriti Lelki gyakorlatainak kis könyvében, ezt a címet adja neki: *Exercitia spiritualia, ut homo . . . ordinem vitam suam*.

Rendet tartani annyit jelent, mint minden dolgot *az ő viszonylagos fontossága szerint* kezelni, vagyis ne tulajdonítsunk értéket annak, aminek nincs semmi értéke, és ne tulajdonítsunk nagy értéket annak, aminek csak kis értéke van. Ritka képesség ez.

Igyekeztem megvalósítani ezt a rendet. Kezdem *az anyagi* renden, amely a tökéletes tisztaságban, pontosságban, okos elrendezésben áll (íróasztalom, irodám tisztasága, irataim, miseintencióim, anyakönyveim pontossága stb.) és jussak el a szellemi és erkölcsi dolgok rendjéig.

A *szellemi* dolgokban legyen metódusom, kidolgozott tervem. Ez jellemezze teológiai továbbképésemet, lelkiolvasmányaimat. Kerüljem az ér-

tékes pillanatok elfecsérlését. Semmi összevisszaság, hanem világos célkitűzés és rend.

Legyen rend az *erkölcsi* világban. Szabályozzam szokásaimat, képességeimet, törekvéseimet. Inkább kitartó energia, mint fel-felbukkanó hangulatok kergetése. A rend maga a teljes szépség (tranquil-litas ordinis), maga a teljes termékenység, maga a teljes szentség.

Lelkiismeretvizsgálás. Elhatározások.

AUGUSZTUS 2.

Liguori Szent Alfonz

A Szent az egyházi ruha és a hajkorona felvétele után még kinn a világban a következő élet-szabályokat tűzte maga elé:

1. *Felkeresem* mindenkor a szent papokat, hogy példájukon épüljek.

2. Mindennap legalább *egy óráig elmélkedem*.

3. Szorgalmasan látogatom a legméltóságosabb *Oltáriszentséget*.

4. Szent papok életrajzát *olvasom*, hogy bennük példaképeket találjak.

5. Különös tiszteletet gyakorlok *Szűz Mária*, a papság Királynéja és Anyja iránt.

6. Semmi olyant nem teszek, ami legcsekélyebb mértékben ártana a papság jó hírnevének; *épülésre* leszek különösen a templomban.

7. Mindenki iránt *tisztelettel* leszek, minden bizalmasságot kerülök.

8. *Engedelmeskedem* az előljáróknak, akárcsak magának Istennek.

9. Mindig *szerény* leszek, semmi érzékenykedés, semmi követelődzés.

10. Mindenkivel *békében élek*.

11. Legalább minden héten gyónok.

12. *Menekülök* mindattól, ami rossz; *gyakorlom* *magam* mindabban, ami jó.

Midőn három év múlva, 1726 december 21-én pappá szentelték, még jobban felfogta azt a *haszonlíthatatlan méltóságot*, amelybe jutott, és ezen elhatározásokat teszi:

1. Pap vagyok, méltóságom az angyaloké fölött van; *angyalian tiszta* életet kell élnem, erre kell törekednem minden eszközzel.

2. Isten engedelmeskedik szavamnak, annál nyomósabb okom van, hogy az ő akarátának, a kegyelemnek és előjáróimnak *engedelmeskedjem*.

3. Nem kereshetek mást, mint *Isten dicsőségét, megszentelésemet és telebarátom üdvét*. Ebben kell buzgólkodnom, ha szükséges, életem árán is.

AUGUSZTUS 4.

Szent Démonkos

A prédikátorok rendjének alapítóját a lelkek két osztálya érdekelte különösen: *rendtestvéreinek* lelke, akiknek minden örömében és szenvedésében osztozkodott — „minden bajukat együttérzésének belső szentélyében hordozta”, — írja első életrajzírója, Jordanus — továbbá *az eretnekek* lelke. Nem elégedett meg azzal, hogy egész nap apostoli munkát végzett, hanem egész éjjeleken át hosszú szemlélődő órák alatt sírt és zokogott Isten előtt és százszor is ismételte e kiáltást: „*Mi lesz a bűnösökkel?*”

Engem is kell, hogy a lelkek két osztálya érdekeljen:

— Híveim, a hű nyáj, azok, kik templomba járnak, szentségekhez járulnak, iskolásgyermekeim, mindazok, kiket irányítottam, és akik megemlékeznek Istenről . . . Szenteljem meg magamat, hogy őket is megszenteljem . . . Pro eis sanctifico meipsum.

— A bűnösök, az egész világ bűnösei (micsoda megszámlálhatatlan tömeg), de különösen plébániám bűnösei, közömbösei, azok, akiknek lelkiélete nincs rendezve, vagy akik régen nem végeztek el húsvéti gyónásukat... Ha szentebb lennék, ilyen nyomorultak lennének? „Mi lesz velük... mi lesz később, örökké ezekkel a bűnösökkel?”

Prédikáljak, mint Szent Domonkos, *szavammal*, de kiváltképen *példámmal, szent életemmel*.

AUGUSZTUS 9.

Az arsi plébános

Megkérdeztek egy Arsba zarándokolt embert, hogy látta-e Vianney plébánost? „Igen, felelte, *lát-tam az Istent egy emberben.*” Mily szép válasz és mennyire emlékeztet Perreyve imájára: „Uram, *engemet látva Tégedet ismerjenek fel!*”

Mennyi elmélkednivaló vonás van e szent élet-rajzában! Legyen ez egyik kedvenc olvasmányom.

Két vonás életéből, amely mély *alázatosságát* és a *szentmise alatt való magatartását* jellemezte:

A Szent egy papról beszél: „Volt benne valami a fecskéből és a sasból.” — „És magában mi van plébános úr?” — „Oh, mi van énbenem? Hogy az arsi plébánost megformálják, ahhoz fel kell használni egy *ludat*, egy *pulykát* és egy *rákot*.”

Valaki, aki Vianney szentmiséjén jelen volt, a következőket mondja:

„A szentély leckeoldali stallumában ültem, mi-alatt ő a szentáldozatot bemutatta. Életének ebben az időszakában szemei kissé karikásak voltak. Meg-történt, hogy a *legyek* valóságos kört alkottak szem-héja körül és vérét szívták. Erősen odafigyeltem és nem vettem le tekintetemet egy pillanatra sem a misézőről. Az egész szentmise alatt sem kezével, sem fejével legcsekélyebb mozdulatot sem tett,

hogy megszabaduljon e tolakodóktól és elkerülje ezt a szenvedést. Micsoda ember! Micsoda istentisztelet!

AUGUSZTUS 15.

Assumptio

Hisszük, hogy Szűz Mária Urunk mennybemenetele után még sokáig maradt a földön. Vannak, akik huszonhárom évről beszélnek, ami mennybevitelét körülbelül hetvenkettedik évére tenné.

Lehetséges, — bizonyosan nem tudni — hogy Mária testét Getszemániba vitték, és kövel elzárt sírba helyezték, mint Jézus testét.

Tiszteljem e szent testet, bárhol is helyezték el. Caro enim Jesu, caro Mariae, mondja Szent Ágoston. Ebből a szüzi testből képződött Jézus.

Miért halt meg Mária? Miért kellett neki a bűn után járó büntetést elviselni, aki sohasem vétkezett?

Bizonyosan, mert Isten így akarta. De meg lehet magyarázni a következő okokkal is:

— Jézus meghalt; Máriának *hasonlítania* kellett hozzá ebben;

— a halál alkalom a legnagyobb *áldozatra*;

— mily *vigasztalás* számunkra életünk végén, ha arra gondolunk, hogy Mária is viselte sorsunkat.

Az apostolok természetfölöttileg értesítve jelen voltak Szűz Mária halálánál. Egyedül Tamás volt távol. Mikor harmadnapra megérkezett, felnyitották neki a sírt. A test eltűnt. Semmi kétely az apostolok lelkében: a test felvitetett az égbe. Ez az Egyház általános meggyőződése.

Ha valóban illet, hogy Mária elszenvedje a halált, miért kellett volna testének a szétbomlás és enyészet zsákmányává lenni?

Milyen fogadtatást rendezett Urunk Anyjának

ott fenn, melyik helyet adta neki, ha nem a mellette lévő? „Non fas est alibi te esse, quam ubi est, quod a te genitum est.” (Szent Ágoston.)

AUGUSZTUS 20.

Szent Bernát

A szerzetes, a kereszteshadjáratok szónoka, Mária tisztelője.

A Szent egykori tanítványát, IV. Jenő pápát De Consideratione című levelében buzdítja, hogy hivatásának elfoglaltságában is maradjon az *imádság embere*.

„Légy az Egyház élén, hogy *szolgáld*, és nem, hogy urald!”

Szolgáljam plébániámat, és ne *használjam fel* arra, hogy meggazdagodjam, vagy „beérkezett” legyek.

Másik tanítás: a szegények szeretete fontosabb, mint a templomok díszítő gazdagsága és pompája.

„Ó hiúságok hiúsága! Ó több, mint hiúság, ostobaság! Az Egyház ragyog templomaiban, és mindent nélkülöz szegényeiben. Köveit arannyal övezi, és gyermekeit meztelenül hagyja. A szűkölködők pénzével elbájolják a gazdagok tekintetét. A kíváncsiak megtalálják azt, amivel kíváncsiságukat kiélégíthetik, és a szerencsétleneknek nincs miből élniük.”

Ez nem volt nála kultúrátlanság, sem a művészet, különösen az Istent dicsérő egyházművészet elvetése. De úgy találta, hogy akkor *túlzásba mentek*. — Alkalmazzam ezt *óvatosan és bölcsen*.

A Szentnek van egy esete, amelynek tanulsága nem időszerűtlen a mai korban. Az egyik cisztercita szerzetes a Rajna vidékén a helyett, hogy katonákat toborozna, harcot indít *a zsidók ellen*. A püspö-

kök kénytelenek megvédeni őket, és Bernát eljön, hogy szintén megvédje őket a néptől.

„Menjetek Sionra, és védjétek meg Krisztustok sírját, de ne nyúljatok Izrael fiaihoz, mert ők a Messiás teste és csontjai.”

SZEPTEMBER 8.

Nativitas Beatae Mariae Virginis

Ezt az ünnepet körülbelül *tizenkét század óta* tartják meg az Egyházban. *Eredete bizonytalan.* Egyesek azt állítják, hogy egy remete minden évben szeptember 8-án mennyei éneket hallott. Könyörgött, hogy megismerje a titok értelmét. Azt a választ kapta, hogy ez volt Mária születésnapja, amelyet *az ég* megünnepeelt, és illő, hogy a föld is megünnepelje. A remete a pápához megy és kieszközli az ünnepet. XIV. Benedek pápa mondja el e részleteket.

Itt nem fontos a történelmi eredet. Nincs itt szó ismeretszerzésről, hanem *szemlélődésről.* Nyissam ki szemeimet, és *nézzem* ezt a gyermeket a bölcsőben, Máriát, kitől az Udvozító fog születni.

„*Az asszony megrontja fejedet*”, mondotta az Úr az ördögnek a bűnbeesés napján. Ime, itt van az, aki az emberi nem ellenségét *a földre fogja teríteni.* Kicsoda? Ez a csecsemő? Nem látni ebben semmi erőt, amivel felvehetné a harcot a félelmetes ellenséggel.

És mégis ez az igazság.

Évától Máriáig *sok személyiség* emelkedett ki, akikről azt gondolhatták az emberek, hogy meghozza az emberiség üdvét. De nem, nem. Várni kell egészen *eddig a bölcsőig.* Csak itt lesz található az ördög legyőzője.

„Az asszony által a bűn” — mondja Szent Ágoston.

Az elemek fölszabadulnak — íme a vízözön. Eltörölheti az embert, de nem a bűnt.

Izsák, egy magtalannak fia, és nem egy szűzé, megérdemli, hogy a kereszt előképét hordozza; sőt feláldoztatik, de áldozata semmiképen sem tudta a bűnt eltörölni.

Mózes kiszabadította népét a fogságból, de nem az eredeti bűnből.

Mit lehet csinálni? — Ad feminam causa revertitur. Az ügy visszakerül az asszonyhoz. Az eredetet megdönti az eredet, a bűn eredetét *Krisztus* eredete...

SZEPTEMBER 30.

Kis Szent Teréz

Az egyszerűség erényének mintaképe.

Az alázatosságban van bizonyos visszatérés a tárgyról önmagunkra, hogy mérlegeljük a mi valódi és pontos értékünket.

Az egyszerűségben van valami *tisztább* és tökéletesebb; az egyszerű lélek nem gondol egyáltalán önmagára, *egyenesen* cselekszik, és nem veszi figyelembe a méltóságot, vagy méltatlanságot; megy azért, mert a menés természetes dolog, beszél, mert beszélni, mégpedig így beszélni, természetes dolog. Megvan benne minden bátorság, a nélkül, hogy sejtene, és nem jön zavarba semmiféle nagyságtól. (Teréz XIII. Leó pápával, a jó Istennel a legteljesebb egyszerűséggel beszél.) Nem azért, mert nem ismeri a távolságot, vagy merész lenne egészen az illetlenségig. *Önkénytelenül* ott van a *helyén*, de minden hely az övé, és senkinek a közelsége nem félemlíti meg. Ott, ahová az alázatosság csak lassan és nagy körültekintéssel és engedéllyel jutna el, az egyszerűség *nyíltan* és őszintén helyezkedik el, sőt kedvessé teszi magát ezzel a nyíltszívűséggel.

Az egyszerűség egészen természetesen magába foglalja a *gyermeki lelkületet*. Nyugalommal és csodálkozás nélkül tárgyal a föld hatalmasságaival és fogadja az ég bizalmas közléseit.

Kis Szent Teréz erényességének másik és ehhez hasonló titka: az önmagával való számolás teljes hiánya. Azt mondotta:

„Nem, én nem vagyok szent; sohasem tettem a szentek cselekedeteit; én egészen *kis lélek* vagyok, akit Isten elhalmozott kegyelmeivel. Három éves korom óta *semmit sem tagadtam meg Istentől.*”

És én?

OKTÓBER 2.

Őrzőangyalok

Fournet Szent András egy napon beállít egy házba, ahol az asszony éppen szobát sepert. A Szent miután üdvözölte az asszonyt, kérdi tőle:

— Leányom, *mire gondol munkája közben?*

— Nem gondolok semmire, atyám.

— Rosszul teszi. *A jó Istenre kell gondolnia* és mondania kell neki: Istenem, tisztítsd meg szívemet minden bűntől, amint én kitisztítom ezt a szobát. Mikor tüzet gyújt, mondja: Uram, gyujtsd meg így szívemben szent szereteted tűzét.

Mikor a lépcsőkön lakásába felmegy, gondoljon a Kálváriára vagy az égre és mondja: Add meg nekem a kegyelmet, ó Istenem, hogy felmenjek az égre, amint most felmegyek a lépcsőkön.

— Kivel volt akkor, mikor beléptem?

— Egyedül voltam, atyám.

— Nem, leányom, maga az *őrzőangyalával* volt; ne felejtkezzék meg az ő jelenlétéről, és köszönje meg neki gyakran oltalmát...

Suarez az őrzőangyalok hét működését sorolja fel: 1. Eltávolítják a testünket és lelkünket fenye-

gető veszélyeket. 2. Felbuzdítanak és vezetnek minket, hogy a jót megtegyük és a rosszat elkerüljük. 3. Elnyomják az ördögöket, csökkentik kísértéseiknek a súlyát, valamint az általuk sugalmazott rossz gondolatoknak és bűnalkalmaknak sokaságát. 4. Imáinkat bemutatják Istennek. 5. Imádkoznak érettünk. 6. Megjavítanak és megbüntetnek minket, mikor az üdvös számunkra.

A breviárium Szent Bernát szavaival tanít az őrzőangyalok tiszteletére: Reverentiam pro praesentia, devotionem pro benevolentia, fiduciam pro custodia.

OKTÓBER 4.

Assiszi Szent Ferenc

„A legnagyobb átalakulást, melyet a világ Kálvária óta látott, Assiszi szegénye valósította meg.” (Renan.)

Szent Ferenc élete sok tanulságot rejt magában. Egyben mintaleckét adott: Assiszi Ferenc mindennél inkább a *Poverello*, a szegénység úrnőjének szenvedélyes barátja és jegyese.

Már egy idő óta csökkent nála a világ javai és dolgai után való vágy. Egyik nap hallja a szentmise evangéliumának szavait, melyeket mi százszor is hallottunk, de elsiklottunk mellettük:

„Ne legyen aranyotok, se ezüstötök, se pénzek övetekben, se táskátok az útra, se két köntöstök, se sarutok, se bototok. (Mt. 10, 9.) Azonnal eldobja erszényét, amelybe alamizsnát gyűjtött, volt neki egy botja, azt is elvetette, hasonlóképen lábbelijét, tunikáját és köpenyegét.”

Szegénysége teljes és gyökeres volt.

Micsoda példa!

Kétségkívül tölem nem kívánnak ilyen tényleges szegénységet. De van-e elégséges lelki, effek-

tív szegénységem, vagyis igazi lelki elszakadás a földi javaktól? Bizonyos mértékben valóságos, e
fektív elszakadásomnak kell lennie... A szegénység, a földi dolgoktól való elszakadás a „legevangéliumibb” erény, vagyis amelyet az evangélium mindenekfölött hirdet, amelyet az Egyház a szerzetesi fogadalmak között az első helyre állít, amelyet a világ legkevésbé enged meg, és amelynek térítő ereje a legnagyobb.

Az a pap, „aki gyönyörűen be van bútorozva”, kevés befolyást tud gyakorolni a tömegre. Még a gazdagok is szeretik, ha *a pap szegény*, vagy ha véletlenül gazdag, és *szegényen él*.

OKTÓBER 15.

Nagy Szent Teréz

A Szent tanácsai:

„Az *elmélkedéshez* nincs szükség testi erőre, hanem szeretetre és készségre.”

„Az *elmélkedés* nagy hasznára van, ha hozzá szokunk *a magányhoz*.”

„Egy tekintet Krisztusra, és a lélek *összeszedett* lesz.”

„Néha a *sok könyvvel* elveszítjük az áhítatot, amely annyira fontos nekünk.”

„Ha a jó Jézus a világban járna, a betegeket ruhájának egyetlen érintésével meggyógyítaná. Miért kételkedünk hát akkor, hogy az Úr csodákat tesz velünk, és megadja mindazt, amit tőle kérünk, mikor *bennünk*, minálunk van?”

„Mily nagy veszteség, mekkora baj, ha sokra értékeljük azt, *ami semmi*”

„Jó időtöltés az, ha meggondoljuk és megértjük, hogy *a világ emberei milyen* vakon használják fel idejüket.”

„Ha az ember arra gondolna, hogy minden óra az utolsó, mennyire kihasználná azt?”

„Az alázatosság nem abban áll, hogy nem fogadjuk el a kegyelmet, amit a Király nekünk ad, hanem, hogy elfogadjuk azzal a gondolattal, hogy mennyire meghalad az minket, és örvendünk neki.”

„Ezer élet sem elég arra, hogy megértsük, mennyire megérdemli az Úr, hogy törődjünk vele.”

„Ó Istenem, hány lelket pusztíthatott el az ördög ezzel a kérdéssel: „mit fognak mondani?”

OKTÓBER 17.

Alacoque Szent Margit

Négyéves korában arra kötelezte magát, hogy mindig azt választja, ami a legkedvesebb Istennek.

Később a küzdelmek és családja ellenkezése ellenére belép a vizitációs apácák közé. És ott kezdettől fogva soha nem lankadó *nagylelkűség* jellemzi. Alkalomadtán *hősies* gyakorlatokat végez. (Például mikor ápolónő volt, le akarta győzni undorodását, és megitta azt a vizet, amellyel egy sebet kimosott.) Ezeknél is nehezebb dolgot cselekedett: *örökké figyelmes hűséget* gyakorolt.

És hirtelen *megjelenik neki Jézus*, és e jelenések többször megismétlődnek. Ismerem a Szent Szív közléseit és kéréseit. Eleinte aggodalmaskodik, této-vázik, majd segítségére jön boldog de la Colombière. Hitének és reményének diadala. A Szent Szív-tisztelet hatalmas elterjedése neki köszönhető.

Ő mondotta: „Az, aki egyszer szemeivel látta Krisztust, nem felejtheti el ezt a tekintetet.”

Rátékitettem-e én Krisztusra? Itt nincs szó természetfeletti látomásról. Ellenben szoktam-e *tekintetemet figyelmes elmélkedésben Krisztusra szegezni?*

És milyen az én *hűségem*? Bizonyos, hogy a hű-

ség nem érdemel ingyenes kegyelmeket, látomásokat, jelenségeket, és nem ez a lényeges. De vajjon az én hűségem fogékony-e a mélységes kegyelmek vételére, amelyeket Isten sohasem utasít vissza a buzgó papoktól?

Ó Szent Margit, aki oly közel jutottál a Szent Szívhez, eszközöld ki nekem az *elmélkedés szellemét és a hűség iránt való égő vágyat!*

NOVEMBER 1.

Mindenszentek

„A Mindenszentek ünnepe bizonyos értelemben nagyobb ünnepnek tűnik fel előttem, mint a húsvét, vagy Urunk mennybemenetele ünnepe, mert a mai titok Urunkat *teljessé* teszi. Jézus mint Vezér nem tökéletes, sem nem befejezett, ha nem egyesült az ő *összes tagjaival*, a *szentekkel*.” (Olier.)

Az Egyház ádvent óta, azaz tizenegy hónapon át Jézust mint isteni Vezért ünnepelte. A liturgikus év utolsó hónapjában, novemberben Krisztus *tagjait* ünnepli; mégpedig a megdicsőült tagokat, kik az égben vannak, Mindenszentek ünnepén, a szenvedő tagokat Halottak napján, a küzdő tagokat a dedikáció ünnepein.

Oliernek igaza van. Nagyobb ünnep az, ha a Főt és a tagokat egyszerre ünnepeljük, mint ha a Főt egyedül ünnepeljük.

Vigyem közel híveimhez a „többesszámú” Krisztus gyönyörű gondolatát és valóságát, Krisztusnak egy és sokszoros személyiségét, amely Jézusból, Mária Fiából, az Atya Gyermekeiből és *mindannyiunkból*, az ő szent tagjaiból áll. A hívek inkább Krisztus fizikai testének tiszteletét gyakorolják és kevésbé Krisztus misztikus testének tiszteletét. November havában itt a jó alkalom, hogy híveimet ebbe a tanba bevezessem.

Alexandriai Szent Cirill írja: „Ez az isteni terv: a mi egyesülésünk Istennel és minmagunkkal, vagyis *Isten mivelünk és mi valamennyien együttvéve csak egyet alkossunk.*”

NOVEMBER 6.

A szentek ereklýei

Egy időben az amerikai lapok azt a különös hírt hozták, hogy az Egyesült Államok póstahivatalai az elégetett holttestek hamvait elfogadják „*minta érték nélkül*” jelzett csomagokban, és így azoknak szállítása minimális póstatarifát igényel.

Mennyire igaz, hogy az *a kevés hamu csak minta érték nélkül*. És az Egyház mégis ellepzi a halottégetést. Két különös okot lehet felhozni. Az egyik, hogy a test *a halhatatlan lélek befogadó hűvelye*, és nem illő azt durva eszközökkel feloszlatni. A másik ok, hogy talán az a test *egy szentnek* volt a teste, és ezen esetben az Egyház azt tisztelettel övezi.

Semmiség. Nagyság.

Semmiség ez a por, mely porrá válik.

Nagy dolog az, hogy ez a földi maradvány, akárcsak a lélek, örök dicsőségre van hivatva és talán arra van fenntartva a földben, hogy ereklýe legyen.

Vessem meg testemet. Tiszteljem testemet.

Dedicatio.

Isten feltette a kérdést Dávidnak: „Numquid aedificabis mihi domum ad habitandum?” (Kir. II. k. 7, 5.) Mivel felelt ő?

Óriási mennyiségű aranyat, ezüstöt és rezet kezdett gyűjteni, amelynek értéke 2400 millió tallér volt. Az izraeliták csodálkoztak, talán zúgolódtak is. A király így szólt: „Ime én szegénységemben el-

készítettem az Úr házához a költséget, százezer talentum aranyat, és ezerszer ezer talentum ezüstöt, a réz pedig és a vas megmérhetetlen, mert sokasága a számot meghaladja." (Krón. I. 22, 14.) „A munka pedig nagy, mert nem embernek, hanem Istennek készítetik lakóhely." (Krón. I. 29, 1.)

A fizikai templom előkép volt.

Mi az előkép által jelképezett valóság?

Krisztus misztikus teste, és benne a Fő, az isteni szegletkő, Krisztus, és mi valamennyien e test, mint hatalmas templom élő kövei.

Szent Péter apostol mondja: „Járuljatok hozzá, mint élő kőhöz, kit az emberek elvetettek ugyan, de Isten kiválasztott és megtisztelt; és ti, mint élő kövek, épüljete fel rajta lelki házzá... Azért áll az Ifásban: Ime, kiválasztott, értékes főszegletkövet tesztek Sionban, és aki abban hisz, nem fog megcsúgyenyülni... Ti pedig választott nemzetség, szent nemzet vagytok." (I Pét. 2, 4—6. 9.)

Gondoljak arra a kettős templomra, amelyet az Egyház a templomszentelés évfordulóján ünnepel:
arra a templomra, melyet *Jézus* és a kegyelemben élő *összes hívek* képeznek;

arra a templomra, amelyet *lelkem* jelent, és amelyben Isten lakik, ha a kegyelem állapotában vagyok.

NOVEMBER 24.

Keresztes Szent János

„Azok az emberek, akik *lázás tevékenységükben* azt képzelik, hogy szónoklataikkal és más külső műveikkel meg tudják mozgatni a világot, gondolkozzanak egy kissé. Könnyen rájönnek arra, hogy sokkal hasznosabbak lennének az Egyháznak és kedvesebbek az Úrnak, — nem is beszélve a jó példáról, amit maguk körül adnának — *ha fele idejüket*

az imádságra fordítanak. Ezen esetben egy munkájukban sokkal kevesebb fáradsággal nagyobb jót művelnének, mint ezer más munkájukban együttvéve, amelyekbe egész életüket beleölték. Az imádság kiérdemelné számukra azt a kegyelmet és megszerelné azokat a lelki erőket, amelyek e gyümölcsök megszerzésére szükségesek. E nélkül csak nagy zajt csapnak. Munkájuk akárcsak az üllőre hulló kalapácsütés zaja, mely a környékben visszhangzik. Munkájuk eredménye *valamivel több, mint semmi,* gyakran egyáltalán *semmi, sőt rossz.*" (Ker. Sz. János.)

„Mit akarnál vagy mit keresnél *magadon kívül,* ó lelkem, mikor megvan a gazdagságod, gyönyörűséged, jó módod, nyugalmad, országod, vagyis a szeretett Kedvesed, kívánságaid és keresésed tárgya? Örvendezz és ujjongj vele vigassággal *benső magányodban,* mivel oly közel van hozzád. Ott szeresd Őt, kívánd Őt, ne keresd Őt magadon kívül, az csak szórakozottá tesz és hiába fáraszt téged, és nem fogsz sem biztonságosabban, sem könnyebben, sem bensőbben örvideni benne.

Tehát bátorság, ó szép lélek! Te tudod már, hogy Kedvesed, aki után kívánczol, *szívedben* rejtőzködik. Törekedj benne maradni, vele elrejtve, és ott öleld Őt át kitörő szeretettel." (Ker. Sz. János.)

Louise-Marguéríte Claret anyja, aki különös megvilágítást kapott arra nézve, hogy mit kíván Isten a paptól, és aki a papoknak Jézus szeretetében való elmélyülésére papi egyesületet alapított, a következő sorokat írta:

„Tegnap, mikor rátekintettem a papi erényekről szóló füzetre, úgy látszott, hogy hallatlan büszkeség volt tőlem, féregtől, hogy a papok erényeiről írtam, kik az én atyáim, mestereim; undor fogott el önmagamtól és megsemmisülve borultam le Jézus lábai elé.

Míg ott voltam, egy édes gondolat támadt bennem, amely igen jó érzéssel töltött meg. Úgy láttam, hogy atyám halász volt, és éppen készült horgászni a lelkek között, amikor lehajolt, és a sárból felszedett egy kis férget és a horogra illesztette. Ez a kis horog én voltam... Ez arra szolgál, hogy oda vonja a halakat, de magában véve nem ér semmit. Nos, ez a gondolat békével, nyugalommal, édességgel töltött el.”

Ezeket a szavakat mondjuk mi is.

*

Utolsó szó:

Szükséges volt, hogy minden elmélkedés rövid legyen. Az elmélkedés nem olvasás. Minden elmélkedési anyagot a minimumra csökkentettünk, kerültünk minden tudományos oktatást, az egyes dolgoknak szélesebb mederben való kifejtését.

Mindegyik elmélkedésnek *meggyőző* erejűnek kellett lennie, vagyis, hogy képes legyen személyes megfontolást és imádságot előidézni. Hogy sikerült-e, arról minden pap maga tanúskodhatik. Ha igen, Gloria Deo in excelsis!

Kettős törekvésünk volt:

1. Felidéztük a pap számára legfontosabb *dogmatikai* igazságokat.

2. Felhívtuk a papok figyelmét leglényegesebb *kötelelességeikre*.

A *tárgymutató* összegyűjti a különböző helyeken tárgyalt igazságokat és erényeket, és módot ad arra, hogy azokról bármikor elmélkedjünk.

Abban az esetben, ha anyagunk nem lenne eléggé sugalmazó, vagy ha abba a gondolatba mélyebben akarunk belemerülni, vegyük elő az elmélkedés alján ajánlott könyvet és olvassuk el a benne jelzett részt.

T Á R G Y M U T A T Ó

- Aggályok 300
 Alázatosság 69, 71, 91, 92, 93,
 133, 137, 168, 293, 298, 308,
 309, 311, 349, 362
 Atya-Isten 120, 176, 262, 278
- Bánat 330, 380
 Beteljesülés (Incorporatio)
 Jézus Krisztusban 23, 24,
 26, 100, 111, 128, 166, 174,
 175
 Béke 167
 Bizalom 98, 125, 203, 239,
 346, 374, 383, 393
 Breviárium 139, 288, 329
 Buzgóság 55, 56, 58, 59, 60,
 74, 75, 107, 123, 126, 137,
 140, 145, 147, 148, 151, 152,
 171, 172, 179, 181, 201, 207,
 246, 248, 249, 251, 252,
 253, 277, 291, 302, 303, 319
 321, 352
- Család 314
 Csend 28, 287
- Egyház 384, 385
 Elmélkedés 19, 68, 124, 126,
 139, 152, 153, 213, 244, 254,
 255, 282, 288, 335, 336, 337
 Evangélium 264, 265
- Felelősség 80, 133
- Gondviselés 99
 Gyermek 143, 188, 189, 363
- Halál 72, 110, 118, 119, 165,
 375, 376, 377, 378
 Hála 313
 Hit 66
- Isten felsége 223, 225, 242
 Istenítés 11, 15, 16, 21, 22,
 28, 31, 34, 101, 103, 104,
 106, 210, 211, 212, 214, 216,
 217, 219
- Jézus Krisztus 34, 37, 46, 47,
 48, 84, 112, 121, 154, 205,
 237, 262, 270, 272, 274, 373
 Jézus Krisztus kínszenvedése
 150, 158, 160, 163, 164
 Jóság 181, 182, 184
- Kereszttség 16, 100, 104, 105,
 109, 111, 218
 Krisztus követése 289
- Lelkiismeretvizsgálás 82
 Lemondás 32, 40, 99, 117, 158
 Liturgia 328, 336
 Lanyhaság 368, 369
- Mária 18, 29, 30, 31, 35, 36,
 37, 53, 63, 87, 155, 160, 312,
 366, 398, 407, 409, 416, 417,
 423, 425
 Megértés 208, 292, 295, 296,
 307
 Mennysors 206, 226
 Mértékletesség 365, 367
 Mise 229, 230, 231, 232, 233,
 234, 235, 238, 240, 310, 392
 Munka 256, 258, 259
- Nagylelkűség 49, 64, 65, 132,
 141, 150, 163, 388, 393
- Oltáriszentség 228, 241
- Öröm 21, 26, 227
 Önatadás 29, 394

Önzetlenség 61, 83, 88, 122,
132, 322, 323, 325, 327, 350

Ördög 135

Összeszedettség 27, 124, 127,
153, 157, 217, 220, 243, 256,
288, 332, 333, 337, 340,
341

Papi méltóság 66, 78, 79, 80,
94, 95, 113, 162, 166, 170,
171, 310, 311

Paptársak 315

Papi társulatok 371, 373

Pokol 142, 390

Prédikáció 280, 282, 283, 284

Példaadás 80, 95, 229

Sajtó 248

Szenháromság 219, 224

Szentség 39, 50, 52, 53, 57,
76, 79, 85, 90, 96, 130, 131,

151, 156, 173, 175, 176, 186,
243, 245, 268, 296, 298, 304,
305, 338, 342, 344, 345, 369,
370, 379, 385, 395

Szentlélek 216, 217, 219, 220,
221, 222

Szeretet 74, 294, 356, 358,
359, 361, 386

Szomorúság 62, 63, 267, 299

Tanulmány 261, 262, 264, 274,
275, 276

Tisztaság 197, 198, 354

Tisztítóhely 382

Titoktartás 195, 202, 318

Vezetés (lelki) 190, 191, 192,
194, 195, 196, 352

Vigasztalás (lelki) 342

Világ 27

T A R T A L O M J E G Y Z É K

Bevezetés	— — — — —	3
Gyakorlati tanácsok	— — — — —	6
Előszó a magyar kiadáshoz	— — — — —	8

I. ÁDVENTTŐL ÖTVENEDVASÁRNAPIG.

Ádvent első vasárnapja. „Fel, itt az óra!” 10. — Hétfő. Adventus, 10. — Kedd. Adveniat regnum tuum, 12. — Szerda. „Si scires.” 13. — Csütörtök. Élő jászol, 14. — Péntek. „Ecce venis.” 15. — Szombat. Szent Ambrus megkereszteli Ágostont, 16.

Ádvent második vasárnapja. Radix Jesse, 18. — Hétfő. Advent értelme, 19. — Kedd. Conversatio in coelis, 20. — Szerda. Sohasem egyedül, 21. — Csütörtök. „Medius vestrum.” 22. — Péntek. Christus facti sumus, 23. — Szombat. Betestelés Jézus Krisztusba, 24.

Ádvent harmadik vasárnapja. Gaudete... in Christo Jesu, 26. — Hétfő. A világ, 27. — Kedd. „In deserto.” 28. — Szerda. Ecce ancilla, 29. — Csütörtök. A Miasszonyunk várakozása, 30. — Péntek. Unde hoc mihi? 31. — Szombat. Parate viam Domini, 32.

Ádvent negyedik vasárnapja. Vocabitur Emmanuel, 34. — Hétfő. Porta coeli, 35. — Karácsony vigiliája. Mária a jászolnál, 36. — December 25. Karácsony, 37. — December 26. Transeamus et videamus, 38. — December 27. „... Quem diligebat.” 39. — December 28. Aprószentek. Formam servi, 40. — Karácsony utáni vasárnap. Mirantes, 41. — December 30. Év vége, 42. — December 31. Életem estéje, 43. — Újév. Apparuit, 44. — Január 2. Jézus neve, 46. — Január 3. Datus est nobis, 47. — Január 4. Dominus vobiscum, 48. — Vízkereszt vigiliája. Vidimus, venimus, 49. — Január 6. Vízkereszt, 50. — Január 7. Hogyan kövessem a csillagot? 51. — Január 8. Arany, tömjén, mirha, 52. — Január 9. A Gyermekek Anyja, 53. — Január 10. Az Egyház egyetemessége, 54. — Január 11. Az irgalmas szamaritánus, 55.

Vízkereszt utáni első vasárnap. A Szentcsalád, 56. — Vízkereszt nyolcada, Erat in desertis, 57. — Kedd. Missziós apostolkodás, 58. — Szerda. A lehetetlenség Mestere, 59. —

Csütörtök. Száz mérföld. 60. — Péntek. Segregatus in evangelium. 61. — Szombat. A világ szomorúsága. 62.

Vizkereszt utáni második vasárnap. Deficiente vino. 63. — Hétfő. Megszokottság az áhitatban. 64. — Kedd. Életem célja. 65. — Szerda. Isten szeret engem. 66. — Csütörtök. Invisibilem tamquam videns. 67. — Péntek. Dolgok, amelyek nem láthatók. 68. — Szombat. Sedebitis iudicantes. 69.

Vizkereszt utáni harmadik vasárnap. Non sum dignus. 71. — Hétfő. Holnap. 72. — Kedd. Útból kilépve. 73. — Szerda. Mindenkinek a szolgálatára. 74. — Csütörtök. A bűnösök szeretete. 75. — Péntek. Viszonylagos tökéletesség. 76. — Szombat. A játék. 77.

Vizkereszt utáni negyedik vasárnap. Plenitudo legis. 78. — Hétfő. Igazán Istennek adva. 78. — Kedd. Kezdem magammal. 79. — Szerda. Kicsinyek megbotránkoztatása. 80. — Csütörtök. „Cogitavi vias meas.” 82. — Péntek. A föld súlya. 83. — Szombat. Vos dixi amicos. 84.

Vizkereszt utáni ötödik vasárnap. Hymnus et canticis. 85. — Hétfő. Az állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése. 86. — Kedd. Mater admirabilis. 87. — Szerda. A kényelem. 88. — Csütörtök. Megzöldült talár. 89. — Péntek. Introibo. 90. — Szombat. Ha minden kö... 91.

Vizkereszt utáni hatodik vasárnap. Scientes electionem vestram. 92. — Hétfő. Homo Dei. 93. — Kedd. Angyal és pap. 94. — Szerda. Épületesség. 95. — Csütörtök. Adhaerere Deo. 96. — Péntek. Egy keveset. 98. — Szombat. A Gondviselés. 99.

Hetvenedvasárnap. „Test testvérem.” 99. — Hétfő. Liturgikus szemlélet. 100. — Kedd. Az ismeretlen természetfölöttiség (I). 101. — Szerda. Az ismeretlen természetfölöttiség (II). 103. — Csütörtök. Kinyilatkoztatni a természetfölöttit. 104. — Péntek. A keresztség forrása. 105. — Szombat. A keresztség csodái (I). 106.

Hatvanadvasárnap. A magvető. 107. — Hétfő. A keresztség csodái (II). 108. — Kedd. A keresztség a halál szentsége. 109. — Szerda. Hátra van, hogy meghaljak. 110. — Csütörtök. A halál élete. 111. — Péntek. Mihi vivere Christus. 112. — Szombat. Sensum Christi. 113.

II. NAGYBÓJT ÉS HÜSVÉT.

Ötvenedvasárnap. Ut videam! 115. — Hétfő. Mindennapi szenvedés. 116. — Kedd. Negyvenórai szentségimádás. 117. — Hamvazószerda. Memento homo. 118. — Csütörtök. Mori-

eris tu. 119. — Péntek. Filii Patris. 120. — Szombat. Phantasma est. 121.

Nagybőjt első vasárnapja. Tamquam nihil habentes. 122. — Hétfő. Visitat pastor gregem. 123. — Kedd. Domus orationis. 124. — Szerda. Sinai 124. — Csütörtök. Magna fides. 125. — Péntek. Hominem non habeo. 126. — Szombat. Sine intermissione. 127.

Nagybőjt második vasárnapja. Krisztust keresztsugározni. 128. — Hétfő. Vide desolationem. 130. — Kedd. Dicunt, non faciunt. 131. — Szerda. Dic ut sedeant. 132. — Csütörtök. Scrutans cor. 133. — Péntek. Az irigyelt József. 133. — Szombat. Dissipavit substantiam. 134.

Nagybőjt harmadik vasárnapja. Ejiciens Demonium. 135. — Hétfő. Cura te ipsum. 137. — Kedd. Quaecumque alligaveritis. 137. — Szerda. Labiis me honorat. 139. — Csütörtök. Evangelizare. 140. — Péntek. Date nobis aquam. 141. — Szombat. Amplius noli peccare. 142.

Nagybőjt negyedik vasárnapja. Kenyérszaporítás. 143. — Hétfő. Ejecit de templo. 144. — Kedd. Multiplicabo semen. 145. — Szerda. Cor novum. 146. — Csütörtök. Naim. 147. — Péntek. Vivit filius. 148. — Szombat. Secundum carnem judicatis. 149.

Feketevasárnap. A lefödött keresz. 150. — Hétfő. Kereszténység „piedesztál magasságában”. 151. — Kedd. Expecta Dominum. 152. — Szerda. Dominus Deus vester. 153. — Csütörtök. Dilexit multum. 154. — Péntek. Mária a Kálvárián. 155. — Szombat. Si exaltatus. 156.

Virágvasárnap. Venit tibi mansuetus. 157. — Hétfő. Corpus dedi percutientibus. 158. — Kedd. Immolatus est Christus. 159. — Szerda. Mária a Passió alatt. 160. — Nagycsütörtök. A papok ünnepe. 162. — Nagypéntek. A keresz. 163. — Nagyszombat. Consepulti cum Christo. 164.

Húsvétvasárnap. Jézus a halál ura. 165. — Húsvéthétfő. Az áldozat embere. 166. — Kedd. Őrizzük a békét. 167. — Szerda. Együttműködés. 168. — Csütörtök. Ne érints engemet. 170. — Péntek. Menjetek — tanítsatok! 171. — Szombat. Mária Magdolna. 172.

Fehérvasárnap. Quasimodo. 173. — Hétfő. Mintha Krisztus lennék. 173. — Kedd. Alter Christus (I). 174. — Szerda. Alter Christus (II). 175. — Csütörtök. Alter Christus (III). 176. — Péntek. Az első Isten. 177. — Szombat. A tökéletesség épülete. 178.

Húsvét utáni második vasárnap. Bonus pastor. 179. — Hétfő. Oves meas. 180. — Kedd. A jóság. 181. — Szerda. Isten jósága. 182. — Csütörtök. Rangsorozat a buzgóságban. 183. — Péntek. Szeressem időmet. 184. — Szombat. Irányítsam időmet. 185.

Húsvét utáni harmadik vasárnap. Tisztítsuk meg magunkat minden szennytől. 186. — Hétfő. Apostolkodás a gyermekek körében. 188. — Kedd. Hitoktatásom. 189. — Szerda. Lelkivezetés (I). 190. — Csütörtök. Lelkivezetés (II). 191. — Péntek. Lelkivezetés (III). 192. — Szombat. Lelkivezetés (IV). 194.

Húsvét utáni negyedik vasárnap. Tardus ad loquendum. 195. — Hétfő. Nők lelkivezetése. 196. — Kedd. Üvegház. 197. — Szerda. Bölcs óvatosság. 198. — Csütörtök. Mindent Istenért. 198. — Péntek. Titkos szenvedés. 199. — Szombat. Apostolkodás az áldozattal. 200.

Húsvét utáni ötödik vasárnap. Factores verbi. 201. — Hétfő. „Refrenans linquam.” 202. — Kedd. „Petite!” 203. — Szerda. Pati... gloriam. 204. — Áldozócsütörtök. Ascensio. 205. — Péntek. Az ég. 206. — Szombat. „Abban az időben óriások voltak.” 207.

Áldozócsütörtök nyolcadának vasárnapja. Értsem meg az üldözőket. 208. — Hétfő. Az itteni ég. 210. — Kedd. Inchoatis gloriae, gratia. 211. — Szerda. A két ég. 212. — Csütörtök. Perseverantes in oratione. 213. — Péntek. A belső élet. 214. — Szombat. Paraclitum dabit. 216.

III. PÜNKÖSDTŐL ÚRJÖVETIG.

Pünkösdvasárnap. Testimonium reddit. 217. — Pünkösdhétfő. Jussit eo baptizari. 218. — Kedd. Accipiebant Spiritum. 219. — Szerda. A csendes „Lélek”. 220. — Csütörtök. Scientiam habet vocis. 221. — Péntek. Spiritus fortitudinis. 222. — Szombat. Az Isten fölsége. 223.

Vasárnap. A Szentháromság. 224. — Hétfő. „Én vagyok Jehova, a te Istened. 225. — Kedd. In coelis. 226. — Szerda. A keresztény öröm. 227. — Csütörtök. Úrnap. 228. — Péntek. „...Quod tractatis.” 229. — Szombat. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” 230.

Úrnap nyolcadának vasárnapja. Szentmisém. 231. — Hétfő. Sacerdos suae victimae. 232. — Kedd. A pap szentmiséjének áldozata. 233. — Szerda. Szentmisére való előkészület. 234. — Csütörtök. Az én szentmisém (I). 235. — Péntek. A Szent Szív. 237. — Szombat. Az én szentmisém (II). 238.

Pünkösöd utáni harmadik vasárnap. Nonaginta novem. 239. — Hétfő. Szentmisém után. 240. — Kedd. Szentséglátogatás. 241. — Szerda. Viselkedésem a templomban. 242. — Csütörtök. „Épületes hit.” 243. — Péntek. Tristis est anima mea. 244. — Szombat. Pusztul a hit. 245.

Pünkösöd utáni negyedik vasárnap. Ecclesia militans. 246. — Hétfő. Tunyaság. 247. — Kedd. Sajtóapostolkodás. 248. — Szerda. Erős buzgóság. 249. — Csütörtök. Bölcs buzgóság. 251. — Péntek. Okos buzgóság. 252. — Szombat. Alkalmazott buzgóság. 253.

Pünkösöd utáni ötödik vasárnap. Bonus odor. 254. — Hétfő. Deus in adiutorium... 255. — Kedd. Munkátlanúság. 256. — Szerda. Dolgozószobám. 258. — Csütörtök. Módszer a munkában. 259. — Péntek. Tanácsok. 260. — Szombat. Komoly teológia. 261.

Pünkösöd utáni hatodik vasárnap. A jó Isten 262. — Hétfő. Mindent Jézus Krisztusra összpontosítani. 263. — Kedd. Az evangélium. 264. — Szerda. Az evangélium folytonos időszerezése (I). 265. — Csütörtök. Az evangélium folytonos időszerezése (II). 266. — Péntek. Állandó üdeség. 267. — Szombat. Szeretet szeretetért. 268.

Pünkösöd utáni hetedik vasárnap. Vestimentis ovium. 269. — Hétfő. Jézus, a Vezér. 270. — Kedd. A túlságosan követelő Krisztus. 272. — Szerda. A nagyon kegyes Jézus. 273. — Csütörtök. A Szentírás. 274. — Péntek. A Szentírás tanulmányozása. 275. — Szombat. Hogyan tanulmányozzuk a Szentírást? 276.

Pünkösöd utáni nyolcadik vasárnap. Hütlen sáfár. 277. — Hétfő. Az Atya tisztelete. 278. — Kedd. Repleti sunt Spiritu Sancto. 279. — Szerda. Szentbeszédem. 280. — Csütörtök. A szentbeszéd az elmélkedés szírtje lehet. 282. — Péntek. Hogyan beszéljünk Krisztusról? 283. — Szombat. „Jól szeressünk, hogy jól beszéljünk.” 284.

Pünkösöd utáni kilencedik vasárnap. Lacrimatus est. 285. — Hétfő. „... És Jézus sírt.” 286. — Kedd. A csend ára. 287. — Szerda. Requiescite. 288. — Csütörtök. A Krisztus követezése könyve. 289. — Péntek. A mécs, amely még füstölög. 291. — Szombat. Megértő lélek. 292.

Pünkösöd utáni tizedik vasárnap. Phariseus stans. 293. — Hétfő. Szeretet szeretet nélkül. 294. — Kedd. Konkoly és jó mag. 295. — Szerda. Ellenfelek. 296. — Csütörtök. Megszokottság. 297. — Péntek. Szavaim. 298. — Szombat. Quare tristis es? Spera. 299.

Pünkösd utáni tizenegyedik vasárnap. Effeta. 299. — Hétfő. Aggályok. 300. — Kedd. Felelősség (I). 302. — Szerda. Felelősség (II). 303. — Csütörtök. Gondosság a kis dolgokban. 304. — Péntek. A pappászenteles emléke. 305. — Szombat. Lelkesedés. 306.

Pünkösd utáni tizenkettedik vasárnap. Az irgalmas samaritánus. 307. — Hétfő. Alázatosság (I). 308. — Kedd. Alázatosság (II). 309. — Szerda. A papi hatalom. 310. — Csütörtök. A papi „jelleg”. 311. — Péntek. „Az ő nevén.” 311. — Szombat. Mária, az én Anyám. 312.

Pünkösd utáni tizenharmadik vasárnap. Novem ubi sunt? 313. — Hétfő. Rokonaim. 314. — Kedd. Érintkezés paptestvéreimmel. 315. — Szerda. Püspököm. 317. — Csütörtök. Akik segítségemre vannak. 318. — Péntek. Zelus animarum. 319. — Szombat. Bátran szembenézni a sikertelenséggel. 321.

Pünkösd utáni tizennegyedik vasárnap. Mammonae. 322. — Hétfő. Nil solliciti sitis (I). 323. — Kedd. Kényelmes élet. 324. — Szerda. Nil solliciti sitis (II). 325. — Csütörtök. „Okosan” imádkozzunk. 327. — Péntek. A liturgia. 328. — Szombat. Breviáriumom. 329.

Pünkösd utáni tizenötödik vasárnap. Naim. 330. — Hétfő. A liturgikus szellem. 331. — Kedd. Elmélkedjem. 332. — Szerda. Nemo est, qui recogitet corde. 333. — Csütörtök. Az elmélkedést abbahagyni. 334. — Péntek. Személyes elmélkedés. 335. — Szombat. Kitartás az elmélkedésben. 336.

Pünkösd utáni tizenhatodik vasárnap. In interiorem hominem. 337. — Hétfő. Gyenge eredmény. 338. — Kedd. Kapcsolat a belsővel. 340. — Szerda. Isten gondolatában. 341. — Csütörtök. Lelki vigasztalások. 342. — Péntek. Hűség a kegyelemhez. 343. — Szombat. Százezer világ. 344.

Pünkösd utáni tizenhetedik vasárnap. Vocatione qua vocati estis. 345. — Hétfő. Szerencsétlen idők. 346. — Kedd. Égi tűz. 347. — Szerda. A pap és a mai kor. 349. — Csütörtök. Megtisztulok munkám által. 349. — Péntek. A papi hivatal: keresetforrás. 350. — Szombat. Mit cselekedtél testvéreddel? 351.

Pünkösd utáni tizennyolcadik vasárnap. Remittuntur peccata. 352. — Hétfő. Cura te ipsum. 354. — Kedd. Veszedelem a szánalomban. 354. — Szerda. Féltékenység. 355. — Csütörtök. Mogorva viselkedés. 356. — Péntek. „Szeretet nélkül...” 358. — Szombat. Az alamizsna. 359.

Pünkösd utáni tizenkilencedik vasárnap. A menyegzői lakoma. 360. — Hétfő. A rágalom. 361. — Kedd. Időben vissza-

vonulni. 362. — Szerda. Ébresszünk hívásokat. 363. — Csütörtök. A szentek. 364. — Péntek. Dohányzás. 365. — Szombat. Mária és hívásom. 366.

Pütkösd utáni huszadik vasárnap. Gula. 367. — Hétfő. Caritatem primam reliquisti. 368. — Kedd. Szentség és jóakarati! 369. — Szerda. Lemondás és tökéletesség. 370. — Csütörtök. A tökéletesség és a papi társulatok. 371. — Péntek. A tökéletesség és az evangéliumi tanácsok. 372. — Szombat. Krisztus személyes szeretete. 373.

Pütkösd utáni huszonegyedik vasárnap. Redde quod debes. 374. — Hétfő. Lássam előre halálomat. 375. — Kedd. Vive moriturus. 376. — Szerda. Kétszer meghalni. 376. — Csütörtök. Címeim halálomkor. 377. — Péntek. Sír felirat. 378. — Szombat. Szeretettől gyötörve. 379.

Pütkösd utáni huszonkettedik vasárnap. Si iniquitates. 380. — Hétfő. A pap és a tisztítóhely. 382. — Kedd. Statura pusillus. 383. — Szerda. Sentire cum Ecclesia. 384. — Csütörtök. Az Egyház. 385. — Péntek. Clamavit. 385. — Szombat. Nép-tömeg. 386.

Pütkösd utáni huszonharmadik vasárnap. Vetus homo crucifixus. 388.

Pütkösd utáni huszonegyedik vasárnap. Abominatio desolationis. 389. — Hétfő. Pokol. 390. — Kedd. Az utolsó szentmise. 392. — Szerda. Bizalom. 393. — Csütörtök. Teljes önátadás. 394. — Péntek. Nincs középút. 395. — Szombat. A világ vége. 396.

IV. EGYES SZENTEK ÜNNEPEL

December 3. Xavéri Szent Ferenc. 397. — December 8. Immaculata Conceptio. 398. — December 21. Szent Tamás apostol. 398. — December 28. Aprószentek. 399. — Január 25. Szent Pál megtérése. 400. — Január 29. Szalézi Szent Ferenc. 402. — Február 2. Simeon. 403. — Március 7. Aquinói Szent Tamás. 404. — Március 19. Szent József. 405. — Március 21. Szent Benedek. 406. — Március 25. Annuntiatio. 407. — Április 17. Szent József oltalma. 407. — Április 30. Sziénai Szent Katalin. 408. — Mária hava. 409. — Május 27. Nérei Szent Fülöp. 410. — Június 21. Szent Alajos. 411. — Június 24. Keresztelő Szent János (I). 412. — Június 25. Keresztelő Szent János (II). 413. — Június 29. Péter, szeretsz engem? 414. — Június 30. Szent Pál. 415. — Július 1. Visitatio. 416. — Július 2. Magnificat. 417. — Július 19. Páli Szent Vince. 418. — Július 31. Loyolai Szent Ignác. 419. — Augusztus 2. Liguori Szent Alfonz. 420. — Augusztus 4.

Zárószó — — — — — 435

